— ای ، نه‌یاپدیکز اغابکله باقه‌یم ؟

— هیچ ... طوکدیرمه یدك ...

— دها ؟..

— دها .. ماصال سویلدم .

— ای ؟..

— ماصال سویلرکن .. اغا بکم کولیوردی .. بن‌ده کولدم .. دادیم اغلادی !..

دریاده کف نثار اولان امواج بی‌درنك ؟
ای خوش نظرله عالمی سیران ایدن چوجوق !

سور شیمدی ذوقنی شونعیم صباوتك ،
باق صوکره حالنه اوخیابان بهجتك :
سیر ایت نه‌خوش بهار اوله‌جق عالم شباب ،
سیر ایت نه‌نشئه‌لرله طوغار اونده آفتاب ،
سیر ایت نه‌در صفای سحر فیض ماهتاب ..
ای کلشن امیدمی خندان ایدن چوجوق !

ماضی ایچون تسلیٔ اوجاع بیعداد ،
حالمده خوش طوتان بنی هرشام وبامداد ،
آتیمه بلکه فرویره‌جك شمع شعله زاد ،
وجدان ندیمی ، مونس جان ، همدم فوأد ...
— « کلدم بابا .. آچك قپویی ! »
— وای کوزم نژاد !
کل صحبتیله خاطری شادان ایدن چوجوق !

— ایشته کلدم‌یا ..
— باقه‌یم اللرکه .. ینه اوشومشسین ...
— اوشومدم.. هیچ اوشورمی‌یم؟.اغا بکمك‌اوطه‌سی‌ده صیجاق ...

ایقاظ ایدر قرائتی روحمده بیك سرود ،
پیدا قیلار مألی جنانمده بیك درود ؛
سنسین اونسخهٔ حکم ، ای مختصر وجود ..
ای لطف قدرته بنی حیران ایدن چوجوق !

بلبلمیدر اوناطقهٔ ذی فصاحتك ؟
نردن وجود بولدی اومخفی ظرافتك ؟
ای عمری اوچ بچق سنه‌لك طفل ساددل ..
حیرانم ایشته بن سنك امی کلمالکه !
نور خدامی منعطف اولمش جمالکه ؟
ای تاب وجهی قلبی فروزان ایدن چوجوق !

کیمدر قویان اوذهن بسیطه اومنطق ؟
کیمدر ویرن اوقلب لطیفه اوحسلری ؟
عاجز صبی ، نصل طانیدك ذات خالق ؟..
بعضاً نه‌در اوطور بدیع تفکرك ؟
کاهی نه‌در اوحال حزین تأثرك ؟
هروضعی برغرابتی اتیان ایدن چوجوق !

ای خوابکاه نشئه‌سی آغوش مادری ،
دعوتکز منامی لطائف مثللری !
بازیچهٔ خیال لطیفك دکلمی هپ
مرغان نغمه‌کار ایله ازهار رنك رنك ،

— سن دوشونمه‌مش‌سین.. لکن بن‌دوشوندم : اوته‌کی یأس .. بوایسه امید !.. ایشته بونك ایچون ... دکلمی ؟

— بیلمم !..

— لکن هیچ اولمازسه حقیقتسز اولدیغی بیل !..

— لکن هیچ اولمازسه سن‌ده برغافل اولدیغکی نخطر ایت !.. هله چکیل‌که روحمی دیکلیه‌جکم !..

ای سوزلری خیالی تلطیف ایدن ملك ،
ای نشئه‌سی درونمه رقت ویرن چیچك ،
طورغونلغی حضورمی تالان ایدن چوجوق !
ای خنده‌سی کونش کبی جانکاهه منعکس ،
ای نظره‌سی جنانه ویرن درلو درلو حس ..
محزونلغی حیاتمی لرزان ایدن چوجوق !

کاهی غریب برباقشك وار سنك بکا
کیم خدشه بخش روحم اولور ، ای ملك لقا !
کوزدن تباعد ایلیه‌رك جمله ماسوا
برسن قالیرسین اورته‌ده ، برذات کبریا !
بیلسه‌م نه‌در بوحالت مافوق‌الابتلا ،
ای فکرمی غرامی پریشان ایدن چوجوق !

برنسخه ویردی‌که بکا خلاق فضل و جود
ناطق علو حکمتی بی حصر وبی حدود ..

بیچاره آدم باغچه‌سنده کزینیرکن ضعیف القامه بر نهال نورسیده‌نك یانده‌طوریر. کندیسنك بیلمنجه اوساعتده‌اطرافنه براطیف سایه صالمش وبلکه برکوزل ثمره‌ده ویرمش اولماسی لازم کلن بو نهال — ماهیتی مجهول .. چارهٔ دفعی معدوم اولان برخسته‌لغه طوتلدیغیچون — بر درلو فیض بولوب‌ده توسع ایده‌مشدر. ایچه‌جك قالان‌داللرنده صارارمغه یوزطوتمش برقاچ یاپراقدن باشقه‌ده حیاتنه دلالت ایدر برجالی یوقدر .

بیچاره آدم بونهالی ساکن ومبهوت تماشا ایدرکن چهره‌سنده بر تغیر ظهوره کلیرکه یأس وتلهف نشانیدر . صوکره باشنی صاللایه‌رق بردنبره تباعده باشلار. افکارینی اشغالا ایدن‌برخیال مدهشك تضییقندن فرار ایتدیکی ظن اولنور . بیچاره آدم‌اوحال ایله قاچارکن بری‌طرفده نوپیدا برفدانه تصادف ایدر.. درحال طوریر.. چهره‌سنده‌کی ظلمت اغبرار دفعةً برصفوت‌بشوشانه‌یه تحول ایدر . بوفدان دها پك اوفاق اولدیغی حالده پر فیض وطراوتدر . یاپراقلرینك صیقلغیله برابر پارلاقلغی.. شاخلرینك تعددیله برابر دیریلکی اك مساعد برجوهر حیات ایله تمایاب اولدیغنی کوسترر. بیچاره آدم فدانی عادتا اوقشایوب سومکه.. اونکله عادتا قونوشمغه باشلار .. ساعتلرجه یانندن آیرلق ایستمز . حکمت !

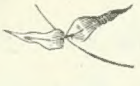

— ای بیچاره ! اوته‌کی نهال ضعیفی بر نظرهٔ متأثرانه ایله تماشادن صوکره چارچابق کچرسینده بو نوپیدا فداندن بردرلو آیرلق ایستمزسین.. حالبوکه ایکیسی‌ده غرس یمینك.. ایکیسی‌ده محصول عمرحزبنکدر .. بوترجیحه سبب نه ؟..

— بونی هیچ دوشونمدم .. چونکه بونده دوشونه‌رك حرکت ایتمکه محتاج دکلم ...

دوشـوره‌جك مزیتی حائز اولان بولوحهٔ علویه‌یی .. بو تمثـال خارق‌العادهٔ تضادی شاعر اولوب‌ده بحق تصویره مقتدر اولامدیغم ایچون بن‌ده بدبخت دکلمیم ؟..

آه! امجد!. بیلیرسین.. الله‌ده بیلیرکه بن سنك مداواتکده قصـور ایتدم .. بیلیرسین که بن سنی قرداشك نژاددن اشاغی سومدم .. بدبخت چوجق ! بروقتلر، که بوندن سکز سنه‌مقدم، سن‌ده بکا بوطاتلی امیدلری ویرمش .. سن‌ده بنم بودلپذیر حسلره یورکمی طولدیرمش ایدك . اونه‌دهشتلی بلا ایدی که دها اوچ ایلق برصبی ایکن سکا مسلط اولدی. حواله!.. نعوذبالله!.. برکونده قاچ کره اولورده بزی‌ده اولدیررسك !. سنی قورتارمغه چوق چالیشدم.. فقط سعیم هپ بوشه کیتدی. اطبا سنی محکوم-علمیه ایتدیلر .. دردیکه دوا بولنه‌میه‌جغنی سویلدیلر. اواطبا که « هیچ برشی دکلدر! » دیدکلری خسته‌لقلره‌ده درمان بولمقدن اکثریا عاجزدرلر . اوت ، یاشـایورسین .. فقط یاشادیغکدن بی‌خبرسین . کولـکه‌ده یتیشمش .. هر درلو فیوضدن محروم براغاچ کبی یاشـایورسین . سنك ایچون بوکوزلر چوق یاش دوکدی .. سـنك ایچون بوقلب چوق صیزلادی .. سـنك ایچون بوبین چوق صیقلدی ! فقط بوکون اویله دکل .. آه! بوده بزم عجزمزدن کلیور : برحاله ابدی اغلایه‌میورز .. چونکه الی‌الابد اغلایه‌جق‌حالمز چوق. سنك حالکی دوشونمك اون سکز سنه‌لك آجیلری درخاطر ایتمکدر .. بوکا بینمك ، قلبمك تحملی قالمادی !. اونك ایچون سندن قاچیورم ..

اولديغنى كورييور !.. بوندن طولايى اولماليدركه وضعنه خلل كتيرمكسزين بعضاً نظرينى سمت اعلايه توجيه ايده‌رك ايكى دوداغنك اطرافنده برلمعهٔ ابتسام كوستريبور !..

صبى ايچون نه‌بختيارلق‌كه طريق حيات ايچنده تصادف ايده‌جكى مشكلات طاقتفرسايى كنديسنه ممكن مرتبه تسهيل ايده‌جك برحامئ مشفقك .. برايكنجى پدرك پارلاق براستقباله تقرب ايتديكنى حس ايدييور !.. بوندن طولايى اولماليدركه اوكنده‌كى كاغد پارچه‌لريله اوينارکن كاه كاه برادرينه عطف نظر ايده‌رك كفتارى مبهم .. مدلولى انجق كنديسنه معلوم اولان ترنمات طفلانه‌سيله اعلان مسرت ايدييور !..

هيهات !.. كنيج ديديكمز او بدبخت فراش استراحته اختياريله اوزانمامش ... فلك اونى برداء دوا ناپذير ايله اسير بستر ملال ايتمش . جيبننده‌كى پارلاقلق منجمد اولمش برنور ذكاناك طونوق برتمثاليدر! كوزلرنده‌كى اويانقلق منعدم اولمش برقدرت نطقيه‌نك ترجمان انفعاليدر !.. اره‌صره ميل ابتسام ايله برممنونيت موقته كوستريبور . كيم بيلير نه ايچوندر ؟..

قارشيسنده‌كى صبى.. اومعصوم ملك بوحقيقتى نصل ادراك ايتسون ؟.. يابزده بوحكمتى نصل ادراك ايدهلم كه بواوفاجق وجود برارالق بردنبره يرندن قالقوب بيوك قرداشنك يانه كيدييور.. مبنى‌مبنى الريله برادرينك يوزينى كوزينى اوقشادقدن صوكره جيبندن چيقاردينى برشكرى اوبدبختك .. اوكنديسنه مربى وحامى اولمسى لازم كلن بيچاره‌نك اغزينه كوتورييور .. اوته‌كى‌ده بوهدية معصومانه‌يى .. بوتلطيف ملكانه‌يى برحزين تبسم ايله حسن قبول ايدييور !...

انسانيته متعلق اوراق دنياده مشاهده‌سى قابل تماشالر ايچنده قلبك طاتلى برمحزونلقله .. فكرى الك تأثيرلى برحيرته

سن‌ده اکلایه‌جقسین.. بوکلمه‌لری برآوردهٔ لسان تلیف‌ایده‌جك زمان دریغا که سنك ایچون‌ده اوقدر اوزاق دکلدر !..

— باباجغم قپویی آچکز بکا ...

— ایچون یاوروجغم ؟.. صیقلدکمی ؟..

— امجدك.. اغابکمك اوطه‌سنه کیده‌جکم.. جانم صیقلدی..

— یا اویله‌می ؟.. نه‌یاپه‌جقسین اوراده ؟..

— اغابکمه‌مصال سویلیه‌جکم.. اوخسته‌در بیلمیورمیسکز سز ؟

— پکی اوغلم، هایدی کیت اما ینه کل .. کلیرمیسین ؟.

— کلیرم ...

بر منظرهٔ علویه

اون یدی یاشنده برکنج خوابکاهنده فراش استراحته اوزانمش .. نصبه‌سنده برپارلاقلق وارکه حدت ذکاسنه . کوزلرنده بر اویانقلق واردرکه عافیت وجودینه دلالت ایدر . یاتدیغی یرده هیچ بر سوز سویله‌مکسزین یالکز اره‌صره فولارینی تحریك ایده‌رك قارشیسنده بر فرح طفلانه ایله اویونه طالمش ایکی یاشنده برصبینك ترنمانی استماع .. حرکاتی تماشه ایله مشغولدر .

کنج ایله صبینك شباهت سیمالرینه.. اتحاد رنکلرینه باقانلر ایکی برادر اولدقلرینه حکم ایدرلر .

کنج ایچون نه‌سعادت که عمرك بیك درلو محن ومصیبته مقابل برمقدار تسلی اولق اوزره حسن تربیه وتعلیمیله مشغول اولدیغی اوفاجق بر برادر جابرابرك امدلر اچنده پرورشیاب

اولمش .. یوز بیکلرجه چرکاب اسائت وسفاهه طاتلش چیقمش..
یوز بیکلرجه ناپاك الله سورونمش اولان اوزخرف مدنس
سنك اوطاهر وتابناك اولان خاطركه اوغرامسون !..
هیهات !... هیهات !... دریغ !.. دریغ !...
آه ! نه‌قدر اعصابه طوقونمجی هوا بو !..

— هیهات !.. هیهات !.. دریغ !.. دریغ !.. نه‌دیمکدر
بو باباجغم ؟
— آه یاوروجغم سن بونلری‌ده بیلمه ... بونلرده‌سنك
اومنوروخاص اولان خیال‌وخاطرکی‌تکدیر ایتمسون . هیهات!..
دنیایه بدبخت اولق ایچون کلمش.. دنیایی بدبخت اولق ایچون
سومش .. دنیاده بدبخت اولق ایچون اوغرامیر .. دنیادن
بدبخت اولق ایچون آیرلق ایسه‌مز شو بیچاره انسانلرك واویلای
شوق وامیدلری هپ بوکلمه‌لرله نهایت بولور . بوکلمه‌لری تفوه
ایتمه‌ین فرد وجمعیت یوقدر : الك قیدسز کوردیکمز برچوبانك
ترنمات احرارانه‌سندن طاغلره ، دره‌لره عکس ایدن صوك
صدا بوکلمه‌لری اشعار ایدر . الك بختیار بیلدیکمز بر والدهٔ
مشفقه‌نك تترك سسلی تذیلرنده.. الك مسعود طانیدیغمز برنوزاد
کنواره‌کزینك فرحلی فرحلی نغمه‌لرنده بوکلمه‌لر کیزلنیر .
بر حکیم عالی نظرك خاتمهٔ کفتاری .. برشاعر خیال پرورك
نقرات الحانی .. برجهانکیر قوی سطوتك پیروغلغلهٔ شانی
بوکلمه‌لردر. برجمعیت مسعودهٔ مدنیه‌نك ولولهٔ سور سعادتی..
بر دولت معظمهٔ ذی قوتك اوازهٔ هنکامهٔ کیرودارینی صحرالر ،
قیفالردن.. فضالره، سمالره قدر تعقیب ایده‌جك ینه‌بوکلمه‌لردر!.
نه‌سو لبورسکز باباجغم.. بن‌هیچ‌برشی اکلامیورم..
— ینه اکلامه یاوروجغم !. ینه بیلمه ایکی کوزم !..
فقط هیهات !.. انشاالله یاشارسین ... یاشادیغك حالده‌بونلری

پاره نه‌در ؟ سن اونی بیلیرمیسین باقه‌یم ؟
— پیاستر دیمك ...
— پیاستر نه‌دیمك اویله ایسه ؟
— اوده پاره دیمکدر .

آه ! اوخائن سکاده‌می کندینی بیلدیردی ؟.. آه ! اواچق سنك‌ده‌می احتیاجکه قارشدی ؟ اوشناعت واسئت حامیسی .. او رذالت وفضاحت غیرتکشی .. اواغراض مروجی ... اوشهوت وسفاهت پرستاری .. اومستهزئ فقر .. اودشمن فضیلت وحیثیت .. او ایکی یوزلی منافق .. اوحیله‌کار .. اوشریر کندینی سکا نصل طانتدی ؟ بعضاً دلو جنابی تحقیر وتذلیل ایدن .. بعضاً حمیت وناموسی ایاقلر آلتنه آلان .. بیکارجه انسانی آچلغندن .. دیکر بیکارجه سنی فرط شبعندن اولدیرن .. سعادت حال بشری تأمین ایده‌جك .. انسانیتی تنویر وتزیین ایلیه‌جك نه‌قدر اسباب ووسائطوار ایسه‌جله‌سنی ید غالبانه‌سنه کچیردرك بیکارجه افرادك ظلمات جهل ایچنده بونالمسنه.. بیکارجه عائله‌نك انواع مذلت ومسکنته افنای حیات ایتمسنه سبب اولان .. یوز بیکارجه اسافل اشراری انسانیتك باشنه بلا ایدن .. یوز بیکارجه افاضل احراری زیرپای اسافله سورو ندیرن اوملعون.. اوغدار.. کندینی سکانصل اوکرندی :...

کس یاوروجغم .. اوندن نظر رغبتکی کس !. سن‌اونك ماهیت دنیه‌سنی.. طبیعت شیطانیه‌سنی .. تمایلات سفلیه‌سنی.. تحکمات زبونکشانه‌سنی بیلمزسین ؛ ینه بیلمه! شعشعه‌سی یوز بیکارجه چشم‌کدانك تاب انظارحرص وتحسرندن وجود بولان اومعدنپارهٔ منحوسك پارلاقلغی سنك اومبارك نور نظرکی بولاندیرماسون!. یوزبیك درلو اغراض شنیعه‌یه واسطهٔ حصول

حالده یه اوقورم ، یه خوشلانیرم !.. لکن بر قباحتك وارکه بکا پك کیچ کلدك : سن هنوز صباح عمرك دم انفلاقنده‌سین .. بنم اقشامم قریب اولدی . آه ! استقبالزی بیله‌میز .. وقوعات آتیه‌یی کشف ایتمك محالدر .. فقط بن نا امید ایکن سنی بزه ویرن الله البته سکا مزارمی زیارت‌ایتدیرر . او قانون طبیعتك استثناسی اولمقدن الله بنی اسیرکه‌سون .. نژاد ! الایدن .. او رحیم وکریم اولان خلاق انس وملکدن امید ایدرم که سن معمر اولورسك . فقط بن سنی ایستدیکم کبی تربیه‌یه فرصتیاب اوله‌جق .. بن‌سنی ایستدیکم کبی‌مکمل کوره‌جك‌میم؟

اوف ! نه قدر صیقنتیلی هوا ، یارب !...

- نژاد !. نه قدرسویورسك اونلری اوغلم ؟

— مکتوبلره باقیورم ... شکوفه بکا کوندرمش‌ده . اوموپورم .

- یا اویله‌می ؟.. ای . شکوفه‌یی‌می چوق سورسین یوقسه عمریمی ؟..

— عمری سومم ... شکوفه‌یی چوق سورم .

- چون عمری سومزسك ؟

— عمر بتون اویونجاقلریمی قیریور .. هیچ بردانه صاغلام براقمادی .. هپسنی قیردی .. بون‌مارشه‌یه کیدرسه‌م کندیمه چوق اویونجق الهجغم .

— بون مارشه‌یه نصل کیدرسین ؟

— واپورله کیدرم . واپور کلمزمی هانیا .. زیغزاق واپوری .. اوته‌یه بریه کیدر .. ایشته اونکله کیدرم .

— اویونجاقلری نصل آلیرسین ؟

— پاره‌م اولورده ویریر ، آلیرم .

اوزاق .. ممالك غريب بر حالده كوريبورسين . همشيره كدن برادركك حالى دها مؤثردر : او — دنيايى كورمه‌دن كيندى .. بو دنيايى بيلمه‌دن كيده‌جك !.. سنك سكز آى ايچنده سويله‌مكه باشلاديغك يوزلرجه سوزلردن دها بر دانه‌سنى اون‌سكز سنه‌دنبرى برادرك تلفظ ايده‌مدى ! بربابانك ياورو سيله تعاطئ كلام .. مفاهمهٔ مرام ايتمه‌سنده كى حظ ونشئه‌يى بن سنكله بيلدم . برثمرهٔ قلبك صورت نشو ونماسنه.. بر معصوم صحيح البنيه‌نك توسعات فكريه‌سنه .. بر صبئ خالص القلبك اوضاع وحركات واخلاقنه امعان نظرله كوريله‌بيله‌جك احوال وسرائرى .. حكم وغرائبى بن سنده مشاهده‌يه موفق اولدم . دنيا نه‌در ؟. حيات نه ديمكدر ؟. انسانلق نه‌دن عبارتدر ؟. فضيلت عشق .. كرامت حس .. ذوق عبوديت.. صفاى عبادت نصل شيلردر ؟. الله نه بيوك رحيم وكريمدر ؟. عائله نه درلو رابطه‌در ؟. سعادت حقيقيه‌دن مقصد نه‌در ؟. وطن نيچون سويليرر ؟. سعى نيچون آرزو اولنور ؟. حيات نه‌دن قيمتلنير ؟. بونلرى بكا اوكره‌تن سنسين !...

بارگاه ربانيته رفع دست تضرع ومناجاتده نه بيوك برفرح ولذت.. نه‌نشئه‌لى برتسلى بولنديغنى : جناب واجب الوجوده عبوديت وعبادت صحيحه نه بقالى بر انبساط قلب حصوله كتيرديكنى : بشريتك غايت عجز وابتهالنى : اوكا مقابل مرحمت صمدانيه‌نك مافوق التخيل اولان عظمت وكمالنى بكاسن بيلديردك !. فنانك بقايه آلت ، عدمك وجوده علت اولديغنى : مماتك حيات ايله معقب ، مخاطرهٔ ماضينك سلامت استقباله سبب اولديغنى بكا سن كوسترديك !..

حضرت محمد امتنك كوچوجك فردى نژاد ! ياورو ملك ! سن حقيقتده نه بيوك بر نسخهٔ حكمت .. نه غريب برمجموعهٔ معرفت‌سين كه سنى اوقومه‌لله بيتيرمه .. هرا وقويه‌جكده بيسك شى تحصيل ايدرم .. بعضا هيچ بر شى آكلامادينم

بوحال ایله کورنلر قیزطن ایدر.. کندیسی ارکك، اسم ومخلصی ده (محمد نژاد) در . شاقاقلری صاچسز ، کوزلری قویوکستانه رنکنده ، قاشلری دوز ، جبهه‌سی کنیش ، اغزی نه‌اوفاق نه‌ده بیوك ، بورنی طوپ واوفاق ، اوست دوداغیله بورنی اره‌سی‌چوقه ، رنکی بیاض ، چهره‌سی یووارلاق ، باشجغزی بیوك ، هیئت مجموعهٔ سیماسی هیچ کوزل دکل .. فقط غالباپك چرکین‌ده دکل‌که هرکورن سوییور .

مزاجی عصبی . بناءً علیه براز حدیددر . محکومیته هیچ کیمسه‌نك عصیانه‌ده مائل دکل . آرزوسنه مخالفت ایدیلیرسه چارچابوق منفعل اولور. فقط ینه درحال انفعالی کچر. اغلارکن کولیویرر . طبیعتنده بد اندیشلك یوقدر. اکثریا نشئه‌لیدر . هرشیئی صورار ، هرشیئی اکلامق ایستر، اوکرندیکی شیلری اونوتماز .. اوضاع واطواردہ تقلید ایتدیکی باباسیدر . باباسنه ساعتلرجه مونسلك ، غمکسارلق ایدر . فرانسزجه‌سی پریشان ایسه‌ده ترکجه‌سی عادتا فصیحدر دینه‌بیلیر .

حوجق محاوره‌یه‌باشلادیغی زمان یوزینك رنك ابتسامی .. سسنك حال اهتزازی .. کوزلرینك نور جوالی ترجمه اولنسه چیقه‌جق شودر: نشئه‌لی برمسرت.. عارضه‌سز برمسعودیت.. فرحلی برعنایت .

پدری ایسه اوکا باقدقجه قلبنده‌کی حسیاتی شویله خلاصه ایده‌بیلیر : بدیهی برابتلا .. جلی برشفقت .. نهانی برخوف واندیشه .

آه ملك نژاد ! بیلیرمیسین‌که سن بکا اللهك نه بیوك برعطیهٔ قدرتیسین !.. همشیره‌ك (پیرایه)یی سن کورمدك... برادرك (امجد) ی حیات وممات اره‌سنده .. فقط حیاتدن

— اوته‌کی هانکیسی ؟
— قارغه یوقمی ؟ ایشته او ... سن اونی بیلیرمیسین ؟
— هایدی اونی سویله ، ضرری یوق. ایی سویلرسه‌ك سکا بر « بون بون » ویریرم .

— بردرخت اوستنه چیقوب قارغه
پیشره چانق ایستیوردی عاغه .
بونی برتلکی کورمسیله همن
آتدی زیر درخته حرص ایله جان .
ایدوب اول ادبله ... نه‌در او ؟
— عرض سلام .
— ها !.. عرض سلام .
شوزمین اوزره ایتدی فتح کلام :
بارك الله نه‌خوش لقا کز وار !
نه‌قدر دلنشین ادا کز وار !
اوتناسب ، اویال وبال ، اوخرام
قوماذی بنده‌کزده هیچ آرام ... ارتق بیلمیورم .
— افرین‌اوغلم ! التطرفنی‌ده صوکره سویلرسین اولمازمی؟
کل سنی اوبه‌یم ...

بومنظومه‌یی موزون ومکمل‌اولارق سویله‌ین چوجوق‌اوچ سنه‌لك ودرت آیلق یریاورودر. برمأیوسیت تامه ایچنده ایکن جناب خلاق جهانك والدینه احسان ایتدیکی بروجوددر .

ایکدن دها نازك . صیرمه‌دن دها پارلاق اولان صاری صاچلری طوغدیغندن بری کسدیرمش . چونکه کسدیرمکه قیامامش. فقط طولاتیرمق ایچون اکثریا اورلو بولندیریلیر .

ایتدی .. سنکله آرەمزده پیدا اولان بوسد حائلی صاندم که تجسم ایتمش ابدیتدر !..

ایش بیتدکدن صوکره برر اغاجك التنده مکث اولندی . بابام برطور دیندارانه .. برادای آخر تبیانه ایله جهراً تلاوت قرآنه باشلادی . اوکلام سماوینك .. اولحن اخروینك تأثیر غریبیله غشی اولدم!. هفته لرجه بینم اویوشوق قالدی... جریحهٔ قلبمدن هیچ برآغری حس ایتمدم .

— بابا ! کوك یوزندن کاغد دوشدی.. کوردیکزمی ؟

— کاغددکل اوغلم..قار پارچه لری.. طامك صاچاغنده کی قارلر .. روزکار ابتوب دوشوریوردە ..

— روزکارمی دوشوریور اونلری:.. نه یه دوشوریور؟ سویله یکز بکا ...

. . . . . .

لکن اوتپه جك نره یه کیتدی ؟. اوجسامتلی طاغ اورادن نصل قالقدی ؟.. آه !. دها صلابتلی بولقسزین طوپراغه لقمه اولان اوکیکاردن شمدی برذره بولسه یدم !..

— باباجغم !. اغابك خسته .. نیچون خسته در او ؟..

— آه !.. نه بیله یم اوغلم ؟.. ایشته خسته .. امان نه قدر صیقندیلی هوا بو !.. سن « مه تر قوربو »یی اوکرندکمی باقه یم؟

— اوکرندم اما اونوتدم ...

— اونوتمامشسیندر .. هله براز سویله ...

— کرچك اونوتدم .. اوته کنی سویله یم باباجغم !

ایشته بنه اوشکل شهیدانهٔ غریبانه‌کله کوزمك اوکنه کلیوردك!.
هیئتیله شاللره صارلمش ، باش طرفی قرمزی بردوواق (تتق)
ایله عروسانه بزمش اولان . برمجوهر چکمجه‌ی قدر .
تابوتك بیوك پدرکك .. اه بو سفیدربش و قدخمیده‌نك
قولاق التنده خیلی شاعرانه، خیلی مؤثر برمنظره حاصل ایتمشیدی!..
کوزیاشلری . نوری برکره‌جك اولسون یکدیکرینه متابل کلمه‌دن
کوزلرندن ابدیاً نهان اولاغه کیتدیکك کنج بابا کك یورکنده‌کی
بارکران کدر کندیسنده مجال حرکت براقامامشیدی که سنك
تابوتکی‌ده طاشیسون !... خایر .. بوده دکل: اویله یاقشدیغی
ایچون اویله اولدی ...

آه !.. هیچ اونوتمم : اوکون فصل خریفك الك کوزل
الك لطیف کونلرندن بری ایدی . سنی برقایقه قویدق ..
کزمکه کوتوریرکن کوچوکصو کوشکنك یانه چیقاردق ..
اورادن یوریه‌رك دره‌نك صاغ جهتنه کچدك.. اوفاق قبرستانه
داخل اولدق .. نیرعالك جوشاجوش اولان ضیاسی هرشیئه
غلبه ایتمش ، طبیعتی هیئتیله برسکون وسکوت عمیق ایچنه
دوشورمش ، هوا جریاندن ، دریا تلاطمدن کسلمش ایدی .
الکن قبرستانك داخلنده‌کی حال ینه بشقه ایدی : جهان نه‌قدر
نور انبساط ایچنده خندان ایسه اوراسی اودرجه رنك اغبرار
اتنده نمایان ایدی. ظن اولنوردی که آخرتدن برکوچك پارچه
روی ارضه دوشمش .. عالم حیاتی برهیت متأثرانه ایله تماشایه
طالمش ایدی : موقعه حاکم مطلق اولان سکون وسکوتی
وجودنزمنك حرکتی. ایشته منك سسی ایله اخلال ایتدیکمزدن
طولایی طبیعتی بی‌حضور ایدییورز صانیردم .

برتپه‌جك اوزرنده قزلس مزارك ایچنه تابوتکی وضع
ایتدك .. اوزرینه آتیلان ایکی اوچ کورك طوپراق واهمه‌مده
بیودی ، بیودی ، برطاغ شکلنی الدی .. اوطاغ بوکسلدی ،
بوکسلدی . منهاسنه کوز ایرشمز درجه‌ده کسب جسامت

— بابا !.. سن بو « شانسون » ی بیلمزمیسین ؟ بن کوچوك موزیقه‌مك شانسونی .. بن اوکرندمده پیانوده چالیورم .

— اویله‌می یاوروم ؟.. چال ، اکلن ایکی کوزم !

اوت ، هرشی بیته‌جك.. اکلن براز کچ بیتمکده ینه‌برتسلی اولق لازم کلیر ... درحال یوق اوله‌جق وارلق بتون بتون عبث اولزمی ؟.. شوطاغلرك اتکنده‌کی قارلر .. باخصوص دره ایچلری کبی قویطو یرلرده‌کیلر دها کچ ارییه‌جکلرندن شو اسکلیه دوشنلره نسبةً وارلقدن ینه برشی اکلامش اولورلر !..

آه !.. زوالی انسانلرده طبق بویله دکلمی ؟.. بلکه دها بیله هیچدن !.. نه‌در اوصه‌بلرکه دقیقه‌ده کیم بیلیر قاچ بیك دانه‌سی انالرینك آغوشندن طوپراقلره دوشوب محو اولورلر!. هله برطاقمی‌بانیٔ وجودلری‌اولان بدبختلرك‌یوزلرینی کورمه‌دن.. سسلرینی ایشته‌دن کیدرلر . بونلرك مظهریتی — سمادن دریایه دوشوب صو کسیلنجه‌یه قدر اولسون تماشای عالم ایتمکه موفق اولان — شوبرف پاره‌لردن دها غریبانه دکلیدر ؟

زوالی پیرایه‌جکم !. سنی اونوتدمی ظن ایدرسین ؟
چشم جانم کورمه‌ده ایشته یتشمش برنهال :
کیم قارلر التنده قالان برکلبن نورس مثال
محتجب برسترهٔ بیضاده قدو یال وبال ،
دیده‌نملنمش .. نظر محزون .. اوچوق رنك جمال :
آه پیرایه‌م ، مکرکه سنسین اول نازك خیال !
. . . . . .
. . . . . .

کویاکه بوشعری بوکون اوقومق‌ایچون سویلمشم . آه!..

— باباجغم !

— نەوار اوغلم ؟

— هانی سزك رسملی.. قوجەمان برکتابکز واردی... اونی بکا کوسترسەکزه ...

— بن اوکتابی قالدیردم . اوغلم .

— نرەیه قالدیردیکز ؟

— اوبر اوطەیه کوتوردم .. کتبخانەیه قویدم .

— نچون کتبخانەیه قویدیکز ؟

— اوقودم بتیردمده اونك ایچون ...

— اوقودیکز بتیردیکزده اونك ایچونمی ؟

— اوت یاوروم .

— ای بن دها اوقومدمدی که ... بن اوقومەیممی ؟

— سنك‌ده رسملی کتابك یوقمیدی ؟.. سن‌ده اونی اوقورسین ...

— اوقورم اما شمدی اوکتاب بوراده دکل که ..

— صوکره اوقو ..

— اوبله ایسه باری برپارچه پیانو چالەیم ...

لکن بونەقدر چوق‌قار !.. بیتمك توکنمك بیلمیور ... نەتحف : برطاقمی قرەیه دوشەرك موجوده التحاق ایدوب طوریبور .. برطاقمی دکزه اینەرك درحال صویه منقلب‌اولوب کیدیبور !.. بومحو اولق‌دیمکمدر ؟ ... صوکره ینه تخرایده‌جك. کوك یوزنه آغه‌جق : بغمور ویاخود قار اولوب ینه زمینه اینه‌جکمش .. نەقدر اوزون شی !. یااوبرلری‌ده بونلر کبی‌محو اولیه‌جقمی ؟.. اوچ کون ویا برهفته ویا الك چوغی اون بش کون صوکره اوزره ارسلوب بتەجك .. هپ بنەجك .. هپ بنەجك !..

مرائیلك ایتك كركمش بشر .
مصنع یالان سویلمكمش هنر .

أك اول لزومی اولان علم وفن
عبارتمش اوضاع جعلیه‌دن .

چوجوقلقمش الفت مصافاة ایله .
عبثمش اویولده كوروشمك بیله .

اوزاقلاشدی بزدن برادرلری
ضروری مراعاة خود پروری .

بیوكلرله هم طور اولوب چاره‌سز
هپ اونلردن الدق بوامثالی بز .

چیقارمش مكر جنتدن اه :
غریب اولمش بزده عائله . آه !

قرین زوال اولدی هرساده‌لك ،
مثال خیال اولدی آزاده‌لك .

بودم بیلمك اسبابنی بی‌گمان
یچون بعضاً اغلارمشز اول زمان !

تحسرله نالانز اول عائله ،
اوفردوس جانپرور خرمه ..

كه تصویر ایله هیئت مادری
یاروب كیتمه‌ده متصل كوكلری !

نه‌در شب ؟ بسیط ایدن دیجوری کیمدر ؟
نه‌در آی ؟ نشر ایدن اول نوری کیمدر ؟

نه‌واردر ارقه‌سنده اختراتك ؟
نصلدر جنتی دار بقاتك ؟

اولوب افکارمز حیرتده دائر
ایدردمی روحمز تقدیس قادر !

بوصورتله مسعود و آزاده سر .
کچر نغمه‌ساز و کچی خنده‌ور .

سورورکن نعیم صفا ذوقی .
دوشونمزکن ارتق اولنك فوقی .

عجیب اولماغه باشلادی بزده حال ،
کدورت پذیر اولدی فکر وخیال .

بتون صولدی کوزلرده‌کی رنك نور ،
مناظرده ناخوشلق ایتدی ظهور !

حزین کورمکه باشلادق عالمی ،
نه‌بدبخت ایمش اکلادق آدمی !

دوام ایلیوب بریکی مکتبه
جمیع اولدیغمز اکلادق ملعبه .

بناته میلمز انزوندی اما
چیچکدی بزجه اونلر پاك ورعنا .

کوریردك لطفنی انجق حیاتك .
دکلدك مدرکی خوف مماتك .

بزمچون کریه‌ده واقعدی کاهی ،
فقط بیلمزدك اسبابن کاهی .

خیال وفکرمزدی کرچه عاجز ،
دوشونمك .. سویله‌مکده حر ایدك بز .

لسان وقلبمز بردی بزم هپ ،
طبیعی صدق ایدی بزلرجه مذهب .

بری اولمقله بز خوف ورجادن
ایدردك بحثه جرأت کبریادن .

صوروب اوکرنمك ایستردك جهاتی ،
ایدردك عجزه القا امهاتی :

نه‌در اول پارلایان شیلر سماده ؟
نصل سیران ایدر قوشلر هواده ؟

نه‌در دریا ؟ نه‌در موج کهربار ؟
نصل پیدا اولور طوپراقده ازهار ؟

نه‌در حال طلوع .. اول خوش تماشا ؟
نه‌در قوس قزح .. اول نقش زیبا ؟

نه‌دندر اختلافی روزکارك ؟
تعاقب ایتمسی لیل ونهارك ؟

کشف ایدرسه‌ك قیرده برنازك چیچك ،
حوض ایچنده یا که بریاورو سمك :

ایلیوب اعلان اومشهودی همان
شوقزدن چرپینردق برزمان !

خوش مثللردی مدار خوابمز .
براطائفدی کذار خوابمز .

خوابدن بیدار ایدسه بزلری
هوشلرلی شرقیلریدی اکثری .

یازکلیر ازهار آچار .. بیك درلو شوق !
قیش کلیر قارلر یاغار .. بربشقه ذوق !

هرکونی برسور ایدی اول عالمك ،
هرشبی پرنور ایدی اول عالمك .

پاك ایدی غمدن دل بی‌کینه‌مز ،
ژنکدار اولزدی هیچ آینه‌مز .

بزه مجهول ایدی انجام دوران .
نه‌در بز بیلمدك آلام دهران .

کباری تیتره‌تن سیل حوادث
اولوردی بزجه برنو کیفه باعث .

بورك چرپینیسلدن بی‌خبردك .
سورسه‌ك‌ده سکونتله سوردك .

ایده‌جکسین که اوسنك الکدن چیقمش اوله‌جق.. بوموسم سعادتك نه مبارك بر موسم اولدیغنی او چوب کیتدکدن صوکره فوتنه شوصورتله مرثیه خوان اولدیغك وقت دوشونه‌جکسین :

چونکه قویمشدك بزی اول جنته ،
یاچون صوکره دوشوردك حسرته ؟

طاتدیروب عاجزلره برلذتی
طویمادن لایقمی کسمك نعمتی ؟

آدم اولادیسه‌ك ای ، رب سما ،
ایتمدك بز برخطایه اجترا !

سورمدکدی میوهٔ ممنوعه ال ،
ویرمدکدی برمجازاته محل .

والهانه سیر ایدوب آثارکی .
ورد ایدردی تلبمز اذکارکی .

خندهٔ روی طبیعت هرصباح
بذل ایدردی بزله ذوق مباح .

منجذبدی کوکلمز اخترله .
برسکادی عشقمز برمادره

بینمز مشحون اولوب قرآن ایله
رقص ایدردی روحمز الحان ایله .

جولرك مفتون ایدك آوازینه ،
قوشلرك حیران ایدك پروازینه .

غالبا بوایکی حالدن نشأت ایدییور : چونکه حال صباوتده دائرهٔ ادراك غایتله محدود اولیور .. چونکه اوزمانده قوهٔ شهوانیه تمامیله حال سکونده بولنیور . تزاید سن ایله برابر برطرفدن قوای ذهنیه‌نك نصابنی بولمسی.. برطرفدن معلومات ومشهودات وتجاربك توسع وتکثرایتمسی انسانده برطاقم ملاحظات ومحاکمات وانفعالاته بادی اولمقله برابر حال سکونده بولنان قوهٔ شهوانیهٔ حیوانیه‌نك دخی تقاضایه باشلامسندن طولایی فکرك آسایش وانبساطی .. قلبك حضور وصفوتی مختل اولمقدر . چاره انسان الی اخرالعمر دغدغه‌دن قورتیله‌میور . یوقسه بر آدم براز دها آز دوشونسه .. براز دها آز بیلسه .. براز دها آز کورسه شبهه یوقکه براز دها زیاده مصون الغوائل اولوردی . بونی عالم بداوتده یاشایانلرك حالارندن‌ده استدلال ایدییورم .

آه !.. ای عالم انسانیتك بیوك بیوك صبیلری اولان بختیار صحرا نشینلر ! سزك سعادتکزه غبطه ایدرم . سز اوسعادته لایقسکز .. چونکه بلاد متمدنه اهالیسنك انواع مساویسیله الوده اولیان نزاهت اخلاقکزله بن سزی انسانیتدن زیاده ملکیته قریب کورورم !..

نزاد !..

آی فورتنده .. پك حیزلی چغردیکزده .. نه وار بباجغم ؟

— شمدیکی وقتکك قیمتنی بیل !.. اکلادکمی اوغلم ؟..

— نصل بیلهیم ؟.. بن دها چوجغم ..

— اوت .. حقك وار اوغلم : سن اونی بیلسه‌ك بویله مسعود اولورمیدك ؟.. سن بوسعادتك قدرینی اوزمان ادراك

ماون بلوطلری.. منور کیجه‌لریله — لطیف رؤیالری.. معصومانه خولیالریله هیچستان ماضی‌یه طوغری کمال سرعتله کیتدیکنی کورییورم !.. بنم ایچون قرقنجی طبقهٔ اعوامه وارمش یرنه متصل کیدییور !.. بردها عودت ایتمك اوزره کیدییور !.. حتی خاطرده کی یاد حزینی ده بن‌ده براقیه‌جق صورتده کیدییور !.. والده‌لرك ابتسامات حزن آمیزندن استعارهٔ لطافت ایلین کالرینك خزان آلود یاپراقلرینی اطرافه صاچه‌رق .. دایه‌لرك تترك نغمه‌لی تنی‌لرندن اقتباس آهنك ایدن بلبللرینك نالهٔ حسرت‌انگیزینی آفاقه عکس انداز ایده‌رك کیدییور !..

الهی ! لایقمیدرکه اوبهار آباد صفا دفعهٔ پازدهٔ خزان اولسون‌ده الك نازك .. الك کوزل عرایس ازهاره جلوه‌کاه طراوت اولان اولطیف طرحلرینی مضرومنفور ییلانلر، عقربلر استیلا ایتسون ؟.. الك دلپسند .. الك دلربا فرشته‌لرك جمال لطافت نثارینه مرآت انعکاس اولان اومصفا حوضلرنده مستکره ومدهش تمساحلر پیدا اولسون ؟.. الك روحانی .. الك علوی نغمه‌لریله قلبه صفا ویرن طیور مبارکه‌یه مشقخانهٔ ترنم اولان اومفرح اغاچلقلری کریه و موحش آوازهٔ بوم وغراب ایله طولسون ؟..

بعضاً دوشونیر محاسبهٔ عمر ایدرم .. سوابق حیاتمك تخطر ایتدیکم قدرینی کوزمك اوکندن امراره باشلارم .. هردورهٔ عمری دیکرلریله موازنه‌یه قالقشیرم .. نتیجه‌سنده بر انسان اچون اولدقه مسعودیته مقارن اولان ویااولدقجه کدر واضطرابدن سالم اولارق کچن زمان حیاتك یالکز صباوتدن عبارت اولدیغنه کرچکدن قائل اولورم. بونی پك چوق کشیدن بویله ایشیتدم.. بونی پك چوق کتابده بویله اوقودم .. دیمك که بوبرحقیقتدر.. چون بویله‌در عجبا ؟

ینه اویالیده ایکن برکون بنی حمامه صوقشلردی. حمامدن چیقدقدن صوکره برارالق اسکلیه ایندم .. اسکلینك برطرفنده بردکنرحوضی واردی . اورایه بویلی تکه‌دن معمول قلمدانمی اوڵه دوشورمش ایدم . قلمدان نظرمه تصادف ایتدی . حوض برارشون قدر درینلکده وبرجهتی ایسه دها زیاده صیغ ایدی .. قلمدانی بردکنکله ایته ایته حوضك صیغ اولان جهتنه کوتورمك ایچون اوغراشمغه باشلادم . اسکلیه ایسه بویانمق ایچون برصندال چکلمش . بن‌بری طرفده اوغراشوب طوریرکن صندالك دستکنه چارپمشم . صندال اوطرفه‌طوغری یاتدیغی کبی بنی ایته‌رك حوضك ایچنه‌دوشوریویردی. درحال حایقیرمغه باشلادم .. کلدیلر .. بنی چیقاردیلر .. تکرار صویدیلر.. حمامه صوقدیلر.. آزارلادیلر.. اغلامغه باشلادم .. بوارالق قلمدانی‌ده چیقارمشلر .. کتیردیلر .. بکا ویردیلر .. درحال تأثرم زائل اولدی .. سویندم .. همشیئی اونوتدم.. ابرتسی صباح اویقودن اویاندیغمده اوقلمدانی باش یاصدیغمك اوزرنده بولدیغم !..

بوقدر قیدسز برعمر پرصفا انچنده ایکن‌ده اره‌صره پك محزون اولدیغم واردی‌که اوده الك چوق دادیمك بنی اویوتمق ایچون تترك ونغمه‌لی برسسله چرکس‌ترکیلری سویلدیکی زمانلرده واقع اولوردی . اوزمانلر باشمه‌یورغانی چکر، ساکن ساکن اغلاردم . روحم اوتأثر یاشلریله عالم لطائف منامه سوزیلور کیدردی. ابرتسی کون اویقودن کوزلرمی آچدیغم زمان کوکلمی انوار شوق ایله ینه طوب طولی بولوردم !

اوموسم سعادت هانکی دیاره کیتدی !.. اوسوکیلی وجودلر هانکی عالمه چکلدی !.. اوت .. کوزلرمی یومدیغم کبی اوفردوس سعادتك پرلاق سفلری.. نشه‌لی مهتابریله

اکلك چیقاره‌مدیغی بادره‌سیله هرکس بهت ودهشت ایچنده بولندیغی کون بن نه‌قدر خوشلانمش ایدم .. چونکه أوده نه قدر آدم وارسه جمله‌سنك باغچه‌دن سوقاق قپوسنه منتهی اولان اوزونجه بر یولی اچق ایچون صباحدن افشامه قدر اوغراشملری بنم ایچون شایان حیرت برتماشا وجوده کتیرمشیدی!

ینه‌اویالیده ایکن برکون والده‌مله پاشا باغچه‌سنده اوزمانلر موجود اولان بللور فابریقه‌سنه دکزدن کیدییوردق . برخیلی ایلریلمکدن صوکره بردنبره هوا قارارمدی ، متعاقباً دهشتلی بریاغمور در باشلادی . بز قایق ایچنده ایدك . صیغینه‌جق‌بریر بولدمدق . فنا حالده ایصلاندق . ذاتاً فابریقه‌یه‌ده آز برمسافه قالمشیدی . اورایه چیقملدی . والدم ویانده بولنانلر اوحادثه‌دن پك چوق متأسف اولدقلری حالده بالعکس بن پك ممنون اولمشیدم .. چونکه اونلرك بر طرفده قورونمق قیدنده بولونمالری فابریقه‌نك باغچه‌سنده اوته‌یه‌بریه آتلمش رنك‌رنك بللور چوبوق بیغنتیلرینك کونشه قارشی بیك‌درلو الوان‌ایچنده پارل پارل یاندیغنی طویه طویه سیر وتماشا ایله اکلنمکه بنم ایچون میدان وبرمشیدی !

ینه‌اویالیده ایکن‌برکون بیوك‌برادرمله باغچه‌ده‌بولنیوردق. برادرم بنی نصلسه دوشوردی. دوداغم پاطلایه‌رق قانلر اقماغه باشلادی . زواللی برادرم زیاده تلاشه دوشدیکی حالده بن کیزلیجه سوینیوردم .. کوزلرمدن آقان یاشلر دقت اولنسه‌یدی اضطرابمدن زیاده ممنونیتمی کوستریردی !.. چونکه بن درت یاشنده قدردم .. بندن طقوزسنه اول دنیایه کلن .. بناءً علیه بکا هرخصوصده تحکم ایدن برادر مغرورمك‌بنی صوصدیرمق، تطییب ایتمك ایچون برطاقم التفاتلر، محبتلر بذل ایتمسی .. برطاقم چاره‌لر دوشونمسی .. برطاقم اهتاملرده ، تقیدلرده بولونماسی زیاده‌سیله خوشمه کیدییوردی !..

کندیسنك‌ده اوقایق ایچنده بولنمسنه آرزو کوستریر .. ادراك ایده‌مزکه اوبر بالقجیدر .. اومشقتی حظ وتنزه ایچون‌دکل، فقر واحتیاجکی بر سائقهٔ آرام سوز ایله اختیار ایتمش.. کلبه‌سنده اکمکسز ، کمورسز قدومنه منتظر اولان عائله‌سنه کفاف نفس تدارکنه چیقمش .. احتمالکه اوکاده موفق اولهمدیغندن یأس وفتوری قوتنی کسمش .. اوحال ایله صوغوق کیکلرینه قدر ایشله‌مش !..

آه .. غافل چوجوق ! کرهٔ قمر ارضه سقوط ایتسه ، طاغلر هوایه فیرلاسه، دکزلر قعر سافلینه چکلسه ، عالمی باشدن باشه طوفان احاطه ایلسه ، جهان یکپاره بریانار طاغ کسلسه . حاصلی قیامت قوپسه کندیسنه اذا ویره‌جك برحال اولمادقدن ، اویونجاقلرینه‌ده برضرر کلمدکدن صوکره قطعاً وظیفه‌سنده بیله اولیه‌جق !.. فقط غریبدرکه بعضاً برکوپك یاورومسنك فریاد متظلمانه‌سنی ایشیتمکله عادتا محزون اولیور !

آه برزمانلر بن‌ده بویله دکلیدم :

وانی کوینده‌کی یالینك حمام دائره‌سی طوتوشوب یاندیغی کون هرکس تلاش ایچنده . مکدر برحالده ایکن بن نه‌قدر سویمش ایدم .. چونکه بزم یانغینه‌ده اتجادیه‌دن طوپلر آتلمش ایدی !

بنه اویالیده ایکن طوفانی آندیران برحادسه یاخن یاغموردن هرطرفی سیللر باصه‌رق عموم أو خلق عظیم خوف وخلجان ایچنده اولدیغی برکون بن نه درجه بختیار اولمش ایدم .. چونکه حرم دائره‌سی حولیسنی بر حوض وسیع حالنه کتیرن صولر اوزرنده قایق یوزدیرمك بنم ایچون آسان اولمش ایدی !

بنه اویالیده ایکن بر قیش ایکی آرشونه یقین قار یاغدیغندن یولارك منسد اولدیغی و خصوصیله فرونلرك

هاله شو معصومك نشئه‌سنه باق !. شو تيپي عالمي .. شوقورقنج فورطنه‌يي‌ده كندي‌سنه‌بازيچهٔ خيال ايتمش... شو ياغان صوغوق شيلر نظرنده كويا قار دكل‌ده ياسمين چيچكيدركه ملائكهٔ سما اتك اتك زمينه سرپيورلر!. هواده اوچان قوشلرى قاپه‌جق كبي كوپوكلر ايچنده قباران شو امواج خروشانى سير ايتدكجه شوقندن اللرينى ، قوللرينى اوينا‌ديبور !. روح لطيفى عوالم علويه ايله ادامهٔ مناسبت ايدركن قوهٔ فكر ونظرى حالا پيش نكاهنده‌كى جسم شفافك اوته طرفنه كچمكدن عاجز !.. شودقيقه‌ده كيم‌بيلير نه‌قدر صبئ بيكناهك .. نه‌قدر يتيم‌بيكسك اللرينى ، اياقلرينى طوكديران .. كيم بيلير نه‌قدر عليل درمانده‌نك .. نه‌قدر پير ناتوانك اضطراب وآلامنى تزييد وتشديد ايدن .. كيم بيلير نه‌قدر غريب خانه بردوشك .. نه‌قدر فقير بى‌ظهير حالنى پريشان ايلهين.. كيم بيلر نه‌قدر بيكار جه نفوسك اسباب هلاكنى حاضرلايين شو دهشتلى حالك نه‌اولديغندن بى‌خبر!.. شيمدى تجربه‌لرى اچيورسه‌م تأثير برداياله وجودنده براضطراب شديد حس ايدنجه‌يه قدر اوندن‌ده ممنون اوله‌جق !.. شيمدى قولندن طوتوب‌ده باغچه‌ده‌كى قار يغنتيسنك اچنه براقيورسه‌م كندينى الك بيوك برامله نائل اولمش قدر بختيار صايه‌جق !..

نه غريب شى !.. شيمدى برقره بطاغك دكزه دالديغنى كورير ، سونجندن حايقيرمغه باشلار .. بيلمزكه اوحيوانك بوحركتى اكلنجه ايچون دكل، كندي‌سندن‌دها ضررسز بردیكر حيوانى اكل وبلع ايچوندر !. دوشونمزكه برقوينك برضعيفى دائما مغلوب ومحكوم ايتمسى بوعالم كون وفسادك الك حزن‌انكيز الك يأس‌بخش اولان قواعد جاريه‌سندندر!. هاله هيچ خاطرينه كتيرمزكه كندي‌سندن ايكى سنه دها اول دنيايه كلمش ديكر برصبي ايستديكى حالده بونك اويونجاقلرينى جبراً النـدن آلير .. ايسترسه ياغنه برده شمار اورير !..

شيمدى برقايغك كچديكنى كورير . بشوشانه چرپينير..

باباجغم ایشته بن یه کلدم ...

— وای یوروجغم کلدکمی ؟. بکا نه کتیردك باقه یم ؟

— ماندارین کتیردم سزه .. صویکزده بیکز .

— پکی اوغلجغم .. تشکر ایدرم ... باقه یم اللرکه .. نه قدر اوشومش !.

— قارله اویناندم ده اوندن .. بیلیرمیسین سن .. او !.. قوشلره بق بابا !.. نصل اوینیورلر !..

نچون اویناریلر بونلر ؟...

نه عمر شی بوملك !. یارب، سکا نصل حمدوثنا ایده جکمی بیلهمم. بکا حیات ایچنده دیکر برحیات.. جهان ایچنده دیکر برجهان.. برجهان فیضافیض بخش ایتدك !.. عوالمه صیغمیان آثار قدرت وعنایتکك برنمونهٔ لطافتی ده بوملك دکلمی ؟. بو معصومك شو مینی مینی پارمقلری .. اوکوچوجك اللری برزمان کلوب ده مملکتنك منفعتی ایچون قلم طوته جق، وطننك سلامتی ایچون تیغ صالابه جق اویله می ؟.. بو اوفجق وجود بر وقت کلوب ده عائله سنك سعادتی ایچون چالیشه جق ، اولادینك تربیه سی ایچون اوغراشه جق اویله می ؟.. بوده برطاقم وظائفك اسیری ، بوده برطاقم آمالك مقیدی . حاصلی بوده برآدم اولمجق اویله می ؟...

یا اوزمان بن نره ده بولنه جغم ؟. البته دنیادن کیتمش اولمجغم.. هیچ اولزمه ایستدیکمی تربیه سنه فرصت بولامدم! اوف ! نه قدر مغموم هوا !...

بشقه‌لرینه کوره شایدبویله دکاسه بوعجزی منحصراً کندی
نفسمه ارجاع ایده‌رك ادبای کرامك عفولرینی رجا ایدرم .
(تفکرك) ده زمزمه کبی تعاقبی محتملدر . والله الموفق .
- استنبه : ۲ کانون ثانی ۱۳۰۳ -
رجائی زاده
م . اکرم

اودمكه دالغه‌لرى عنصر خروشانك
بكا پيام اوقور ادوار بى‌نهايتدن .
اودمكه لمعه‌لرى عالم شبستانك
دله صفا ويرر انوار سرمديتدن .
دوشوب تفكره پيرانه قدرة الاهى
كمال عجز ايله طفلانه اغلارم كاهى !

او دلرباكه طوروب منظرمده حزن آلود،
— لبيله خنده نما .. كوزلريله كريه نمود .
اوقور نشايد عاويه بى‌نوا وسرود ،
ايدر درونمى مشحون ذوق نامحدود
بنم نديمهٔ روحم تفكراتمدر ،
دم تفكرم الك خوش دم حياتمدر .

هوانك بوكونكى حالى بنى دوشوندير مكه پك مساعدايدى. بومساعده‌دن استفاده ايله وحدتخانه‌مه چكيله‌رك بالطبع برخيلى دوشوندم ، دوشوندكجه كاغد اوزرينه قويمق هوسنه‌ده دوشدم .

بورساله‌جك مغموم بركونده‌كى تفكرات صميميه‌مك كويا برمجموعهٔ تصاويرى اوله‌جق . اوقدر صوغوق دوشونمدمسه‌ده اى يازه‌مدم. كونش كورمهمش برمحصولدر. بلكه‌اونك ايچون ناخوشدر . شونى تجربه ايتدمكه احوال وجدانيه كوزله كوريله‌مديكى كبى فكر ايله‌ده بحق تشخيص اولنه‌ميور . اوتمثال روحانينك قامله يايلان تصويرى نه‌درجه معتنا، نه‌درجه مكمل اولسه ينه كنديسنك عينى اولهميور .

اودم که شام غریبانه روی آفاقی
سیه نقاب ایله منظور چشم رقت ایدر ،
اودم که باد شبانگه چنده اوراقی
حزین ادا ایله مألوف آه حسرت ایدر ،
دیکوب نظاره‌می برنجم پرتو افشانه
دوشونمه‌یی سورم متصل خموشانه .

بنم کبی اوده میال ذوق وحدتدر ؛
بنم کبی اوده محظوظ رنك ظلمتدر ؛
بنم کبی اوده مستغرق سکونتدر ؛
بکا شریك الم ، حصه‌دار محنتدر ؛
بنم ندیمهٔ روحم تفکراتمدر ،
دم تفکرم الك خوش دم حیاتمدر .

اوکا مقارن اولور سانحات شعریه‌م ،
اودر مربیه‌سی زادهٔ طبیعتمك ؛
اودر مدار قیام حیات شعریه‌م ،
اودر معلمه‌سی مکتب بلاغتمك .
خزینه‌داری اودر حس پرتأثرمك ،
سرود زمزمه آهنکیدر تفکرمك .

ایدن ازانه اودر دیده‌دن بوناسوتی ،
ایدن ادامه اودر انبساط وجدانی ؛
اونکله طی ایدرم کارکاه امکانی ،
اونکله سیر ایدرم خلدزار لاهوتی ؛
بنم ندیمهٔ روحم تفکراتمدر ،
دم تفکرم الك خوش دم حیاتمدر .

تفکر .

اکثریا دوشونیرم ، چونکه :

دوشونمه‌یی سورم ، محرم ملالدر ؛
اودر بنی دوشونن حال اغبارمده .
دوشونمه‌دن کچه‌مم ، یار بی‌همدر ؛
اودر بنی ارایان حین انکسارمده .
بنم ندیمهٔ روحم تفکراتمدر .
دم تفکرم الک خوش دم حیاتمدر .

---

[*] بوأثر ناچیزی ، یازلدیغی تاریخدن یکرمی درت سنه صوکره (نژاد اکرم) ه ذیل اولهرق ، تکرار طبع ایتدیریشم (نژاد اکرم)لک مختلف یرلرنده وعلی‌الخصوص (دون ـ بوکون) عنوانلی ایلک منظومه‌سنده کچن تلمیحات واقتباساتك تفهمنه خدمت ایده‌جکی وحد ذاتنده بونلرك بری دیکرینك متممی بولندیغی مطالعه‌سنه مستند وبناءً علیه مقبول اولماسنه بیله معذور کورلمکه شایاندر . وبرده ایستدمکه نژاده عائد دوشوندکلرمدن . حس ایتدکلرمدن کاغد پارچه‌لری اوزرنده تثبیت ایتمکه موفق اولدیغم نه‌وارسه هپسی بربرده بولونسون ؛ وبونلرده نهایت نژاد کبی محو ولی نشان وحتی کلیاً محکوم نسیان اولهجقلرسه هپ بردن اولسون !

ـ کوزتپه : ۱۱ اغستوس ۱۳۲۷ ـ

رفیق زاده اکرم

aujourd'hui je suis mieux: la toux ne m'embête pas tant, je bois de l'eau assez fraîche et tant désirée qu'on ne permettait pas avant.

Pour nourriture je ne me prends que du lait et du bouillon .. et puis ... des médicaments. Il n'est pas permis de manger du pain, mon Dieu!

Plusieurs fois j'ai voulu te faire mander, on a craint la contagion. Grand remerciment par la lettre de L. Bairat. Don Quichotte n'est pas arrivé, ta l'as oublié peut être. Etc au revoir. à bientôt

Dans son lit: Ton ami qui t'aime bien: Nyad

29 Février 98

Cher ami,

Aujourd'hui seulement j'ai eu la force suffi-
sante pour t'écrire. et avec quelle écriture !
J'ai été très malade, heureusement sans
danger. C'était la „rougeole" que les médecins
ont déclaré ; mais une fièvre formidable !
J'ai eu jusqu'à 40° de chaleur, et puis la
toux qui ne me laissait par tranquille. Je te
raconterai la chose plus en détail après. Pour

Mes vœux les plus respectueux à toi, ainsi qu'à ta famille.

Ton ami qui t'aime bien : . . . . .

N. J.

P. S. — J'ai oublié la chose la plus importante. C'est en Autriche que nous partons . . à Vienne peut-être . . . ou à Heidelberg.

ferons je crois sous peu.

Donc je te quitte sous peu
.... si un obstacle ne se
présente ..... donc ... adieu
.. à toi .. et à ta famille,
~~ton~~ pour quelques jours, pour
quelques mois ... ou, qui sait ?
... Pour quelques années ...

Si tu le livre que je t'avais prêté est chez toi, j'irai moi-même le prendre .. sinon tu le remettras à mon frère.

~~Donne à ma petite~~
~~Fais part, mes~~
~~fais, souhaits~~ .

~~Salut à la Colonie le N° 7~~
~~et le jeune~~.

Pise le 18/30 Juillet 1848

Cher ami

La première chose à t'annoncer, c'est que j'ai été longtemps malade. C'était ma crise de nerf qui venait me rendre une nouvelle visite. Ça n'aurait rien été si elle ne m'avait pas pendant trois semaines empêché de descendre en ville... obligé de laisser mes leçons de piano sinon pour toujours au moins un temps respectable.. et fait gagner de l'argent aux médecins;.....

Ces derniers m'obligent à laisser tout travail et à quitter le pays; ce que nous

ترکیسنی کمال شوق ایله ترنم ایدییور .. سوکیلی ننه‌سی‌ده ابتدا وطنك .. ثانیاً اوغلنك سلامتنه دعا ایددرك قولبه‌سنده حزین‌حزین اغلایوردی ! ..

-بیوك آطه : ۳۰ حزیران ۱۳۱۳-

نژاد اکرم

ایشیدوب‌ده اینانمایه‌جغی کلن بو سوزلر اوزرینه عثمان ، اناسنك بوینه صارلدی .. اوپمکه باشلادی . سونجندن چلدیرمق درجه‌سنه کلمشدی . او بری‌ده دلی قانلیدن دها سونجلی اوله‌رق بونك النندن اوپدی . آیرلدیلر .

ایکی‌ساعت صوکره کویك براز ایلریسنده طار ، طاشلق یولدن کندیسی کبی بر قاچ قهرمان ایله قصبه‌یه طوغری ایلریلرکن عثمان :

« عسکر جنك آورز .. عثمانلی‌یز ،
« پنچه‌سی ارسلان ، قلیجی قانلی‌بز ..
« حفظ وطن عزمنه پیمانلی‌یز ..
« سنجاغی اویله بوشنه آچه‌یز ..
« بز شرف اوغرنده اولور ، قاچه‌یز !

***

« اولدی کوکلی بزه نام ظفر ..
« مقصدمزدر کیجه کوندوز سفر ..
« اردوده سویلر بونی هربر نفر :
« سنجاغی اویله بوشنه آچه‌یز . .
« بزشرف اوغرنده اولور . قاچه‌یز !

***

« عزم ایده‌لم صفه‌زی قورماغه ..
« دشمنه قارشی کریلوب طورماغه .
« هایدی یکیتلر کیده‌لم اورماغه !.
« سنجاغی اویله بوشنه آچه‌یز .
« بز وطن اوغرنده اولور . قاچه‌یز ! »

اکلارم ؟.. آدم ، صانم‌ده بکنزه‌ملی . اووطنی ایچون شهید اولمش . بن نیچون اولمایم ؟

اناسی هیجان ایله جواب ویردی :

— اویله اما ، او ، بکا سنی براقدی ده کیتدی . سن‌نه براقه‌جقسین ؟

— بنمی ؟ .. بن‌ده سکا قوجا برآدبراقه‌جغم .. شمدی‌یه قدر سکا یالکز « شهید قاریسی » دییورلردی ؛ بوندن‌صوکره « شهید اناسی » دییه‌جکلر . بو آز برشیمیدر ؟ برده آنه ! بن بابامی کورمدم . ایسته‌مزمیسین که بن‌ده شهید اولایم‌ده اوکاجنتده قاووشه‌یم ؟

اختیار والده ، بوارکلجه لاقیردیلری سوه‌سوه ، سوینه سوینه دیکله‌یوب غریب برنظرله اوغلنك یوزینه باقیوردی . کوزلری بردن‌یاشاردرق دیدی‌که :

— بنم اراوغلی ار .. عسکر اوغلی‌عسکر عثمانجغم .. کتیر اغزینی اوپه‌یم .

شیمدی اکلادم‌که سن اوبابایه اولاد اولماغه لایق بر یکیت ایمشسین .. بر خوردار اول .. بنم مرامم سنی تجربه ایدی . هایدی اوغلم ، کیت ! کیت‌ده ارطغرلك بایراغنه باباك کبی خدمت ایت ! دشمندن اصلا یوز چویرمه . عثمانیلغك شانی کوکسندن اورولنقدر . بنی هیچ دوشونمه . یالکز اوز آنك اولان وطنکی دوشون . کیت ، یکیتم ، کیت ! الله یولکی آجیق ایتسون . ربم سلامتلر ویرسون !.. کوره‌یم سنی : یا غازی . یا شهید !...

عثمان روس محاربه‌سنده شهید دوشن باباسنه زیاده‌سیله بکزردی . بوسبیله اولمق اختیار انا اوغلنك یوزینه باقدیغی زمان البته کوزلری یاشاریردی. بونی کیم بیلیر نه‌قدر سوردی.

عثمان ... اوده اناسنی زیاده‌سیله سور ، لکن وطنی دها چوق سودیکندن بوکا خدمت یولنده اولمکی اناسنك یانده قالمغه ترجیح ایدردی .

اینه برصباح کرك میدانجغنده کوکلرنی طوپلانیوردی. او کیجه صباحه قدر کوزلرینی قیرپمنه مقتدر اولامیان عثمان .. او وطنپرور قهرمان قورقه قورقه اناسنك یانه کیتدی. اللرینی طوتوب کمال حرمت و محبتله دوداقلرینه کوتوردکدن صوکره نه‌یه قرار ویردیکنی صوردی. چونکه اول قونوشدقلری‌زمان اناسی بوندن ایرلغه پك‌ده راضی اولایور کبی ایدی . قادنجغز دیدی که :

— سویله‌مشدم‌یا.. ایسترسه‌ك کیت.. اما بنم رضام یوقدر.

عقیبنده قادینك چهره‌سی فناحالده چاتلادی .

عثمان ، مأیوس ، دوشونمکه باشلادی : کوکلنه حاکم اولان بوایکی اتادن ،— چونکه عثمان ، وطتنی‌ده پك عزیز بر اتابیلیردی ،— هانکیسنی اوستطوتوب ، هانکیسنك یولنده بولنه‌جغنی بو دقیقه‌ده بیله‌میوردی . باشی اکیك ، چکه‌سی النده . اوزون اوزون دوشوندکدن صوکره اناسنه دوندی ، شونلری سویلدی :

— انه ! بابامك ، سنك ، سزك بابالرکزك .. الحاصل بوتون اجدادمزك اوجاغی بوطوپراق دکلمیدر؟ کندیسنه اوقدر اغلادیغك بابام بوطوپراغی دشمنه چیکستمه‌مك ایچون نلیچ صالالارکن شهید اولمادیمی ؟. هم سن دییورسین که بن بابامه بکزرمشم. پك اعلا ! لکن بابامه یالکز بوزم بکزه‌مش بن نه

* عثمانلیلرده محبت وطنیه

کویده کوکلیلر طوپلانیورلردی . عثمانده بونلرله برابر کیتمك ایستیوردی . بو قهرمانك بر اناجغندن باشقه کیمسه‌سی یوقدی . اناسی ، بونی حالا « بنم جهان باغنده بر دانه‌جك فیلیزم ! » دیه چاغیریر وبوندن برساعت ایرلق ایسته‌مزدی. زیرا بواختیارقادینجغزك دنیاده‌برکوندیکی بو ، تك‌اوغلی‌ایدی.

* یونان محاربه‌سی اثناسنده « ثروت فنون » ك نشر ایتدیکی نسخهٔ ممتازه‌ده مندرجدر .

برمکتوب

باباجغم .

کوندریلن شیلر ، بالخاصه اثوابلرم ایچون تشکرلر ایدرم . بوراده هپسز ایی یز . ان شاالله سزده اویله. حالدن شکایتم یوق . یالکز کلن کیدن لزومندن زیاده ... دوقتورك قارداشی ... خانم صوکره ... خانملر ، مادام .. ك قیزی الخ .. ها ، بونلردن هردفعه بر Mes respects à monsieur اکسك دکل .

ننه‌مك‌اللرندن، ارجمندك کوزلرندن‌اوپرم. اوته کیلره سلام. هوالر برایکی کوندر پك فنا کیدییور . بو ده بنی اپچه صبقیور. صوك واپور کیتمدن مکتوبمی پوسته‌یه یتشدیرمك ایچون عجله‌ایتدم.ذاتی یازه‌جق باشقه‌ده برشی بولنمادم. آرتق قصوره باقمازسکز . حرمتله . اشتیاقله اللرکزی اوپرم . محترم باباجغم.

– بیوك آطه : ۷ تشرین‌اول ۳۱۵ –

اوغلکز

محمد نژاد

قویون ایله کوپك

هر وقت بری برینه دوست اولان قویون ایله کوپك بر کون دردلشیورلردی . قویون دییوردی که : « آه ! نصیبلرمزك فلاکتلرینی دوشوندکجه اغلار وتیتره‌رم . سزلرکه انسانلرك کوله‌سی ، او ، قدرناشناسلرك دائما مطیع ، حلیم ، صادق پرستشکارلری‌سکز ؛ خدمت وغیرتکزك مکافاتی اوه‌رق اونلردن ضربه‌لر یر . اکثریاده اولدیریلیرسکز . بزلر ایسه هر سنه اونلری کییدیرز ، اونلره سوتلرمزی ویریر ، اونلرك تارلالرینی کوبره‌لرز ؛ اویله ایکن هرصباح عائله‌لرمزدن برینك یوغازلاندیغنی کوریرز . قالانلرمزی‌ده اونلرله هم‌مسلك اولان قورتلر یوتار . انسانلر ایچون چالیشمق ، صوکره‌ده اونلرك الریله اولمك .. ایشته بزم نصیبمز ! »

کوپك اوکا جواب ویرییوردی . : « اوت . دیدیکك طوغریدر . لکن سن اونلری ، اوبزم سفالت‌وفلاکتمزه سبب اولانلری بزدن مسعودمی ظن ایدرسین ؟.. براق ، سن‌ده همدیره جکه ! فضالق کورمك لیاقتی ایتمکدن أییدر . »

فلوریان — نژادا کرم

– استنیه : ۸ ایلول ۱۳۱۱ –

اوخ ! نه کوزل منظره !..

درت ، بش کلبك ، کاه یوکسلوب کاه الچاله‌رق بری بری اردنجه بوکوچك مزاری طواف ایتمکه باشلادیلر. مشاق حیاتی بیلمه‌ین بوضعیف مخلوقلر ، شو عالم تنهائی‌یی هر طرفدن صاران اقشام غریبلکنك حزن ووحشتنه اهمیت ویرمه‌ین بو اوچوجی نازك بیاض چیچکلر ارواح امواتمی ایدی؟ زوالی سحرك روح معصومی‌ده بونلرك ایچنده‌میدی ؟ کیم بیلیر ؟.. لکن بو ، بیاض چیچکلرك طواف ایچون بو کوچوك مزاری انتخاب ایتملرینه سبب نه ایدی ؟ نه ایچون بونلر بورادن ایرلق ایسته‌میورلردی ؟..

اوخ ! شمسا معصومدر . بیکناهدر . بوبیاض چیچکلری ملکلر سمادن سرپمشلرکه بو کوچك مزاری سوسله‌سینلر .

شیمدی یالیده‌یم . کتابخانه‌مك اوکنده شو سطرلری یازییورم . وقت کیجه.. بیلمم‌ساعت درتمی، بشمی ؟ قارشیکی طاغلردن حزین حزین اسحاق سسلری کلیور . روح ملول لیلك بونالهٔ سرانه‌سندن متأثر اولمایان بیاض چیچکلر پرشوق واهتزاز باشمك اوزرنده دونیورلر ، اصلا یورلمایورلر .

اوخ ! نه کوزل منظره !..

– استنیه : ۲۲ تموز ۱۳۱۵ –

« ومؤمنه‌نك دنيويلردن خاتمهٔ توقعاتی اولان فاتحه‌يی بومعصومه‌نك
« روحی ايچون اوقوتمه ! »

(٤)

بونی اوقودقدن صوكره مزارك ايقاق اوجنه، طوپراغه اوتوردم.
كوزلرمی يومه‌رق طالدم كيتدم. زوالی سحر ! بچاره يتيم قيزجغز ! دها
اچلمادن قوريوب كيدن قير چيچكی !.. اسمر چهره‌سی ،
كسيك صاچلری ، سياه ، پارلاق كوزلری ، اوفاجق، ضعيف
وجوديله كوزمك اوكنه كلدی ، كوله‌رك بكا باقيوردی .
« لكن، سن شيمدی طوپراقده‌سين ، سن شيمدی چوريدك،
زوالی يتيم! سويله ، سن موجودميسين ؟ » ديه اوكا خطاب
ايدييوردم . او ، بو سفر دها زياده كولمكه باشلادی .
« سويله بكا سحرجك ، سن مسعودميسين ؟ بو حالكدن ،
طوپراق اولديغكدن ممنونمسين ؟ » ديدم . جواب ويرميور ،
ساده كوليوردی . بن يه صوريوردم : « مسعودميسين ؟
شبهه يوق كه سن شيمدی ، اوخ ! مسعودسين. سنك طوپراق
اولان مادی موجوديتكدر . معنوی موجوديتك محو اولماز .
روحكله سن شيمدی سمالرده ، جنتلرده‌سين. هانكی جنتده‌سين.
سويله بكا ؟ لكن بن سنی حالا بوراده اويويورسين ديه
فرض ايدرم . وكوزلرم يومولونجه سنی ايشته بوطاشك التنده
هيئتكله ياتيورسين كوريرم ! »

خيالمی ماضی‌يه چويردم . زوالی سحرك ، او آشنای
وجدانك حيات يتيمانه‌سندن بزم اره‌مزده كچن قيصه دملری
ذهنمده احيا ايتدم . او ارالق اللرمه صيجاق صيجاق برشيلر
دوشديكنی حس ايدنجه كوزلرمی آچدم، باقدم : بونلر شمسانك
حسابنه بنم كوزلرمدن دوشن قطره‌لرمش . خيرم اولمادن
اغلايورمشم . اقشام اولمش ، غروب قوشلری جيولدايه‌رق
بووالرينه چكيليورلردی . بن‌ده ارتق اورادن ايريله‌جقدم .

کیدییوردی . بر آرالق کندیمی عالم امواته قاریشمش ، بر طاشك « ایشته بوراسی ! » دییه کوستردیکی بر بوشلغك ایچنده عدمه قلب اولش کوردم . بن‌ده حیاته ، نتیجهٔ موجودیته کولك ایستیوردم .

اوراسنی براقوب یوریدم . بیوك قبرستانك اوته‌سنده‌کی یاماجده‌بولنان‌طاغنق‌مزارلری سوزییوردم . ایکی‌متر‌ویوکسکده، اوفاجق، فقط شاعرانه برمزار کوزیمه چارپدی . برچوجق مزاری‌که اطرافنی قوجاقلایان‌فوندا چالیلری کویا بونی کلن کچنه کوسترمه‌مك ایستیورلردی . طبیعت بومعصومی طوروب طوریرکن اولدیروب محو ایتدیکندن انسانلره قارشی صیقیلیورمیدی؟ یانه چیقدم. اوفاجق‌طاشك فیردولایی اطرافنه یازلش شوسوزلری اوقودم :

هوالباقی

« شمسای سحر »

« درت یاشنده‌کی اوغریبهٔ بی پدرومادرکه :

« نه بر انین تألم ، نه برنوای تأثر ..
« نه بر فغان تشکی ، نه برادای‌تفکر .

« ترنماتنه موقوف اولوب فرحلی فرحلی ،
« اولوردی روحمه ذوق آوربکای تحسر !

« ایشته‌شوخاك‌سیاه ایچنده‌تواری‌کزیندر. اوت ، بوده‌فرمودهٔ
« تقدیر اولان اشعار حکمت‌آمیزدن بر شعر بلیغ ووجیزدر :
« اما ، آه‌که ، پك‌حزیندر !

« زائر! بوشعری اوقو ، فقط طوپراغه منقلب هرمؤمن

طونلی ، ایاقلری چپلاق ، سکسزر اونر یاشلرنده‌کی چوبانلرینك قوماندامسی التنده کویه طوغری ایلریلیوردی .

بو صایدیغم ذی‌روحلر بنم حذامه کلدکجه بکا برر مبهم نظر عطف ایدرك کچدیلر ، کوز اوکندن غائب اولدیلر . بن یولمه‌دوام‌ایدییوردم. ارتق هیچ برسس هیچ ، برحرکت یوق، هواده کیتدکجه قارارییور .

کویك دیوار ایچنه النمش بیوك قبرستانلك قاپیسی اوکنه کلنجه طوردم . ایچریسنه باقدم . دیکنلی اوتلرك ارەسنده کیمیسی قیرلمش ، کیمیسی ایلمش ، کیمیسی بوتون بوتون یاتمش طاشلرك « ایشته بوراده یاتیورلر ! » دییه کوستردکلری وجولردن عجبا نه‌قالدی؟ سرانجام موجودیتلرینه کولمکدن حالا اوصانمامش برر قوری قفا ، یاریسی

نژادك بر قروکیسی

چوریوب طوپراق ذره‌لرینه قاریشمش برر باجاق ویا برر قول کمیکی . باشقه ؟ هیچ !.. دییوردم . خیالم دها درینلره

سماسی قاپانقدی . بیلمم که نیچون بن اویله محزوندم ؟ کیده کیده کوزلرم اطرافه باقمقدن یورلمش کبی قاپانمق ایستیوردی . بن یالکز ، باصه جغم نقطه‌لرك اوزرندن نظرمی قایدیره ، قایدیره یورییوردم .

کویك چارشیسنی کچنجه‌یه قدر روحمی راحتسز ایدن سسلر ارتق یاواش یاواش کسیلیوردی . صوکره بردنبره اورتالق درین بر سکونت ایچنه دوشدی . بن ایسه تفکراتمه اوقدر طالمشدم که براینکك حایقیرمه‌سندن اویاندیغم وقت کندیمی استنیه چایرینك مدخلنده بولدم . دیمك که بن بورایه قدر سومنامبول حالنده کلمشم !

بوراده طوردم ، اطرافه کوز کزدیردم . صولمده کیرچ اوجاقلرینك صانکه بو زمیندن آیرلمق ایسته‌مین بیاض دومانلری آغیر بر حرکتله اطرافه طاغیله‌رق صوکره قویو یشیل طاغلرك اوزرینه مائی برونجك کبی یاییلیوردی . بو طاغلرك ارقه‌سنه چکیلن اقشام کونشنك صاری ، صولوق ضیاسی کوك یوزینك مائیلکنی تیرشه‌یه بویایوردی . کوزلرمك اوکنده‌کی واسع چایرشیل براووا کبی اوزایوب کیدییوردی . چایرك صاغنده ، سنه‌لرك یوکی اوموزلرینه باصان بر صره قوجه‌مان ، اختیار اغاجلر بری برلرینه طوتونه‌رق هیچ قیملدانمادن طوریپورلردی . اوستلری باشلری کیرچ توزینه بولانمش ایشجیلر ، دره‌نك بو اوجنده‌کی چوقورلرده جریان ایده‌میوب قالمش چامورلی صولره اللرینی یوزلرینی ایصلاتیورلر ، چایر صفاسنه چیقمش کوی قادینلری — بعضیسی قوجاقلرنده طاشیدقلری ، بعضیسی اللرندن طوتوب یوروتدکلری — یاورولریله آغیر آغیر کلیورلر ؛ التی ، یدی قدر اینك ، صیغیر ، بر قاچ ماندادن متشکل قورقونچ بر سوری ، ماوی

بو نلرده نژادك يازيلرندن :

زيارت قبرسما

بوكون ايكندى اوستى ، هوا آغير ، يالينك ايچى قراكلقدى . بنمده يوركم صيقيلوب طورييوردى . بوحالى اوزرمدن آتمق ايچون باستونمى آلدم ، استنيه‌نك ايچريسنه طوغرى يوريدم .

يوللرده توز يوقدى . شوراده ، بوراده تصادف ايتديكم صوبربكينتيلرى دون كيجه ياغموريا غمش اولديغنى اكلاتيوردى . بو بريكينتيلرك ايچنه دنيانك هرطرفنده اضطرابله آغلايان يتيملرك كوزياشلرندن برقاچ طمله قاريشمامشميدر ؟ بونك احتمالى يوقمى ؟.. كونش بو طمله‌لرى كوكه چكدكدن صوكره بلوطلر تكرار بوخسيس طوپراغه كوندرمش اولەمازمى ؟ بوخسيس طوپراق كه اونلرى آغلاتمشدى ... بويله دوشونه‌رك يوريدم ، كچدم . هرشيئى بويله كچملى كه بوطوپراقده ياشانه‌بيلسون .

يورييوردم ، ديوار ديبلرنده چيكننمكدن كنديلرينى قورتاره‌بيلن حقير اوتلر بيقانمش ، پارلاق ، يشيل رنكلر ايچنده يوزيمه كوليورلردى . لكن بن بونلره باقمقدن خوشلانميوردم . ديشاريده سمايى آچيق بولدمسه‌ده بنم يوركمك

parurent ses moyens ! Je crus voir un homme marchant dans la nuit à la poursuite d'une ombre. Hélas ! la science est impuissante contre mon mal. En vain mon père supplie les Docteurs. Rien, toujours rien... »

Il se tut. Il était déjà fatigué et ému.

— Et comment va donc Nijad ? demandai-je à son père, un jour que je le rencontrai dans la rue.

— Nous espérons qu'il guérira, me répondit-il ; seulement il est trop faible...

Quelques jours plus tard il m'invitait par un mot à dîner chez eux. Ce soir-là je remarquai que Nijad était très affaibli et que pendant le dîner la fourchette tremblait dans ses mains amaigries. Nous nous réunîmes ensuite dans le salon et comme d'habitude je m'apprêtais à écouter mon ami. Mais il ne souffla mot. Il écoutait d'un air distrait le phonographe qui répétait le son de sa propre voix récitant une poésie.

Ce n'était plus le Nijad d'autrefois. On aurait dit que l'âme s'était concentré dans ses yeux qui seuls disaient la mélancolie noire de son âme.

« Iras-tu voir Mounet-Sully dans Ruy Blas ?» furent les derniers mots qu'il m'adressa péniblement...

Hélas ! cette entrevue devait être la dernière. Dix jours après, Nijad tomba malade de la fièvre typhoïde et s'éteignit sans douleur au bout de quelques jours, laissant sa famille dans un deuil éternel.

Il fut enterré à Candilli dans le mausaulée de sa famille : « Je ne crains pas la mort, m'avait-il dit un jour ; qu'elle vienne quand elle veut ; seulemont je veut être enterré au Bosphore auprès de mon frère, à l'ombre des cyprès funèbres qui caressés par le vent murmureront des chants doux et tristes. »

Dieu avait exaucé sa prière.

Antoine J. Tsitsopoulo.

eut un terrible soubresaut et il tomba, es doigts crispés sur le clavier, en faisant retentir un affreux accord chromatique qui sonna lugubrement au milieu du silence. Heureusement cela ne dura que quelques secondes. Rouge de honte et croyant que j'avais deviné la nature de son mal qu'il ne m'avait jamais expliqué, il me regarda anxieusement dans les yeux, tandis que je m'efforçai de faire semblant de n'avoir rien compris.

Il hocha la tête d'un air triste: « Voilà,me dit-il, voilà ma vie et mon avenir ! «

Puis il voulut se distraire en me racontant un petit fait dont il avait été le témoin et qui l'avait rendu bien pessimiste.

« J'ai accompagné, dit-il, mon cousin le Dr H... à la municipalité où il avait été appelé pour constater le décès d'un pauvre pêcheur, mort avant une demi heure à peine. Mon cousin s'approcha du cadavre et, après un examen attentif, il conclut à une attaque d'apoplexie.Ensuite ce fut mon tour de m'approcher de ce corps inerte. L'homme avait les poings crispés, la face noire et les yeux à demi clos. Ce n'était plus qu'un amas de chair. Sous peu la nature allait commencer son œuvre et la matière disparaitrait.

« Mais l'âme,avait-elle aussi cessé d'exister selon le précepte des matérialistes ? Je sentis pour un moment les terribles idées du matérialisme s'emparer de mon âme et mon pessimisme habituel éveiller le doute. Il faut croire : celui qui croit ne perd rien, dit Pascal. Mais la foi est innée. Il y a toujours au fond de mon âme une faible lueur, un espoir de l'au-delà qui m'accompagne toujours et me prête la force de vivre au milieu des infortunes de ma vie : La réligion, c'est l'espoir. L'homme qui se suicide est un athée... »

Il se tut quelques instants puis il reprit :

« Dernièrement mon père me conduisit chez le névrologue M... qui tâcha de m'hypnotiser en me montrant une boule brillante. Il suivait anxieusement l'expression de mes yeux pendant que moi je riais jusqu'aux larmes, Pauvre docteur ! combien pauvre me

peinture. Prends ce petit livre, ajouta-t-il, en me donnant un petit volume intitulé « L'enterrement d'une étoile ». C'est du Daudet gracieux et spirituel, peintre admirable et délicat des sentiments et malgré son insoucionce apparente. »

Puis nous nous promenâmes à travers l'île. Tantôt nous suivions les grandes routes bordées de belles villas dont il critiquait parfois le goût, tantôt nous marchions à travers bois admirant la mer bleue qu'on apercecvait au loin. . . .

Il me lut quelques-unes de ses nouvelles et un passage de son drame « Œdipe-Roi » sur lequel il me demanda d'un air modeste mon opinion.

Je trouve inutile de vous analyser ce petit drame, hélas ! inachevé, car en parcourant le volume vous devez avoir déjà lu, cher lecteur ces beaux vers si simples et si touchants.

Quand j'ouvrit la bouche pour le féliciter, il m'interrompit d'un geste : « C'est une bagatelle, dit-il, que j'ai fait pour m'amuser. »

Deux mois s'étaient déjà écoulés quand un matin une courte missive m'apprenait que Nijad allait à Vienne pour se faire soigner ; car, paraît-il, le fâcheux mal avait reparu.

Quand il revint un mois plus tard, il était bien changé et bien pâle aussi. Il me parla de Vienne, une ville éblouissante, de l'Opéra Impérial où il avait vu jouer « Faust » et « Pagliacci », du Prater et du brave Docteur L'... qui l'avait accompagné au cours de son voyage ; un brave philosophe épicurien celui-là qui disait qu'il aimait avant tout dans ce monde sa pipe et son *kief*... Il me parla des médecins qui le soignèrent admirablement bien et de son mal qui avait presque disparu.

Nous passions les soirées d'hiver agréablement, quand le mal fit de nouveau son apparition.

Un soir pendant qu'il me jouait « Il Bacio » il

conduite du poète Ekrem pendant une périlleuse mission en Tripoli de Barbarie alors révoltée.

« Regardez-moi, me dit-il soudain, ce tableau long et étroit. Il représente la table de l'alchimiste. C'est aussi une œuvre de mon père. Il fait nuit ; Faust reste seul dans sa cellule devant un livre ouvert. Il est las de vivre sans pouvoir découvrir le mystère de la vie et de la mort. Et il répète les admirables strophes de Goethe que Gounod résuma dans son beau prélude de Faust. »

Puis il me montra encore une photographie. « C'est encore un protrait de mon père, me dit-il, mais combien est-il réussi ! Il est toujours absorbé par ses pensées, toujours absent au pays de l'imagination. Dans la rue, quand nous sortons ensemble, il lui arrive souvent de m'oublier et de me laisser bien derrière lui. Un étranger pourrait le prendre pour un égoiste. Mais je connais bien mon père. L'étude et le malheur ont fait de lui un philosophe, un Claude Frollo de Hugo. »

A ces mots, comme si le nom seul du grand romantique lui avait suggéré une idée subite, il prit un petit volume grenat et se mit à lire un passage d'Hernani, celui ou don Ruy Gormez supplie dona Sol de partager son amour.

> Ecoute, on n'est pas maître
> De soi-même, amoureux comme je suis de toi,
> Et vieux. On est jaloux, on est méchant pourquoi ?

Et de sa voix chaude il continua la lecture, émue jusqu'aux larmes. « Oh ! me dit-il, assurément le romantique est plus vibrant, plus passionné que le classique. Le classique est très beau, et j'admire certes Corneille et Racine. Mais leur beauté ressemble à celle des statues antiques : elles sont parfaites, elles possèdent toutes les beautès plastiques, mais ils leur manque le souffle de la vie. J'aurai préfèré quelque groupe moderne sculpté à grands coups de ciseau et où la vie se peint admirablement. Et ce groupe c'est la poésie de Hugo. C'est la différence qui sépare David de Delacroix. Delacroix c'est le Chateaubriand de la

moëlleux. Ah ! Verdi est bien le dernier représentant de l'école du bel canto . . . Mascagni, Puccini, Leoncavallo ont suivi une autre voie. Connaissez-vous le brindisi de la Cavalleria Rusticana ? il est très amusant.» Et il se mit à le chanter en tapant du pied et en imitant avec ses paumes les coups de fouet. . . . Soudain la porte s'ouvrit et les gens de la maison accoururent : ils avaient entendu du bruit et cru que Nijad s'était trouvé mal. On s'expliqua et on en rit. Cependant le visage de Nijad était devenu subitement triste. Quel était donc ce mal mystérieux qu'on craignait tant ?

Je l'ai su plus tard . . .

Venez à Prinkipo, m'écrivit Nijad au mois de Juin 1898: il fait beau, nous allons bien nous amuser. Il n'y avait pas moyen de refuser.

Je le trouvai qui m'attendait sur le débarcadère avec son frère le petit Erdjemend, un grand parapluie gris sous le bras. Il me prit par la main et me conduisit chez lui. C'était une jolie maison très simple ayant pour tout ornement un manteau de lierre qui grimpait sur ses murs.

Il tenait à me montrer tout ce qu'il y avait de plus intéressant depuis les tableaux jusqu'aux photographies de son père, le poète Ekrem, puis encore le même bien jeune en uniforme d'officier de la garde civique, puis un autre où il figurait avec ses deux fils.

« Ce sont des photographies de mon père, me dit Nijad. Oh : mon cher père ! comme il m'aime et comme il est fier de moi ! Voyez-vous ces deux petits volumes si coquettement imprimés ! Ce sont des poésies qu'il m'a dédiés, de véritables chefs-d'œuvres, car mon père ne fait que des chefs-d'œuvres quand il s'agit de moi. Oh ! je serais bien heureux si je pouvais suivre mon père dans sa carrière ! Ce n'est pas bien rare de voir père et fils littérateurs. Mais mon père est aussi un patriote. » Et il se mit à me raconter la belle

ressemble à une maison de 20 étages avec ascenseurs, téléphones et lumière électrique. La mélodie italienne simple et naturelle c'est la petite maison rustique, coquette et gracieuse avec ses volets verts et son jardin fleuri. Le spectateur reste ébahi devant la première maison, mais il est ravi à la vue de la seconde : Oh ! la jolie petite maison s'écrie-t-il, et ce cri là part bien de son cœur. » Puis voyant que je ne partageais point son opinion : « C'est une affaire de goût, me dit-il. Je ne nie pas que l'école allemande ait produit tout ce qu'il y a de plus parfait en musique : je dis qu'en vrai oriental quelque peu primitif que je suis, je préfère infiniment ce qui s'adresse plus à mon cœur qu'à mon esprit, ce qui me charme sans me fatiguer, car, comme je vous ai dit, là où l'effort commence le plaisir cesse. »

Nous parlâmes ensuite d'instruments: « J'aime le violoncelle, la flûte et la harpe, me dit-il, la harpe poétique, la flûte idéale et le violoncelle sentimental. D'autres lui préfèrent le violon ; moi je ne l'aime pas du tout. Le violon avec sa voix aiguë c'est la jolie femme coquette, capricieuse et légère. Le violoncelle c'est l'homme même, l'homme mélancolique et grave. Avez-vous jamais été dans un bostan (jardin maraîcher en turc) tout près d'un grand puit dont un vieux cheval fait tourner la roue de son pas lent et égal ? Si oui, vous avez sans doute remarqué le bruit produit par la roue qui tourne ; ce sont des gammes chromatiques et des notes qui partent de la basse pour arriver au médium, des notes mystérieuses et mélancoliques qui partent pour ainsi dire des profondeurs du puits. N'est-ce pas que cela ressemble bien à la voix du violoncelle ?» Nous partîmes d'un fol éclat de rire à cette curieuse comparaison. Il resta quelques moments silencieux, puis il se mit à jouer avec un recueillement religieux la « Casta Diva » de la «Norma ». «Voilà me dit-il enthousiasmé, voilà la plus belle prière qui ait jamais été écrite et où la mélodie seule déploie toute ces richesses carressée par un accompagnement

grin » qu'il trouvait très-beau, parce qu'il était romantique. Il exécuta tout cela d'un style particulier, nerveux et sentimental à la fois, en ralentissant le rythme à son gré pour faire ressortir la beauté d'une phrase. « Hélas ! je ne suis pas un pianiste, me dit-il, et je recule devant la moindre difficulté ; mais je cherche à pénétrer la pensée de l'auteur et je crois que j'y réussis un peu. » Puis il fouilla dans sa collection de musique et y choisit un gros volume ; c'était un recueil des immortelles sonates de Beethoven. « Voilà, dit-il, de vrais trésors de contrepoint, d'harmonie et de forme ; mais moi, en vrai oriental, je préfère la moindre mélodie d'un opéra italien. Je sais bien que tout le monde ne pense pas comme moi et peut-être mon idée est-elle fausse. Mais que voulez-vous ? C'est plus fort que moi. Je préfère le simple, l'inné, ce qui parle plutôt au cœur, au produit du calcul et de la pensée. En toute chose je n'aime pas l'effort ; la musique est un art qui s'adresse au cœur et non à l'esprit. Les compositions des maîtres allemands ont toujours un but déterminé exprimant (ou voulant exprimer) un état d'âme quelconque, imitant la nature ou reproduisant une scène. Celles des maîtres italiens nous paraissent gaies ou tristes selon notre propre état d'âme. Car chez l'italien la chanson est un besoin, je dirais matériel, comme le manger et le boire. La musique est une langue inconnue qui exprime tous les sentiments, par cela même qu'elle n'en interprète aucun et dont l'effet varie selon l'état d'âme dans lequel nous nous trouvons. Car la musique contribue au développement d'un sentiment, elle ne le fait point naître. La marche funèbre de Chopin jouée pendant l'enterrement d'une marionnette produirait l'effet le plus comique. Les italiens ont négligé les effets et ne nous ont présenté que de la musique pure. C'est pour cela qu'elle est souvent en contradictions avec la poésie et qu'elle fait d'un opéra un recueil de mélodies qui n'ont aucun rapport entre elles . . . A mon idée, un tel amoncellement d'effets

Deux jours plus tard je m'y rendis accompagné d'un commun ami. Il nous introduisit dans son salon, une petite pièce meublée à l'orientale et dont les murs aux couleurs mortes étaient presque entièrement couverts de petits tableaux,pour la plupart dus au pinceau de son père, et arrangés avec un goût exquis.

Sur notre prière, il se mit au piano et nous joua la valse de Faust en un style inégal, changeant le rythme à chaque moment, à son gré, et transformant parfois les accords plaqués en arpéges.Il laissa le piano pour nous présenter à son père. Il se sentait heureux de nous voir auprès de lui, il nous raconta une foule de nouvelles et nous fit part de ses projets d'avenir. Depuis, il ne se passa point un jour sans que nous ne nous vîmes. Nijad avait toujours quelque chose à me raconter : des nouvelles qu'il avait recueillies par-ci, par-là, des anecdotes amusantes qu'il relatait avec une verve inépuisable, ornées de traits d'esprit et de mots plaisants. Il avait commencé l'algèbre et l'allemand, il n'aimait certes ni les équations abstraites, ni les rudes syllabes allemandes et il laissait volontiers errer son esprit dans le domaine du rêve, pendant que son professeur lui expliquait la leçon ; mais il s'appliquait parfois, quand même, tout pénétré qu'il était par l'idée du devoir. Et puis c'était toujours l'éternelle histoire de son professeur de piano, un pauvre vieux qui nageait dans la misère et qu'on avait engagé presque par pitié. Il descendait de Prinkipo très rarement quand le temps était propice, enveloppé dans son vieux paletot râpé et portant une énorme cravate renaissance.Ce qui plaisait surtout à Nijad c'est que le bénévole professeur ne lui faisait jamais de remarques à propos du rythme et le laissait jouer à sa fantaisie. «As-tu remarqué, me dit-il un jour en feuilletant un album, je joue les morceaux d'une certaine façon toute personnelle». Il se mit au piano et me joua l'Euryanthe de Weber, le célèbre largo de Haendel et une romance de la Lucrecia Borgia de Donizetti, son opéra favori : puis il exécuta lentement le « Brautchor de Lohen-

causant tranquillement dans un coin de la cour pendant les récréations. Au commencement du mois de Mai Nijad s'absenta de nouveau. Quand il revint au collège il ne m'y trouva plus. Depuis longtemps j'étais parti...

Quatre mois s'étaient écoulés depuis mon départ du collége. Nous avions quitté la maison que nous habitions pour un appartement de la Rue Aga-Hamam. C'était un quartier paisible. En face de notre appartement il y avait une jolie maison, silencieuse, avec de jolies persiennes et un petit balcon sur lequel se donnaient rendez-vous les moineaux et les pigeons.

Un soir que j'étais accoudé à la fenêtre, j'entendis des pst... pst... A la fenêtre de la maison d'en face un petit visage se dessinait dans la pénombre du soir,

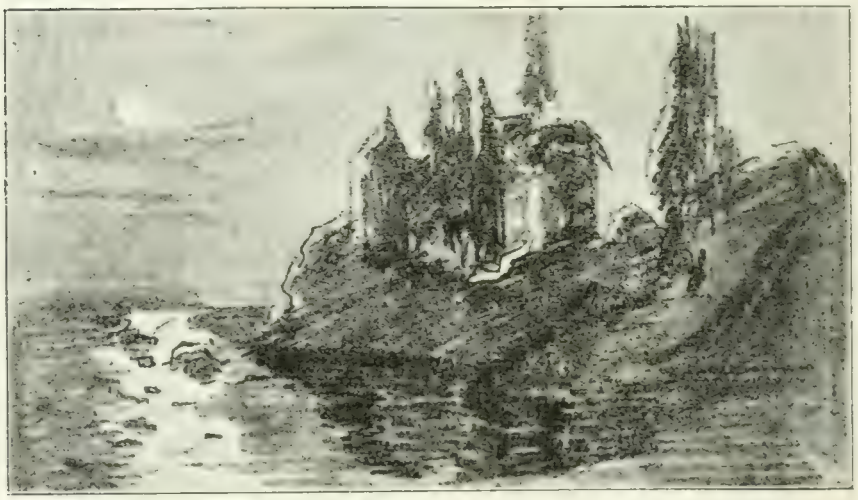

celui de Nijad. « Je vous tiens ! me dit-il d'un air espiègle. Il parait que nous étions déjà voisin sans le savoir.— Ça va au devant de mes souhaits: nous allons passer l'hiver admirablement bien.

Il m'apprit qu'il avait également quitté le collège et qu'il prenait des leçons particulières. Il avait un piano et il y jouait un peu. Puis il m'invita chez lui.

ment son modèle. Il préférait créer lui-même ses paysages ; des coins de forêts, de gracieux cours d'eau, de petits navires orientaux se mirant dans les flots, avec, à l'horizon des multitudes de mouettes... Bref à l'école c'était un élève aux idées larges suivant plutôt ses propres penchants tout en étant studieux, s'acquittant consciencieusement de certains devoirs qu'il considérait comme une corvée. Sa diction était parfaite et charmait ses auditeurs.

Quelque temps après Nijad ne vint pas. Un camarade m'apprit qu'il était gravement malade. Son absence dura deux longs mois, pendant lesquels je l'avais presque oublié au milieu de mes occupations scolaires.

Un jour, pendant que j'étais en train de ranger mon pupitre, quelqu'un me tira par le pan de mon habit. Je me retournai vivement ; c'était Nijad Ekrem. Il était un peu pâle et une expression de profonde mélancolie se peignait sur son visage.

Je lui adressai quelques banals souhaits: « Oui, j'ai été bien malade, me dit-il. Je suis malheureux, affreusement malheureux. Pourquoi le Créateur a-t-il voulu me laisser vivre jusqu'à cet âge ?» Un lourd silence régna pendant quelques secondes. Je n'osais point l'interroger ; je compris seulement qu'il y avait un danger horrible qui planait au dessus de mon ami, quelque mal mystérieux qui empoisonnait la vie de ce noble être !

Ses absences bientôt devinrent plus fréquentes. La dernière se prolongea pendant trois semaines. Lorsque Nijad revint en classe, il semblait se donner un air d'insouciance. Il me raconta une foule de nouvelles. Il m'apprit qu'il jouait du piano, qu'il peignait à l'acquarelle, qu'il avait l'intention d'apprendre la photographie et que – chose rare pour notre époque et dans notre pays – il ne fumait pas.

Nous étions déjà grands amis, faisant un continuel échange des livres de nos bibliothèques et

se donner des airs de penseur. Une après-midi que j'étais en train de répéter ma leçon dans la cour, je le vis venir à moi : « Que lis-tu là, mon ami ? » me dit-il en me touchant légèrement l'épaule. Je fermai vivement mon livre de peur qu'il ne remarquât que je répétais ma leçon. « Ne vous gênez donc pas, reprit-il d'un air assuré ; je vous ai pris en flagrant délit de savourer une de ces prosaïques histoires dont les auteurs de lectures courantes aiment à parsemer leurs livres. A votre place, j'aimerais bien mieux être au Bosphore et lire du Victor Hugo, du Daudet ou du Lamartine. N'êtes-vous pas aussi de mon avis? Hugo, c'est le Wagner de la poésie, un puissant et audacieux novateur. Quant à Daudet son style ressemble à la musique espagnole gracieuse et variée. Aimez-vous la musique espagnole, Monsieur?» Et il se mit à fredonner un air de Bolero en imitant avec ses doigts le bruit des castagnettes. La cloche sonna en ce moment, interrompant notre entretien.

En cet instant j'avais formé une bien fausse idée sur Nijad : je le prenais plutôt pour un petit précieux voulant faire de l'épate avec des idées au dessus de son âge, étalant devant ses camarades le faste d'une foule de connaissances cependant superficielles. C'était d'ailleurs l'opinion de presque la totalité des élèves. Ce qui les indignait surtout, excitant par fois leur jalousie, c'était ses compositions trés-descriptives où l'on voyait bien un écrivain en herbe, cherchant déjà à frapper l'imagination de ses auditeurs par des comparaisons réussies et souvent bizarres : un jour en parlant d'un criminel dans un récit quelconque il avait dit : qu'avec son chapeau crasseux et sa longue barbe noire il ressemblait bien à un brigand de la Calabre. Or cette innocente phrase froissa paraît-il l'amour-propre d'un de nos camarades de nationalité italienne qui lui en fit des reproches ; Nijad protesta énergiquement en avouant avec sincérité qu'il ne l'avait pas fait à dessein.

Nijad était très-fort dans le dessin. Ce n'était pas le « bon élève » ordinaire copiant scrupuleuse-

au milieu de ces têtes quelconques attira immédiatement ma sympathie et je pressentis en lui un ami futur.

Quand il eut achevé sa copie, il prit un morceau de papier et y traça, d'un mouvement nerveux et presque convulsif quelques traits, qui formèrent bientôt un croquis. C'était un chat assis sur ses pattes de derrière, la tête en l'air et les yeux grands ouverts, comme pour suivre le mouvement d'un oiseau qui voltigeait. Le dessin était parfait, et il s'en dégageait une telle expression de vérité, que j'en fus ravi. Le croquis fini, il leva les yeux et me regarda ; nous nous sourîmes tous les deux sans trop savoir pourquoi.

Puis, voyant que ses dessins m'amusaient, il continua à crayonner d'autres sujets ; un chien, un soldat et un paysage prirent successivement place sur le papier : le petit homme dessinait tout cela avec l'assurance d'un artiste en penchant sa tête de droite à gauche pour en juger l'effet. Au moment où il posa sa signature au bas de son œuvre, il me regarda encore et sourit. Je fis tous mes efforts pour déchiffrer cette paraphe mais je n'y parvins pas ; il y avait bien une (N) bien nette, mais les lettres suivantes se pressaient et formaient un tout illisible.

J'achevai péniblement ma composition et m'en allais moins triste, pensant que j'avais déjà un ami.

Le lendemain ce fut une heureuse surprise pour moi d'apprendre que je serais le camarade de classe du petit jeune homme si sympathique. Pendant les premières heures de classe il me prodigua les mille petits soins dont un ancien élève entoure tout « nouveau ».

Entretemps nous avions déjà pu échanger quelques mots. Il m'apprit qu'il s'appelait Nijad, que son père était poète, et qu'il le serait peut-être aussi,quand il aurait la liberté de rêver.

Pendant les récréations, Nijad ne jouait point. Il se promenait d'un air grave, tout le long de la terrasse regardant jouer les autres et s'amusant de leurs jeux. Ses camarades disaient volontiers de lui que c'était un « poseur »,qu'il voulait faire le sérieux et qu'il aimait à

plus précise de mon maigre savoir on me donna un sujet de composition et on me conduisit dans une salle d'étude pour que je puisse écrire à mon aise.

Je fus quelque peu gêné devant ces têtes curieuses au milieu du silence qui succéda à la rumeur d'une salle d'étude. Timide et gauche, je m'assis à la première place qui se trouva devant moi en regardant tristement le morceau de papier blanc sur lequel je devais fixer des idées qui ne venaient point....

J'avais à peine écrit quelques lignes, que mes regards tombèrent sur mon voisin. C'était un garçon de douze à treize ans, un peu chétif, à la tête ronde et au nez légèrement retroussé ; ce qui m'impressionna tout de suite c'était ses yeux intelligents et doux à la fois, avec une lueur d'ironie qui perçait parfois la mélancolie de son regard.

Il était occupé à copier quelque chose d'une écriture inégale, fine et serrée. Ce visage si expressif

LETTRE de M. TSITSOPOULO, camarade d'école de NIJAD

Constantinople, le 1er Mai 190.*

Vénéré Monsieur,

J'ai reçu hier la missive par laquelle vous me demandez les quelques lettres que votre fils Nijad, mon ami bien-aimé, m'avait jadis adressées.

Il m'avait toujours prié de brûler ces « petits riens » comme ils les appelait ; mais malgré ses recommandations, et soit par négligence ou peut-être aussi par un secret pressentiment j'en ai gardé quelques-unes que je me fais un devoir de vous communiquer en même temps que deux ou trois petites poésies et des croquis qu'il avait de sa propre main tracés dans mon album. Je vous envoie également ces quelques pages de souvenirs, que j'ai griffonnées à la hâte et qui feront mieux connaître certaines saillies de son caractère et certains détails de sa vie d'écolier.

Ces pauvres lignes écrites en une langue qui n'est pas la mienne ne donneront assurément qu'une faible idée de ce que fut le Nijad intime que j'ai voulu dépeindre tel que je l'ai connu moi-même à l'école, le Nijad enfant, aux idées hardies et parfois bizarres, le petit poète mélancolique et pessimiste mûr déjà pour le malheur et la souffrance.

J'ose croire que vous voudrez m'excuser d'avoir égaré deux ou trois de ces lettres et dans cet espoir je vous prie d'agréer, Monsieur, l'expresssion de mes sentiments les plus respectueux.

A. Tsitsopoulo.

.....

C'était aux derniers jours de septembre. Triste et silencieux, j'attendais anxieusement dans un obscur corridor du Collège Français le moment si redouté de mes examens d'entrée.

Enfin on m'interrogea, et pour se former une idée

livre les échos déchirants du désespoir du malheureux père.

Notre ami le poète d'Agostino s'est laissé toucher par cette indicible douleur, poursuivant jusque l'au-delà le souvenir de celui qui n'est plus.

Nous ne saurions mieux terminer ce travail et le recueil de ces notes éparses consacrées à la mémoire de Nijad Ekrem.

A. Chuzel

Tombe d'enfant.

—Inspiré d'un poëme en turc d'Ekrèm bey.—

La chère petite âme où s'en est-elle allée ?...
Une tombe là-bas me reste — désolée
Et déserte parmi les fleurs pâles d'automne,
En face de la mer qui bruit monotone.—
La chère petite âme où s'en est-elle allée ?...

Nul désormais ne vague auprès de cette tombe
D'enfant, dont le doux nom qu'on ne dit plus, retombe
Dans le néant, ainsi qu'une musique exquise
S'éteignant lentement au fond de la nuit grise.
Nul désormais ne vague auprès de cette tombe.

Oh ! l'abandon, l'oubli, la détresse profonde !..
Et, moi que la douleur traine de par le monde
Telle une ombre insensée et plaintive, moi-même,
Hélas ! je suis si loin de la tombe que j'aime.
Oh ! l'abandon, l'oubli, la détresse profonde !...

Mais, je ne sais plus qui m'a dit,— c'était en rêve —
Que chaque jour, à l'heure où le soleil achève
De mourir, on entend une voix de mystère
Pleurer là-bas, près de l'enfant qui dort sous terre...
—Quelqu'un m'a dit cela, je crois,dans un long rêve,—

Que par la nuit au fantastique clair de lune,
Cette spectrale voix pleure, pleure comme une
Harpe lointaine, et moi je pense : Est-ce peut-être
Mon âme folle ayant déjà quitté mon être,
Et qui gémit ainsi au fantastique clair de lune ?...

— Juin 1911 —

C. d'Agostino

GRAND PRÊTRE

L'inquiétude est mortelle, et le délai funeste !
Mais vous avez tout fait, la chose est manifeste.
Ne vous alarmez point et j'implore les dieux
De vous aider toujours, à toute heure, en tous lieux.

ŒDIPE (à part)

Le Sphinx... la famine... ô malheureuse contrée,
Malheureux habitants... ô ville infortunée !
Race chère à Cadmus ! pourquoi tous ces malheurs
Te frappent-ils ainsi ?... Toute la ville meurt.
Tes fils vaillants et forts à chaque heure succombent,
Et ta Thèbes bientôt ne sera qu'une tombe !...
Dieux, c'est vous...

GRAND PRÊTRE

Noble roi, le découragement
Qui tue, est-il permis à l'homme impunément ?
Les dieux vous aiderons, reprenez du courage,
Montrez-vous de nous tous le plus grand, le plus sage.

ŒDIPE

Hélas ! que puis-je donc, moi contre tous les dieux ?
Ne sont-ils pas les rois de la terre et des cieux ?
Que suis-je donc enfin, armé de ma faiblesse ?..
Pour lutter contre. . . . . .

Mais sa tragédie comme sa vie s'est arrêtée au premier acte. La mort impitoyable l'a frappé au début de sa carrière, en nous laissant voir seulement dans la fleur du printemps les fruits que nous promettaient l'automne. Puissent au moins ces quelques notes écrites pour lui, le conserver au souvenir de tous ceux qui l'ont connu, aimé et apprécié.

Quant à la douleur de ses parents, elle sera éternelle. Ceux qui ont l'avantage de connaître la langue turque, trouveront dans la première partie de ce

De la part des Thébains, je viens à vous, Seigneur,
Vous prier d'écarter ce terrible malheur;
Vous, qui du Sphinx fameux, vainquant l'intelligence
Eloignâtes d'ici sa funeste présence,
Nous attendons de vous ou la vie ou la mort :
Enfin, nous vous rendons maître de notre sort.
Regardez vos autels, vous dieu ou plus qu'un homme.
Le peuple prosterné vous implore et vous nomme
Sauvez-nous, grand Œdipe, ô le meilleur des rois,
Venez nous soulager de cet immense poids.
Sans cesse, dans le temple le sacrifice saigne,
Partout la terre en deuil de sang rouge se baigne;
Hommes, femmes, vieillards et même des enfants
Vers le temple s'en vont et brûlent de l'encens ;
Mais inutiles efforts, et toujours ces ténèbres
Etendent sur ces lieux leur empire funèbre !

(Il se met à genoux)

Œdipe, notre père et notre maître à tous,
Chassez loin ce fléau, grâce ! délivrez-nous.

ŒDIPE (le relevant)

Hélas ! votre douleur ne m'est que trop connue.
Et comment pourrait-elle échapper à ma vue ?
Croyez-vous qu'Œdipe ignore vos malheurs ?
Qu'en écoutant vos cris, il goûte le bonheur ?
Si la chose est ainsi, Thébains, l'erreur est forte ;
Sachez que, plus que vous, tout ce poids je supporte ;
Que je fais tout ce que ma faiblesse permet
Pour adoucir vos maux; mais, hélas ! rien n'y fait.
Et toi l'homme de Dieu, de Thèbes le grand Prêtre,
Tu sais si par mes mains le mal peut disparaître.
Quoi donc ? Depuis un mois j'ai dépêché Créon,
A l'oracle sacré de Delphes, d'Apollon.
C'était le seul moyen de détruire la peste,
Et d'épargner enfin la colère céleste.
Il n'est point revenu ... Le temps s'est écoulé...
O cruelle inquiétude, ô funeste délai !

(Il tombe dans une rêverie)

ŒDIPE ROI

1er Acte ..... { Salle du palais d'Œdipe ornée de statuts des dieux. Œdipe vient du fond de la salle et voit le grand prêtre tout triste.

Scène Première

ŒDIPE — GRAND PRÊTRE

ŒDIPE

Je vous vois aujourd'hui, tout triste, tout en larmes ;
Quel est donc, répondez, l'objet de vos alarmes ?

GRAND PRÊTRE

Depuis que Thèbes vit ton règne glorieux,
Jamais malheur plus grand ne parut à ses yeux.
Ton peuple est consterné, la peste, la famine
Ravagent le pays ; la colère divine
S'appesentit sur nous ; tous nos champs sont déserts
Et ces beaux champs, de morts sont couverts.
Adieux les grands troupeaux dans les plaines riantes,
Honneur de cette Thèbes autrefois si brillante :
Adieux les laboureurs, au corps robuste et sain,
Travaillant le sol dur pour nous fournir le pain.
Soit par l'effet du sort, soit punition céleste,
Seigneur, la patrie meurt de cette horrible peste.
Tout ce noble pays se couvre de tombeaux.
On voit par les chemins les hommes en lambeaux
Chercher pour leurs parents la rare nourriture,
Repoussant sans pitié toute autre créature :
Des mères éplorées sur leurs enfants mourants,
Penchées, et perçant l'air de leurs cris déchirants.
Enfin, pour achever cette sombre peinture
Nous devenons pour tous l'effroi de la nature...

« Cher Erdjemend,

« Il faut que tu te souviennes qu'aujourd'hui même commence ta douzième année. L'année passée tu avais mieux travaillé que cette année-ci, et j'étais très-content de toi. Prends ce chétif cadeau, c'est un livre. Lis-le, profite des moindres choses qu'il contient; car, petite ou grande, chaque chose a sa valeur. Sois sage.

« Puisse Dieu te faire vivre encore longtemps et te faire voir de nombreuses fêtes semblables. »

Ton frère qui t'aime bien,
NIJAD

Ce frère gourmandé avait 11 ans et lui en avait 14. Mais son esprit l'élevait au dessus de son âge. Dans nombre de ses écrits, de ses notes, de ses devoirs, il aborde de grandes questions philosophiques.

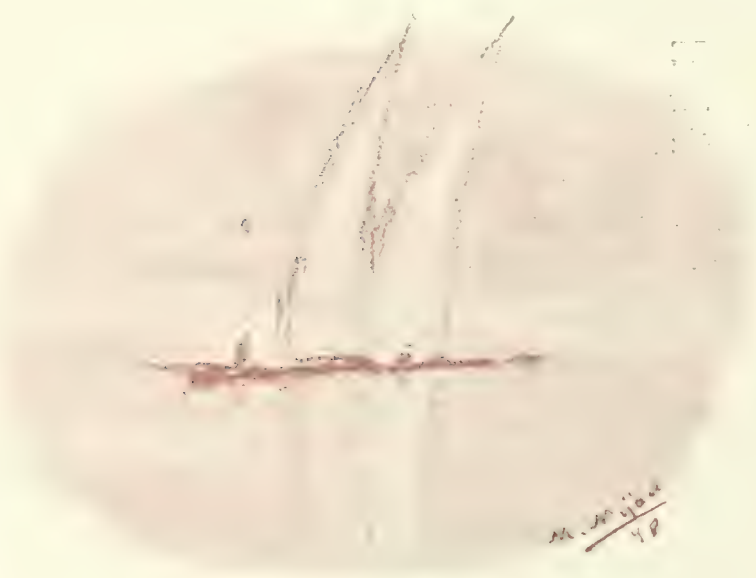

Nous avons de lui un petit poème, non sans valeur, sur l'immortalité de l'âme, un roman avec thèses morales, sous forme de lettre d'amies.

Les grands dramaturges antiques et surtout les modernes, Victor Hugo entr'autres, avaient attiré son attention et excité son enthousiasme.

Nous ne pouvons résister au plaisir de donner une ébauche dramatique inspirée de la belle pièce de Sophocle : **Œdipe-Roi**

Et cette autre sur le même sujet :

«La première chose à t'annoncer,c'est que j'ai été longtemps malade. Encore la crise qui venait me rendre sa nouvelle visite.

« Ça n'aurait rien été si elle ne m'avait pas pendant trois semaines empêché de descendre en ville, obligé de laisser mes leçons et relégué aux mains des médecins. Ils veulent que je cesse tout travail et que je quitte le pays, ce que nous ferons je crois sous peu.

« Donc,je te quitte à moins de nouvelles complications. Adieu à toi et à ta famille, je ne sais pour combien de temps. »

NIJAD

Quelques temps après, la rougeole le cloue sur son lit et il peut à peine tenir une plume, qu'il écrit :

« Cher ami,

« Aujourd'hui seulement j'ai eu la force suffisante pour t'écrire, et quelle écriture. J'ai été très malade, mais je crois le danger passé. Rougeole ! disent les médecins ; en tout cas une fièvre formidable. J'ai eu plus de 40° et avec cela une toux !... Je te raconterai la chose plus tard. Pour aujourd'hui je suis mieux, la toux ne m'ennuie pas autant, je bois de l'eau très fraîche ; avant, cela ne m'était pas permis. Pour nourriture, du lait, du bouillon et puis... des médicaments. Le pain m'est interdit.

« Plusieurs fois j'ai voulu te voir : on a craint la contagion. Au revoir, à bientôt.

« Dans son lit, ton ami qui t'aime bien.

NIJAD

Son frère aussi tenait une grande place dans sa correspondance. Et un jour de sa fête il profite de l'occasion pour lui glisser rapidement quelques conseils de travail, de sagesse et de bonne conduite :

Pour une nuit d'amour:

Sous la pâle lumière d'un beau clair de lune,
Je m'en souviens encor, heures trop tôt passées ;
Je m'en allais joyeux à travers les allées,
Nous tenant par la main avec ma belle brune.

Dans les doux parfums qu'exhalait la forêt,
Je m'en allais gaiment avec ma bien-aimée ;
Nous parlions d'amour et l'amour enchanté
Nous jetant de ses fleurs pas à pas nous suivait.

Au loin dans la forêt, sous les bosquets en fleurs,
Un rossignol chantait au milieu de la nuit.
Je vis dans la clarté d'une étoile qui luit
Dans les yeux de ma belle deux fugitifs pleurs.

Le voilà donc reconquis à la vie, reconquis à l'amour, et aussi à l'amitié. L'amitié tient une grande place dans ses manuscrits. Il a un ami et cet ami c'est le confident de toutes ses pensées. Il a constamment besoin de le voir, de lui parler, d'avoir de ses nouvelles, et de lui écrire le mal qui le pénètre et l'isole peu à peu du monde :

« Je te souhaite, ô ami, une santé éternelle. Demain, au lever du jour, nous partirons peut-être. Je n'en suis pas très sûr. Espérons encore. L'homme, comme une voile, qui flotte aux grès des vents, est entraîné par le destin. Nos volontés ne peuvent rien contre lui. Qui eût dit que Nijad serait ainsi séparé de son Pylade. Il est donc probable que demain nous partirons. Mais je ne puis pas sortir le soir, tu ferais donc bien de venir chez ton ami pour lui souhaiter un bon voyage, qui sera, je l'espère, de courte durée.»

NIJAD

Son tourment grandit, le désespoir arrive et le voilà maintenant devant la tombe qu'il veut ouvrir de ses mains :

Le Suicide.

Tout est calme... voyons? Il est minuit passé.
C'est juste le moment...Mon Dieu ! du courage.
Rendez mon cœur de fer... Pitié ! J'en ai assez.
Je n'ai que trop souffert depuis mon plus bas âge.
Lentement, à chaque moment,
Marche le temps
Tout lent.

Il marche, l'hypocrite, il marche sur ses morts, lâche !

Heureusement qu'il va se ressaisir. Il dira comme la jeune captive d'André Chénier :

« S'il est de jours amers, il en est de si doux ;
« Quelle mer n'a sa tempête ?..»

Il se laisse prendre aux charmes de la nature, aux chants des oiseaux :

C'était un soir, au clair de lune
Entre les branches d'un noyer,
Admirant la belle nature,
Et en chantant pour l'égayer,
Deux rossignols à la voix pure
Se rencontrèrent... Leur murmure
Léger, doux, pénétrait mon cœur ;
Et déjà loin s'enfuyait ma douleur.

Mais c'est peu de vivre, de respirer des fleurs, de se griser du printemps ; il faut aimer; et l'amour naïf a glissé dans son cœur.

Mais le silence ne lui inspire pas l'amour de la vie qui déjà l'a blessé cruellement.

La Vie.

Péra, le 19 Juin 1897.

J'étais une perle heureuse,
Dans le sein de ma mère.
Hélas ! Je suis tombé
Dans ce monde pervers
Pour souffrir.

* * *

J'étais dans un maillot :
Puis enfin j'eus quatre ans,
J'aimais les fleurs, les jeux,
Enfin j'étais enfant...
Pour gémir.

* * *

Je fus adolescent :
Le temps des jeux passa,
Il fallut étudier,
Hélas ! ceci passa
Pour le pire.

* * *

Je suis dans ma jeunesse ;
Je m'épris d'une enfant,
La mort l'enlève... Hélas !
Seul me laisse souffrant,
Pour se rire !

Les temps de l'enfance, de l'adolescence, de la jeunesse, se suivent sans lui apporter de grandes consolations. Il s'éprend d'amour pour une jeune enfant de son âge et la mort la lui ravit.

Oh ! la vie est fatale,
La mort mit au linceul
A seize ans la fillette
Me laissant morne et seul
Pour mourir.

Le monde l'effraie, il sent le besoin de fuir au loin et de goûter le charme de la vie solitaire :

La Solitude.

Ces arbres par leur verdure,
Ce ruisseau par son murmure,
Sont les uniques parures
De ce lieu dont la nature
Semble tirer doucement
Tous ses jolis ornements,
Exposé à tous les vents,
Voyant l'Orient et le Couchant;
Je l'adore cependant.
Loin des hommes, loin du vice,
Loin du vol, de l'avarice,
Je suis tout seul en ce lieu
L'homme le plus heureux.
O ! solitude... O ! mère
De la vertu... Heureux frère
Qui apprécies la douceur
Que le néant donne au cœur...
O ! bonheur... O ! vrai bonheur,
Que d'être seul... etc....

Et cette solitude, c'est le silence, et il aime le silence avec ses mystères.

Le Silence.

Le silence régnait
Dans toute la nature,
Et mon âme triste et pure,
S'exhaltait, s'épanouissait.
La lune en son plein,
Toute entourée d'étoiles,
Se reflétait dans l'eau
Belle et libre de toute voile.
J'étais tout seul au bord
De cette mer magique
A contempler....

quel est ce père, quel est ce fils ? La lutte maintenant était finie, la mort avait triomphée : Nijad n'était plus. Le père venait me l'apprendre, et il restait là, devant moi, cloué sur sa chaise, sans mots, sans idées, l'œil hagard et rougi.

Qu'est ceci ? lui dis-je enfin pour rompre un silence pénible. — Ce sont les papiers de Nijad que j'ai trouvés épars dans sa chambre : des cahiers de devoirs, des copies, des études, des ébauches dramatiques, des poésies, beaucoup de poésies. Voyez plutôt. Et pendant plusieurs heures nous avons lu et relu ces travaux.

— Quelle est votre opinion ? me fit le père anxieux.— Il y a de bonnes choses ; ces poésies faites au jour le jour, sur tous les sujets, dénotent un beau tempérament, et un esprit éveillé au sentiment du rythme sans connaître la langue,—il y avait à peine trois ans qu'il étudiait le français,—sans éducation poétique, sans connaître les lois élémentaires de la versification et jetant sur le papier et d'instinct les impressions du moment. Pas de plan, pas de méthode, pas de note absolument distincte, son âme chantait à tous les vents, s'ouvrait à tous les échos.

Le voici pris de pitié pour un pauvre orphelin qu'il a rencontré sur sa route :

L'Orphelin.

C'était par une triste et froide nuit d'hiver,
Bien enveloppé dans un épais paletot,
Sur la terre dormant sous le glacial manteau
Blanc, j'allais en toute hâte aspirant un peu d'air.
Quand, par hasard, je vis un enfant en haillons,
Pieds nus, gonflés, corps long, courbé sur deux bâtons:
Il m'atteignit bientôt, puis d'un ton suppliant :
« Un sou, dit-il, un sou pour apaiser ma faim,
« Passant !» Et me tendit une tremblante main.
Je me sentis ému, puis tout court m'arrêtant :
Je lui donnais un sou pour acheter du pain.
— « Quel âge as-tu ?» lui dis-je ?— Oh ! je ne sais pas !
— « Quel est ton père, enfant ?— Vous me demandez [papa ?
« Je n'ai ni père ni mère, et je suis orphelin.»

Nijad Ekrèm [١]

—1884-1900—

Ce fut pour nous un moment de grande douleur que celui où le malheureux père vint nous annoncer que tout était fini: Une mort cruelle avait enlevé à quinze ans le fils tant aimé, dont le début encourageaient les plus belles espérances.

Nature délicate, intelligence ouverte, toutes ses qualités autant au cœur que de l'esprit avaient frappés ses compagnons, ses amis, ses professeurs et ses parents. Et pendant que le pauvre père abimé de douleur, muet, desespéré était là assis devant moi, je revoyais le jeune Nijad dans sa vie d'écolier, au milieu de ses camarades sur les bancs du Collège-Français.

Derrière cette figure sérieuse, cet œil vif et toujours tendu, il était facile de deviner le travail de la pensée.

Ses devoirs, ses réflexions, ses interrogations, portaient toujours les marques d'une nature précoce ; et supérieure.

La maladie arriva, l'enfant dût quitter l'école ; et alors commença ce long calvaire de 3 ans, la lutte contre la mort qui l'avait pénétré et peu à peu l'étaignait sans pitié, Alors aussi commencèrent ces odyssées lamentables du père et du fils.Sur les rives du Bosphore, à Thérapia, à Kalender, à Yénikeuy, comme à Prinkipo. sur les sables de St. Nicolas,sur le chemin de Christo, à pied, en barque, en voiture ; le fils triste et déjà courbé accompagnant le père abattu, (l'ombre suivant le corps). Et les passants émus se demandaient

[١] بك اوغلنده « فور » مكتبي معلملرندن محترم موسيو شوزه‌ل طرفدن تحرير واهدا اولنمشدر .

Enfin, voyons, le temps passe si vite! Toi qui est un horloger, tu dois savoir cela mieux et plus que moi.

« نهايت ، ديبور: زمان اوقدر چابق گچيوركه... سن كه برساعتجيسك، ـ دوستى برساعت تاجرينك اوغلى ايمش ـ بونى بندن ايى بيليرسك البته ! »

بو لطيفه‌كار نژاد ديكر بر مكتوبنده رفيقلرندن برندن الاجغى ايسته‌يور : برمجيديه ، بر بياض مجيديه . و « غالبا مجيديه‌مك شعشعهٔ بياضى متحول ظلام اوله‌جق » ديبور . بر بشقه مكتوبنده شويله باشلايور :

Après avoir pris ma leçon de piano je file.

بوندن دهاساده برشى اولورمى ؟ ديبوركه: « پيانودرسمى آلدقدن صوكره سيويشيورم ... » جمله‌سنك بوراسنه كلنجه درحال فرق ايدييوركه قلمنك كذركهنده برقافيه وار، درحال آتلايور ، وبرسطر اشاغيه :

je file قافيه‌سنك آلتنه

pour l'île « اطه‌يه » ديبور .

بومسخره‌لقلرى، بولطيفه‌لرى كنديلكندن، دوشونمكسزين ياپان نژاد صوكره ينه برمكتوبنده شو جمله ايله تيتريبور :

« سنك ايچون مسعود معاشقه‌لر تمنى ايدرم. بن، بنمكيلرينى ظلمتلرده ياپه‌جغم !... »

نه‌ديمك ايسته‌يور ؟ ظلمتلرده ، قنديلينك اوساكت وتنها خوابكه ابديسنده ، اويله‌مى يچاره چوجق ؟...

عشاق زاده: خالدضيا

Tout est calme... voyons? Il est minuit passé.
C'est juste le moment... Saint Dieu du courage,
Rendez mon cœur de fer... pitié! J'en ai assez.
Je n'ai que trop souffert depuis mon plus bas âge.

« هرشی ساکن ! هله باقه‌لم ! کیجه یاریسنی کچمش، ایشته
تام وقتی ! ای رب معزر ! بکا قلب آهنینمی ویر . مرحمت!
ارتق حیات کافی ! چوجقلغمدن بری‌فضله مشقت چکدم !.. »
صوکره زماندن برشکایت :

Lentement, à chaque moment
Marche le temps
Tout lent.
Il marche, l'hypocrite, il marche sur ses morts, lâche !

« اغیر اغیر، هردقیقه، زمان یورویور. مرائی، یورویور،
اولولرینك اوزرندن یورویور ، خائن !.. »
بونژاد لطیفه‌کار نژاددن نه اوزاق ! اسکی نژادك زمانه
عائد برلطیفه‌سنی ینه اوراق اراسنده بولیورم :

اونی چالیشمقدن منع ایتمشلردی . اوزون سیرانلر یاپدیریپ یورلردی . او هر ایکیسندنده شکایت ایدردی : چالیشه‌مامقدن وکزمکه مجبور اولمقدن . کیتدکجه ساکت ، کیتدکجه حزین اولیور ، او نشوه‌دار . شاطر نژاد کیتدکجه آجی وقاره نژاده ترك محل ایدییوردی .

اوزون بر زماندن صوکره بر کون نژاده تصادف ایتمش ایدم . بکا « نصلسکز ؟ » دیه‌دن « اذن ویرمیورلر ، ارتق نه‌یازمق . نه اوقومق ، نه هیچ ! .. » دیدی وصوصدی ، صانکه نژاد کندی کندینك ایچنه کومولیوردی .

بوزمانلرده عائد برمکتوبنك صوك فقره‌سنی آلیورم ، دوستنه چالیشه‌مامقدن ، باخاصه پیانوسیله اشتغال ایده‌مه‌مکدن شکایت‌ایتدکدن صوکره برای تبدیل‌هوا بریره کوتوریله‌جکندن بحث ایده‌رك :

Donc je te quitte sous peu.... si un obstacle ne s'y oppose pas.... donc.... adieu.... à toi et à ta famille.... pour quelques mois..., ou, qui sait, pour quelques années! ! !

« دیمك‌که ، دییور ، یقینده سنی ترك ایده‌جکم ... اکر برمانع ظهور ایتمزسه ... شوحالده ... الوداع ... سکا وعائله‌که ... برقاچ آی ایچون ... یاخود ، کیم بیلیر ، برقاچ سنه ایچون !!! »

بونقطه‌لر ، بوعلائم حیرت نه‌ایچون ؟ نژاد بونی یازارکن سیاه شیلرمی کوریییوردی ؟ اونك ایچونمی نژاد کیتدکجه قاره اولیوردی ؟

اودرد خفیٔ بی‌امانك ویردیکی مزعج ساعتلرده دوغمش شعرلری وارکه بونلرده اتحاردن ، زماندن ، هیچیٔ حیاتدن بحث ایدییور . بواون بش یاشنده چوجق حیاتدن شکایت ایتمك ایچون الملرچکمش . تجربه‌لر کچیرمش . بریرده فریاد ایدییور :

بوتون موجود اولان شيلر اونك بر لطيفه‌سنه ، بر قهقهه‌سنه خدمت ايتمك ايچون موجود ايمشجه‌سنه دائما دوداقلرنده بلیرمكه مهيا بر تبسمله ، كوزلرنده چالقانمق ايچون فرصت بكلين بر شعلهٔ شطارتله ، شوخ ، شاقراق ، نكته‌پرداز ، مستهزی بر نژاد : صوكره ، بونك ياننده ، آجی حيات تجربه‌لرندن صوكره بردن‌بره دوداقلری قيصيليويرن ، قلبی اليم بر اختلاج ايله بورولیويرن ، درين بر ملال ايله يوكلو بر بلوط شكلنده حياتك اوستنده دوران اغير ، ملول ، قاره بر نژاد . الك عادی يازيلرنده بيله بو هويتی كورييورم .

نژاد خسته ، تداوی اولنمق اوزره ويانه‌يه كيده‌جك ، بللی كه خسته‌لغك كيف مستبدينه اسير اولارق بويله بر يردن بر يره آتيلمق هيچ خوشنه كيتمه‌يور . دوستلرندن برينه بونی خبر ويرمك ايچون يازديغی وداعنامه نشئه‌لی دكل ، بالعكس آجی ، بر يرنده :

L'homme comme une voile, qui flotte aux grès des vents, est entraîné par le sort, sa volonté ne peut rien contre lui.

« انسان ، روزكارلرك كيفنه تبعيتله بوجالانان بر زورقچه حكمنده طالعك سوق هوسنه اسير . او قوته قارشی عزم ومرامی هيچ بر شيئه مقتدر اوله‌ميور . » ديدكدن صوكره بو آغير جملهٔ حكيمانه‌يه ندامت ايدييور . بونك جديتی دوستنه بر لطيفه ايله عفو ايتديرمك ايسته‌يور . ايشته كريه‌دن صوكره تبسم . زورقچه تشبيهندن فرصت بولارق دوستنه :

Qui eût dit que Nijad serait ainsi séparé de son Pylade ?

« كيم ديردی كه ، ديييور ، نژاد بو صورتله پيلادندن آيری قاله‌جق ! »

بو مكتوب بنی نژادك خسته‌لق زمانلرينه ارجاع ايدييور .

غالبا تاریخچه دها اخیر اولان بو پارچه‌ده براز دها قوهٔ صنعت بلیرمکه باشلامش . وزنده دها آز رکاکت ، قافیه‌لرده براز دها دقت ، لسانده بر چوجق لساندن تباعد وفکرلرده دها زیاده سلامت انسجام وار ؛ فقط اشکاله ، فرانسزجه یازان اون ایکی ، اون‌اوچ یاشنده برترك چوجغنك‌اشکال نظمنه عائدبو شیلرك فوقنده اویله بر شعر وارکه بو نقطهٔ نظردن بوپارچه‌یه نژادك انفس اثاری دییه‌جکم :

« لطیف بر مهتابك صولغون ضیالری آلتنده — حالا اورادہ بولونیورمشجه‌سنه الآن تخطر ایدییورم — او کوزل اسمرمله الاله طوتوشه‌رق ، شن‌وشاطر ، یوللردن کچیوردق. اورمانلردن انتشار ایدن رقیق رایحه‌لر ایچنده ، سوکیلمله برابر شاد وخرم . یورویوردم . عشقدن بحث ایدییوردق . وپریٔ عشق ، پرسرور . کذرکاهمزه ازهار سوداصاچه‌رق. خطوه بخطوه بزی تعقیب ایدییوردی . اوزاقده ، اورمانك ایچنده ، یشیلکلر ایچنده مختفی بر بلبل بو کوزل کیجه‌یه نشوه‌ریز اولیوردی . او زمان ، سوکیلمك یناقلری اوزرنده ضیای قمرله ، ایکی قراری قطره‌نك سوزولدیکنی فرق‌ایتدم.»

نژادك هویت معنویه‌سنه الك زیاده معکس اولان یازیلری اوراق مخابره‌سنده بولیورم ، فقط بونلر پك نادر . تصادفك روزکارلرینه تبعاً اطرافه داغیلان بو کاغد پارچه‌لرندن ، نژادك صدمهٔ ضیاعندن صوکره ، نه قدر قیمتدار اولدقلرینی دوشونه‌رك خانهٔ پدره عودت ایدنلر او قدر آزکه ... بونلرده نژادك هویت مضاعفه‌سی حکمران اولیور . هویت مضاعفه : اونده دائما بونی کشف ایدردم . اولا ، دنیاده

نهایت ایشته شـبابمده‌یم . بر کوچك وجوده مفتون اولدم ، اولوم اونی آلدی وحاله کـولك ایچون بنی اضطرابلر ایچنده یالکز براقدی . نه مصیبت ! آه ! حیات ! نه منحوس شی ! اولوم اونی‌اون آلتی یاشـنده کفنلره صاردی ، بنی‌ده مغموم وبی رفیق براقدی ، نهایت اولك ایچون ... »

ونهایت اویله اولدی ، دکلمی نژاد ؟

بو اوراقـدن آیرلق ممکن دکل . نژادك فکر بلنـدی هر پارچه‌ده برر اثر براقش . حتی مکتب وظیفه‌لرینه قدر، حتی مسوداتنك اوته‌سنه بریسنه سرپیشدیریلن کوچك کوچك رسمجکاره قدر ، حتی یازیلرینـك تحفلرینه قـدر هر طرفده بر شاعر ، بر صـنعتکار ، والحاصل بر باشـقه درلو آدم کورینیور .

بونلری ممکن اولسـه ، تقلیدی وصـداقتله ارائه‌سی قابل اولسه هپ آلق ، بوراده برر برر دوکمك ایستردم ؛ ایشته بر پارچه‌که ایراد ایتمه‌دن کچه‌میه‌جکم :

Pour une nuit d'amour:

Sous la pâle lumière d'un beau clair de lune,
Je m'en souviens encor, heures trop tôt passées,
Je m'en allais joyeux à travers les allais
Nous tenant par la main avec ma belle brune.
Dans les doux parfums qu'exhalait la forêt,
Je m'en allais gaiment avec ma bien-aimée,
Nous nous parlions d'amour et l'amour enchanté
Nous jetant de ses fleurs pas à pas nous suivait.
Au loin dans la forêt, sous les bosquets en fleurs,
Un rossignol chantait au milieu de la nuit.
Je vis dans la clarté d'un éclair qui s'enfuit
Dans les yeux de ma belle deux fugitifs pleurs,

La Vie:

Péra, le 19 Juin 1897.

J'étais une perle heureuse,
Dans le sein de ma mère,
Hélas ! Je suis tombé
Dans ce monde pervers
Pour souffrir.

J'étais dans un maillot,
Puis enfin j'eus quatre ans,
J'aimais les fleurs, les jeux,
Enfin j'étais enfant,
Pour gémir.

Je fus adolescent,
Le temps des jeux passa,
Il fallut étudier,
Hélas ! ceci passa
Pour le pire.

Je suis dans ma jeunesse
Je m'épris d'une enfant
La mort l'enlève.... Hélas !
Seul me laisse souffrant,
Pour se rire !

Oh la vie est fatale.
La mort mit au linceul
A seize ans la fillette
Me laissant morne et seul
Pour mourrir.

« والده‌مك سینه‌سنده مسعود بر ایكجی كیبكن ، هیهات!
اضطراب چكمك ایچون بوجهان ملوثه دوشدم . اولا قوندقده
بر یاورو ، صوكره‌دن درت یاشنده بر بیك اولدم ؛
چیچكلری، اویونلری سوردم. نهایت بر چوجق اولدم ، فقط
ایكلمك ایچون ... بویودم . اویون زمانی كچدی ؛ اوغراشوب
اوكرنمك لازم كلدی ، هیهات ! بو دوره دها فنا كچدی .

اوت ، انسانلردن ، انسانلرك كوتولكلرندن ، سرقتدن ، خستدن اوزاق ، اوتها يرده يالكزاولق ، دائما رب‌ذوالجلاله متوجه اولارق ياپ يالكز اولق . يالكزلق ! اى‌والد فضائل! مسعودسك ، سن ، اى بنى نوعم‌كه يالكزلغك قلبه بخش ايتديكى سعادتدن ذوقياب اولورسك . اوخ ! نه سعادت ، يالكز اولق نه حقيق بر سعادت !.. »

ديكر بر پارچه‌سنده ينه بويالكزلق سوداسنى بوليورم :

Sur le tronc d'un cyprès
Appuyé, solitaire
Je regardais les corbeaux
Perchés sur le branchage.
De leurs voix amères
Criaient, saluaient l'orage.

« بر سروك كوكنه دايانه‌رق ، ياپ يالكز ؛ داللرك اوزرنده ، آجى فريادلريله حايقيران ، فورطنه‌يى سلاملايان قارغه‌لره باقيوردم . »

بيلمم نه ايچون ، نژادك بو كوزدن كچن متروكاتى اپچنده اك زياده شو پارچه بنى متأثر ايدييور . آجى بر خنده ايله بر سروك ديبنده ، فورطنه‌لره حايقيران ، او هر شيئى سوروكليوب صاووران فورطنه‌لرى سلاملايان قارغه‌لرى سير ايدييوركن نژادى كورييورم ظن ايدييورم ، وياپ يالكز...

اونك حياتدن دائما بر بزكينلكى واردى . نه زمان حياتدن بحث ايتسه اغزندن كلمه‌لر بررصفير شكايتله چيقاردى. صانكه كنديسنه او قدر آز بر نصيب براقان بو حياته بركينى واردى . ايشته حيات حقنده بر پارچه‌سى :

یاب یالکنزسك . حال بوکه سن بو یالکنزلغی سوردك ،
دکلمی نژاد ؟ او یالکنزلغك مدحیه کذاری ایدك :

La Solitude.

Ces arbres par leurs verdures,
Ce ruisseau par son murmure,
Sont les uniques parures
De ce lieu dont la nature
Semble tirer doucement
Tous ces jolis ornements
Exposé à tous les vents,
Voyant l'Orient et le Couchant
Je l'adore cependant.

سن ، او یکانه زینتی اغاچلرینك یشیللکاریله ، دره‌سنك میرلتیلرندن عبارت اولان ، « بوتون روزکارلرك مجماتنه معروض ، شرق‌وغربه نکهبان » انزوا کاهك، اوعریانلقلریله، او تنهالقلریله برابر مفتونی ایدك ، اوت « بونکله برابر ، بن بورایه پرستش ایده‌رم » دییوردك . نه ایچون ؟ سکا بویله‌انسانلردن‌اوزاق ، یالکز غرب‌وشرقه کوزلرینی دیکمش، بو نکهبان افاق دورا دوری سودیرن نه ایدی ؟ انسانلر! انسانلری سن‌ده اکلامشدك ، دها برانسان اولمدن ، انسانلغی او قدر چیرکین بولمشدك که ، نهایت ....

Loin des hommes, loin du vice,
Loin du vol, de l'avarice,
Je suis tout seul en ce lieu
L'homme le plus heureux.(1)
O ! solitude.... O ! mère
De la vertu.... Heureux frère
Qui apprécies la douceur
Que le néant donne au cœur.
O ! bonheur ! O ! vrai bonheur !
Que d'être seul etc....

(1)Cependant l'original était ainsi :
Tourné toujours vers mon Dieu

Le silence règnait,
Dans toute la nature
Et mon âme trisie et pure
S'exhaltait, s'épanouissait.
La lune en son plein,
Toute entourée d'étoiles.
Se reflétait dans l'eau
Belle et libre de toute voile.
J'étais tout seul au bord
De cette mer magique
A contempler.

اوت ، « بوتون طبیعتده سکوت حکمفرما ، صاف ولطیف بر سما آلتنده درین بر سکوت ، قمر حال بدرده، محاط نجوم ، اورتولرندن صیرالش دکزده کندینی سیرایدییور. بن بو سحر آمیز دکزك ساحل تنهاسنده یاپ یالکز تماشا ایدییوردم . »

یاپ یالکز !.. او زمان شاعر بو سحر منظره قارشیسنده ، بو شعر لیالك تك سرمست فیضی اولغه قارشی عصیان ایدییور . بر فوران حس سودا ایله اونی دوشونیور. اونی ایسته‌یور ، اونی چاغیرییور ؛ تا کهانی بر خطابهٔ عاشقانه ایله او طبیعتی ، او دکزك ساحل تنهاسنده یاپ یالکز قلب شاعری براقه‌رق : « کل ! » دییور :

Viens ce soir avec moi,
Ainsi que l'autre fois,
Entendre dans les bois
La musique de leurs voix.

« کل ! بو اقشام بنله برابر کل ! هانیا کچن دفعه کی کبی ، اورمانلرك موسیقیٔ الحانی دیکلهمك ایچون !.. »

بچاره نژاد ! ینه یالکزسك . فوق سرمزارکده سرولر حزین موسیقیٔ الحانی سرپرکن اونلری دیکلهمك ایچون اورادە، قلبکده یاشاتمامش حیاتکك دوکمش فریاد خسرانیله ، ینه یالکز،

تقلیدی ایتمش ایدی ؟ بونلر ، اونك قلب توکشاده‌سنده هنوز فعانلره ، سرورلره الفت ایتمه‌ین رباب سودانك اولین زمزماتنه بکزه‌یور ، بو نشاید اول بهاردہ هنوز آشیانی ترك ایده‌جك قدر قنادلرینه قوت کلمه‌مش یاورو قوشلرك نه موزون طربلری وار . قافیه‌لر پریشان ، وزنلر شکسته ، فقط بو شکسته وپریشان وزن وقافیه ایچنده نصل صمیمی بر آهنك شعر ، نصل درین بر حرارت قلب وار .

Quand accoudée à ta fenêtre,
Tu vois paraître,
A l'horizon
La blanche lune aux doux rayons,
Te souviens-tu...
De mes Amours ?
Te souviens-tu de cette nuit
Qui ne s'oublie ?

نژادك حیاتندن اویله بر کنج قیز کچمشیدرکه کیجه : « پنجره‌سنه دایانمش ، افقده بیاض قمرك شعاع ملایمه‌سنی صاچه‌رق ترفعنی سیر ایدرکن » اونکله ، هیهات ! بوکون قندیللینك ساکن مزارستانده قبر تازه‌سنه او بیاض قمرك شعاع ملایمه‌سندن پر تأثر کوزیاشلری داملایان نژاد ایله کچمش آنت سودایی « تخطر ایتسین ؟ » — « تخطر ایدییورمیسك ، هیجانات عاشقانه‌می ؟ او اونوتولمه‌جق کیجه‌یی تخطر ایدییورمیسك ؟ »

بی شبهه ، بو یاشانمق ایسته‌نمش‌ده یاشانه‌مامش بر کیجه ، او هیجانات عاشقانه سویلنمك ایسته‌نوب‌ده سویلنمکه وقت بولنه مامش بر قصیدهٔ قلب ایدی .

دیکر بر پارچه‌ده نژادك ینه بویله بر کیجه‌سنه ، اوزلنمش ، دیلنمش‌ده مطلقا استحصال اولنه‌مامش بر سیران شبانه‌سنه تصادف ایتدم :

دولاشديرمشدم : النده مينى‌مينى باستونيله ، آنجق اوموزمه قدر كله‌بيلن بويله يورويه‌رك بكا حياتدن بحث ايدييوردى ؛ وبو كنديسنى ديكلمك ايچون كوزلرمى ايندير‌مكه مجبور اولديغم چوجغك اغزنده علم حيات اويله درين بر فلسفه ايله مشبوع كورينيوردى كه نژادك بويى يانى‌باشمده يوكسليور ، يوكسليور ، قولاج قولاج كسب رفعت ايدييور ظن ايدييوردم .

شيمدى حالا كوزلرمى قاپانجه برمزار ، واونك اوزرنده نژادك خيال خاطره‌سنى ايجه‌لرك ، سوزوله‌رك اوزامش ، كوزلرى يوكسكلرده بر هيكل لوند شكلنده كورييورم .

ايشته نژاددن قالان شيلر : صولغون كاغدلر . مزارينك اوزرندن طوپلانمش ، شكسته‌سر ، پريده رنك ، كوزلرنده برر قطرهٔ كريه ، مينى‌مينى قلبلرنده برر جريحهٔ الم ، حزين ، پريشان چيچكلر ، اولمش چيچكلر : بونلردن شامهٔ روحمه بر نفس تراب ، بر رايحهٔ اخرويت كليور . اونلرى برر برر آله‌رق ، خسته چوجقلر كبى اونلرى نرم وخفيف اللرله طوته‌رق سير ايدييورم : شهاب دهاسنك كچركن براقديغى بو ايزلر آره‌سنده مجراى سيرانى تعقيب ايتمك ايسته‌يورم ، صوكره چشمان خيالمك اوكنده مدهش بر دهان مجوف آچيليور ، آچيليور ، وبوتون او شعشعهٔ شهابك بر غور ظلامه دالوب بوغولديغنى كورييورم .

بنى الك زياده رقيق بر هواى تأثر ايچنه صاران چيچكلر بر نفحهٔ سودا نشر ايدنلر اولدى . آنجق اون بش بهارك فيض انفاسيله ابتسامه باشلايان بو قلب تازه‌ده ، عشقك ، او كوچك پرىٔ تيراندازك ياره‌لرى آچيلمغه وقت بولمشميدى ؟ يوقسه نژاد ، ساده‌جه كذركه شبابنده جيولدايان قوشلرى

نژادی بو مکتوبدن بر سنه صوکره استنیه‌ده کوردم . اعتراف ایده‌رم‌که بو سکز یاشنده چوجغك قارشیسنده ، خیر ، حضورنده حس ایتدیکم شی قورقق اولدی . بیله‌مم اویله بر حس‌که بنی کوچولتکه ، بوچوجقله اولان مناسباتمده بر کوچك برادر قانغه سوق ایدییوردی . وسنه‌لر کچدی . نژاد ایچون بو حسدن کندمی قورتاره‌مادم ، بو کون اوراق متروکه‌سنك قارشیسنده‌ده بو حس ایله ازیلیورم .

اونده الك اول کندیسنی بیلدیرن ، انسانه ایلك دقیقه‌ده وضع حکم ایدن بر مایهٔ دهشا واردی ، ودینه‌بیلیردی‌که کندیسی‌ده بوکا واقفدر . اوندن چوجقلردن رجا ایدلك معتاد اولان شیلری ایسته‌دم : بر کوچك افسانه ، پیانوده بر اوفق پارچه ، رسم دفترنده بر قاچ مسوده . بونلری کندیسنه مخصوص نازکئ تلطفکاریسیله یاپدی ؛ فقط اونده اویله برحال وارایدی‌که کویاسزه : « امینمیسکز ؟ دییوردی؛ صحیح بندن بر چوجق صفتیله بر افسانه ، بر نشیده ، بر قاچ رسم‌می بکلهیورسکز ؟ باقیکز کوزلرمه ، اونلرك ایچنده بونلردن بشقه بر شی ، دها بیوك ، دها یوکسك ، پك‌بیوك، پك یوکسك بر شی کورمیورمیسکز ؟ » وسز اونلرده او پك بیوك . اوپك یوکسك شیئی او قدر عیان کورردیکزکه کوزلرکزی . قاشه‌رق ایندیرردیکز .

قاچ کره‌لر اونك یانده عاجز بر چوجق مسکنتیله بویله کوزلرمی ایندیردم ، دیلمی طوتدم . بعضاً کندی کندیمه عصیان ایدردم ، نهایت بر چوجق اولان نژاده بر چوجق صفتیله معامله‌یه باشلاردم : صوکره ، بیلنه‌مز نصل ، یواش یواش بو عزممده دوره‌میه‌رق بردن فرق ایدردم‌که اون دقیقه ایچنده یکدیکرمزه قارشی وضعیتلر دکیشمش ، او بویوك، بن چوجق اولمشز . برکون ، پك ایی تخطر ایدرم ، تقسیم باغچه‌سنده اونی پدرینك یاندن آلمش ، وبش آلتی دفعه

بر یوك اوله‌جق ! » صوكره یانی باشمده بكا قرداشنك هنوز كورولمه‌مش ایكی سطرینی كوسترن ارجمندك سسی صانكه معنای مضمریله جواب ویرییوردی : « اوت ، دییوردی : دوش حیاتنده بر آغیر مزار ، فقط پیش افق استقبالنده‌ده بر اختر امید : بن ! اوت ، ارقه‌سنده بر ماتم ، فقط اوكنده بر تسلیه ، بر غایهٔ حیات ، حتی بر وظیفه ... »

او زمان بو مقدس كلمه‌نك بخش ایتدیكی جسارتله كوزلرمی قالدیره‌رق استاد اكرمك یاشلرله بولانمش كوزلرینه باقیوردم ، وبو كوزلرك بلوطلری آلتنده كیزلی بر انعطاف ایله ارجمنده متوجه بر لمعهٔ امید كوره‌رك كندی كندیمه : « سكا هزاران حمد وثنا ، یارب ! دییوردم ؛ هیچ بر كونش سوندیرمزسه‌ك قوهٔ فاطرهٔ صمدانیه‌ك اونك رماد خرابیسندن بر بشقه كونش اشعال ایتمه‌سین . »

نژادی اولا اوزاقدن ، كندیسنی كورمش اولمقسزین طانیمشدم : رسملریله ، پدر مكرمنك مكتوبلریله ونژاده عائد اولان او صحایف بدیعهٔ مخلده ایله . اوزاقدن اوزاغه یكدیكرمزه سلاملرمز اولوردی . بو كون پدرینك بر مكتوبنی بولدم‌كه بر فقره‌سنده شو سطرلری اوقویورم :

« نژاده سلامكزی اوقوتدم . خفیف بر تبسمی متعاقب چهره‌سی احمرار پذیر اغتزار اولدی . بو عظمتلی چوجوغك شعشعه‌سی طفولیت پرده‌لریله مستور بولنان جوهر علو فطرتی آثارندن عد ایتدیكم بو تبسم رنك آمیزینی آره صره كورمكله روحم قالبنه صیغمیه‌جق درجه‌لرده انبساط بولیور . یدی یچق یاشنده‌كی بو صبی عاقلك ایكی سنه‌لك ثمرات تحصیلنی كورسه‌كز بیوك برادری صفتیله سزده افتخار ایدردیكز . »

بوده نژادایچون

بو ماتمزده پدرك كوزلرندن حیاتنك اك آجی ، اك الیم یاشلری او نجیب وپاك سیمایی تارمار ایده‌رك بر سیلاب بلا دهشتیله چاغلایوب دوكولورکن ، بن‌تره‌ین اللرمله ، بوغازمده بر عقدهٔ نكا ، قلبمده آتشدن بر پنجه ، بیچاره نژادك اوراق متروكه‌سنی قاریشدیرییوردم . فكرینك برسیران بلهوسانه‌سیله وجوده كلن ، كویا فرداسی اولیان بر بهاردن علی‌العجله طوپلانه‌رق دمت دمت ییغلمش ، شیمدی ملول وخزانزده ، پژمرده وسركودان ، بواوراق مظلومه‌یه ، اولولرك خاطره‌سنه قارشی دویولان عمیق بر حس حرمتله ، رنجیده ایتمكدن محترز تماسلرله دوقونه‌رق دوشونیوردم‌كه بو چوجق ، بوتون او خارق‌العاده‌لكیله ، او فوق‌الطبیعه‌لكیله ، او بویوك چوجقلغیله باباسنك اك بویوك سعادتی ایكن بو كون اك بیوك مصیبتی اولمشدی . كندی كندیمه دییوردم‌كه : « امان یارب! بو مزار ، بو آدمك دوش حیاتنده كمیكلری قیره‌جق ، اوموزلری چوكلته‌جك ثقلتیله نصل طاشنه‌ماز ، نصل سوروكلنه‌مز

نژاد هم پك حساس ، هم فوق‌العاده متين وجدی بر فطرت ايدی . ارثی بر انهماك بدايله مترائق درين بر ميل حكمت كنديسنی محاسن وحقايقه مفتون ايتمشدی . بو كوچوك ياشلك ، بو كوچوك وجودك نره‌سنه صيغديغی بيلنه‌مين او قابليت علويه ، ايشته اوده بوكون طوپراق اولدی . بوكا آغلامامق ممكن دكلدر .

نژادك غيبوبتنه بر چوجوغه . بر كوچوك قاردشه آغلار كبی آغلاميورم . نژاد چوجوق دكل ايدی . او هيچ بر زمان چوجوق اولامشدر . كنديسنی طانيانلر پك أيی بيليرلركه او كوچوجكدن‌بری بويوك برآدم ايدی . اطوارنده ، افكارنده ، اقوالنده مخاطبنی كوچولتن بر بويوكلك واردی . تصورلرينك علويتی ، محاكه‌لرينك درينلكی اونی دائما چوجوقلغك فوقنده طوتمش ، مخاطبلرينی كنديسنه قارشی حتی اقران معامله‌سنك فوقنده بر معامله‌يه سوق ايتمشدر . بو ، شبهه يوق‌كه ، مسعود بر مظهريت ايدی : فقط او مظهريت نتيجه اعتباريله بر فلاكت اولدی ... زواللی نژاد !

زواللی نژاد ... بو ايكی كلمه حافظه‌مده يان يانه ابدياً منقوش قاله‌جق . آره‌صيره بينمه دومانلی بر كيجه طورغونلغی ويرن ضربه‌لرله بوتون موجوديتمی صارصه‌رق آجی بر زهرك متكاثف قطره‌لری كبی دوداقلرمدن دوشه‌جكدر :

— زواللی نژاد !..

— حصار : ۲۲ شباط سنه ۱۳۱۵ —

توفيق فكرت

ایشته بوتون حقیقت بو صوك كلمه‌ده‌در ؛ نه یاپه‌جق زوللی استاد ؟ نه یاپه‌جق‌كه بو تلافی قبول ایتمین ضیاعی ، بو دوامی اولیان جریحه‌یی ، بو اونوتلمایه‌جق آجی‌یی ، بو تسلی بولمایه‌جق قلبی بر آز تضمین وتسكین ایده‌بیلسین ؟..

دنیاده تشریك حیات قدر موجب آلام هیچ بر شی یوق . بو اشتراك موته‌ده شامل اولسه ، عینی جریان ایله دوام ایدن حیات مشترك عینی چرخلرك حركتیله یوروین ایكی ابره كبی عینی نقطه‌ده عینی دقیقه‌ده طورسه ، بری طوروب دیكری یورومك فلاكتی اولماسه ... او زمان حساب قولایلاشه‌جق . فقط حیاتی بر ساعت كبی قوروب ایشلتمك ممكن اولسه‌یدی اورطه‌ده ممكن اولیان نه قالیردی !

زوللی نژاد ... اطرافكده بو قدر بوشلق براقق ایچون سن نه بویوك بر موجود ایمشسك ؟ سنی طانیانلرك قلبنده ناصل بر یر طوتمشدك‌كه غیبوبتكله او قلبلر بوش ، سونوك ، خراب قالدی .

نژادی هیچ بیلمینلرله صوك زمانلرده كورنلر ، یاخود بوكون طوپراغنی زیارت ایدنلر آره‌سنده اونی‌طانیمق خصوصنجه ذره قدر فرق یوقدر . نژاد ایكی سنه‌در غدار بر علتك پنجهٔ تخریبنده نژادلغنی یاواش یاواش غائب‌ایده‌رك كوندن كونه بیتیوردی . ذاتاً كوچوكلكندن بری خسته‌لقلردن قورتولمیان رقیق وجودی عصبی بر قوتله محافظهٔ حیات ایدییوردی . اونی یاشاتان بو عصبیت ایدی ، اولدورن‌ده اودر . كورنلری حیران ایدن او ذكای مفرط ، او استعداد خارق‌ده بوعصبیتك محصولی ایدی . بو بر آلو ایدی‌كه پارلاتدیغی جسمی یاقدی ، محو ایتدی .

ایشته شوراده ، سوکیلی برسیمای نحیفك نازك خطوطی اوزرنده پارلایوب سونه‌رك کیرپیکلره صیجاق یاشلر ایندیریبیوردی . بویاشلر کوزمده قندیللی‌یه چیقدم ؛ کوچوك صویه ، اوسیاه سرولرك لرزشدار کولکه‌سی ایچنده وحشی بر طراوت زبیع ایله کولومسه‌ین کوچوك مقبره‌یه قدر بو یاشلی کوزلره کیتدم؛ او تابوتی بو یاشلره تعقیب ، او طوپراغی بو یاشلره ترطیب ایتدم ؛ او یاشلر کوزمده ایشته شو سطرلری یازییورم .

دقیقه‌ چمیورکه سسمده او یاشلرك تقطر نه کیمانیسی تیتره‌یه‌رك :

— نژاد ، زوالی نژاد !

کلمه‌لری بر نوحهٔ ماتم شکلنده دوداقلرمدن دوکولمه‌سین .

نژاد ادبیاتمزده لایموت بر سیمادر . کتب ادبیه‌مزی قاریشدیران نظرلرمطلقا بوسیمای تفکراوزرنده توقف ایده‌جك، اونك نا بهنکام افول ابدیسنه آغلایه‌جقدر .

أوت ، بو قدر جوجوق ، بو قدر کنج اولیور ؛ بو قدر بابالر اولادلرینی غائب ایدییور . بو بابانك غائب ایتدیکی اولاد باشقه اولادلره بکزه‌مز ؛ نژاد یرینه قونور بر جوهر دکلدر . اکرم بك اولادینی دکل ، نژادینی غائب ایتدی ؛ نژادینی ، یعنی هرشیئنی . کندیسی آغلایان کوزلرینی سمایه دیکه‌رك صاییور :

— او بنم رفیقم ، انیسم ، محرمم ، همدمم ، همزبانم ، همحالم ، همحیاتم ... او بنم هر شیئم ، او بنم روحمدی ؛ بن اونسز هیچ بر شی دکلم .

صوکره طوروب یئه او نظرله صوریور :

— شیمدی بن نه یاپه‌جغم ؟

عزیز و محترم برشریك مقالهٔ محسنات کربلائی

درسدن هنوز چیقمشدم ؛ مکتبك بویوك حولیسنده او کون بکا کلمه‌سی هیچ مأمول اولیان برینی اوزاتدن کوروب طانیدم . اوده بنی کورونجه بولوندیغم طرفه طوغرو یورومکه باشلادی . بردن ایچمده سیاه بر عقدهٔ سؤالك بوکولدیکنی حس ایتدم : نه‌اولدیلیردی ؟ یاریم ساعت صوکره کیده‌جکم یردن بو ذاتك بنی آرامق ایچون تا بك اوغلنه قدر کلمه‌سنده مطلقا اهمیتلی بر سبب واردی ؛ بو سبب نه ایدی ؟.. اوکرنمکده تأخر ایتمدم ؛ مدهش خبر : نژاد وفات ایتمش... جنازه اوکلمدن اول قالقه‌جقش ... اکر کیتمك ایسترسه‌م...

آرتق ایشیتمیوردم ؛ قولاقلرمده براوغولتی ، کوزلرمده بر بولانقلقله سرسم سرسم قاپیه طوغرو یورومکه باشلادم . اوکمه چیقان هر بیلدك چهره‌یه بو زهری فیرلاتیوردم :

— نژاد اولمش !

واپورده کیتدیکمز مدتجه باشمك ایچنده دومانلی بر یجه طورغونلغی دوام ایتدی . آره‌ده بر شمشك چاقیور ؛ بر بولوت ییرتیلیور ؛ بر کوچوك خاطره بینمك اورطه‌سنده ،

[*] ٩٤ نومرولی ثروت فنونده نشر اولنمشدر .

ای حاکم بی ریب شئون .. موجد اشباح !
ای رب ازل .. صانع کل .. خالق ارواح !
ای ناظم منظومهٔ اجرام اثیری !
ای باسط دیجور .. فروزندهٔ اصباح !
ای لایتناهیت ارضین وسماوات
درکاه الوهیتنك حولنه مرقات !

ای مصحف صنعنده جهان آیت اجمال !
ای مشرق فیضنده کونش ذرهٔ پامال !
ای قانیه‌جق علم الهیسنه مخفی
جانلرده‌کی اسرار ایله دللرده‌کی آمال !
ویر لایقنه جنت فردوس معادی ،
کوستر بکا روحمده‌کی شکلیله نژادی .

— ۲ تموز سنه ۱۳۱۶ —

برروح مبارکدی او.. سودای ایله سکیران ،
انوارکه .. علویت آثارکه حیران :
برروح مبارکدی که هردم جذباتك
ایلردی اونی شوق ایله یوکسکلره پران .
ال ویرمشکن کندیسنه فیض فتوحك
نزدکده نچون اولماسون آرای اوروحك ؟

اندیشهٔ فردا ایله پریأس وفتورم ،
عاجز قولکم .. معترف عجز وقصورم .
دریوزهٔ عفو ایستیورم مرحمتکدن ،
رد ایتمه قاپوکدن بنی ، ای رب غفورم !
حین کذرمده بکا سهل ایت سکراتی ،
بولدیر اوراده نورك ایله راه نجاتی ،

سرکشته کوکل عقل تبهکارك الندن ،
وجدانم ایله نفسك اوصاندم جدلندن :
باعث بوقدر دغدغه یه هپ یاشامقدر ..
امر ایله ، بیقلسون شوحیاتم تملندن !
آل جانمی .. یالکز بکا ایمانمی صاقلا :
خسرانه دوشورمه اوتهده جانمی صاقلا !

« بن اوغلمكزك سوكيلى اولادى نژادم ..
« كلدم سزه ، بوندن طولايى خرم وشادم :
« لكن اب فرقتزده‌مك حال اليمى
« كلدكجه خياله طوليور غمله فؤادم .
« دركاهنه معبود غفورك وارەلم هپ،
« آلسون اونى‌ده جنتنه .. يالوارەلم هپ ! »

يات ياوروجغم ، يات .. كليرم ، چوق طوره‌مام بن :
اماده بكا قرب مزاركده‌كى مأمن .
ايلرسه اومأمن ايده‌جك قلبمى تطمين ،
ايلرسه اوظلمت ايده‌جك ديده‌مى روشن .
جنت يولى اوستنده مجرد بنى بكله
پيرايه وامجده وَبردسته چيچكله ...

اى قدرتنك ايشلرى حكمتله مهلهل !
اى حكمتنك سرلرى رحمتله مكلل !
اهمال اولنورمى اوكه صيرلدى جسددن ؟
اى روح نژادى يارادن اويله مكمل !
عقباده سن البت اونى اعزاز ايده‌جكسين ،
فردوس سعادتده نغمساز ايده‌جكسين .

یات یاوروجغم ، محرم اسرار کواکب ،
آسوده تماشا کر اهوال عواقب ،
بردوش ایده‌رك هربری اعمالنی بالذات
کیملر کچه‌جك باق بورادن خائف وخائب ..
شکر ایت که سلامتله چکلدك شوجهاندن ،
نا کامئ عمرك سنی قورتاردی زیاندن .

یات یاوروجغم ، رحمت رحمانه غریق اول :
کیت ، جنت فردوسه یقیندر اورادن یول .
کنز عالم لاهوتی ملکلرله .. بول اورده
هپ اوزله‌دیکك لذت ونعمتلری بول بول .
تنها سرقبرکده باباك آغلایه طورسون :
دوکسون سر بی‌طالعنی ، طاشلره اورسون .

یات یاوروجغم ، طوپراغکه جسمکی رام ایت ،
چیق روحك ایله عالم بالایه خرام ایت :
بول امجدی .. پیرایه‌یی .. اوپ دیده‌لرندن ،
جناته سوزول ، نزد رجائیده قیام ایت :
مظهرله جلالی کوره‌رك حالی سویله ،
بول مادرمی .. عرض نیاز ایت اوکا شویله :

کوندوزڭ .. کیجه .. بونلر اوچیور . کچیور اوقات :
« هیچ کلیه‌جکمی - دییورم - آن ملاقات ؟ »
روحم بنی تأمین ایدییورکن نه‌دیمکدر
اعماق درونمدن یتیشن نائڭ « هیهات ! » ؟
بریرده نژادمله بکا یوقمی بولوشمق ؟
روحك بوتحسرلری بیهوده‌می مطلق ؟

آثارینی اشهاد ایده‌رك صنع کریمك
انکارینی ابعاد ایدرم نفس لئیمك .
ایمان ایله « الله ! » دیین روحمی حاشا
محو ایلمسی شانمه دوشمز اوحکیمك ...
فردای ممات عقله کوره قالسه‌ده مظلم
موت ایرمیه‌جك روحمه .. روحم بونی جازم .

آقشاملری وقتاکه افقدن چکیلیر هور ،
پرکوکبهٔ نور آچیلیر ساحهٔ دیجور ،
سیار وثابت نجه بیکلرجه نجومك
یالکز بری ایلر بنی هرنظره‌ده مسحور .
بردنبره پرلمه طوغار کوکلمه یادك :
« سیرانکمی مطلق بو - دیرم - روح نژادك ! »

یاپدم فلکك رغمنه طاشدن سکا بر أو ؛
طبعکجه ، متین ، ساده کوزل .. لانه‌کی چوق سو .
کول طالعکك جلوه‌سنه سن‌ده أوکدن ،
صالد.ه صباحك کونشی اوستکه پرتو .
استنیه‌یی مهدك کبی طوتدکسه‌ده مقبول ،
آتماز بو سنی .. بونده وفا اولسی مأمول .

ماه ایتمشیدی دون کیجه دریایی زراندود ،
سوداسنه طالمشدی اونك لیل غم آلود ؛
یومدم کوزیمی .. قلبی تماشایه قویولدم :
اولدك متفکر ، متأثر بکا مشهود ...
برقاچ آغز ایلردی اوزاقلرده ترنم ؛
مغدور دوشوندم سنی .. مغدور دوشوندم !

اونبش سنه‌لکدی یرك اوستنده دوامك ،
آلننده طوریر بلکه اومدتجه عظامك .
صوکره نه‌اولور ؟ پای زمان قبرکی چیکنر ،
برکون سیلنیر سنك مزارکده‌کی نامك ،
لکن سنی روحم ابدی یاد ایدر آغلار ؛
« ایواه نژادم ! » دیه فریاد ایدر آغلار .

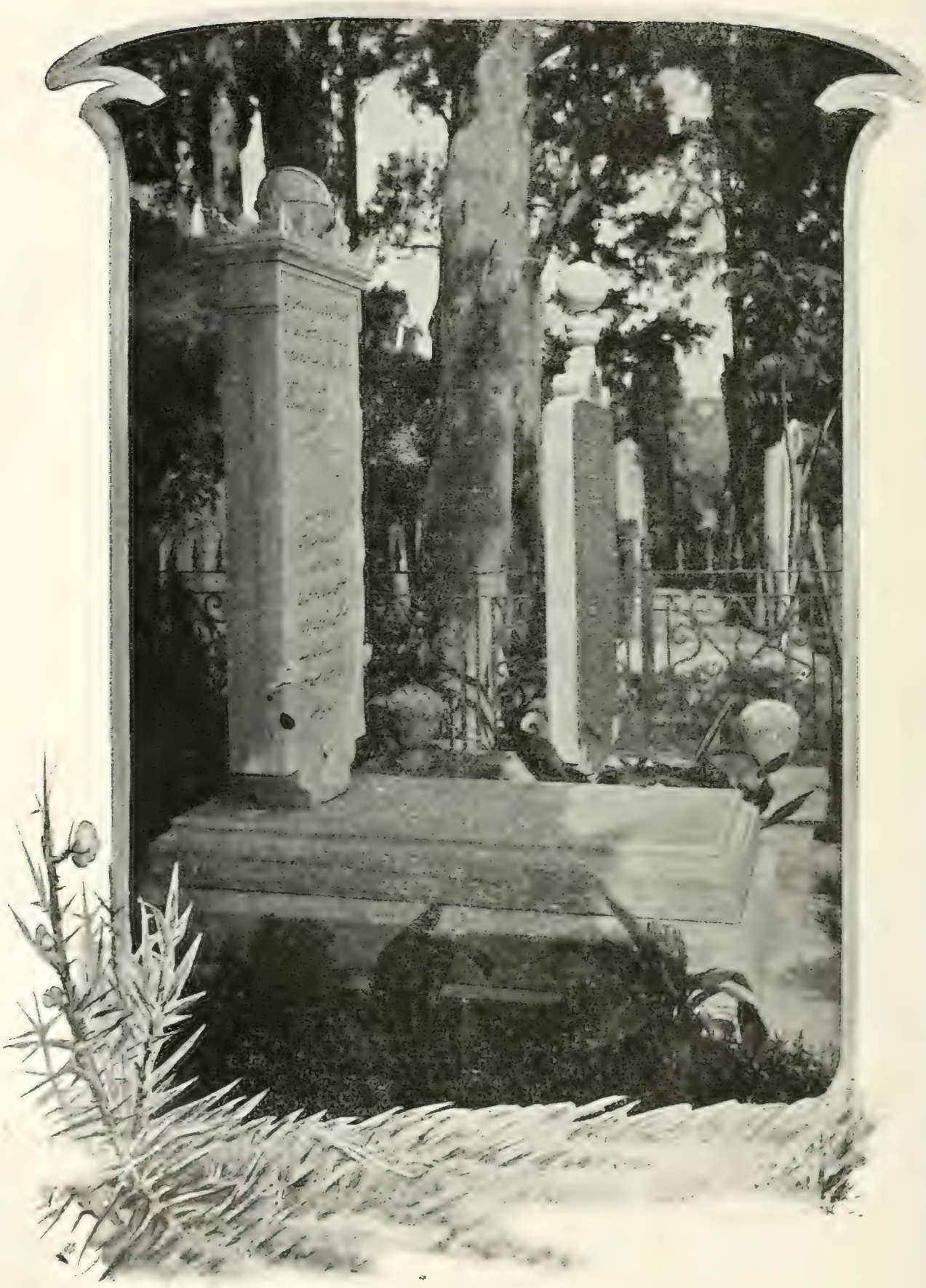

مغبوط ملك فطرت پاكيزه تركله ،
مقبول بشر فكر ظرافت اثركله ،
نادر بولنان معرفتكله .. وخصوصا
انواع بدايعده موفق هنركله
محو اولمايه‌جق جوهر ايكن — آه ، كور اولسون ! —
طوپراقلره آتدى سنى ، محو ايلدى كردون .

(٥)

« كردون ! » ديبورم .. كيمدر اوغدار ؟ اونى بيلمم :
كردون كبى .. طالع كبى هرشى بكا مبهم .
بيلمم اونى .. بيلمم شونى ؛ بربيله‌يكم آنجق
كوكلمده‌كى هجران ايله روحمده‌كى ماتم .
هجران بكا هم نشوهٔ عشق صمديدر :
« چكمم » ديه‌مم ، ماتم روحم ابديدر !

(٦)

هربولديغنى سيف قضا اورمغه مأمور ،
طوپراقسه بوتون كشته‌لرى يوتمغه مجبور ؛
هيچ عقله ملايم دوشه‌جك شيميدر آنجق
تنظيم مزارك ايشى اولمق بكا مقدور ؟
برشى ديه‌مم ، جلوهٔ تقديره قارشمام ؛
غيظم فلكه اويله‌كه أولسه‌م‌ده بارشمام .

(٧)

پر فلسفه برشعر ایدی کرینده حیاتك :
ماهیتی پك بللی ایدی سنده حیاتك .
بیلمك بیله‌لی کندیکی بزدك شوجهاندن ،
بار اولمشیدی روحك ایچون تنده حیاتك .
مفتور ومعذب یاشادیغه اوزیلوردك ،
برکیزلی تحسرله أریردك .. سوزیلوردك .

(٧)

کوبلزدك اوت ، هپ کدر آلود ایدك اول :
هرشیدن اوصانمش کبی مشهود ایدك اول .
بیلدیر بکا، بیچاره چوجوق ، شیمدی نه‌اولدك ؟
مسعود دکلسه‌ك بیله موجود ایدك اول ...
« وارسین » دیمه مشکل سکا .. « یوقسین »دیمه دشوار:
اهون کلیر اما ینه انکاردن اقرار .

(٨)

کیم صوچلی بوابشده ینه طالعمی ، ملکمی ؟
خلقتمی یاپان هپ بونی ، شیطانمی ، ملکمی ؟
نردن اوشئامت که سنی ایلدی اثنا ،
منشأ بوکا صرف ایلدیکم بونجه امکمی ؟
بیلدك دیه‌لم صوچلیی .. حکم ایلدی حاکم ...
مافاتمی لکن بکا تضمین ایده‌جك کیم ؟

(٩)

غافل .. متهالك .. متردد .. متحرز ،
« صحت » دیه‌رك موتی سكا پیله‌مشز بز .
كوردم كیدییورسین ، یتیشوب قارشیكه چیقدم :
ایواه ! كه دوندیرمه‌ده قالدم سنی عاجز .
دهشت ویره‌جك عزم ومتانتله صاووشدك ،
پیغمبرینی سودیكك الایه قاووشدك !

اكن ینه سن بویله كچوب كیتمه‌ملیدك ،
قلب ابوینی یاقوب اینجتمه‌ملیدك :
برحصه ویروب نفسكه‌ده مرحمتكدن
برتازه فدانكن قوریوب بیتمه‌ملیدك .
كیتدك كیده‌جك ، باری آلدیدك بنی همراه :
بن حاضر ایدم كیتمكه .. كوندرمدی الله .

لایقمی ایدی یولده براقق سنی یالكز ؟
عمرك كبی .. بختك كبی باق بنده وفاسز !
موت ایستدی جاندن .. قوشه‌رق كیتدی پیكدن :
اثبات وجود ایتدی جوارکده یاتان قیز .
فردوسه‌ده ، لایقدی ، پرستار ایله كیتدك :
برباد ایله ، بریار وفادار ایله كیتدك !

بر شبدی که کلدم سکا ، تنها براقلدم ؛
مبهوت طوران خاکـه مجروح بیقلدم .
کریسنده ایکن هیچقیره‌رق . بر سس ایشیتدم :
بایقوشمش اوتن ، قهقهه صاندمده صیقلدم !
ترذیل ایده‌جك کریه‌لری قهقهه‌لر ، آه !
پك حقلی ایمش نفرتك ای ، روح ابد خواه !

۞

هر منظره . هر شی طوریبور یرلی یرنده ؛
یك نشئه طبیعت ینه شام وسحرنده .
کوردم یاشایور پیر وجوان . هپ طانیدقلر .
انوار مسرت اوچه‌رق دیده‌لرنده ...
بر سنسین اوکه حکم قضا ایلدی معدوم ،
ظلم ایستدی طالع سکا . ای فطرت معصوم !

۞

نا خوش بولوشك عالم پر قهر وجفایی
حسرتله آراتدیردی سکا ذوق بقایی .
بوندندی که تأثیرینی واضح کوریبورکن
« ایچمم ! » دیمدك ویردیکمز زهر شفایی .
مستحضر ایدك ، کلدی کوتوردی سنی حما ؛
تأیید ایدیبور فکرمی آرای اطبا .

۞

صوك چاره‌سيدر كريه فلا كتزدكانك ،
همشيره‌سى درد والمك . عشق ووفانك .
ارواحه دوشن لون دنيات علايق
تطهير اولنور ماء حميميله بكانك .
امداد رسان اولسه كريه‌م بكا دائم
آلتنده محقق بو بلانك أزيليردم .

علويت حزنكله طرفدار كدردك ؟
بيلسه‌م بوفلا كتده نه‌ديردك ؟.. نه‌ايدردك ؟
هركس بكا ديور : « آغلامه‌كه چاره‌سى يوقدر . »
آغلارمى ايدم چاره‌سى اولسه‌يدى بو دردك ؟
بر هفته بيله فرقتكه صبر ايده‌مزكن
ليتدك أبدى . آه ! نصل آغلامايم بن ؟

كوشمده هنوز قازمه‌لرك عكس طنينى ؛
آچدقلرى كون حفرهٔ نمناك زمينى ،
بر كيزلى انين قوپمشيدى عمق دروندن
ديكلر طوريرم بن كيجه كوندوز بو انينى .
بينمسه قيامت كبى پر ولولهٔ مرك ،
مقبره‌مى ، محشرده‌ميم ايليه‌مم درك !

یانسون یورک . آغلاماسون چشم کدربین ...
عاجز نصل ایتسون او قدر آتشی تسکین ؟
یانقله بوتون آغلامه‌در بونده نصیبم ،
کولدیرمدی لکن بنی بخت ستم آیین ...
عالمده نه کولك نه سویمکدی مرادم .
سن سویله بکا ، سن آچوجوق : نرده نژادم ؟

« روحم ! » دیدیکم اوچدی‌ده حالا یاشارم بن :
هیچ اومماز ایدم بن بو وفاسزلغی بندن .
حیرت ویره‌جك خارقه‌یم کندیمه کندیم ،
عبرتمی یاراتدك بنی ای خالق ذوالمن !
روحمدی . حیاتمدی . سپهرم . کونشمدی :
آنجق بیله‌مم : سایه‌می ؟ طوپراقمی او شیمدی ؟

ناچار آقیدیر یاشلرینی دیدهٔ کریان :
لکن بولورم خنده‌لره کریه‌می شایان !
مادام‌که بر حظ وصفا یوق یاشامقده ،
آلام حیاته نه‌یه قاتلانمالی انسان ؟
عاجز دوشونیر بونلری ، وارماز الی آنجق :
دستنده قضانك قیریلیر هپ بو اویونجاق .

صون سوز : هپ وهپ !

ـ اوکا خطاب ـ

بیللر کچیرکن کیجه ساعتلر ایچنده ،
مأیوس آرامم نورکی ظلمتلر ایچنده ..
رؤیا کوریرم اکثری لکن سنی کورمم ،
آغلار یانارم بختمه غفلتلر ایچنده :
« بر کره صباح اولسه ! ـ دیرم ـ کچسه شو ظلما! »
برباد اولورم بن ینه ظلمت کچر اما !

بی حد ونهایت آچیلیر عالم هجران ،
پر شعشعه آفاقه چوکر ماتم هجران :
طور ابدیت ویرر آلام درونه
عمرم کبی آهسته کذار دم هجران .
ضجرتله یوز اوستی قاپانیر ، آغلارم اویله :
موت ایسترم ، اولم یاشارم بن ینه بویله .

آغلامق نه‌دلوی برشاهد تأثردر ! امواتی قرارگاه اخیرلرینه قدر تشییع ایدن انصار قدیمه بکات وباکیاتی‌ده بویله‌می آغلارلردی ؟.. لکن ، عزیزم ، بوزمانده کیمسه کیمسه ایچون ولو جعلی اولسون آغلامدقدن باشقه بر زوالللی فلکزده‌نك چهرهٔ کریانی کورمکده تحمل ایده‌میور . ایچه آجی اولان بو حقیقتی‌ده بو دفعه تجربه ایتمش‌اولدم . واوندن طولایی‌درکه بر منظومه‌مده :

آغلامه‌مدن کیمسه‌یه یوقدکن زیان
ماتم خلقه نه‌دن کلمك کران ؟
باقدیغم یوزلر عیان اندر نهان
هپ شوقی سویلرلر استهزا کنان :
« کیتدی ، ارتق بردها کلمز کری ؛ »
« بکله عاجز ، بکله روز محشری ! »

دیدم .

ایسته‌میه‌رك سوزی ده نه قدر اوزاتدم . یوقاریدنبری یازدیغم مالایعنیاتك سزه ایراث صداع ایتمکدن باشقه بر شیئی منتج اولمایه‌جغنی بیلیرم . نه فائده‌که بونی ابتدادن دوشونه‌مدم. تصدیعاتمه سکوت ایله مقابله‌یی موافق مروت کورمزسکز ظن ایدرم . باقی اخلاص وحرمت ابدیه . محب عزیزم افندم .

بیوك ادله : ۲۹ مارت‌سنه ۱۳۱٦

نژادك كورمديكى ايى. خوش بريرسه بن اونى كندیمدن قیسقانیرم. نفسمه عذاب ویره‌جك فنا بر یری ایسه بالطبع آرزو ایتم .

و برده سیاحت نه ایچون اوله‌جق ؟ ذهن و فكریمی اویالایوب فلاكتمی اونوتمق وبا هیچ اولمازسه اونك آجیلرینی تسكین ایتمك ایچون دكلمی ؟ حال بوكه مقصد كندیلكندن قابل حصول اولمادیغی كبی بجه‌ده قطعا مطلوب وملتزم دكل . بو حالم بر چوقلری كبی سزده غریب كلسه كرك . بتون دوستلرمك ، ایچلرنده یالكز توفیق فكرت مستثنا ، توصیه‌لرینه رغماً بن كدر مالمی اونوتمق ، محوایتمك دكل بالعكس دائما خاطر نشان بولندیرمق ، یاشاتمق ایستیورم . اوت ، او ظالم الام هجرانك بنی أزوب أزوب فقط اولدیرمدیكی كبی بنده اونك قرین فنا اولدیغنه راضی اوله‌میورم . ایستیورم كه بن یاشادیغم قدر اوده یاشاسون . وحتی بن مزاره كیتدكدن صوكره بیله او روحمده مضمر ومستقر قالسون وكوزلرم بو ماتم یاشلرینی ابدی آقتسون !

كچنلرده توفیق فكرتله خالد ضیا بك كلمشلردی . بن نژادك بعض متروكات قلمیه‌سنی قارشدیروب ینه متصل اغلایوردم . بنی بو حالده كورن بو ایكی محب وفا كارم كیم بیلیر نه‌درجه متأثر اولدیلركه اونلرده ، بلكه آرزولری خلافنه ، بلا اختیار كریه ریز اولمغه باشلادیلر . او زمان ، یورمك اوزرنده طاغلر قدر ثقلت بخش اولان بارعظیم فلاكت بردنبره بر طرف اولیویرمش كبی بر حال خفت حس ایتدم . بن ینه آغلایوردم اما ارتق او اغلایش آجی دكل بالعكس پك طاتلی ، پك روحپرور ایدی .

ظنمجه كریه‌كاران مصائب ونوائبی جداً متسلی ایده‌جك بر شی وارسه دردلرینه مشارك چیقان برقاچ كشیی كندیلری كبی آغلار كورمكدن عبارت اوله‌جق . سر وسیما او وضع ورنك حزینی‌الحق ، كوزلر صیجاق صیجاق تقطر ایتمك صورتیله

هر برهنر وفضیلتدن بهره‌دار برعاقل کامل ایدی . اون بش یاشنه واصل اولنجه صانکه اختیارلادی. حیاتی کندی کندینه سوندی بیتدی . بن ایسه زوالی یتیم کبی اوکا ایشته بویله آغلایورم!

بر مشغولیت جدیه ایله کندیمی اویالامق لازم اولدیغنی بوراده بولنان بعض دوستلرمده سویله‌دیلر . بنم ایچون او مشغولیت جدیه نه اوله‌بیلیر ؟ مثلا بر تاریخ ادبیات یازمالیم . بونی بن وقتیله‌ده دوشوندم . وسائط وادواتك طاغینتلغندن . پك زیاده مشکلات ایله الده ایدیله‌بیله‌جکندن ، متمادی صرف مساعی اولنمقله برابر بو ایشك پك چوق سنه‌لر سوره‌جکندن طولابی جسارت ایده‌مه‌مشدم . او زمان نژادم موجود واونکله بر ساعت برلکده بولنمق بنم بش اون ساعتلك یورغونلغمی کیرمکه کافی ایدی . شیمدی ایسه نژادم یوق وبن یاریم قالدم دیمکدر . اول جسارت ایده‌مدیکم او امر خطیره شیمدی چیقیشه بیلیرمیم ؟ تعلیم ادبیاتك قسم ثانیسنه عائد بعض شیلر قاره‌لامشدم . اونلری تنسیق وترتیب ایله مابعدینی‌ده یاواش یاواش یازه‌بیله‌جکمی دوشونه‌رك اوراق پریشان ایچنده مسوداتی آرادم ، بولدم . شویله بر کوزدن کیردکدن صوکره ایلك ایشم مسوداتی ینه طاقیله آلدیغم یره براقق اولدی . ممکن دکل چالشمه‌یی جانم ایسته‌میور . شیمدی جانمك ایستدیکی یالکز برشی‌وار : « تفکر »ه بر نظیره.. بر « تأثر » یازمق. ایواه‌که بو پریشانئ افکار ایله اوکاده مقتدر اولامایه‌جغم ظن ایدییورم .

سیاحت فنا اولمایه‌جقدی . فقط دیدیککز کبی بر ایکی آی ایچون دکل .. مؤبد سیاحت . بن اونی ایستدم .

اللهی بولوب ، روضهٔ آرامنی صورسه‌م..
کوکلری ، جنتلری سیران ایده‌بیلسه‌م.

دیمشدم . بوکا اذن چیقمادی . اوبر دنیایه کیده‌مدکدن صوکره بو دنیاده بن نره‌یه کیده‌بیلیرم ؟ کیده بیله‌جکم یر .

ایدم. ایشته بنم اوکا اودرجه‌لرده مربوطیتم ، سوقاقده‌اولسون، اوده اولسون یانمدن ، کوزمك اوکندن آییره‌مادینم بونلردن طولایی ایدی .

نژاد دیمك بنم ایچون دوست وفادار ، همدم روح ، انیس‌وجدان، محرم افکار وحسیات، شریك آلام، رفیق‌حیات دیمك‌ایدی . نژاد ایله برابر بونلرك هپسی‌ده کیتمش اولدی . شو برزخده ایشته بن‌بویله یاپه یالکز قالدم. انصاف ایدیکز که نصل آغلامایم ؟ ایشته آغلایورم ...

آه، بن‌اونك تربیهٔ فکریه وبدنیه‌سنه نه‌قدر امکان ویردم! اودنیاقدر امکانم‌ده محواولدی. امکانیمه آجیمام، کاشکی‌امکانمله برابر بن‌ده کیده‌یدم‌ده نژادجغم قاله‌یدی .

اونژادکه برشاعر بدایع پرور ، برظریف نکته شناس ونادره‌کوایدی . اونژادکه خلوق، جدی، صاحب‌مسلك‌ایدی. اونژادکه ادیب، وقور، حباکار ایدی . اونژادکه فطین ومتین وپرتمکین ایدی . اونژادکه وطنپرور، دیندار ، حمیت شعار ایدی . اونژادکه غایت چالشقان ، قناعتکار، تشنهٔ‌علوم، عاشق فضیلت ایدی . اونژادکه غایت امین ومعتمد وشایستهٔ محرمیت ایدی . اونژادکه مدةالعمر یالان سویله‌مدی ویالان سویله‌مه‌یی انسانیته پك‌بویوك برنقیصه عدایدردی. اونژادکه حیاته‌هیچ‌ده اهمیت ویرمزدی. اونژادکه یالکز حیثیت‌ذاتیه‌یه باقه‌رق رتبه، نشان، ثروت‌وسامان‌کبی حیثیات عارضیه نظرنده هیچ ایدی . اونژادکه غایت رقیق‌القلب اولدیغیچون هم نوعنك هلاکت واضطرابندن دائما حصه‌دار آلام‌ایدی . حاصلی اونژادکه شایان حرمت ومحبت بر کوچوك فیلسوف ایدی ! فقط بو بویوك چوجوق شیمدی نه‌اولدی ؟ هیچ !..

نژاد هیچ چوجوق اولمادی دییه‌مم : بش یاشنه‌قدر برآز چوجوقلق ایتدی. سکز یاشنه قدر تمکینلی برکنج اولدی . اون‌ایکی یاشنده دنیایی، حیاتی تمامیله آکلامش ، محیطه کوره

نژاد اونك آلودهٔ ممات برخیال حزینندن باشقه برشی دكل. ینه هجران آغیر یوكی آلتنده بنی أزمكه باشلایور . كندی كندیمه سویلنیورم. « نژاد نیچون كیتدی ؟ نژاد نره یه كیتدی؟ یابن نیچون كیده‌میورم ؟ یابن كیدرسه‌م نه‌اوله‌جق ؟ یابن كیتدیكم یرده نژادی بوله‌جق . كوره‌جكمیم ؟ .. »

بووسوسه‌لر، بوتحسرلر، بوفریادلر اطرافده درینندن درینه آچیلان بوشلغك ایچنه دوشوب برر عكس بیله براقمادن محو اولیور. اوحالده‌ایستیورم‌كه اوبوشلغه بن‌ده‌دوشه‌یم. محواوله‌یم. فقط بن اولدیغم یرده طورییورم . آلتنده أزیلدیكم هجران ایله برابر.نه‌موجودیته خلل كلیور « بن‌بویله‌دهاچوق‌سورینه‌جكم.» دییورم .. كوزلرم‌ده بی‌اختیار آغلایور !

اوت عزیزم، دیدیكگزكبی‌چوق كزییورم اما ایشته‌بویله . ذاتاً شوبلده‌ده بنم كزوب یورمكدن ذوق آله‌بیله‌جكم هیچ بریر یوقدر كه نژادجغمك اوراده بر خاطره‌سی بولنماسون . ظرافت‌فكر، حسن‌طبیعت، لطف‌بیان، متانت‌اخلاق، علوجناب، جدیت‌معامله ، رقت قلب‌كبی مزیتلریله تااوچ بش یاشندنبری بنی محبتنه صیق صیقی باغلایان بونادرهٔ فطرتسز بن هیچ بر تنزهدن ذوق آله‌ماز، هیچ بریرده طوروب أكلنه‌مزدم . اونك‌ایچون هرتنزهمده اوبكا دلالت ورفاقت ایدردی . بن‌اونی یالكز اولادم دییه سومزدم . او، تا ، بش آلتی یاشندنبری بكا وفالی‌بردوست. برقفادیراولمشدی. ای‌محرم افكاروحسیاتمی كندی روحمه سویلركبی اوكا تودیع ایتمكده تردد ایتمزدم . انتظام اشكال وخطوطیله غایت كوزل بولدیغم بویوجك باشنك ایچنده یرلشمیك فكر متینندن صاغ اولان نكته‌لی . دقیق . فلسفی . منطقی سوزلردن دائما مستفید اولوردم. هردرلو آلام واكدارمده بنی متسلی ایدن اونك حكیمانه سوزلری‌ایدی. مشكل ایشلرمده اوبنی ارشاد ایدردی . اكثر مباحثات ومناظراتمزده غلبه اونده قالیردی. حسن طبیعتنك ، تمیز واتقانه‌سنك حیرانی

اونك انتخابی ، اونك ترجیحی ، اونك آرزوسی ایدی ؛ اونی ایستدیکی یره عینی بر مقناطیس جاذبه‌سیله چکر کوتوریردی وبن اونك کیفنجه سیرانلرمدن درجه‌سز ممنون اولوردم. شیمدی کزدیکم، طولاشدیغم یرلرده بن اونی زورله سوروکلیورم، اونی اکلندیرمکه، اونی هوسلندیرمکه، اونی ممنون ایتمکه چالشیورم. لکن اوشیمدی هیچ برشی بکنمیور، هیچ برشیدن خوشلانمیور . هیچ بر شی آرزو ایتمیور . اوللری سنبلی هوالرده آطه‌نك معدن جهتنده یوکسك برنقطه‌دن ایلریه باقیلدیغی زمان، پنبه ، مائی ، ترشه، ترنجی، مور، انلاطون کبی آچیقلی قویولی الك پارلاق ، الك نرم ونازك رنکلرله دلفریب بر لطافت ایچنده نمایان اولان پندك ، قارتال ، مالتپه دکزلری اوزرنده قویو عکسلر براقان بیاض یلکنلره نظرانداز اولنجه : « اووخ !. کوزل ! » دیردی. شیمدی هیچ برشی دیمیور .

اوللری ساکن هوالرده آقشاملین « دیاسکه‌لوس » موقعندن مغرب جهتنه باقیلدیغی وقت مرمره‌نك کوك یوزیله برلشدیکی نقطهٔ دورادور افقدن شعشعات کلفامیله آهسته آهسته وقوعه کلن غروب شمسی تماشایه جان آتاردی . شیمدی بوکاده ذره‌جه میل واقبال کوسترمیور .

مهتابده « خریستوس » مناسترینك آرقه‌سنده وذروه‌ده‌کی چاملغك بوشلقلرنده کزینه‌رك مست استغراق اولمق ؛ آقشامك آلاجه‌قارا کلغنده « آیانیقوله » قومسالندن اذمید کورفزینه، یالووا ساحلنه ، ککبوزه‌طاغلرینه مد نظر ایده‌رك کیم بیلیر نه‌لر دوشونمك ؛ هله هرصباح « نظام » یولندن دکرمنه قدر شاد وخرم برکزینتی یاپمق اوللری پك زیاده خوشلاندیغی شیلر ایکن شیمدی بونلردن‌ده حظ ایتمیور .

بوسکوتك، بوفقدان خواهشك سببنی صورییورم . مغموم نظرینی بکا توجیه ایدوب فقط جواب ویرمه‌مکده اصرارایدییور. اووقت خاطرلایورم که اوشیمدی یوق، اوکیتدی . روحمده‌کی

بنده بندن باشقه برشی دها وارکه نه اولدیغنی بیلمدیکم حالده اوکا روح نامنی ویرییورم. — اوت ، روحمك اوزرینه یغیلان بار هجران بالتدریج آغیرلاشه آغیرلاشه بنی أزمکه باشلار . اووقت آرتق ایچین ایچین فریاد ایده‌رك مأیوسانه ، مقهورانه آغلارم .

دوشونیرم ، اومدارلرك هر بری اوزرنده دونن فکرم دونرکن بن کندیمی نهایتسز ، قورقونچ بر دیجورك ایچنه دوشمش بولورم . بوکالیرم . بوکالدقه : « آه ! برشبتاب ! آه! برذرهٔ نور! » تحسریله حایقیرماغه باشلارم. اوزمان نژاد جغمك سیمای حزین نورانیسنی قارشیمده کورنجه اونی بولدم ظن ایده‌رك کوزلرمی آچارم. شیمدی اوزرنده نژاددن باشقه هرشی موجود اولان بوخسیس دنیا مستهزی چهره‌سیله بکا کولمکه باشلار. بوکا قارشی نه‌یاپه‌بیلیرم ؟ آغلارم !

اوت، عزیزم ، اعتراف ایدرم که بن چوق آغلایورم. فقط آغلامه‌یی تقدیس ایده‌رك آغلایورم. زیرا بنی بویله قهراً یاشاتان بوفلاکت ومصیبت ایچنده یکانه تسلی‌یی آنجق آغلامقده بولیورم. ودوشونیورم که بن آغلایه‌مسه‌یدم حالم نه‌اولوردی ؟ اعتراف ایتملی که مصیبت وفلاکتله‌ده اولسه آغلامق بر سعادت، بویوك برسعادتدر. سعادت! لکن بوسعادتی بن کندیمه چوق کوریییورم. ایستیورم که آرتق آغلامقده بیتسون ، فقط بن نژادی بوله‌یم.

« تخفیف بارفلاکت . تسکین آلام فرقت » ایچون چوق کزمه‌می ، کندیمه برمشغولیت جدیه یاراتمه‌می، ممکنسه برایکی آی قدر برسیاحته چیقمه‌می توصیه ایدییورسکز .

بیلیرسکز که بن چوق کزرم. یورییرم . شیمدی‌ده طانت بدنیه‌م مساعد اولدیغی قدر یورییوب کزمکدن کری قالدیغم یوق . آنجق بوکزینتیلرمده اول نصلسه شیمدی‌ده نژاد دائما بنمله برابر: شوقدر برفرق ایله‌که اوللری او یانمده بولنوردی . شیمدی روحمك ایچنده کیزلنیور. اوللری رهبر حرکتمز اونك کیفی ،

بن بوکون مهم برپارچه‌سی فنایاب اولمش مجروح، المناك، خسته بر روح ایله یاشایورم . وتعجب ایدییورم که نصل یاشایورم ؟

« اوراده دکلم . سزی کوره‌مم . فقط مضبوطم اولان فطرتکز ایجابنجه یقین درجه‌سنده تخمین ایدییورم که بوآرالق چوق دوشونوب کندیکزی اوزییورسکز . دوشونمه‌ملی . بوشدر. نه‌قدر دوشونسه‌کز برشی چیقاره‌مازسکز. نافله‌یره فکرکزی انعاب . وجودکزی خراب ایتمش اولورسکز . » بیوریلیور . پك طوغری ، پك خیرخواهانه برسوز. لکن بن بوحقیقته توفیق حرکتدن یازیق که چوق اوزاغم . بن ، اوت پك بیهوده یره مصرانه دوشونمکدن فکری ممکن دکل آلامیورم. حیات بزه نره‌دن وئیچون ویریلیور ؟ یاشامق نه‌در ؟ اولمك نه‌اولمقدر؟ یوقلق نه‌دیمك اولدیغی؟ روح موجودمی ؟ موجود ایسه ماهیتی نیچون آکلاشیلمیور ؟ جسدلرندن آیریلان روحلر نره‌لرده آرام‌ایدییورلر. دیریلرك روحلری‌ایله اولولرك‌روحلری آراسنده‌کی مناسبتلر ، علاقه‌لر نیچون کسیلیویرییور ؟ انسانلر نیچون برایکنجی حیات‌دها وارسه نره‌ده ونصل اولهبیله‌جك؟ بونلردن متشعب. بونلردن‌درین، بونلردن مدهش دها برییغین مسائل .

ایشته میلیارلرجه میلیار متفکرات بشریه‌یی خرپالایان ، آشیندیران ، خراب وخسته ایدوب براقان شومسائل مغلقه اوزرنده بنم زوالللی فکرم‌ده حائر وخاسر بردوزی‌یه طولاشیر. شو جومطلقه سرپیلن، شو بعد مجرد ایچنده اوزاقدن اوزاغه بری‌برینه حسرتله باقان ، شونهایتسز اثیری طولدیرمقدن عاجز ورینن اوغیر متناهی کائناتك اورتاسنه دوشمش بوذرهٔ خاك اوزرنده‌کی موقعمزك هیچ اندر هیچلکی تأمل ایدیشم تفکراتمه مانع سیرودور اولهماز . بن ینه متصل مصرانه دوشونیر ، کندیمی براضطراب مدید جانکدازه ترك ایدرم . حیفا که بن دوشوندیکم‌قدر روحمك‌اوزرینه ییغیلان — آه! حس‌ایدییورم که

برمخلوق بد بخت که وجودندن کاه خشنود، کاه بیزار اولدیغی حالده دائما دنیایه دایانیر، دائما حیاته صاریلیر. بویله اولماسه بوسفلی طوپراغه هرآیاق باصان — بنم بویوك نژادم کبی — بوندن تنفره حیات بانیه‌یی اوزله‌مك. آرامقدن باشقه برشی دوشونمزدی. اوزمان‌ده بوخسیس عالم، بوسفلی طوپراق عبث برشی‌قالیردی. بن ظن‌ایدییورم که بو کره آنجق زوالی انسانلر ایچون، زوالی انسانلرده آنجق بو کره ایچون مخلوقدر. بویله برظن بسله‌مك نه‌قدر دکلمی؟ لکن بن بو ظنمده‌ده ثبات ایده‌میورم. برکت ویرسون بو قرارسزلغه. یوقسه ...

« بوده‌کبر. برآز صبروتحمل ایتمك لازمدر. هرشی زمان ایله اسکیر، ییپرار، قوتدن دوشر، حکمی بیتر. فلاکتلر. کدرلرده اویله‌در. اونلر ایچون‌ده زوال وفنا مقرردر. » دییورسکز. شبهه‌می وارکه دنیاده کچمیه‌جك شی یوقدر. بنم بوتأثرم .. اوت، بوده کچمك لازم کلیر. شاید اوکچمزسه بن‌کچرم. قوی‌ضعیفی أزر. بیتیریر. بوده‌طبیعیدر.

یاشامغه کانجه بیوردیغکز کبی بونك بروظیفه اولدیغنی اعتراف وتسلیم ایدییورم. کوچم یتدیکی قدرده یاشامغه چالشیورم. وچالشه‌جغم. لکن هرانسان یاشامق ایچون ضیایه، هوایه محتاجدر. بنم ایسه یاشامق ایچون بوایکیدن فضله‌سنه اونلردن اول نژادمه احتیاجم واردی! نژادم کیتدی. دیمك که بن‌بوندن‌صوکره ضیادن، هوادن محروم بعض بچاره‌لرك یاشایه بیلدیکی قدر یاشایه‌جغم.

سزبولاتیردیمه اومارم که تعجب ایتمزسکز. زیرا نژاد بنم ایچون نه ایدی؟ سزاوفی بیلیرسکز. نژادی ضیا وهوایه تشبیه حیات بدنیه‌یی ادامه‌یه مدار اولدیغی اعتباریلەدر. حیات روحیه‌مه نسبتله اونم ایچون ضیا وهوا دکل، اهمیتجه اونلرك بیك‌قات فوقنده، حتی اونلرله قیاس قبول ایتمز برشی ایدی. اونم روحمك برجزء متممی، بلکه برقسم مهمی ایدی. ایشته

برجواب که کتابه اولمالی ایدی !

نورعینم، محب عزیزم افندم،

عنایتنامه کزی آلدم . هردرلو آلام واکدارمه شریك اوله‌جغنی ذاتاً بیلدیکم قلب نجیب رقیقکزك اومبارك تصویر صمیم حسیاتی مکرراً اوقودم . هراوقویشده برچوق آغلادم . هر آغلایشده سزه‌منتدارانه برچوق دعالر ایتدم. بنی آغلاتدیکز، تشکرلر ایدرم . زیرا شوفلاکت ایچنده بن یالکز آغلامغه محتاجم .

ایفای تعزیته‌کی تأخر اودرجه اهمیت کوتورمز. باخصوص بیان بیوردیغکز معذرت مقبوله‌یه‌ده مستند اولورسه ...

دیدیککز کبی « دنیا یالانجی . حیات ایسه اونك الده بر اویونجاقدر . » نه‌فائده که بزلر اویالانجی‌یه دائما آلدانیور ، اونك الده‌کی اویونجاغه دائما اهمیت ویریبورز . بوندن‌طولایی بویله‌مصیبتلره، فلاکتلره اوغرایجه اوحقیقتی دوشونمه‌نك هیچ برلطفی اولیور . بالعکس بودوشونجه‌لر زوالی بزی غافللری اغضاب ایدوب چلدیرتیور !

ذاتی انسان نه‌در ؟ مایهٔ خلقتی ضعف‌وعجزدن یوغورلمش ، چشم ادراك جزئیسنه بیکارجه غفلت پرده‌لری آصلمش غریب

آکلات بنم فلاکتمی ، عودك آغلاسون ،
برآتشین خروش ایله فریادی چاغلاسون :
قلب علیلی سوزش تأثیری داغلاسون:
مطرب ! نوای آهمه بکزدت سرودکی.

تصویر ماجرای فراق أیله ، دیکلیم :
حرمتله آغلایم اوکا ، ضجرتله ایکلیم :
قانسون سرشك حسرته روحم ، سرینلیم :
مطرب ! نوای آهمه بکزدت سرودکی .

لطف ایت ، براق ترانهٔ شوق وشطارتی ،
کوستر بکا حقیقت اعجاز صنعتی :
برنغمه بولکه فکرمی یاقسون حرارتی :
مطرب ! نوای آهمه بکزدت سرودکی .

آغازدك اوقشاسون امل انتحارمی ،
آلسون قرار لحن حزینك قرارمی :
بیلمزسین آه دغدغهٔ انکسارمی ...
مطرب ! نوای آهمه بکزدت سرودکی .

آرتیر خروش زمزمهٔ شعله زادکی ،
روحمله هم أنین ملال ایت فؤادکی :
فرض ایتکه سن ده طوپراغه ویردك نژادکی :
مطرب ! نوای آهمه بکزدت سرودکی .

هنیه

یوکسه‌لت ادای نغمهٔ رقت فزودکی،
مطرب ! نوای آهمه بکزدت سرودکی ؛
دکدیر رك جنانمه مضراب عودکی ؛
مطرب ! نوای آهمه بکزدت سرودکی .

---

[*] تبصره صاحبی عاکف پاشا مرحومك حقیده‌سی ایچون سوبله‌دیکی :

« طفل نازنینم اونوتمام سنی
« آیلر کوزلر دکل ، کچسه‌ده ییللر .
« تلخکام ایلدی فراقك بنی ؛
« یانسون آهم ابله ، کول اولسون کللر ؛

مرثیهٔ مشهورلری ، عصرینك بر استاد موسیقیسی طرفندن یاپیلان اوحرق . اودلپذیر بسته‌نك سایهٔ آتشینده دها زیاده مقبول ومنتشر اولدیغی دوشونیورکدن متحصل هوس مجنونانه ایله بنده شو (حنین) مك روح معناسیله امتزاج ایده‌جك بر شکل تغنیه افراغنی زمانمزك اساتذهٔ ارباب موسیقیسندن نیازه وسیله اولمق ایچون منظومه‌یی بوندن اوچ سنه اول ادبی مجموعه‌لرك برایکیسیله نشر ایتدیرمش ومأمولم وجهله احسان بیوریله‌جق نوطه‌یی تبرکاً بوکتابه درج ایده‌جکمی‌ده بیان ایتمش ایدم . اوزمان هیچ خطرمه کلمه‌مشدی که بوزواللی نشیده‌نك آغلادیغی عشق حیاتسوز سائر تحریك هوسات ایدن هوایی سودالردن اولمادیغی ایچون استرحام صنعتکارلرمزجه شایان التفات کورلمه‌جکدر .

بودهٔوکا :

محو اولدی وجودك ینه حالا نفسك وار :
آغلار بکا ماضی‌یی . نونوغرانده سسك وار !

اونبش سنه‌لك هیچه کیدن خاطره‌لردن
دیکار سنی . آغلار سکا . چوق نالەرسك وار .

کوسترمیه‌رك کندیکی سویلر وصورارسین .
صرف ایتمکه‌ی نورکی بندن هوسك وار ؟

بیلمم نره‌یه اوچدی ؟ قوشندن خبرم یوق ..
اشکسته مزارلنده یاتان بر قفسك وار !

چیقدك کیینوب کیزملك ایچون . دونمدك . اما
پالمقلك شوراجقده آصیلی . شوورده نسك وار .

مستنبله دائر صورارم سویلەمز . آنجق
آغلار بکا ماضی‌یی . نونوغرانده سسك وار !.

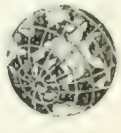

فونوغراف :

یوقدی صاغلقده سنك آغلامه‌یه هیچ هوسك .
سویله : یاوروم ! نه‌دن ایکلر کبیدر شیمدی سسك ؟

بری فکرم . بری قلبم . بری روحم یتیشیر
مضطرب ، کریه فشان ، نوحه کنان نغمه‌رسك .

خاطراتیله بوتون هیچ اولان اونبش سنه‌یی
ایدر اجمال بلاغتله بکا بر نفسك .

آغلایور وضع حزینیله غبار آلوده ..
سرنوشتك کبیدر جرهٔ ماتمده فسك .

یوقلادم اوچمش ایدی روح لطیفك ، اولومك
ضرب دستیله شکست اولمادن اول قفسك .

سنی خاك ایتدی نهایت . بنی حسرتکش خاك ..
ختمزدن بودکلدی صه نیرم ملتمسك !

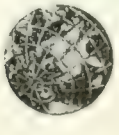

بیتدی. شیمدی یالکز شونی ایستیورم که بن بوسفالت حیاتدن برکون اول قورتیلوب اورایه.. سنك کومولدیکك یره کومولهیم.. کوزلرمك أوی سنك طوپراغکله طولسون.. بن سنك بیتدیکك یرده محو اولهیم ... فقط سنی بولهیم .. فقط سنی بر دها کورهیم !.

« ایشته یالکز بوامل بدبختانه ایله مأیوس وپریشان .. علیل وناتوان — کیم بیلیر دها نه‌قدر سوروکلنه‌رك — آغلایه آغلایه برکون اولوب کیتمك ایچون بن حالا بورادهیم . لکن سن .. آه نژاد !. آه بنم روحم !. سن نرده‌سین ؟... »

کولیورلر . بنم فلاکتمله اکلنیورلر. اوت، بن بونلرك محقری اولدیغمی حس ایدییورم . آه ، نه‌یاپه‌یم که بومحقریتدن کندیمی قورتاره‌میورم .

« لکن بومجران یوکنی بن نه‌وقته قدر طاشیه‌جغم؟. بن‌دها نه زمانه قدر بوحیات عذابنی چکه‌جکم ؟. دورانه بن نه یاپدم که دوران بنی‌قهراً یاشاتیور؟. زهرلنمش برحیات بی‌سودك امتدادنده کی علت وحکمت نه‌در ؟. آه! بونلری کیمه صورمالی ، وکیمدن کیمه شکایت ایتمه‌لی ؟..

« زوالللی نژادجغم ! کاشکه بن سنی اوقدر سومیه‌یدم ! بلکه سن دها یاشاردك . بلکه سنك بوتون اوقابلیتلرك .. اوهنرلرك.. معرفتلرك.. اوفضیلتلرك‌له اونبش یاشکده طوپراغه کیردیککی بن کورمزدم !.. شیمدی آکلایورم که بن سنی کندی حالکه براقمالی .. کوکلمی .. روحمی سکا اودرجه‌لرده باغلاماملی ایمشم . هربنیهٔ سعادتی پای تخریبی آلتنده چکنه‌یوب أزمکدن .. هرآشیانهٔ املی دست قهری‌ایله بوزوب طاغیتمقدن ذوق آلان دوران خودکام آره‌مزده‌کی شدت علاقهٔ روحیه‌یی قیصقاندی. بزی مطلق آیرمق ایستدی . لکن اوبیلیوردی که سن قوی ایدك، بن‌ضعیف . قوی‌یی آلوب ضعیفی براقمق اونك حسابنه ایی کلدی. بوکون ایشته بنی‌بویله‌زار وزبون آغلاتیور! ایشته بنی بویله مقهور ومحقر سوروکلندیرییور ! بن اولمك ایستر کن اوبکا « یاشایه‌جقسین ! بومجرانی چکه‌جك.. بوزهرلی حیاتك بار ثقیلی آلتنده أزیله‌أزیله .. ایکلیه ایکلیه‌محو اولنجه‌یه قدر سوروکلنه‌جکسین.. سنی‌زورله یاشاته‌جغم!» دییور. سنسز یاشایورم .

« بنم دنیایه عائد املم نه‌ایدی ؟ سنی یتشدیرمك .. سنك نمونهٔ بشریت اوله‌جق خصائل وفضائلکله ساحهٔ‌اهلیت ولیاقتده اثبات وجود ایتدیککی کوردکدن صوکره منزل واپسین حیاتمه خشنود ومسعود چکلمك دکلی ایدی ؟ آرتق بوامل

نیچون یوق اولدك؟ بنی‌سنسز قهراً یاشاتان قدرت هیچ‌اولمازسه بن دنیادن چکیلمجه‌یه قدر اولسون سنی لطفاً نیچون یاشاتمادی؟ آه بونی کیمدن صوروب اوکرنه‌جکمی بیله‌مم . شدت قهر ویأس ایله الارم بری برینه اوریلور . بن ینه مضطربانه آغلارکن بویولده سویلنیر طوریرم :

« نژاد! دنیاده قاله‌یدك سن‌مسعودمی اولوردك؟ خایر!.. خایر !.. بالعکس پك بدبخت اولوردك. چونکه سن بوالچاق طوپراغه کوره بدبختلتدن باشقه برشی کوره‌میه‌جك اخلاق ووجدان‌ایله‌یارادلمش بروجود عزیز ایدك . بوتون اوتحسساتکله بودنیاده سعادت یوزی کورمك سکا البته نصیب اولمازدی . سن محقق عذاب ایچنده یاشاردك . لکن نژادجغم ، سن هیچ بروقتده‌شیمدی بنم‌طویدیغم عذابی طویه‌مازدك. آه! بیله‌مزسین که سندن آیرلق بنی نه‌حاله کتیردی. هله هیچ دوشونه‌مزسین که بوهجران بنم ایچون نه‌بلا اولدی ؟

« آه نژاد ! بنی حیاته سن ربط ایتمش ایدك . یازیق که سنی حیاته ربط ایده‌جك برجیله‌یی سکا کوسترمکده دوران خسست ایتدی . فقط بن سنی مزاره کوتورملی .. بن سنك اوزرینه طوپراق آتلدیغنی کورملی‌می ایدم !. مادام که‌بز آیریله‌جقمشز نیچون بن کیدوب‌ده سن قالمادك ؟

« اووح ! بنم اونبش یاشنده‌کی بویوك نژادجغم ! سن حیاتك .. دنیانك دکرسزلکنی، وفاسزلغنی پك ایی بیلیردك‌ده اونلره هیچ اهمیت ویرمه‌مشدك . بونلری بن‌ده بیلمز دکلدم . لکن دنیا .. بوقهر اوله‌سی آلچاق دنیا بنی سنکله آلداتدی . سکا مالك اولنجه بن بوحیاتی .. بودنیایی برشی ظن ایتمکه آلیشدیغم ایچون بوکون اونلرك مغبونی برسفیل کبی قالدم . یوره‌کم اونلر ایچون کین ایله ، عداوتله طولو. آنجق اونلردن انتقام النه‌میور. بسلدیکم کین وعداوت ینه بنم‌حیاتمی کمیریور. لکن بن ینه یاشایورم. دنیا .. حیات بنم موجودیت‌سفیلانه‌مه

قدرت کلیه‌یه توجیه‌قلب ایده‌رك — سکا اوقور .. دعا ایدرم .
سنی رؤیاده کوره‌بیلمك تمنیسیله اویقویه نیت ایدر ، کوزلرمی
یومارم. بن بویله طوریرکن برنفحه‌نك آنسزین یوزیمه کوزیمه
چارپدیغنی طویارم . بونی سنك روحك ظن ایده‌رك برهیجان
تهالکله کوزلرمی آچارم . بوحال بعضاً دفعاتله تکرر ایدر . فقط
اوده بیتر . نهایت اویقو غلبه ایدنجه کندیمدن گچرم . بعضاً
هیچ برشی کوره‌مم . بعضاً قاریشیق رؤیالر ایچنده سنی بکا
خیال میال کورینیرسین . سویله‌رك درحال اویانیرم. روحمده
بندن اول اویانان هجران، ماتمی چهره‌سنی بکا کوستریر. اوزمان
دوشونیرم که سن موجود دکلسین. لکن سن نرده‌سین نژاد؟.
سن نرده‌سین ؟.

اکثریا سحر هنکامی یتاغمدن فیرلارم . پنجره‌نك اوکنه
کلیر .. المی شاقاغمه قور .. کوك یوزینه نصب نظر ایده‌رك
دوشونیرم . ذهنمه بیك شی بردن کلیر . دوشونیرم ..
دوشونیرم .. بسنك هرخاطره‌ك روحمی .. قلبمی یکیدن یکیه
احزان ایله طولدیریر . اکثریا ساکن ساکن .. یانه یانه
برچوق آغلار.. برقوجاق طوپراق کبی خراب هجران برطرفه
بیغیلیرم. بعضاً آغلامامق ایچون یرمدن فیرلار ، اودانك ایچنده
بویوك آدیملرله طولاشمغه باشلارم . لکن بوتدبیر عاجز قالیر.
صیقیلیرم .. بوغولورم . نهایت مغدور طالع بریتیم بیکس
کبی هیچقره هیچقره آغلامقدن باشقه چاره قالماز. آغلارم. ایچمده کی
زهرلرك برآزی کوز یاشلرمله برابر دوکیلور کیدر. روحمده
برخفت حس ایدرم . تکرار کلیر پنجره‌دن کوك یوزینه باقار..
ینه‌دوشونمکه باشلارم. بوفصل‌فصل دوشونجه‌لرمك هربریسی:
« آه نژادجغم ! نرده‌سین ؟ » ندای یأسیله نقراتلانیر . سویله
بکا : زوالمی رفیقکی ترك ایدوب کیدن زوالمی نژادجغم! سن
نرده‌سین ؟..

آرتق اونی بیلیورم که‌سن یوقسین. لکن شونی آکلایه‌میورم که

تحسرمه دوکلمکه باشلار . « نژاد !.. نژاد !.. بنم نژادجغم! نرده‌سین ؟» دیه حایقریرم.. بکلرم .. افسوس! افسوس ! که سندن بر مقابله کوره‌مم . آه نژاد سن نرده‌سین ؟..

فکرم بعضاً قعر ارضه طالار .. ظلمتلر ایچنده مضطرب یووارلانیر . بعضاً سمالره چیقار .. اجرام منیره‌یی والهانه کزر . طولاشیر. ایواه‌که سندن.. سنك موجودیت فانیه‌کدن برنشان بوله‌ماز . قارارير ، طوتوشیر ، یانار .. بن مأیوس آغلارم . آه ! آزیجق بیله‌بیلسه‌یدم : سن نرده‌سین نژاد ؟!

صباح اولور .. جهان باشمه زندان کسیلیر . یاواش یاواش اطرافمی احاطه ایدن ولولهٔ حیاتك شماتهٔ استهزاسندن اوزاق قالمق‌ایچون‌حجرهٔ ماتممدن اکثریا فرار ایده‌رك‌تنها قیرلرده غریبانه‌طولاشیر .. ساکن‌چاملقلرك آغوش‌محرمیتنه مددجویانه صیغینیرم . سن دائما روحمك ایچنده صاقلیسین .. سنی هریره برابر کوتوریرم . بوتون بوکزینشلرمده بکا رفاقت ایتدیککی حس‌ایدرم. کوزمه چارپان هرکوزل شی سندن‌بکا برتجلیدر.. هپ سنی عرض ایدر . قولاغمه کلن هرحزین سس سندن بکا برخبردر .. هپ سنی سویلر . لکن ینه بن سنی بردرلو کوره‌مم . لکن ینه بن سندن بردرلو سس آله‌مم . دیمك‌که سن یوق اولدك . دیمك‌که سن بوعالمك خارجنده‌سین . اویله ایسه نرده‌سین ؟ روحم نژادجغم! سویله بکا: سن نرده‌سین ؟

آقشام اولور .. اکدار هجران ظلمات مسا ایله برابر یوره‌کمه چوکدرك موجودیتی آغیر آغیر أزمکه باشلار . سنی ابی دوشونه بیلمك .. سنکله یالکز قالمق ایچون ایرکندن خوابکاهمه چکیلیرم. دوشونیرم .. دوشونیرم .. دوشونیرم. روحم یانار .. یانار .. یانار ... آرتق تحمل ایده‌مم . برعجز متوکانه ایله آغلامغه باشلار وبرچوق آغلارم . بوآغلایشلر یوره‌کمك آتشنی‌برآز تسکین ایدرکی اولور. اوزمان —دنیاده هرسعادت وفلاکتك‌زوال ووقوعی‌ارادهٔ ازلیه‌سنه وابسته اولان

آه نژاد نره‌دسین ؟

سنی دوشونیرم. دوشوندیکم قدرروحمده شدیدبریانمقلق حس ایدرم که بیلدیکمز یانمغه بکزه‌مز . قلبمده درین برتحسر طویارم که بیلدیکمز تحسره بکزه‌مز. بنم روحمی . قلبمی بویله أزوب اولدیرن.. بنی بویله برباد ایدوب چلدیرتان حسلری آکلاتمق ایچون حرقت .. حسرت کبی کلمه‌لر نه‌قدر آشاغی قالیور !.

آه نژاد نره‌دسین ؟

سنی دوشونیر .. دوشونیر .. براشتیاق حیاتسوز ایله اطرافمده آرامغه باشلارم. نظارم سنك اوتوردیغك ، کزیندیکك یرلرده آواره طولاشیر . سندن —ایواه که— سندن براثر .. برایز بولامایجه کوزلرم یأس ایله یومولور. اووقت کوزیاشلرم ، کچن کون طوپراغکه سرپیلن رحمت کبی —مینی مینی نژادلره آچلمق بختیارلغنی دها یقین وقته‌قدر امید ایتمش اولان آغوش

خایر! بوآدم برطمعکار مرتکب که یوره‌ك صاحبی برانسان آغزینه یاقیشه‌جق بوسوزلرك هیچ بریسنی تفوهه‌لزوم کورمکسزین بثلکی قاپدیغی کبی کیتدی. بن‌ده اونك بوارتکاب طمعکاریسنی یوزینه چارپار کبی برمعامله‌ده بولنمقله انسانیته قارشی قباحتلی اولدم . »

بوملاحظاته ختام ویردکدن صوکره ایکی‌طرفی‌ده فاسد ، ایکی طرفی‌ده مساوئ دنیویه ایله‌آلوده اولان بوآلش‌ویریش نژادك .. دنیادن اودرجه نفرتنه ، انسانلغك بودرلو احوال مکروهه‌سی‌ده خیلیجه یاردم ایدن زواللی چوجوغك مزاری قارشیسنده ، کوزلری اوکنده وقوع بولمش‌اولدیغنی دوشونجه نه‌قدر اوتاندم !

شیمدی بردها تکرار ایتلیم : نژادك حقی یوقمی ؟...

اوقومق ویا اوقوتمق کبی برامراخرویی دنیالق نامی ویریلن معدن منحوس متداولك اك خسیس بر قسمنی اله کچیرمکه وسیله ایتمك نه‌قدر چرکین برارتکاب .. نه‌درجه شایان استکراه ونفرت برطمع ! بوآدم بنی یس اوقویه‌مازمی ظن ایدییور ؟ اویله ظن ایدییورسه بونه قابا برآدم ایمش . قابالغی ایله برابر دنیالق صیدنده نه‌قدرده قورناز ایمش که اك ضعیف بولندیغم بریرده بنی اك ضعیف طرفمدن یاقالادی !

لکن بنمده اوکا قارشی « یااوقوتمازسه‌ك؟. »دیه امنیتسزلك کوسترشم اونك مرتکب اولدیغی حالدن بلکه دها زیاده چرکین دکلی ؟ یالان سویله‌مك .. آلداتمق انسانیته نصل برشین ایسه بویولده سوء ظنده بولنمق‌ده ینه انسانیتجه عینی برنقیصه عد اولونمازمی ؟

کیم بیلیر ؟ بلکه بوآدم اولادمك آجیسی یوره‌که پك زیاده چوکدیکنی آکلادی وحسب الانسانیه متأثر اولدی‌ده مرحومك روحنی شاد ، بنی‌ده متسلی ایتمك ایچون مجرد حسن نیتله اویله برتکلیفده بولندی. پك ایی امابویله برخدمت حسبة‌لله اولق اقتضا ایتزمیدی ؟ پك چوقلرك دیدیکی کبی اوده بکا دیه‌مزمی ایدی‌که : « حالکزدن آکلایورم . چوق کدر ایدییورسکز . یوره‌کککز یانیور . لکن تقدیره رضادن باشقه چاره وارمی ؟ کچمشه اسفك نه‌فائده‌سی اوله‌جق ؟ صبر ایدکز ، کندیکزی اوقدر خراب ایتمه‌یکزکه اجرینی بوله‌سکز . مرحومه اوقویکز .. دعا ایدیکز .. ان‌شالله بوآقشام بنی‌ده بر یس شریف اوقورده اونك روحنه یوللارم . هایدی سلامتله یولکزه کیدکز . »

او زمان بر بشلك دکل ، اونك اوچ بش مثلنی بنـدن منتسزجه آیردی. ویاخود حسبة‌لله اوله‌جق برخدمتك یالکز ثوابنی قازانمق ایچون دنیالق قبولندن قطعاً اعراض ایدردی . انسانلغه یاقیشان‌ده بوایدی .

بدبختیٔ حیاتك خاك پاك قبرینه دوشدکجه: «رحمت!. رحمت!.»
صدالری چیقاریبوردی .
آه ! ربم ! رحمتك اوکا مبذول اولسون !.

یاغمور خیزلاندی . آقشامده ایلریلهمشدی . کرك نژادك کرك اوکا قومشو ویردیکمز بلمانك روحلرینه تکرار فاتحهلر اهداسیله بو ایکی تازه قبره برر نظرهٔ وداع عطف ایتدکدن صوکره قبرستانك یوقاری جهتندن یوله ایندم . آناطولی حصارینه کیتمك.. اورادنده استنیه یه کمك ایچون کوچوکصویه طوغری یوریبورکن اوبیاض باشلی شخصك ینه برشیلرسویله یه رك بکا کلدیکنی کورنجه اولدیغم یرده .. تمام نژادك قبرینك ناظر اولدیغی برنقطهده طوردم . فسنی یاغموردن محافظه ایچون اوزرینه بیاض مندیلنی کچیرمش اولان بوشخصه یقیندن باقنجه براز اول مزار ایشلرنده خدمت ایدوب اجرتنیده آلانلردن بریسی اولدیغنی طانیدم. بکا ملاقی اولور اولماز دیدیکه :

— بر بشلك ویرده، بزم اوراده بری وار، بو آقشام بر یس شریف اوقوتهیم .

— بشلکی ویرمك قولای اما یا اوقوتمازسهك ؟ ..

— کرچك اوقوتیرم.. اوا اوقومازسهبن اوقوییویریرم به!..

بشلکی آلدی .. قندیللی یه طوغری یوریبویردی .

یالکز قالنجه بن دوشونمکه باشلادم. صیقی ، کسکین پویرازله یاغمقده اولان خیزلی یاغموره شمسیه ی سپر ایدهرك تیتره یه تیتره یه هم کیدییور . هم کندی کندیمه سویلنیوردم :

« دیمك که شو آدمك یارم ساعتدن بری بنی کوز حبسنه آلوب آرهصره مرلدانتقلرلهده یحضور ایتهسی بر بشلك دها قوپارمق ایچونمش . فقط بر موتانك روحنه یس شریف

منقلب .. اے صوکره بر هیچ ! کورسون . بوکوروشلرك هربریسنده اونلردن بر ایکی قطره‌جق طوپراغمه دوشسون . سن بکا دیه‌سین که : « بابا، یات !. راحتله یات !. صانع کائناتی دائما تقدیس ایدر برموحد .. صانع کائناتك صفت رحمانیتنه صیغینیر برمعتقدایدك. اومارم که صانع کائنات.. اوکریم ورحیم وغفور اولان الله سیئاتکی عفو ایدرك حسناتکله سنی مظهر غفران ایتمشدر . دنیاده بن‌ده سنك کیتدیکك یولی تعقیب ایده‌جکم وایدییورم . اویولی تعقیب ایتدکجه کندیمی مسعود صایه‌جغم ومسعودم . یات ! سوکیلی باباجغم .. بوراده حضور ایچنده‌یات !. وقت کلنجه بن‌ده کلیر .. سنك قوینکه یاتارم . ملأ اعلاده روحلرمز برلشیر .. مسعود اولورز . »

ایشته نژاد ! بن بونی ایستردم . الله بکا ایسته‌مدیکمی ویردی . سن بنم قبرمی زیارت ایده‌جك ایکن بن سنك قبرکه کلدم. سن بکا خطاب ایده‌جك‌یرده بن سکاخطاب ایدییورم. ایکیمزك‌ده جماعت مظهریتمزه شوسرولر .. شوطاشلرله برابر آره‌مزده حائل اولوب‌سنی بکا کوسترمه‌ین شوخائن طوپراق‌ده آغلاسون ! ایشته بن‌ده آغلایورم ....

شیمدی منظرمده قبر وب طوران طوپراق یغینتیسی بویویور .. بویویور .. بویویور. طاغلرکی یوکسه‌لیوردی. بن اونك یانده کوچولیور.. کوچولیور.. کوچولیور. ذره کبی اوفالوب الچاقلره اینیوردم .

شدتلی هیجانیرفلرله کوزلرمدن خروشان اولان طوفان کربه پارمقلغه استناد ایتدکی طاشلری ایصلاتیرکن سماءدن سرپلمکه باشلایان ایری ایری قطره‌لر نژادجغك .. او تمثال

اوت نژاد ! هردرلو قابلیات عال العالکله سنی اونبش یاشکده طوپراقلره ویرن حرمان تجلیکی دوشونمك بنمده کوزلرمه طوپراق طولنجه‌یه قدر بنی آغلادیر . فقط نژادجغم ! دنیاده قالسه‌یدك سن نه کوره‌جکدك ؟. بنم یاشم قدر .. حتی اونك ایکی مثلنی‌ده یاشامش اولسه‌یدك حیاتدن نه آکلایه‌جقدك ؟ بوراده نه‌ذوق بوله‌جقدك که زهراوالماسون؟ نه‌صفاسوره‌جکدك که کدر ویرمسون؟ نه سعادت کوره‌جکدك که فلاکته دوشمسون ؟ هانکی برایی شیئه مالك اوله‌جقدك که اوسنك الکدن چیقماسون؟

اوت ، دنیاده قالسه‌یدك احتمالکه سنك‌ده ماحصل عمرك .. امنیهٔ فؤادك .. ندیم روحك .. شریك حسیاتك .. مدارانشراح وجدانك.. سرمایهٔ حیاتك برنژادجغك اوله‌جقدی که اونك کوچوجك وجودی سایه‌سنده دنیانك بوتون مسعودیت حقیقیه وخیالیه‌سنی سن کندیکه تأمین ایتمش اوله‌جقدك. فقط احتمالکه اوده .. اوکوچوجوك وجوددده برکون سنك الکدن بردنبره چیقه‌رق اونك طوپراغنك یانده ایشته بویله آجی آجی آغلایه‌جقدك !..

سن هیچ اولمازسه بو زهری طاتمق .. بوالم جانکداز ایله هردقیقه اولورکن ینه یاشامغه مجبور اولمق احتمالنی صاووشدیردیغکدن طولایی شبهه یوق که اك چوق مسعودسین. فقط بن نه‌یم ؟.. آه نژاد ! سنك ایچون یالکز بردفعه دها سولیه‌بیلمك امکانی اولسه‌ده سویله‌سه‌ك .. بن نه‌یم ؟..

کوریيورمیسین نژاد ؟ بن المهدن نه ایسته‌دمده اله بکا نه‌ویردی ؟.. بن ایستردم که بورایه .. سنك یاتدیغك لحدفنایه بن صوقولهیم ، سن آره‌صره فاتحه‌لر.. چیچکلرله بنم سرقبرمه کلهسین . اودائما نهایتسزلکاره طالوب کیتمك معتادی اولان کوزلرکده‌کی. او ، ایکی لمعهٔ سیاهه بکزتدیکم طالغین ، متفکر کوزلرکده‌کی نفوذ مؤثر آره‌مزده‌کی حائلاتی پیرتوب کچه‌رك بنی ابتدا چوریمش .. صوکره طاغلمش .. دها صوکره غباره

شعشعه‌لر .. روحلر .. صفالر .. شعرلر .. علویتلر ایچنده اجرام منیرهٔ سمواتك برندن دیکرینه اوچه‌رق شوخاك سافلك حیات فانیه‌سنه التفات کوسترمه‌مش ارواح کزینه شایکان‌اولان اذواق واشواق سرمدیه .. طرائف ولطائف صمدیه ایله مظهر اعزاز واکرامدر .

ارت نژاد ! سن حیاتی سومدك .. مماته عاشق ایدك . کوچوك یاشکله دنیاده بویوك املك شیمدی متنعم اولدیغك حیات باقیه‌یه واصل اولمدی . روحکده بوحیات باقیه ایچون بساه‌دیکك اوتحسری سکا کیم القا ایلمدی ؟ حیات باقیه آنجق نزدنده بولنه‌بیلن خلاق عوالم دکلمی ؟ نیچون امین اولمایم که شیمدی سن اوروح لطیفکله اللهك نزدنده و آرادیغك .. ایستدیکك .. بکندیکك نعمتلر..لذتلر .. سعادتلرله صفاده‌سین.

آه نژاد ! سن دنیاده ایکن روح لطیفك سمواتك نهایتسزلکلرینه .. او عوالم منیرهٔ علویه‌یه نه‌قدر منجذبدی ؟ ایشته شیمدی روحك‌اونلری بولدی. دیمك روحك‌مسعوددر.. دیمك که سن مسعودسین ، نژاد !.

دنیاده قالسه‌یدك نه کوره‌جکدك ؟..

بواشناده قبرستانك اوبر نهایتنده‌کی مدخله محاذی اولارق یولك اورتاسنده متحرك بربیاض باش کوزیمه ایلشدی‌که انظار تجسسنی بکا چویرمش .. اولدیغی نقطه‌ده طوریوردی . اوموقعده بنی راحتسز ایتمکه بوباقیش یتشیرکن اونك اوزاقدن اوزاغه بنی‌مخاطب‌ایده‌رك: « یاغمور کلیور .. یاغمورکلیور !. » دیه مرلدانمغه قدر جرأتنی آرتیرماسی فنا حالده جانمی صیقدی. عنف ایله باشمی چویردم . هله صوصدی . بن دوام ایتدم:

جنازه کوچوکصویه واصل اولدی . قرق کون اول نژادك تابوتنه مقر موقت اولان سنك مصلایه قونیلهرق ایکندیی متعاقب اوتوز اوتوز بش کشیدن عبارت برجماعت مختصره ایله نمازی ادا اولندقدن صوکره جنازه قبرستانه کوتورلدی . تزکیه ، تدفین ، تلقین ایشلری بیتدیکی زمان ساعت اونی کچیوردی . هرخدمت تمام اولنجه جماعت طاغلدی . بن تك باشمه قبرستانده قالدم وَ صفهمزك حوضهٔ محدودهسنی محیط اولان دمیر پارمقلغه طیانهرق نژادك قبرینه متوجهاً طوردم .

قرق کوندنبری حریم روح ملولده یاشاتدیغم او وجود عزیزك فانیتی برسکون متوکانه ، بر محویت خدا پسندانه ایله تجسم ایتدیرن اوطوپراق ییغینتیسی نظر حیرت وحرمتم اوکنده برتعالی وتعظم زمینکیرانه ایله یوکسهلوب بویویور ، اوقوجهمان ییغینتینك اوزرنده قوهٔ نامیهٔ بهارك قرق کوندن بری آنجق یتشدیرهبیلدیکی ایکیشر اوچر پاپراقلی ، اوچ دانهدن عبارت حقیر وناچیز اوتلر — لرزشدار وجودلری ، مغبر ومغموم سیمالری ایله — نژادك .. اوناکام عمرك آمال دنیویهسنه عائد برر هیچ ! کبی طورییوردی .

مرحبا نژاد !.. السلام ای نور عرفان ووجدان !.. سن نه بویوك برچوجق .. سن نه عزیز بروجود ایدك که شوعالم سفلینك هیچ براطفنه انتقار ایتمدك.. هیچ برآلایشنه کوکلکی قاپدیرمدك ! دنیات آمال بشریهدن هیچ بریسنه نفسکی بولاشدیرمادنشودنیای بی بقادن پاكومطهر سوزلدك کیتدك!.

نتیجهسی ایشته بویله برآووج خاکه منقلباولمقدن عبارت حیات فانیهیه تمایلدن کلیاً تبری ایله دائما تعالی ایدن روح مبارککه بندن الیالابد تعظیم وحرمت !.

نژاد! بن امینم که سنك او روح مبارکك شیمدی نورلر..

صاریشین برقیزجغز ایدی که نژاد صوك دفعه آطه‌ده‌کی أومزده یالکز بولندیغی زمان دیکر ایکی خدمتجیله برابر اوده اوراده بولنمشدی .

کرك بوصره‌ده ، کرك اوندن اول بوایکی کنجك یکدیکرینه بر میل درونیلری حاصل اولمشمی ایدی ؟. معاملات واقعه‌سنه کوره حکم اولنه بیلیردی که نژاد ، بلما ایچون قلباً تمامیله لاقید ایدی . ذاتاً قیزجغز کرك چهره‌جه ، کرك اوضاع ومعاملاتجه کندینی نژاده بکندیره‌جك ، سودیره‌جك درجه‌ده دکلدی . فقط نژادك اوندن خوشلانمامسی اونك‌ده نژاددن خوشلانمامسنی اقتضا ایتمز. ایکی قنادینی عصمت وصفوت تحریك ایدن کبوترچهٔ غرام دوشیزه بر قلب ایچنده آشیان طوتمق ایچون تمایل طرفینه انتقاردن مستغنیدر . حال وحرکتنه دقت ایدنلر ایسه زوالی قیزجغزده زوالی نژاد ایچون حاصل اولان میل مفتونانه‌نك اخفاسی قابل اولمیه‌جق بردرجه‌یه وارمش اولدیغنی سویلیورلر . اویله اولماسه‌یدی نه‌دن قرق کونه قدر نژاده قاووشمق ایچون اولومنی آغلایه آغلایه تمنی ایده‌جکدی؟. هرنه‌ایسه بلما شدتلی برذات الرئه‌دن خسته‌لندی . اونبش کون یاتدی . نهایت عرفه کونی که نژاددن تمام اوتوز طقوز کون صوکره آقشام ساعت اونبر صولرنده مرغ روحی زوالی کوکلجکنده بسله‌دیکی اوکبوترچهٔ عشق نوزاد ایله هم‌پرواز اولدرق اوچدی .. کیتدی .

بو قره خبری آطه‌ده تلغرافله آلنجه ایرتسی بایرام کونی علی‌الصباح استانبوله ایندم . استانبولجه یاپیله‌جق شیلر .. کوریله‌جك ایشلر بیتدکدن صوکره هوانك مخالفتنه‌رغماً برواسطهٔ سریعه ایله ساعت یدیده قندیللی‌یه یتیشدم. اوراجه اقتضا ایدن حاضرلقلری کوردم .

کوچوکصو قبرستانلنده بلما ایچون — نژادك قبرندن درت بش آرشون ایلریده — تنسیب ایتدیکم مزار قازلقده ایکن

«شیمدی دوشونملیم که بویله باشایه یاشایه بن اطرافمده کی انسانلردن نه‌قدر ضرر گوروب اونلره نه‌قدر ضررلر ویره‌جکم؟ آرتق بو فنالقلرك ایچنده بن کندیمی نصل بولوب‌ده دنیانك ، حیاتك کوزللکلرندن مستفید اوله‌بیلیرم ؟ ممکن دکل . بوسببله نظرمده دنیایه کلمك بختسزلق.. دنیایه کلدکدن صوکره‌چابوق کیده‌مه‌مك دها بویوك بختسزلقدر . حاصلی بنجه دنیانك .. حیاتك سویله‌جك هیچ برشیئی یوقدر ... »

نژادك حقی یوقمی ؟

بوعید اضحانك برنجی کونی خانه‌مزدن کوچوکصویه برجنازه دها کوتورمك لازم کلدی .

زواللی بلما * .. غریب قیزجغز .. نژادك زوالنه نه‌قدر آغلامشدی !..

— الله بنی نژاد بکسز یاشاتمسون ! ان‌شاالله قرق کونه وارماز ، بن‌ده اولورم‌ده نژاد بکمه قاووشورم !..

— صوص ! سن دلیسین ؟ برانسان « اولهیم !. » دیمکله اجل کلیرمی ؟

— بن اللهدن ایستیورم ، سندن دکل یا ...

— هم سن أولسه‌ك بیله‌سنی کوچوکصویه ، نژاد بکك یانه‌می کوتوره‌جکلر صانیورسین ؟..

— نره‌یه ایسترلرسه اورایه براقسونلر .. روحم یه کیدر . نژاد بکمه قاووشوریا !..

بلما اولکی یاز اناطولیدن کلمش ، اونبش اون آلتی یاشلرنده .. تمیز یورکلی ، کولخ یوزلی ، اوتانغاچ ، لطیفه‌جی

* کندی آدی امینه ایدی بزلما تسمیه ایتمشدك .

بیلیرمیم که بیه‌جکم.. ایچه‌جکم .. کیمه‌جکم ؟.. (رونبصون)ك
حیاتنه . اوده تکمیل دکل . اوحیاتك بعض انسانه غبطه
ایدرم . اونك ایچون اوکتابی اوقومقدن‌زیاده‌سیله خوشلانیرم.
فقط بوده حقیقتدن چوق زیاده خیاله بکزر . یعنی بو بر
خیالدرکه حقیقتی پك آز آندیریر .

« دیمك که انسانلرك ایچنده بولنه‌جغز . بزه ویریلن حیات
طوپلی یاشامغه محتاج بر حیاتدر . انسانلر ایچنده . انسانلرله
اختلاط حالنده‌کی حیات ایسه‌طوغریسی نه‌سویلیر.. نه‌ده‌چکیلیر !

« برکره انسانلرك یارادیلیشنی .. اویارادیلیشك ایجاباتنی
دوشونه‌لم. دوشونمکه حاجت یوق.. افعال ومعاملاتمزی نظره
آلنجه کوریرزکه خلقتمزك ایجاباتی بوتون فنالقدن عبارتدر .
نه یاپالم ، زوالللی بدبخت مخلوقلرکه جبلتلرمزده یراشیك طوران
غرور .. حسد .. نفاق .. طمع .. ریا .. منفعتپرستلك ..
خود اندیشلك — سائرلرندن قطع نظر ، یالکز بودرت بش
خصلت — ایسترایسته‌مز یکدیکرمزی اضرار ایدوب یکدیکرمزك
حیاتنی زهرلامکه بزی مجبور ایدر. اوزمان حیاتك هیچ کیمسه
ایچون لذتی قالماز. حیاتك لذتی قالمایجه‌ده دنیانك بزه کوسترمه‌جکی
اوکوزل ، او سویملی شیلردن آرتق خوشلانلمامغه باشلار .

«بن پك ایی آکلادم که انسان بودنیاده برطرفدن هم‌نوعنه
ضرر ایتمك ... بر طرفدن‌ده اوندن ضرر کورمك ایچون
یاشایور . ضرر کورمك‌ده‌فنا ایسه‌ده ضررویرمك بنم فکرمجه
دها چوق زیاده فنادر .

ایشته بن!.. بن دهااون ایکی سنه‌درکه دنیاده بولنیورم.
اوچ سنه اوله کلنجه‌یه قدر انسان‌ایچنه قارشمدیغمدن انسانلردن
چوقلق فنالق کورمه‌مش ایدم . لکن شو اوچ سنه ظرفنده
دوام ایتدیکم ایکی مکتبده نه‌لر کورمدم ؟ .. کوردیکم ..
اوغرادیغم فنالقلری دفع ایچون بعضاً بن‌ده فنالق ایتمکه کندمده
مجبوریتلر حس ایتدکجه نه قدر متألم اولدوردم !.

مهتاب .. خصوصیله ساکن دکزده کوموش سرویسیله برابر اولورسه .. اووخ ! پك کوزلدر ... غروب ! هله غروب..

هانی آطه‌ده اکثریا تماشاسنه بر درلو طویه‌مدیغمز غروبلر نه قدر کوزل ، نه قدر سویملیدر !..

« ایشته بونلری ، بونلره بکزه‌ین دها برطاقم کوزللکلری بزه کوسترن دنیاده کوزلدر . ایشته بونلردن طولایی دنیاده سویله‌بیلیر . فقط یالکز بونلردن طولایی ...

« یالکز بونلری کورمکله قاله‌جق بر حیات تصور ایتدیکم زمان حیاتی‌ده کوزل بولور ، سومکه باشلارم . لکن دنیاده بویله حیاته امکان وارمیدر؟.. انسان وحوش کبی طاغلرده، اورمانلرده ، مغاره‌لرده تك‌باشنه یاشایه‌بیلملی که دیدیکم حیات ممکن اولسون . حال بوکه بن یاپه یالکز طاغ باشنده‌یاشایه‌

ژادك حقی وار :

اودیردی که: « دنیانك.. حیاتك سویله‌جك نه‌سی وار ؟ »
صوکره درحال مرامنی تشریحه کیریشیردی :

« دنیانك سویله‌جك شیلری یوق دکل بالعکس (بوکلمه‌یی چوق قوللانیردی) چوقدر . مثلا خزان کلیر ، طبیعت تورم ایتمش کبی صاراروب صولغه‌باشلار. خزانك صباحنده، آقشامنده برلطیف حزن واردرکه روحی مست ایدر . بونلر کوزلدر ... قیش اولدیمی ، قارلر یاغار . اووقت موتا هیئتنه کیرن طبیعت بیوك برکفنه بورینور . بوآجیقلی برمنظره‌در اما خوشدر ... صوکره بهار اولور . طبیعت یکیدن جانلانیر. چیچکلر آچیلیر، قوشلر اوتمکه باشلار، دره‌لر چاغلار، طاغلر یشیللنیر ، کونش دنیانك یوزینی کولدیریر . بونلرده کوزلدر ، سویملیدر ...

یتر آرتق بونالهلر ، خاموش !
روحك اولسون اراده‌که منقاد ..
آه ؛ لایقمی ایتهیم اونی کوش ؟..
عمق جانمده کی درین فریاد
چاغیروب اغلایور : « نژاد !. نژاد !. »

يانيوردك چوق ، اوندن اولسه كرك .
« بكا حامى كلدى يوقسه ؟. » ديدك .
بنده تأثير نحسنه صددك
چرچابوق انتقال ايله بى شك
المى ايستدك .. اوپوب كولەرك :

« يوق — ديدك — ايشته شيمدى پك أيىيم . »
اك فنا حال اضطرابكده .
صوكره اولدك مؤبداً نائم .
آه اوعلويتى خطابكده
دوشونير ، آغلارم غيابكده !..

صوكى هيچ كلمەين سؤاللە ..
بويله مسكين ، صوغوق ، ملال انكيز
اولان اقوال بى مأللە
ايديبورسەم روانكى تعجيز
بنى عفو ايله ، اى خيال عزيز !

سن ، اوت ، شيمدى برخيال اولدك
بر يمان هيكل حقيقت ايكن !
بغتةً مائل زوال اولدك
نير طالع دهائت ايكن :
رونق صبحكاه شهرت ايكن !..

نرده بولدك اوظالم اعصابی
كه كولركن بيله مكدردك ؟
سير ايدرده غروبی ، مهتابی :
« چوق كوزل ، اوخ ! چوق حزين ! » ديردك .
نه يدی آه ! آكلاشيلمادی دردك ؟!.

ايكی آی خسته ، بی امل كزدك ..
متمايل ، نظر بخاك اولارق .
سويله مزدك ، ديمم كه بيلمزدك ،
ويرمه مكچون بواختياره مراق .
چكيورمش مكر سنی طوپراق !..

بكا آرتق وداع ايدوب ابدا
شاد دوشدك فراش موته دخيل .
نه علاج آلمق ايستدك، نه غدا ..
— سكا لايق متانتكله اصيل —
ايلدك انتقالكی تعجيل !

سن ، چوجوق ، ده وريلوب دنيا بولدك
ياشايور اختيار ايسه برپا !
مسكنتمش حيات ، قورتلدك ..
قوجاق آچدك مماته بی پروا .
سكا كوكلم چوجوق ديمز حاشا !

بورجیا ، فه‌در . ئه‌سته‌ر . ارنانی ..
ازبرکده‌یدی فقره فقره بوتون .
آعلاتیردك اوتور اوتورده بنی
اوچ کون اول ، کچن کیجه .. دها دون .
یچون اولدك محاسنه دوشکون ؟!.

سنی میل محاسن ایتدی زبون ،
سنی حب فضائل ایتدی خراب .
عشق تحصیل واحتراص فنون ،
آرزوی تفوق اتراب ..
صوکره اونبش یاشکده بویله تراب !..

غملی برنصف لیل ایدی پیانوك
— قلبی مشحون شهقهٔ نغمات —
بکا دیکلتدی نورمانی أك صوك .
پیش چشممده برسیاه مرأت
چارپیشیرلر ایچنده موت وحیات ..

دوشدی مغلوب اولوب حیات ضعیف
قالدی میدانده موت زور آور .
طوییلیردی قیریق قیریق وعنیف
پیانوکدن چیقان تأوهلر ..
برده کوردم که قوللرك تیتره‌ر .

سندك آنجق ندیم وجدانم ..
سندك آنجق انیس افكارم ..
سندك آنجق دلیل عرفانم ..
سندك آنجق بدیع آثارم ..
سندك آنجق بنم یوغمم ، وارم !

سن بنم حكمت سكاتمدك ..
سن بنم چهرهٔ نجاتمدك ..
سن بنم شوق افتلاتمدك ..
سن بنم شعلهٔ حیاتمدك ..
سن بنم روح كائناتمدك !

عدد سالك اولمدن اون ایكی
معجز اولمشدی كلك پرهنرك .
نادرات بداعت اثرك
طاغیدلمش ، قالانسه پك اسكی
بعض اشعار ایله بش اون قروكی .

اون اوچكده « اودیپ رومو » یازدك ،
دهشت انداز مدركات فحول !..
او دهاك اولمسه‌یدی اولازدك
شبهه‌سز اویله منكسر ، معلول .
بونده خلقتمی بنمیم مسئول ؟..

بیله بیسه‌م او هانکی جنبدر
که‌مسیرك ، قرارکاهکدر .
— شو کواکب که بی نهایتدر
بری البت سنك پناهکدر . —
دیرم ... آنجق حکم الآهکدر !

خسته‌لق مزمن ، ابتلا برتر ..
چره‌مز کله ایکیور روحم .
قالدی باغرمده صاپلانان خنجر :
قانیور طورمه قلب مجروحم .
اولمم بن که نیم مذبوحم !

بکا سندك حیات ایچون مقصد ..
بکا سندك وجود ایچون غایت ..
بکا سندك بقا ایچون مرصد ..
بکا سندك سلامت وصحت ..
بکا سندك سعادت وعزت !

سکا عائددی قوردیغم خولیا ..
سکا راجعدی چکدیکم حسرت .
سکا متکدار ایدی حتی
بوتماشاده بولدیغم حکمت !
بو سفالتدن آلدیغم لذت !

نژاد !. نژاد !.

روحمه برخطاب غیب ایرمز ..
ایلرم آغلار ، آغلار استمداد .
کریه‌مه رقتك جواب ویرمز ..
عمق جانمده بردرین فریاد.
چاغیریر متصل : « نژاد !. نژاد !.. »

اکثری منظرمده دورادور
کوریرم آتشین برافق بدیع .
او افقدن چیقوب سونن برنور
— حسرت آلوده برنگاه فجیع —
سنك ایلر خیالکی تشییع .

کچدکجه آلام روحیه‌مك تزایدی بنی دها چوق آغلامغه اجبار ایدییوردی . آرتق دیشاریدن ، دیار اجنبیه‌دن پوسته ایله ، تلغرافله تعزیتنامه‌لر کلیور و بونلردن برچوغی بزمزوالی نژادجغمك فوتنه کرچکدن آجیندیغنی کوستردیکیچون بنی برچوق آغلاتمقله برابر بربیوك تسلیت یرینه کچیوردی .

اوت ! بوکونلرده بن دها چوق ، دها سورکلی ، دها قلبی ، دها وجدانی آغلامغه احتیاج حالنده بولندیغمدن بونك ایچون چره‌لر دوشونیور، سببلر آرایوردم . ایچلرنده مشهور شاعرلرمزك مشهور مرثیه‌لری بولنان دیوانلری ، مجموعه‌لری کتبخانه‌مدن کتیرتدرك اوقویور . اوقوتیوردم . لکن بونلر بکا پك روحسز ، پك صوغوق ، پك عادی کلیوردی . بن ایستیوردم که شوسفیل دنیا بوزوالی اولادآدمه تجربه‌کاه مصائب اولدیغی کوندنبری وقوع بولمش أك دلسوز ، أك بکا آور فجعات تراتدن برر زبده آلنوب واوندن بیوك بردستان چیقاریلوب سیهرنك برصفحهٔ آهنین اوزرینه آتشدن حروف ایله یازلسون.. اونی ، مغدوریتك ماتم لباسنه بورونمش بر تمثال ذی حیاتی حنینلر ، واویلالرله آغیر آغیر اوقورکن بوتون اوفاجعات ایله یورکلری زخمناك اولمش ، حیاتلری سونمش علیل ، ناتوان آنالرك، بابالرك ، قارداشلرك ، یتیملرك الآن زار ونالان اولان ارواحی اطرافه طوپلانسونلرده هپسی بردن یانه‌یانه آغلاشسونلر. بن‌ده اونلره قاتیلوب آغلایم ، آغلایم ، آغلایم !.. و بویله آغلارکن کندمدن کچیوردیم. روحم سماره اوچسون . اورادہ نژادمی بولسون . نژادمه قاووشسون !

ایشته بن بونی ایستیوردم. فقط، ای قره. کوریپورسین که بنم بوایستدیکمده اولمادی. وبوکون سکا سویلیه‌جك باشقه هیچ برسوزم یوق.. الا شو :

نژاد اولدی . بن یشایورم !

ایتدی . آرتق بوندن صوکره غزته‌یی المدن براقمق هیچ قابل دکلدی . کوزلرمدن جریانه باشلایان طوفان کریه‌نك بکا اوسطرلری اوقوتمامق ایستمسنه .. متسلسل هیچقرقلرك بنی بوغه‌جق کبی بوغازمی صیقمسنه رغماً بن اوقویوردم . نهایت فقره‌ده‌کی « نژادی انوار مغفرتیله‌احاطه ایدن مولا.. » جمله‌سنه کلنجه آرتق تحمل بیتدی و اورایه بیغلدم . فقط براز صوکره ینه کندیمه کلدم . شیمدی‌ده اوبر غزته‌نك یازدیغنی کورمك ایستیوردم. بونده‌ده اوخبر مصیبت:

« تأسف عظیم ! »

دیه باشلایوردی . بونی‌ده برعزم فلاکتبینانه ایله تکمیل اوقودم . کوز یاشلرم هیچ طورمیوردی . « بونلر نژادك نه‌لیاقتده ، نه‌فطرتده برچوجوق اولدیغنی بیلمدکلری حالده‌یالکز تخمین وتصورله وبلکه بعض اوصافنی شوندن بوندن ایشتمکله ضیاعنه بویله اظهار کمال تأسف ایدییورلر . یا اونی حقیله طانیمش .. یا اونك فطرت نادره‌سنی تزیین ایدن مزیتلرینی اوکرنمش ، بیلمش اولسه‌لردی عجبا نه‌لر یازمازلردی . لکن نژاده .. اونبش یاشنك ایچنده انداختهٔ قعر نایاب عدم اولان او جوهر فرد فضیلته هرکسدن زیاده بن آجیمالی ... بن آغلامالیم ! » دییور ومتصل آغلایوردم .

کون اورته‌سنده مروتمندان احبادن تعزیت عاجزانه‌مه عنایت بیوران بعض ذوات محترمه‌یی قبول ایدییور، بعضیلرینك‌ده لطفاً براقدقلری (قارت دوویزیت) لرینی آلیوردم . وبو ملاقاتلر اثناسنده زوالای نژادجغمك مناقب حیات غریبانه‌سندن برطاقنی برمجبوریت الیمه ایله یاد ایدرك چوجوق کبی نوحه‌لی بکالرمله تعزیته کلن ذاتلری تصدیع ایتدیکمی بیلیرکن کندیمی بردرلو ضبط ایده‌میوردم .

بوحال ایله درت‌بش کون دها کچدی. کونلر بویله کلوب

غیبوبت ابدیه‌سی‌ده یالکز بر (امر واقع) اولمقدن عبارت قالمیه‌جق‌یا ؟!.. بر (امرشایع) حکمنی‌ده اکتساب‌ایده‌جك. فقط نژادجغم غزته‌لره بویله‌می یازیله‌جقدی ؟. ابتدا بورادەکی بر مکتبدن علی‌الاعلا شهادتنامه آلمغه موفق اولدیغی ایچون یازیله‌جق .. صوکره اوروپاده علم‌حقوق تحصیل ایدرك (تەز) امتحاننده برنجیلکی احراز ایتدیکی ایچون یازیله‌جق .. دها صوکره دعوی وکیلی ایکن اساساً محق وفقط أك قاریشیق ، أك مشکل الاحاطه بر دعوای حقوقی طلاقت بیانی .. دقت نظریه‌سی .. سرعت انتقالی.. صلابت مدافعاتی ایله عندالمحاکمه قازاندیغی ایچون یازیله‌جق دکلمی ایدی ؟. یازیق‌که فلك بونلره مساعد اولمدی ! باقه‌لم غزته‌لر نه‌یازمش ؟.. » دیدم . بونلرك ابتدا برینی آچدم. اللرم تیتریور.. یورکم فنا حالده چارپیور.. صحیفه‌لری ، ستونلری نظردن کچیرکن کوزلرم قاراریوردی. کوکلم آرزو ایدییوردی‌که آرادیغم شیئی بولسایم . بن ظن ایدییوردم‌که نژادك وفاتنی غزته‌لرده اوقودقدن صوکره آرتق اونی موجود فرض ایتمکه ذهناً بیله امکان قالمیه‌جق . اونك دیار عدمه چوقدن انتقال ایتدیکنه .. اونك بوعالم حیات ایله هیچ برمناسبتی قالمدیغنه.. اونك‌ابدیاً المدن چیقدیغنه.. حاصلی اونك‌ده پیرایه کبی امجد کبی هیچ اندر هیچ اولدیغنه قلبمله.. وجدانمله .. فکرمله .. خیالله قانع اولوب‌اینانمغه مجبوراوله‌جغم.

المدن غزته‌یی براقیویرسه‌م بوتوهملره‌محل قالمایه‌رق خلجانم طوره‌جق .. اللرمك تتره‌مسی کچه‌جك.. کوزلرمك اوکنده‌کی پردهٔ سیاه برطرف اوله‌جق .. بونی بیلیوردم . فقط غزته‌یی المدن براقه‌میور وایچنده اومصیبت خبرینی آره‌متمدن واز کچه‌میوردم . چوق سورمدی :

« غیبوبت نژاد »

عنوان فقره‌سی بوتون نمایش دهشت وغرابتیله نظرمه اصابت

خناق حالا بردوام ایدی . لکن بنم اضطرابم بوغازمدن دکل باشمدن کلیوردی. یانمده کیلر دییورلردی که: «براز اویوسه کز اضطرابکز خفیفلشیر . » اوت ! بونی بنده بیلیوردم . فقط اویقو ؟.. ایشته بوقابل دکل ایدی. ازقضا کوزلرم یومولهجق اولسه قورقونج، قاراکلق بر اوچورومه تپهسی آشاغی کیدرکن صیچرایوب دفعةً کوزلرمی آچییوردم .

کیجه یاریسی برآرالق هیجانلی بر بحران ایچنده دالغین بولنورکن باش اوجمده میرلدانیر یابانجی برسس ایشتدم که بکا برشیلر صوریییوردی. کوزلرمی آچنجه ذاتاًطانیدیغم بردوقتورك النده برشمعدان ایله یانمده قائماً طوردیغنی کوردم . دوقتور افندی تکراراً صوردیغی برطاقم شیلره آلدیغی جوابلر اوزرینه بنده کی حالك اهمیتلی برشی اولدیغنی ، یازهجغی مایعدن برقاچ قاشیق ایچدکدن صوکره راحتجه اویویا بیلهجکمی ، یارین صباح ینه کلوب کورهجکنی سویلیهرك کیتدی . خلاجده یاپلدی، کلدی. هریاریم ساعتده برچوربا قاشیغیطولیسی اولق اوزره اوصودندرت بش قاشیقایچدکدن صوکره بینمدهلطیف براویوشوقلق حاصل اولغه باشلادی . « بوخلاج بکا غالبا سرخوشلق ویرهجك . » دییوب طوریرکن اویومشم .

ایرتسی صباح اویانجه الك اول باشمی یوقلادم . اوراحت کیبدی. فقط شیمدی یورکم خفیف خفیف چارپیور.. دیرکن یانیور .. دیرکن صیزلیور .. دیرکن صیقلمغه باشلایوردی.

«بوکونایکنجی کون.. نژادهبوکونده آغلایهمیهجقمیم؟..» جملهٔ استفهامیهسی خاطردن کچرکن کوزلرم یاشاریییوردی . اوخ ! آرتق ایی آغلایوردم .

براز یورغون .. براز ضعیف ایسهمده یاتاق اسیری اولهجق قدرده خسته دکل ایدم . ینه آشاغیکی اوطهیه ایندم. غزتهلری.. دون براقیلان (قارت دوویزیت) لری ایستدم . « غزتهلر عجبا نژادی یازمشلرمی ؟ البته یازمشلردر . البته اونك

کوزت!.. حه، وار.. حه!.. یاوار .. النه یاوارك. چوجوغكه حه، كلمسون!.. » دیه نصل حایقیردیغم ... تربه‌یی پرانلدقدن صوکره عمارتك قارشیسنده‌کی قبرستانه کیده‌رك بیوك بابامله بابامك قبرلرینه نه‌سوزشلی خطابلرده بولنوب بونلرك.. خصوصیله پدرم رجائیت روحانیتندن استمداد ایدرکن نصل اغلایوب صیزلادیغم ... هپ بوالیم. شیلر صره‌سیله خاطرمدن کچمکه باشلادی . بن ارتق جهراً سویلنیوردم :

«دیمك سزده توزطوپراقدن عبارت برر هیولای موجودیت‌سکز!.. خیر! سز یوقدنمك اطلاق معنای کلیتیله یوق‌سکز!.. اوت! سز هیچدن باشقه برشی دکلسکز!.. باش اوجکزده‌کی جامد طاشلر . بدنلرکزی .. کیکارکزی بیوب بیتیره‌ن حقیر طوپراق ینه بر شیدرلر. سزقابلیت حس وتأثردن کلیاً محروم اولدقله برابر موجودیتدن ده برائت صرفه ایله مبرا ذرات موهومه‌دن عبارت‌سکز!.. اوت! سز محقق برر هیچ‌سکزکه بنم اوقدر فریاد اضطرابمی .. بنم اوقدر نوحات استمدادمی طویمادیکز!.. لکن رجائی! سن — که بنم شو اضطراب ایمان فرسا ایچنده وجودمه بارکران اولان حیاتمه سببسین — هیچ اولازسه سن بنم الم روحمی طویمالی .. سن بنم کوز یاشلرمه آجیمالی ایدك!.. »

درین بربوشلق ایچنده بوارلانیرکبی یوریه یوریه نهایت برنقطه‌ده طوردم . یورامی ماتمخانه‌مك قاپوسی ایدی . قپو آچیلوب ایچریه کیرنجه اوشاق برقاچ (قارت دوویزیت) ی نظرمه عرض‌ایتمك ایستدی. بن‌اوکا التفات ایتمه‌رك مرديوندن چیقدم . کوچوك صفه‌یه... اومحفل دشئومه ممکن اولدیغی قدر باقسامغه چالیشه‌رق حرم بلوکنه کچدم . باشم دونکی کبی ینه فنالشیور .. وجوده اورپریوردی . عین یاتغه دوشدم .

ساعتلر ایلریلدکجه باشمك راحتسزلغی زیاده‌لشه‌رك بنی زمان زمان : « اوف باشم!.. » دیه شکایته مجبور ایدییوردی .

شخصك یوکسك سسله دوام ایدن صحبتلرینی ایستر ایستمز دیکلیدکجه نه‌درجه‌لرده معذب‌اولدیغم وبرآره‌لق بونلره: « آغالر! برازده خسته‌لقدن .. اولومدن .. آخرتدن قونوشك . حمایه برعلاج .. برچاره بیلیورسه‌کز بکا سویلدیك. آه!. بیلمزسکز بن مأیوسم .. بن پك بیچاره‌یم . چوجوغم .. بنم نژادم خسته . حمادن یاتیور . اوکا درمان آرایورم . سویلدیك حمایه برعلاجکز وارمی ؟.. » دیه آغلایه‌رق یالوارمق ایستدیکم ... بری طرفده تاقارشیمده اوتوران وایکیده برده سیغاره‌سنی براعتنای مخصوص ایله تازه‌لیوب مستریحانه غزته مطالعه‌سنه قویولان برذاتك سکونت حالنه باقدقجه : « سبحان‌الله : ظاهر برانسان بوقدرده قیدسز .. کدرسز اولدبیلیور !. » دیه‌رك اونده‌کی آزاده خاطرلغه حیرتله قاریشیق حدتدن کندیمی آلدمدیغم ... واپور اسکله‌لرده اوزون اوزادیه توقف ایتدکجه صبرسزلغمدن برپنجره‌دن‌برپنجره‌یه‌قوشدیغم ... قاچ کوندنبری‌در قرق درجه‌دن آشاغی دوشمه‌ین حرارت محرقه ایله آتشلر ایچنده ودرین بردالغینلق حالنده براقدیغم زاوللی نژادجغمك فراش اضطرابده سسسز سسسز یاتیشی کوزمك اوکنه کلدکجه نه‌الیم حالار کچیردیکم ... نهایت واپور صوك اسکله‌یه یاناشیر یاناشمز کندیمی قاره‌یه آته‌رق قوشه قوشه تربه‌یه کیدرکن بوستان اسکله‌سی جاده‌سنده ایلك‌نظرمه تصادف ایدن چشمه‌دن آبدست آلق‌ایچون نصل‌تلاش‌واستعجال کوستردیکم ... وصوکره یوزیمی، قولارمی‌تورپلایه‌جق ارزرمده نصله برمندیل‌بولنامسندن طولایی اوکسکین وصوغوق روزکاره قارشی یاری قورو یاری ایصلاق تتره‌یه تتره‌یه تربه‌یه نصل جان آتدیغم . ـ ایکی رکعت نمازی متعاقب ایچریه کیره‌رك وصندوقه‌نك پارمقلغنه یاپشه‌رق نصل آغلایوب نصل یالواردیغم... اوراده یدی سکز یاشلرنده برأرکك چوجوغیله برابرقائماً مشغول دعاورجا اولان برقادینجغزه خطابا : « خانم ! بوچوجوغکمی ؟ چوجوغکی

ایچنده جلب نظر ایدن مکاف مزار طاشلرینه تقربله کتابه‌لرینی اوقوردق .

برکون نژاد آلتنجی پنجره‌نك تا اوکنده‌یاتان عموجه‌سی مظهر ضیاءالدینك مزاری اوکنده بولنیوردی . « عموجه‌م پك کنج کیتمش !. » دیدی . « کنج دکل، دها چوجوق ایدی ! » دیدم . « فقط بنجه بونلرك هپسندن مسعود ایمش .. دنیاده نه‌بوله‌جقدی؟ ایشته هرشیئك صوکی !. بوعائله کلدکدن صوکره هیچ اولمزسه چابوجاق قورتلمق البته دها ایی . » دیه جواب ویردی . بن ایشته‌مزلکه کلدم .

نژاد آرتق جدلرینك..بابا عموجه‌سنك.. اوزعموجه‌سنك.. اویالکز نامله‌رینی‌باشی اوجلرنده‌کی طاشلرده‌اوقودیغی.. بالله‌دیکی فانیلرك غبارلریله.. مزارلریله استیناس پیدااید ایده کندیلرینی طانیمش .. کورمش کبی اونلری سور .. زیارتلرینه کلمکدن محظوظ وممنون اولوردی .

مزارستانی ترك ایتدکدن صوکره‌تکرار تربه‌نك اوکندن کچر.. طیش حولیده کوورجینلره داری سرپدیرر .. اونلری سیر ایدردك . دها صوکره أو ایچون برایکی دمت فولیا .. ارجمند ایچون برایکی اویونجاق آلیر .. فرح وشادان عودت ایدردك .

بوزیارتلر .. بوسیاحتلر بوتون تفرعاتیله شیمدی بربرر کوکلمدن کچرکن خونین .. آتشین ایزلر براقیوردی .

أك صوکره درت کون اولکی پازار ایرتسی کونی او روزکارلی.. اویاش .. اوصوغوق .. او قسوت انکیز هواده کوپریه اینه‌رك اورادن ایوبه کیتمك ایچون واپورك حرکتنی نه‌جان خیرپالایجی بر صبرسزلقله بکلدیکم ... واپورك متعفن قاره‌سنده .. مرمریونك قارشیسنده کی قاراکلق کوشه‌ده پورتقال صویوب یه‌رك حضور فکر وقلب ایله یالکز آلیش ویریشدن .. کاردن قازانجدن بحث ایدن اصناف قیافتلی ایکی

اوکا وقتیله نه‌ایدیسه‌م شیمدی سن‌ده بکا اویله اوللیسین دکلمی، اوغلم ؟

— سزی سوه‌رم بابا ...

— برخوردار اول یاوروجغم، ایکی کوزم. فقط شونی‌ده اونوتمه‌که برکون بن‌ده اوله‌جکم . بن‌ده سنی یالکز براقه‌جغم.

— اوله‌یکز بابا ...

— شیمدی دکل‌یا .. سن بیویه‌جکسین .. دلیقانلی اوله‌جقسین .. سنك‌ده مینی مینی اوغللرك.. قیزلرك اوله‌جق.. بلکه بن اونلری برآز سوه‌جکم.. اوپه‌جکم‌ده اوندن صوکره اوله‌جکم . بنی مزاره سن کوتوریرسین دکلمی، نژادجغم ؟

— کوتوریرم بابا ...

— تابوتمك آلتنه‌ده کیررسین دکلمی ؟

— کیررم بابا ...

— « انشاءاه » دی باقه‌یم !

— انشاءاه !.

— لکن بنی مزاره کوتوروب براقمله اولمز ؛ آره‌صره نم قبرمی‌ده بویله زیارته کللی ... بکا بویله اوقومالیسین .

— کلیرم .. اوقورم بابا ...

٭

نژاد سنه‌دن سنه‌یه بیودکجه بوزیارتلره دها باشقه درلو .. دها جدی برصورتده اشتراك ایتمکه باشلادی : ابتدا قبرستانه کیررکن برطور پرخشوع آلیر .. صوکره کمال آداب ایله ایلریلر .. بابامك باباسیله اصل بابامك غبارلرینه مخزن موقت اولان قبرك اوکنده بن اوقورکن اوده باشقه‌جه اوقور .. دعا ایدردی . تلاوت ودعا ایشی بیتنجه اوراده صوم یالدیزلر

هر رمضانك صوك جمعه‌سی ایوب زیارتنه گیتمك بكا معتاد ایدی . ابتدا تربه‌یی زیارت ایدر، صوكره عمارتك قارشیسنده‌كی قبرستانك آلتنجی پنجره‌سی حذاسنده یاتان جده احمد نورالدین ایله پدرم محمد رجائینك ، عموجه‌م محمد عارفك ، كوچوك برادرم مظهر ضیاءالدینك مزارلری یانده اوقوردم . نژاد ، اوچ یاشنی بیتیرد كدن صوكره، بوزیارتلرمده‌ده بكا رفاقت ایتمكه باشلادی . بن مرحومه‌ره اوقورکن اوصبیٔ معصوم . اوملك سیما یاورو، اوموزلرندن آشاغی دالغه دالغه اینن كور صاری ایپك صاچلری آلتنده‌كی خفیف قیز اثوابیله بنم یانمده آیاقده طورير ؛ بن مشغول اولدیغم قدر اوده اولدیغی نقطه‌ده كوزل كوزلرینی سمایه دیكر ، اجسام لطیفهٔ اثیریه ایله اشارتلشیور . اونلردن روح لطیفنی خوشلاندیره‌جق بر وعد وبشارت آلیورمش كبی چهره‌سی لمعه‌دار ابتسام اولدیغی حالده مینی مینی قوللرینی —یووالرنده مشق پرواز ایدن یاورو قوشلر كبی— متصل ومسلسل اویناتیردی. بن تلاوت قرآنی بیتیروب دعایه باشلایخجه بنم براشارتمله اوده دعایه اشتراك ایدردی . بونلر بیتدكدن صوكره روحلرینه اوقودیغمز مزار صاحبلرینك كیملر اولدیغنی وبوزیارتمزلهاونلرك روحلرینی شاد ایتمش اوله جغمزی سویلر، آكلاتیردم . بردفعه اوكا دیمش ایدم كه:

— نژاد ! بو احمد نورالدینی بن پك آز كوردم . فقط محمد رجائی ایله یكرمی بش ییلدن زیاده برآرده‌ده بولندق. بن اوكا یالكز مطیع وحرمتكار بر اوغل دكل ایدم . اوده بكا یالكز مشفق ، وظیفه پرور بر بابا دكل ایدی . بن بری بریمزك محبی ، همدمی ، محرمی ایدك . بن بری بریمزی چوق سوردك . اودنیادن كیدنجه بن پك یالكز قالدم . حیاتدن خوشلانمامغه باشلادم . صوكره الله سنی بكا احسان ایتدی . سن اونك یوقلغندن كلن جان صیقینتیسنی بكا اونوتدیریر كبی اولدك. اوبكا وقتیله نه‌ایدیسه شیمدی بن ده سكا اویلدیم. بن

آرتق سندن هیچ برذره قالمیه‌جق . سن بر هیچ .. مجرد برهیچ اوله‌جقسین. نژاد .. بوسوکیلی نامك‌ده براسم بی‌مسمی قاله‌جق ... لکن سن شیمدی الآن موجود دیمکسین. اوت، نژاد ! شیمدی مزارك آچلسه ، تابوتکك قاپاغی قالدیرلسه ، کفنکك باش طرفی یبرتلسه میدانه چیقاجق بم بیاض چهره‌کله یومولمش کوزلرك سنی بکا — سنه‌لردنبری حسرتی‌چکدیکك — خواب ابدینك آسایش سکونپروری ایچنده کوسترمزمی ؟ بن سنی اویله کورونجه : « ایشته بنم‌نژادم اویویور .. باقکز، نه کوزل اویویور ! » دیمزمیم ؟ سنی اویاندیروب راحتسز ایتمیه‌جکمی بیلسه‌م یاواشجه‌جق مزارینه اینوب شیمدی آرتق طونوق بررنك‌عدم باغلامش آلنکدن اوپمزمیم ؟ اوت، سنی مطلق اوپردم . لکن سن بنه اویانمزدك. چونکه سن آرتق اویانماق اوزره او اویقویه طالدك، دکلمی نژادجغم؟ اویو! اویو! بلکه برکون اولور، برابر اویانیرز ، کیم بیلیر ؟.

« آه ! یاربی ! بوکوردیکم شیلر رؤیا اولیویرمیدی ! احتمال بوبر رؤیای هائله‌که کوریبورم. آه! بورؤیادن بنی بر اویاندیران اولسه ! لکن بوقدر اوزون ، بوقدر متسلسل رؤیا نصل کوریله‌بیلیر ؟ ایشته دها درت کون اول زیارتلرینه کیتدیکم، هربرینك روحانیتندن باشقه‌باشقه مدداومدیغم اوعزیز وجودلرك آرامکاه غباری اولان‌ایوب موقعی‌که مغرب کونشنك باران اشعه‌سی آلتنده تغیر ناپذیر سیمای بارد وجامدیله منظرمده نمایان اولوب طوریبور . بوده‌می رؤیا ؟ »

بویله‌دوشونوب‌سویلنه‌رك کوپرویی‌کچدم، غلطه‌یولی‌طوتدم. اون‌ایکی‌سنه اولدن‌درت کون‌اوله‌قدر ایوب‌زیارتلرینه عائدخاطرات ذهنمدن کچیور ؛ قلبم ، روحم ، دماغم بوتون بوخاطره‌لرك تأثیرات الیمه‌سنه‌قاپلدیغندن کوزلرم آرتق هیچ برشی کورمیور، قولاقلرم آرتق هیچ برشی ایشتمیوردی . بن کویا درین بر بوشلق ایچنده یووارلانیوردم .

کیده‌جك اولان ازمان افتراق آرتق ساعتله دكل : كونله ، هفته ايله ، آى ايله ، سنه ايله صاييله‌جق . بو آيلرى ، بو سنه‌لرى بن‌ده صايه‌جقمى‌يم ؟ سن شيمدى هنوز چوجوقسك. لكن چوريه‌جكسين. ابتدا اتلرك كميكلر كدن آيريلوب دوشه‌جك، بونلرى — صاغلغكده اوزرلرينه باصمقدن چكينديكك — برطاقم حشرات ييوب بيتيره‌جكلر . صوكره انظار تحسرى سمالرده

طولاشان كوزلرك اويوله‌جق. معالئ تحسسات وتفكراته محرم اولان دماغك دوكيله‌جك . بونلرله‌ده عقربلر، چيانلر برقاچ كونلر كچينه‌جك . سن برقديددن عبارت قالديغك حالده موجوديتكك غايت مضحك بولديغك بو نتيجه سنه سوره‌كلى خنده‌لرله كوله‌جكسين . الك صوكره كميكلر كى‌ده اوقاره طوپراق كميره كميره‌محو ايده‌جك. سن بوتون بوتون معدوم وبى نشان اوله‌جقسين.

توفیق فکرتله بومسئله‌یه دائر سوز ایدییوردق . آره‌یه صددن خارج صحبتلرده طبیعی ویا التزامی اولارق قاریشیوردی. اونم سکونت ظاهر حالدن — خصوصیله ارجمندی عائیتده کوردکدن صوکره — تعدیل آلام درون ایتمش ظن ایدییوردی. اسکله‌یه ایندك . اوراده براقدیغمز بررفیقی‌ده آلدرق واپوره کیردك . کوپری‌یه چیقنجه اونلره وداع ایتدم . بن آرتق یالکز ایدم . وبویالکزلغه بر ایکی ساعتدن بری بر احتیاج شدید حس ایدییوردم . ساعته باقدم طقوزه کلیوردی .

§

« دون بوساعتده بن نره‌ده ایدم ونه‌لر کوریییوردم ؟ زواللی نژاد! شیمدی تمام برکون برکیجه‌درکه سن‌طوپراقده‌سین! سن بنم روحم دکلمی ایدك که اوچدك کیتدك؟ بن نصل اولیورده حالا یاشایورم ؟ دیمك که برانسان روحسزده یاشایه بیلیور . ویاخود ظن ایتدیکم کبی بز بری بریمزه مربوط دکلمشز . یابنم اوقدرخوف وتلاشم نه‌ایدی ؟ اونلر شوننیجه‌یی کورمه‌مك ایچون‌میدی ؟ ایشته بونی‌ده کوردم . بونی کورمکله برشی‌غائب ایتدیکمی‌ده آکلایورم . اوت ! بوکون بنم برشی غائب ایتمشه بکزر برحالم یوق. اوخ ! نژاد ! هیچ اولزسه‌سکا لزومی‌قدر آغلایه بیلسه‌یدم !..

«اوت نژاد! سن شیمدی برکون برکیجه‌درکه کوچوکصوده اوسیاه سرویلرك یانده، قاراکلق، صوغوق ، یاش برمزارك ایچنده ، طوپراقده‌سین . ایشته ساعتلر بویله کچیور . یکرمی درت ... تمام یکرمی درت ساعتك بویله کچوب کیتدیکنی بن نصل اولدی‌ده طویمادم ؟ بوساعتلر یارین بوزمان قرق سکز، اوبرکون بیلمم نه‌قدر اوله‌جق. بونلر هپ‌بن طویمادنمی کاوب کچه‌جکلر ؟ صوکره ، صوکره اونم خبرم اولمقسزین آقوب

معطوف ایدی . سوزه براز فاصله ویردکدن صوکره او ، ینه کوله‌کوله برشیلر آکلاتمغه باشلادی . اوسویلدیکی قدر بن‌ده ایچمدن اوکا شویله خطاب ایدییوردم :

« نژاد قارداشك حما آتشیله یانارکن سنی صایقلادی طوردی؛ « ارجمند بوراده‌می؟... چاپقینك‌سسی‌کلیورقولاغمه!» دیه قاچ کره تحسرلر کوستردی . اودقیقه‌لرده سن اوندن هیچ برسس آمادکمی ؟ سن اوسسی آرتق بردها ایشیده‌میه‌جکمی بیلیورمیسین ؟ سنی « ارجمند ! ارجمند !.. » دیه چاغرر کن یورکی خالص برحس شفقتله چارپان اوبویوك برادرکدن، اوحامیٔ مستقبلکدن . اورفیق صدیق حیاتکدن . اوسوکیلی نژادکدن أبدیاً آیرلدیغکدن بی‌خبرسین اویله‌می ؟ لکن نیچون اومعصوم خنده‌لرکله پارلایان چهره‌که آره‌صره بردنبره برطوفلق کلیور ؟ نیچون او نور بی تاب نظرك بعضاً برانق دورادورك مجهول برنقطه‌سنه طوغری سوزیلوب کیدییور؛ روحك اونمی آرایور؟ آغلامقمی ایستیورسین؟ هایدی بری بریمزه صاریله‌لم ده اویله آغلایه‌لم ! »

بکا حسیاتمی بوغدیروب قولاً وحالاً مراثیلك ایتمك مجبوریت الیمه‌سنی تحمیل ایدن بوموقعده صیقلماغه باشلادیغم وارجمندی حمد اولسون حال نقاهتده بولدیغم ایچون آرتق ملاقاتی دها زیاده‌اوزاتمغه لزوم کورمیه‌رك توفیق فکرته‌اشارت ایتدم . ایکیمزده قالقدق . چوجوغه وداع ایتدك آیرلدق.

ارجمندبرادرینی کورمیه‌لی بربوچوق آیه‌قریب‌زمان کچمش اولدیغندن اونی زیاده‌سیله اوزله‌مسی ، اوندن خبر صورمه‌سی پك‌طبیعی ایکن برساعتدن زیاده ممتد اولان ملاقاتمزده سوکیلی قارداشندن قطعا بحث ایتمه‌مسی نه‌دن ایدی ؟ عجبا فلاکتدن خبردارمی ایدی ؟ اویله ایسه ایلك تأثراتنی کیرمش دیمك اولور. هنوز بر شیدن معلوماتی یوقمیدی اوحقیقت عدشه‌نی بوزواللی معصومه بز نصل سویلیه‌جکز ؟

خبر آلنجه ارجمند قوشه قوشه بنی قارشیلامغه کلمجك دیه اومیوردم . بزی آشاغیده براوطه‌یه آلدیلر . برآز بکلدك. ارجمند حالا کورونمیوردی . صبر ایده‌مدم :

— ارجمند نچون کلمیور؟ یوقسه یکیدن کیفنیمی بوزدی ؟.

دیدم .

— خایر!. أییدر. لکن هواپك صوغوق‌ده اوشومسون دیه یاتاغندن چیقارمیورز . دیدیلر .

کوره‌بیلیرمی‌یز ؟

— یوقاریده‌در ، بیورك !

***

توفیق فکرتله ارجمندك اوطه‌سنه چیقدق. ارجمند یاتاغك اچنده . اطرانده اسکی، یکی برچوق کتابلر . رسملی غزته‌لر طارمه طاغنیق‌یایلمش. چوجوق‌بزی کورنجه بردنبره شاشیردی. بز صوریبوردق ، اوجواب ویرمیوردی . رنکی ، حالی ، لقردی ایدیشی هپ ایلکنه دلالت ایدیوردی . ایلك شاشغینلغنی کچیردکدن‌صوکره سربست قونوشماغه، اوکتابلرده، غزته‌لرده ، اوقودیغی ، کوردیکی تحفه‌لری بشوش چهره‌سیله بزه‌نقل ایتمکه‌باشلادی. سوینجندن کوزلرینك ایچی کولیوردی. بنده حالدن برشی حس ایتدیرمه‌مك ایچون کوله‌کوله اونی‌دیکلیوردم. فقط‌ایچمدن : «زواللی غافل چوجوق ! سوکیلی قارداشك نژادك نه اولدیغندن خبرك اولسه‌یدی شیمدی شو دقیقه‌ده خندهٔ سرورینی اخفا ایده‌مین کوزلرکدن صیجاق صیجاق قطرەلر دوشردی . » دییوردم . شیمدی آرتق اونك لقردیلرینك هیچ بری قولاغمه کیرمیوردی . کوزلرم کوزلرینك اچنده ، فقط سمع دقتم روحمك کیزلی أینلرینه

بن‌ده دها برقاچ آی‌اول مسعود اولمغه چالیشیرکن بومسعودیته باشقه‌لرینك فلاکت‌ومصیبتی یوزندن خلل کتیرمکه راضی اولمادیغم حالده بوکونکی فلاکتمدن باشقه‌لرینك‌ده حصه‌دار اولماسنی بکلدیغم حقسزلقده حماقت درجه‌سنه کیتمك ، طبیعت بشریه‌یه صوك‌مرتبه‌ده وقوفسزلق کوسترمك‌دکلمیدر؟.. زوللی نژاد ! بوشیلری‌نه‌ایی دوشونوردی! شیمدی اونم یرمده بولنسه‌یدی بوتون‌جهانك بوطور شادمانیسنی ضروری وپك‌طبیعی وبلکه‌ده پك خوش بولوردی‌ده بوندن طولایی قطعا متأثر اولمازدی . آه ! بن بك ضعیف وناقص یارادلشم . فقط آرتق غیرت ایده‌یم . آرتق براز متین اولهیم‌ده آغلامه‌یم . » دیه‌رك کندی کندیمه جسارت ویرمکه چالیشیور ودائما ایلریلیوردم. بواثناده ایلریده توفیق فکرتی کوردم‌که ایکی رفیقیله برابربکا طوغری کلیوردی . هپ بردن طوردق . نره‌یه کیتمکده اولدیغنی صوردم . بنی زیارت متصدیله چیقدقلرینی سویلدیلر . بن‌ده کندی مقصدمی آکلاتدم . وبکا رفاقت ایتمسنی توفیق فکرته تکلیف ایتدم . درحال قبول ایتدی . بولندیغمز نقطه‌ده هپ طورییوردق . نژادك اسکی ، یکی فوطوغرافیلرندن برقاچی اوزرمده ایدی . بونلرك الکیلرندن بریسنی توفیق فکرته اوزاتدقده : « ایشته دون کوچوکصویه براقدیغمز نژاد! ممکن ایسه بونی « ثروت فنون » ه کچیرك . جوانلغنه مرحمةً بلکه روحنه برر فاتحه کوندره‌جك برقاچ صاحب خیرك نظرینه تصادف‌ایدر.» دیدم. بودقیقه‌ده براز اولکی‌ملاحظات فلسفیه‌دن ذهنمده هیچ برشی قالمش . روحم ، قلبم تأثیرات فلاکتمه تمامیله مغلوب اولمش ایدی . یانمزدن کلوب کچنلرك استخفافلی نظرلرینه رغماً بن آغلایوردم .

اورادن هپ برابر کوپریه ایندك . تقریباً بر ساعت صوکره‌ده ـ توفیق‌فکرتله ایکیمز ـ اسکداره ارچندك مسافر بولندیغی خانه‌نك قاپوسنی چالیوردق. قاپو آچیلوب بزم کلدیکمه

اولزسه اون کشی بولنسه‌یدی !.. لکن بوتحسر وتأثر بکا کوره‌در . سنجه بونك حکمی یوقدر. سن بشریتده بنم آرادیغم قابلیات تحسسی کوره‌یدك بوحیات عائلدن بلکه اوقدر چابوق کچمزدك . سن کندی مظهریتکدن البته خشنودسین . لکن بن ؟. آه ! بن نه‌یاپه‌یم ؟ بن‌یاپه یالکز بوجهان خسران وخذلانده نصل یاشایم ؟ »

شیمدی‌قلبمك یاره‌سی صیزلار کبی اولیوردی. کوزلرمدن یاشلر بوشانمق ایچون الك اوفاق بروسیله کافی اوله‌جقدی . فلاکتزده‌لره قارشی اطوار عالم وآدمه‌کی قیدسزلقله بوتون فلاکتلرك دهـا زیاده آغرلاشدیغنی وبلکه بوحالك بشریت ایچون هرفلاکتدن‌آجی برفلاکت اولدیغنی دوشونه‌رك طاقت‌ـ برانداز بریأس وفتور ایله سنده‌لیه کیدییوردم . بعضاً اوچ بش قدر سوسلی مادامله‌رك قونوشمق ایچون یولك تاورته‌سنده طوروب دیکله‌لری خط حرکتمی شاشیرته‌رق وجودمی زحمته دوشوریور ، بعضاً قول قوله ویرمش ایکی دلیقانلینك یانمدن کچرکن سوره‌کلی قهقهه‌لر قوپارمه‌سی بینمی صارصه‌رق روحمه اذالر ویرییوردی . « آفرین ، سکا قوجه انسانیت!.. تحسین،سکا بویوك مدنیت !. » دییوردم. صوکره حس وفکرمی درحال دکیشدیروب : « انسانیت ومدنیتك نه قباحتی وار ؟ بوعالمه هرکس کندی‌ایچون کلیورمی ؟ هرانسانده یالکز کندینی یاشاتمق ایچون چالیشوب دیدیکمز فیرتی برکیفیت جبلیه دکلمی ؟ ملك دیدیکمز صبیلرده بیله آثار مشئومه‌سی کمال وضوح ایله ظاهر اولان بوکیفیت جبلیه‌نك جعلی وصنعی برطاقم عادات وقواعدله تعدیلی قابلمیدر ؟ وبوقابل اوله‌مدیغندن طولایی انسانیت ومدنیتی اتهامه نه‌حق واردر ؟ جبلی وطبیعی اولارق کیم کیمی دوشونور ؟ خصوصیله باشقه‌لرینك تسکین آلام واضطراباتی‌ایچون کندی‌سرور وذوقندن، کندی رفاهیت وسعادتندن غرضسزجه فدا کارلغه قاچ کشی راضی اولور ؟

کیندم .. کندیمی قاپودن دیشاری آتدم . حالسز ، مجالسز آغیر آغیر یوریه‌رك بك اوغلی جاده‌سنه چیقدم. شباطك بونادر وشعشعه‌دار صباحندن استفاده‌ایچون رنکارنك البسه‌لری، مکلف (توالت) لری، شاد وخندان چهره‌لری ایله اوکنیش جاده‌یی بر کناردن اوبر کناره قدر طولدیران قادین وارکك برچوق نشوه‌مندان حیاتك برطاقمی یوقاریه، دیکرلری آشاغی‌یه طوغری یوریوب اغلان مرور ایدییوردی. آشاغی طوغری کیدنلرك آره‌سنده — بوحرکات شوق ونشاط عمومینك آهنك دلپسندینه خلل ویرن شکسته وجودم ، پژمرده قیافتم ، برهمزده سیمای مکدرمله — بن‌ده آغیر آغیر ایلریلیوردم . وطن ایدییوردم که بوقدر خلقك ایچنده بنی شخصاً طانیانلر : « اینته برزوواللی‌پدر بد بخت که سوکیلی اوغلنی‌دها دونکی کون طوپراغه ویردی . » دیه‌رك بنی بری برلرینه کوسترەجکلر وآزچوق مناسبتمز اولانلر ایسه همان یانمه کلوب غایت صمیمی برلسان ایله ایغای تعزیت وتسلیته قالقشه‌جقلر . « بن بونلره عجبا نه‌یولده مقابله ایتملیم ؟ آه ! بنم بوکون اویله معاملات رسمیه ایله اوغراشه‌جق حالم‌می وار ؟ » دییوردم . حال‌بوکه اومدیغم ، بکلدیکم شیلرك هیچ بری اولمایوردی . بنی‌طانیان وطانیمیان بوتون نظرلر ایچون بن بر سایهٔ موهوم کبی کچوب کیدییوردم . اوپریشان حالم ، اوپژمرده قیافتم ایله غالبا هیچ کیمسه بکا سلام ویرمکه‌بیله تنزل ایتمیوردی. بن سویلنیوردم:

« زوواللی نژاد!..موسمسز کوچوکصویه کیتمسه‌یدك بوکون بوراده . بوغمبه‌لکك ایچنده بنکه سن‌ده بونمیوردك. بوتنزه صبحکاهیدن استفاده ایتمك ، شوبیکلرجه خلقك بیکده طوقوز یوزدن زیاده، سنك حقك‌ایکن‌حکم قضا، سنی اونبش یاشکده طوپراغه صوقدی . بوشعشعه‌لی شباط صباحنك بودم شوقا. شوقنده سن حفرهٔ تنك وتار مزارکده اویوماغه‌محکوم اولدك. شوبیکلرجه فنیرك ایچنده‌سنك نجیبهٔ غریبانه‌کی آجیه‌جق هیچ

بواعتراندن صوکره آرتق طبیب فلان جلبیله بیهوده وقت
کچیرمکسزین کندیسنی مکتبدن آلوب باقلمق اوزره بریره
کوندرمکه لزوم قطعی کورمیوردی . فقط نره یه ؟

بو محلی أو خلقیله بالمذاکره قرارلاشدیرمق ایچون ارجمندی
مکتبده براقه‌رق بن قوشه قوشه أوه کلدم. اقربادن اسکدارده
اقامت ایدن برخانم طرفندن، نژادك حالنی استفسار ایچون، برقادین
کوندرلمش اولدیغنی خبر آلنجه ایشته بوکا ترفیقاً ارجمندی
اسکداره کوندرمك مناسب اوله‌جغنی دوشوندم. بونی أوخلقی‌ده
تنسیب ایتدیلر. بونك اوزرینه وقت فوت ایتمه‌رك واوقادینجغزله
برابر برده اوشاق آله‌رق تکرار مکتبه کیتدم . وصورت
قراری ارجمنده آکلاتدم .

ارجمند ، قارداشنی آطه‌ده ، بوراده‌کی أومزی، ایسه
— خدمتجیلردن برینك ساری بر خسته‌لقله کویا تحت تداویده
بولنمسندن طولایی — بولاشیق بیلیوردی. اونك ایچون کندیسنك
اسکداره کوندریله‌جکندن طولایی بر سبب صورمه‌سنه محل
یوقدی .

اسکداره وارلدیغی کبی اول‌امرده حاذق ومعروف برطبیب
جلب اولنه‌رق چوجوغك معاینه ایتدیرلمسی ، ثانیا طبیبك
مناسب کوره‌جکی یولده مداواته دقت اولنمسی. ثالثا چوجوغك
هرکونکی حالنه دائر طبیبدن برکاغد آلنه‌رق بکا کوندرلمسی
تنبیهاتیله بونلری برعربه‌یه بیندیردم ، کیتدیلر .

ایرتسی چارشنبه کونی آلدیغمز خبرچوجوقده کی راحتسزلغك
انفلوآنزه‌دن نشأت ایتدیکنی واجرا ایدیلان مداواة اولیه ایله
حرارتك تناقصه یوز طوتدیغنی ، دها ایرتسی کونی کلان خبر
ایسه ایبلاکك بردوام اولدیغنی مشعر ایدی. بوجمعه کونی ایسه هنوز
بر خبر کلمه‌مش ایدی . اونك ایچون بوکون بالذات کیدوب
چوجوغی کورمك ایستیوردم .

— خسته دکلم ، دییورم سزه .. هیچ برشیئم یوق.

— خسته دکلسین‌ده یچون حولی‌یه، اویونه چیقمادك‌ده یالکز باشکه آشاغیلرده قالدك ؟

— یول‌یوریه‌جکمده بوراده کندیمی یورمش اولمایم دیه.

— بن مدیری کوره‌یم . بورادن برطرفه کیتمه . بنی بکله ، شیمدی کلیرم .

*

مدیر مکتبله ملاقاتمز تقریباً اون دقیقه امتداد ایتدی . چوجوغك راحتسزلغندن ، بوحالدن‌بکا درحال‌معلومات ویرلك ویاهیچ اولزسه‌چوجوق‌مکتبك طبیب‌خصوصیسنه کوستریلوب کندیسنه احتیاطاً برایکی کون‌پرهیز واستراحت ایتدیرمك اقتضا ایدرکن بوتقیداتك نصل اولوب‌ده ایفا ایدلمدیکندن وهپسندن غریب اولەرق بویله راحتسز ایکن چوجوغك بوکون سوقاغه چیقماسنه مساعد بولنلدیغندن شکایتله نهایت بنم جلب ایده‌جکم برطبیبه کندیسنی معاینه ایتدیره‌رك لزوم کورینورسه موقتاً مکتبدن آلمق ایچون مدیرك موافقتنی استحصال ایتدکدن صوکره زیارت اوطه‌سنده بکا منتظر بولنان ارجمنده ملاقی اولدم. بن بوقراری اوکا تفهیم ایتدیکم‌صره‌ده ایدی‌که حولیده برصف تشکیل ایدن چوجوقلر بشوش سیمالریله قپودن چیقدیر کیتدیلر .

رفیقلرینك بویله چیقوب کیتدکلرینی (پارلووار) ك پنجره‌سندن کوره‌رك آرقه‌لرندن متحسرانه باقه قالان زوللی معصوم بوکون اونلره رفاقتدن امیدینی کسنجه بکا دوندی دیدی‌که : « کیتمدیکم پك ایی‌اولدی، بابا ؛ زیرا بوکون هیچ حاله یوق . »

چوجوغك کرچکدن راحتسز اولدیغنه شبهه براقمایان

احتیاطاً یئه آشاغیده ، (أنفیرموری) ده بولنیور .

— کوره‌بیلیرمیم ؟

— البته کوریرسکز .

ایکی‌دقیقه‌صوکره ارجمند کلدی. یاناقلری‌قیزارمش، کوزلری هم براز قانلی ، هم‌ده زیاده‌سیله یورغون . بوسیمادن آ کلاشیلیوردی‌که چوجوق راحتسز ایدی. صالونه‌کیرنجه المی اوپمك ایچون یاپمه صوقولمق ایستدی . اونی بوحرکتدن منع ایچون: « اوتور!.اوتور!. برشی‌صوره‌جغم. » دیدم.شاشیردی. بندن براز اوزاقده‌کی بر صندالیه‌یه اوتوردی . قونوشماغه باشلادق :

— خسته‌سین غالبا ؟..

— خایر، بابا ، خسته دکلم. دون براز باشم آغریدی ، آزیجق‌ده آتشم واردی . آشاغیده اوتوردم، درس‌ده یاپمادم. بوکون پك ایی‌یم .

— حالك اویله سویله‌میور . (ترمومترو) قویدیلرمی ؟

— اوت ، « اوتوز سکز » دییورلردی .

— اوتوز سکزمی ؟ ایی بیلیورمیسین ؟

— اوت ، اویله ایشتدم ..

— هکیم کوردیمی ؟

— هکیملك برشی یوق که ... پك ایی‌یم .

— بوکون‌ده (ترمومترو) قویدیلرمی ؟

— بوکون‌باشم آغریمیورکه.. شمدی کزمکه کیده‌جکز.

— نه‌کزمه‌سی بو ؟

— بویوك مکتبده بر اکلنجه ترتیب اولنمش ، بزده اورایه کیده‌جکز .

— هله‌سن کیده‌مزسین ..

— نیچون بابا ؟.

— خسته‌سین‌ده اونك ایچون .

نژادك افولندن ایکی کون اولکی صالی کونی برشی صاتون آلمق ایچون سوقاغه چیقمش ایدم . آلتن شیئی ارشقلر اوه کوندردکدن صوکره بن یالکزجه تقسیمه طوغری کیدرکن معلم کوچوك اسماعیل افندی یه تصادف ایتدم . سلاملاشدق . یانمه کلدی . شایان احترام طور ادب وحرمتیله بکا رفاقت ایتمکه باشلادی . بیلیوردم که نژادك خسته لغندن کندیسنك خبری یوقدی ، سویله دم . بوذاتك مکتب سلطانیده عقاید درسی ویردیکنی ، نژاده حسن معامله ایله اظهار آثار توجهدن خالی اولمدیغنی ایشتمش ایدم . اونك ایچون خسته مزك شفایاب اولماسنه دعا ایتمسنی صورت مؤکده ده رجا ایتدم . برعقاید خواجه سنك دعاسنده باشقه تأثیر اولدیغنی دوشونه رك بو تصادفی فال خیر عد ایدییوردم . ایکیمزده سکوت ایده رك یوریبوردق . بواثناده بیله مم هانکی برقوت دفعةً ارجمندی خاطریمه کتیردی . کیدوب کورمك ایچون کوکلمده برآرزوی شدید حس ایتدم . واسماعیل افندی یه وداع ایدرك چوجوغك مکتبنه کیدیله جك سوقاغه صاپدم . اوچ دقیقه صوکره مکتبك حولیسنه داخل اولدم . تنره زمانی ایمش . بوتون چوجوقلر حولیده طاقم طاقم توشوشوب اویناپورلردی . برچوق باقندم ، آرادم ، آره لرنده ارجمندی کوره مدم . بوکا برمعنی ویره میه رك مکتبك ایچ قاپوسنه طوغری ایلریله دم . مردیونی چیقارکن چوجوقلردن بریسی قوشه قوشه کلدی . و : « ارجمند خسته .. » کلمه لرینی آرقه مدن فیرلاتمقله برابر ینه غائب اولدی . بوخبری ایشیدیر ایشتمز دیزلرم تیتره مکه باشلادی . اورایه یبغیلیویره مه مك ایچون وار قوتمی جمع ایدرك یوریدم . طوغریجه زیرت اوطه سنه کیردم وبر صندالیه یه کندیمی بی تاب آتدم . متعاقباً قپوجی کلدی . تلاش کوسترمیه رك اوکا صوردم :

— ارجمند خسته می ایمش ؟

— دون براز کیفسز ایدی ، بوکون ایدر . لکن

صباح اولدی . مابین اوطه‌سنده بر یر حاضر ایتدیلر . او- رایه ایندم . سوقاقلرینه ولولهٔ حیات ایله طولماغه ، کونش‌ده قارشی طرفده‌کی یوکسك بنالرك یوزلرینی پارلاتمغه باشلادی .

عالم ینه اول عالم ، دوران ینه اول دوران !

سوزی عقلمدن چیقمیور ، دیلمدن دوشمیوردی . اره‌ده بر غرغره ، بر قاچ یوتوم سوت .

چهرهٔ دنیانك بر لاقیدیٔ مطاق ایله بو صباح کولومسه‌یوب طورمه‌سی اعصابمه فنا حالده کرکینلك ویریبور ، فکرمك هیجان واضطرابنی آرتیریبور . بنی عادتا اغضاب ایدیوری . کندی کندیمه « لکن بو فلاکتك التنده أزیلوب طوریرکن بن بیله اغلایه‌مدیغم حالده دنیا نیچون کولمسون ؛ شو ساعتده کیم بیلیر قاچ بیك فلکزده یتیملر کبی اغلایور . بنم اونلردن خبرم وارمی ؟ بن اونلر ایچون اغلابورمیم که بنم فلاکتم ایچون‌ده عالمك اغلامه‌سنی ایستمکه حقم اولسون ؟ هیچ اولمزسه بن کندی حسابمه اغلایه‌بیلسه‌یدم ! دیمك که بنم اغلانه‌جق برحالم یوق . بن خیاله زورله اینانمق ، الدانمق ایستیورم . » دیبوردم . نه فائده که بودرلو ملاحظه‌لر ، محاکمه‌لرله تسکین هیجان افکار قابل اوله‌میوردی .

§

— بوصباح ارجمنددن خبر کلدیمی ؟
— خایر ، دها کلمدی .
— اویله ایسه کیده‌یم اونی کوره‌یم ..
— پك ایی اولور . کیدیکز ..

§

کیجه ایلریلیور ، سکوت وسکونت کیتدکجه آرتیوردی . کیجه یاریسندن بر ایکی ساعت صوکره‌یه قدر سوقاقده اره صره کچن بر عربه‌نك خشك و خشین کورلتیسی بکا مزارنده اویومقده اولان نژادك روح آسوده‌سنی ازعاج ایدییور کبی کلیوردی . نهایت اورته‌لقده درین بر سکونت حکمفرما اولمغه باشلادی . کیجه‌نك اذیال سیاهی آلتنده ذیروح وبیروح بتون اشیا آغیر براویقویه طالمش ایدی. خلاف معتاد بو کیجه یاتاق اوطه‌مده صوبه‌نك اوزرینه براقیلان بر قندیلك متحرك ضیای ضعیفی صوبه بورلرینك دیواره‌عکس ایدن بچمسز کولکه‌لرینی منفور بر لرزش نظر خراش ایله کوزلرمك اوکنده اویناتیور. بوکا مقابل صباحدنبری اولوب بدن شبلر الك اوفاق تفرعاتنه‌قدر ذهنمدن تکرار تکرار کلوب کچیور، صباح ایسه آرتق تقرب ایدییوری .

« کائنات اویقوده . نژاد ؟ . اوده مزارند اویویور. یا بن بچون کوزلرمی قاپایه‌میورم ؟ باری براز اغلاسه‌م . . بچون اغلایه‌میورم عجبا ، اوف ! باشم ! باشم ! . . »

ایکیده برده بوبله سویلنیوردم. بر ارالق قلبمی یوقلادم. علی‌الصباح بردنبره آچیلان جریحه‌دن حالا صیجاق صیجاق قانلر بوشانیور وبو جریان دما یاره‌نك وسعتنی . عمقنی اکلامغه مانع اولیوردی . لکن بن بو جریحه‌دن هیچ برآغری صیزی طویمیوردم . بنی مضطرب ایدن یالکز باشم ایدی . صدمهٔ قهری التنده وارلغمی أزمکه اوغراشان فلاکتك بتون آلامی باشمه، بینمه هجوم ایتمشدی بن متصل : « اوف ! باشم ! باشم ! . » دیه شکایتدن کندیمی آلهمیوردم . سکز اون کوندنبری علی التزاید دوام ایدن تهیجات عصبیه‌مك دون صباحدنبری واصل اولدیغی حد افراط ارتق بنی اغلامه‌دن زیاده کولمکه سوق ایدییوردی . ایسته‌یوردم که کیمسه‌یه غریب کلسون‌ده بن قهقهه‌لره کوله‌یم !

بوراده قاله‌جغم .. بوراسنی پك سودم .. اوده‌كیلره سلام !)
دیبوردی . یالكز بن كلدم بن .. بن یتشمزمی‌یم !. بوكون
هوا پك كوزل ، پك ده موافق ایدی . جنازه هواسی !. هله
هیچ زحمت چكمدی . شیمدی غروب‌ده كوزل اوله‌جق . تمام
نژادك بكندیكی غروبلردن . بیلمم اورادن كوره‌بیله‌جكمی ؟ ـ
كونش شیمدی سونوك سونوك . اولكون اولكون باتمه‌یه
حاضرلانیور . صاقین ها ! بوكا الدانمه‌یك . یارین صباح اوینه
پارلاق پارلاق ، دیری دیری طوغه‌جق ! شیمدی اغلایورگبی
كورونشنه باقمه‌یك ، یارین صباح اوینه كوله‌كوله‌میدانه چیقه‌جق .
لكن نژاد ؟.. ارتق اوبردهاطوغمامق اوزره غروب ایتدی !.
اغلانه‌جق شی .. فقط بن كولیورم . ذاتی اغلامه‌نك فائده‌سی
وارمی ؟ باق ! زمان ، جهان ، هرشی كولیور . بوآهنك
عمومی‌یی‌بزمی بوزه‌جغز ؛ موت !. قوجه‌حقیقت ! اوبیله بوخیاله
قاپیلوب كولیور . باری سزده‌اغلامه‌یك ! نه‌یاپه‌لم ؟ دنیابویله ..
نژادك دیدیكی كی حیات بونلرسز اولمیور . دنیا بویله .. عجبا
اخرت‌نصل ؟ ـ أبی‌بریراولسه كرك . نژادتوكلی ایسته‌مزدی .
اذنمی اوقونیور ؛ اقشام اولدی دیمك . غازلرده یانمش ..
شیمدی مزارلق كیم بیلیر نه‌قدر قاراره‌جق ؟ زوالی نژاد !
یالكز قالدی . لكن اوقورقمازكه ... »

بورابطه‌سز ، انتظامسز ، عواقبسز لقردیلر متصل آغزمدن
دوكولیور .. بونلری ایشیدنلر حیرتله بری بریته باقیوردی .
كندیمی بركوشه‌یه بی‌تاب آتدم . اره‌ده برغرغره ، برقاچ
بوتوم سوت .

كیجه اولدی « خسته‌سین ، راحتسزسین » دیه‌رك بنی یاتاق
اوطه‌مه چیقاردیلر . صویوندم ، قاریوله‌مه اوزاندم . خناقدن
فی‌الحقیقه راحتسزلق طوییوردم . فقط اویقویه مانع اوله‌جق
درجه‌ده دكل . نه‌فائده‌كه بن اویقویه طالارکن بردنبره صچرا-
یوب كوزلری آچیوردم .

نژاد اولدی .. بهاشایورم!

اونی کوچکصویه براقدقدن صوکره اونبر صولرنده أوه کلدم . ایکی ای اولکی جهرهٔ بشوشیله اوشاق قاپیی آچدی . ایچری کیرنجه نظرم اك اول صول طرفده ، کوشه‌دکی انواب اصه‌جغه تعلق ایتدی . نژاد أوده بولندیغه سوپوریلوب تمیزلندکدن صوکره دائما اورایه براقیلان پالطوسی ، شمسیه‌سی ، باستونی یرلرندن قالدیرلمشدی . « اوت . ـ دیدم ـ ارتق اونلرك بورادہ ایشی یوق .. چونکه اونلرك نژاده عائدیتی قالمادی ... نژادك دنیایه تعلق کسلدیکی کبی . » صوکره مردیوندن چیقدم .

دهادونکی کون بوساعتده طبیبلرك (چوجوغکزاوله‌جك !) دن دها آجی اوله‌رق : « خسته کز آغیردر . فقط امید کسلمز .. » یوللو بیان زهر افشانی ، بوقاره خبری بمله برابر ایشیدن کوچك صفه ـ که سبب تفریشی ، مدار انتظامی ، پیرایهٔ معنویسی ، شوق وفرحی ، حیاتی ، روحی نژادك وجودی ایدی ـ قدیفه صندالیه‌لری ، چینی صوبه‌سی ، مکلف آصمه لامبه‌سی ، سوسلی پیانوسی ، دیواردکی ظریف آصمه ساعتی ، ستاتولری ، لوحه‌لری وسائر تجملاتی ایله ارتق مؤبداً متروکیته محکوم برمحفل مشئوم کبی چرکین برظلمت ، مخوف بر قسوت وسکونت ایچنده نظره چارپیوردی . بونی چیکنه‌یه‌رك حرم بلوکنه چکدم . زوالللی نژادی کیمی اولادی ، کیمی قارداشی ، کیمیسی محترم برافندیسی کبی سون قادینلرك ، قیزلرك هربری برکوشه‌یه بوزلمش الآن اغلاشیورلردی . بونلر بنم کلدیکمی خبر النجه برر برر یانمه طوپلاندیلر ، بن سویلنیوردم :

« نژادی براقدق . کوچکصوده قالدی . ارتق بورایه کلیه‌جك . بکا اویله دیدی . « سزکیدك، کیفکزه باقك.. بن

برتیغ آتشین صوقیلور قلبه دمبدم . . .
صارصار حیات شومی مفلوج برالم . . .
اغلار وجود نحسمه مبهوت برندم . . .
یتمزمی چکدیکم بنم ای خالق الازل !
روحم نژاد !.. کل بکا .. برتسلیته کل !

تنها یاتاردی سنك مصلاده نعش پاك . . .
بختك کولردی جلوه‌سنه بی‌نیاز وباك . . .
کوردم افقده براوفاجق ابرکریه‌ناك . . .
طوردق نمازه اجر ایله پرشوق وانهماك .
فانیلرك یانده مهیا طوران مغاك .
تابوتی یوتدی ، اوستنه درآن بیغلدی خاك .
بیلمم نصل بوحالی کوروب اولمادم هلاك . .
چلدیرمدنمی بن اورادن ایتدم انفکاك ؟
أولدرکه أولمك ایسترم ای واهب الاجل !
روحم نژاد !.. کل بکا .. برتسلیته کل !

هیچ کورمدم بوکونکی قدر برکوزل جهان !
کیمدر شودر کفن ؟.. شورادہ کیمدر اغلایان ؟
دریا ، چمن ، کونش ... نه‌یه قهر ایتدی اسمان ؟
نردن کلیر اوقهقههٔ موت مهربان ؟
اوچدك نژاد !.. اویله‌می ای روح آشیان ؟
بن برچوجوقمی‌یم یاته‌جق ؟ خسته‌لق یالان !
اقشامی اولدی ؟ باری اوقونسه‌یدی براذان .
طوپراقلره ویرلدی بوکون تازه برفدان .
کوندر شفا شو خسته‌یه ای رب لم یزل .
روحم نژاد !.. کل بکا .. برتسلیته کل !

آغلایین

بیك خوف جانخراش ایله درمانده برامل
عمقنده روحمك متمادی ایدوب جدل ،
تحریك ایدردی جسمی معلول و پرکسل ؛
طبم بولوردی عالمی طاتسز ، فقط کوزل ..
راضی ایدم سورونمکده ساقط العمل ،
بردن صوقنجه قابمه شمشیرینی اجل
خوف وامل قتیل اولهرق چکدی بندن أل ؛
اما که دردم اولدی بتر ، بولمادن خلل .
قورتار بوددن بنی ای رب لم یزل !
روحم نژاد !. کل بکا .. برتسلیتله کل !

طوکمش ده بوز کسلمش ایدی آتشین بدن . . .
لبلر صولوق ده هم ینه دنیایه خنده زن .
نائم روان لیل ایدی نزدنده بکله بن ،
ظل سحر جبینده دوشمشدی پرحزن .
پرپیر آلیردی اوچیسنی ، قطع ایچون کفن .
تنویر ماتم ایتدی طوغوب آفتاب شن !
تشویه ایندیرلدی یاتاقدن اوکورپه تن .
لکن نصل بوحاله طایاندم زوالی بن ؟
قهر ایتده آل شعورمی ای خالق الازل !.
روحم نژاد !.. کل بکا .. برتسلیتله کل !

تابوت .. ایچنده وقف سکون نعش محترم .
ماتم چکر اوکنده بیوك برسیاه علم .
هجران یورپر پینده سرافکنده ، بسته دم .
طوتمش کذارکاهی بتون موکب عدم ،
امادهٔ سلام طورپر صف بصف خدم .

دستره ایله قاجیر قاجیر کسدی . ایکی طرفندن ایپلرله تابوتی آصقی یه الهرق چوقوره ایندیردیلر . کسیلن پارچه‌لری ایپروب بر طرفه قویدقدن صوکره تابوتك قپاغنی ایاق طرفنه طوغری چکدیلر . بن بونلری هپ کوریيوردم . صوکره بیوك قپاق طاشلرینی لحدك اوزرینه عرضانی اوله‌رق یان یانه دیزدیلر . ارالقلرینی تخته پارچه‌لریله قپادیلر . بونلری ده کوردم . صوکره مزارك ایکی طرفنه بیغلمش طوپراغی ایکی کشی کورك کورك قپاق طاشلرینك اوزرینه آتدیلر . ارتق نژادجغم . . او بنم سوکیلی رفیق حیاتم اونبش بچق سنه اول توره‌ده ایدیسه‌ینه اورایه کیتمش اولدی . بونی ده کوردم !

اغلایوردم . فقط اغلامق بکا ارتق کولمك قدر عبث ، صوصمق قدر غریب کلیوردی . بن بوفلاکت ومصیبتك التنده نه درلو ازلدیکمی کندی کندیمه طویورمق ، اکلاتمق ایچون اغلامقدن باشقه بر واسطهٔ مؤثره دوشونوب آرییوردم . لکن بوواسطه‌نك نه‌اوله‌بیله‌جکنی تخطر ایده‌میوردم

بری طرفده اوقونان عشرلر ، ایدیلن دعالر ختام بولوب هرکس حقنی ، دیلنجیلرده عوائدینی آلدقدن صوکره جماعت طاغلدی . نهایت امام افندی :

— یا محمد بن عایشه ! دیيه تلقین ویررکن بن ده قبرستانی ترك ایتدم . اون دقیقه صوکره استمبوطك اکشیمش هوالی قاراسنده قونوشه‌رق طوپخانه‌یه طوغری کیدییوردق . زواللی نژاد ! . .

ارتق نژاد قرارگاه ابدیسنه کوتوریلیوردی . لکن اوقدر خلق ایچنده نژاده اغلایه‌جق برفرد بیله یوقدی . بن ایسه اغلامق ایستدیکم حالده بردرلو اغلایه‌میوردم .

کیم اغلایه‌یدی اوکا ؟. یوقدی بربیلن اونی... لکن
باقاردی حزن ایله تابوتنه بتون او اماکن .
پاپادیه‌لرکه اچلمشدی ، صامت و ساکن ،
شبابنه آجیورلر کبیدی . باق بوده ممکن
که برخیال ایدی بونلر زوالی قلبه تسلی . . .
زوالی قلبه الهی نصل ذهول تجلی ؟ . .

تابوت ، لاقید انسانلرك اوموزلرنده صاغه صوله میل ایدوب بنه طوغرولەرق ، ایلریلرکن قندیلی یولندن سرعتله کلوب یتیشن ایکی ذات جماعته التحاق ایتدی .

نژادك محب محترمی توفیق فکرتی اوزاقدن تشخیص ایدر ایتمز یانار یورکه بوزلی صولر سرپلمش کبی برحال حس ایتدم . « اوخ ! ایشته نژاده صمیمی اغلایه‌جق برقارداش .. ارتق شیمدی بن‌ده سربست اغلایه بیلیرم .. » دیه‌رك اوکا طوغری ایلریلدم . و : « توفیق ! بوکوردیکك تابوتك ایچنده‌کی قارداشك نژاددر . مزاره کیدییور . » دیدم . ایکیمزده اغلایوردق .

قبرستانه داخل اولدیغمز زمان امجدمك قبری اتصالنده ایکی اوچ ساعتدنبری حاضرلانمقده اولان لحدك صوك طوغله‌لری قونیور وبونك ایچون چالیشانلری برقاچ کشی براغزدن : « هایدی یکیتلرم ! اقشام اولیور غیرت ! غیرت ! . » دیه تشویق وتحریض ایدییوردی .

اوت ! اقشام اولیور ، نژادك برآن اول طوپراغه ویرلمسی آرزو اولنیوردی . نهایت لحد حاضر اولدی . تابوتی مزاره تقریب ایتدیلر . بویله ایشلرده مهارت تجربه کاریسی حال وحرکتندن آکلاشیلان بریسی تابوتك قپاغنی ایاق طرفندن

صاریلی ، بشیکده صاللانیرکن ایلك خندهٔ انبساطی اوسزمش ایدی . اوآشیانکه نژاد ایلك آدیملرینه اونك سینهٔ اشتیاقی تجربه‌کاه ایتمش ایدی . اوآشیانکه نژاد طیپش طیپش یورير ، چیتیر پیتیر سویلرکن فرحلی فرحلی ترنملرینی اوایشتمش ایدی . اوآشیانکه نژاد بیودکجه وجودندن چوق اول توسع ایدن فکر وحسنك صمیم سرائرینه محرم اولمش ایدی . اوآشیانکه نژادك نکته‌لی ، ظریف صحبتلرینی ایشتمکه آلشمش ایدی . اوآشیانکه نژادك طلوعه قارشی استغرافات شاعرانه‌سنه‌بالدفعات حیران قالمش ایدی . اوآشیانکه مهتاب کیجه‌لرنده منوردالغه‌لر ریختمنه خفیف خفیف کلوب چارپارکن نژادك پیانوسندن یوکسلن سحرکار نغمه‌لری دیکله‌یه‌رك بر مستئ صفا ایچنده او ه کندیسنی مسعود کوسترمش ایدی!.. . بوکون بوآشیان نیچون بیقلوب‌ده خاك ایله یکسان اولمیور ؟ . نیچون یانوب‌ده کوللری‌هوایه صاورولمیور ؟ . یاسن ، ـ نژادك سوکیلی‌باباسی ـ یاسن نیچون طوریبورسین ؟ . .

آه ! دنیانك ، ـ ایچلرنده بن‌ده داخل اولدیغم حالده ـ دنیایه عائد بتون شیلرك بووفاسزلغنی اوراده دوشوندیکم قدر آجی آجی ، حایقره حایقره اغلامق ایستیوردم . حیفا که بنم سلامتمی دوشونه‌رك یانمدن آیرلمایانلرك چهره‌لری بکا متصل : « صاقین اغلامه ! صاقین شکایتده بولونمه ! صاقین اوندن بحث ایتمه » دیبوب نی کندی حالمه براقیورلردی .

اکلاشیلان بورایه چوق ایرکن کلنمش ایدی‌که تقریباً ایکی ساعت بکلندکدن صوکره اوکله اذانی اوقونه بیلدی . جامعه کیرلدی چیقلدی . قره‌قولخانه‌ده‌کی نفرات عسکریه‌نك ـ نژادك دائما تقدیس ایتدیکی‌اوادیب ، دیندار ، حمیتلی افرادك‌ـده‌النحاقیله ایچه بیومش اولان جماعت طرفندن برخواهش مثوبا تجویانه ایله جنازه نمازی ادا اولندی. تابوتی سنك مصلادن آلدیلر .

تحفظه محتاج اولمقله برابر بن اوراده طوره‌میوب هربش اون دقیقه‌ده برکره خارجه فیرلایه‌رق اوته‌یه بری‌یه کزندکدن صوکره تکرار قهوه خانه‌یه التجایه مجبور اولیوردم . بوکز - نتیلرمك هردفعه‌سنده سنك مصلایه طوغری کیده‌رك زواللی نژادجغمك حالنه باقیوردم .

خیلیجه امتداد ایدن خسته‌لغنده اوطه‌سنك اوکا شدتله عرض افتقار ایتدیکی کونلرده کندیسنی اوندن قسقانیر ، لطفی اوندن اسیرکرکی هیچ کورمك ایستدمین کونشك بوکونکی جوشاجوش ضیالرینه قارشی زواللی چوجوغك تابوتی ایچنده تنها ، ساکن یاتیشی نه‌قدر حزین کورنیوردی ! - زوالینك ایلك وصوك دفعه اوله‌رق بورایه‌قدر کلدیکی بواستمبوطله کندیسی صاغ اولوب‌ده بوکون بزبورایه عائله‌جه یمك یمك ، کزوب اکلنمك ایچون کلمش اولسه‌یدق نه‌اولوردی ؟ - خاطره‌سی ایچمی یاقیوردی .

برارالق چشمه سارك اوکنده‌کی ریختمه کیده‌رك اورادن استنیه‌یه ، زواللی نژادك پك سودیکی او بیاض یالی یه باقدم . فتورسز برسیمای باردله اوده بکا باقیوردی . حال بوکه بن اوندن بشقه برنمایش بکلیوردم .

یازین راکد هوالرده صباح کونشی جبهه‌سنی تنویر ایتدیکی زمان تا اوکنده نازلی نازلی دالغه‌لانه‌رق ریختمنی اوقشایان دکزده‌کی عکس بیاض متحرکیله غایت دلربا ، غایت خیال‌فریب برقصر نورانیٔ بهشتی‌یه بکزتمك ایستدیکم بوآشیانه‌یی نژادپك سودیکی ایچون بنده نه‌قدر سوردم !

نژادك سوکیلیسی اولان بواشیان امل نژادك تابوته‌قوندیغی ، نژادك مزاره کیتدیکی برکونده بویله لاقیدمی اولمالی ایدی ؟ اوآشیان‌که نژاد عالم غیبدن اوچوب کلمش برملکزادکی اونك آغوش اشتیاقنه دوشمش ایدی . اوآشیان‌که نژاد قونداقده

استمبوطك متعفن برطوبتدن هواسی عادتا اکثیمش اولان طار ، مظلم قماره‌سنه صیغنمغه مجبور اولدم . براز صوکره جنازه‌ده کلدی ، کوورته‌ده مناسب بریره قونلدی . اللی التمش قدر افراددن متشکل جماعتی‌ده ایچنه الدقدن صوکره استمبوطه یول ویرلدی .

جنازه اودن چیقدیغی زمان جواردەکی خانه‌لرك پنجره‌لری ـ هر پنجره‌دن اوچ بش وبعضاً دها زیاده باش صارقق اوزره ـ سیرجیلرله ، دنیاده هیچ بر حیاتك وارسته قاله‌میه‌جغی بوعاقبت فجیعه‌دن بی‌خبرکبی طوران برطاقم قادینلرله طولمشدی .

کیم بیلیر نه‌قدرموجب عبرت ونفرت فکرلر، حسلرله بوکوچك ماتم الاینی تماشایه بودرجه حریص اولان بوغافلاری اوبیوك نژادجق تابوتندن باشنی قالدیروب‌ده کوره‌بیلسه‌یدی البته‌برنادره فیرلاتیردی‌که اونك فکر حکمتندن بکا برصوك یادکار قیمتدار قالیردی !

کوچکصویه واصل اولدق . تابوت محترمی اورادەکی نظامیه قره‌قولخاتەسنك اوکنده ، قندیللی‌یه کیدن یولك اورتاسنده‌کی دره‌یه ناظرسنك مصلایه براقدیلر . کونش خیلیجه یوکسلمش ، لدوسك صوغوق روزکارینی اولدقجه تسخینه باشلامش ایدی .

قارایه ایاق باصار باصماز جماعتك برطاقمی بقال‌دکانه ، دیکر برطاقمی قهوه خانه‌یه اقبال وهجوم کوسترديلر ؛ بعضیلری‌ده هنوز چیچکلنمکه باشلامش اولان چایرك بری طرفنده ، بیوك چنارلرك التنده‌کی مدور سدلر اوزرینه اسکمله‌لرله اوطوردیلر. پینیر اکمکلر ینیور ، قهوه‌لر ، سیغاره‌لر ، نارکیله‌لر ایچلیور ، هرکس کیفنه باقیور ، چایرده برقویون قوزوسیله برابر اوتلایور ، استمبوطه کلنلردن بریسی قویونی طوس اورمغه تشویق ایدرك اکلنیوردی !

ابتدا بنی‌ده قهوه‌خانه‌یه صوقدیلر . روزکاردن ، صوغوقدن

شیمدی بو جنازه کوچك صویه قدر کیملرك رفاقتیله گیده جك، بو تابوت مبارکی تعقیب ایده جکلر کیملردر ؟ برطاقم اشخاص که نژادك یوزینی کورمه مشلر، حتی نامنی بیله ایشتمه مشلر. حال بوکه لیاقتلی کنجلردن نژادی برچوق سونلر وارکه بوفلاکتی طویمش اولسه لر اونك بوصوك خدمتنده بولنمغه اغلایه اغلایه جان آتارلر . لکن هربری برسمت بعید مخالفده اقامت ایدن بوذاتلره بوساعتدن صوکره نصل خبر یتشدیریله بیلیر ؟

بو خاطره کوکله الیم برعقده اولدی . توهم ایدییوردم که نژادك سودکلرندن بر قاچ کشی جنازه سنده بولنمزسه نژاد بکا کوجنه جك . همان برپوصله یازدم، برظرفه قویدم. (هر کیم بولنورسه ظرفی اچسون) توصیه سیله اوشاغه تسلیم ایدرك «ثروت فنون» اداره خانه سنه کوندردم . فقط او اعتده اوراده بر کیمسه نك بولنه جغنی امید ایتمدیکمدن قلباً راحتسز اولوب طوردیوردم .

ساعت درت صولرنده جنازه یی اودن چیقاردیلر . شیمدی بنی اوده براقق ایچون اوغراشیورلردی . دییورلردی که : « سن بوحالکله کوچکصویه قدر کلیرسه نك صوکره سی وخیم اولور . »

اوت ! بن خسته ایدم اما نژاد ایله مطلق کوچکصویه قدر کیده جکدم . اودن چیقدم . جنازه یی تعقیباً یورمکه باشلادم . درمانسزلقدن ایاقلرم سوروکلنیور ، ایکیده برده دیزلرم بوکولیوردی . طوپخانه یه قدر اوحالده یوریدم . اوراده بنی برعربه یه قویدیلر ، قباطاشه کوندردیلر . کویا اورادن بنه اوه دونه جکدم . اسکله ده بیوجك براستمبوط حاضر ایدی . یانمده کیلرك مخالفتده کی اصرارلرینه رغماً عربه دن ایندم ، طوغری استمبوطه کیردم . جنازه یی بکلیوردم . لدوسك رطوبتلی ، صوغوق روزکاری وجودمی اورپرتمکه باشلادی . کوورته ده طوره مدم .

اولسونلر ـ بندن اول دوشونلر اولمش . هرشی حاضرلانمش . حتی جنازه‌یی تعقیب ایده‌جك افراد بیله جلب وجمع اولنه‌رق جواردەکی قهوه‌خانه‌لره اوطورتلمش . والحاصل بکا اوزونتی ویره‌جك برایش قالمامش .

بوذاتلره صوردم که : « بوکون مطلق قالدیریله‌جقمی ؟ » اونلردە : « اوت . شرعیسی بویله‌در . بوکون قالقمالی . ایوبه‌می، اسکداره‌می ، نره‌یه کیده‌جکسه اوکله نمازینه‌ده یتشملی . » دیدیلر . بن « خایر ! . ایوبه دکل، کوچك صویه کیده‌جك . فقط ایکندی‌یه قالیرسه بر بأس وارمی ؟ » دیدم . « یوق ، یوق » هرشی حاضر ایکن نیچون قالسون ؟ » دیدیلر . « پك اعلا ! نصل ایسترسه‌کز اویله اولسون . نژاد آرتق بنم دکل طوپراغك ! » دیدم . بوائناده تکمیل ارادهٔ جزئیه‌م محو اوله‌رق بن بنلکمدن چیقمش ایدم . الیم بررخاوت ، مزعج برحیرت ایچنده هیچ برایشه المده ، دیلمده قدرت بوله‌میه‌رق بشقه‌لرك آرزو وارادەلرینه کوره جریان حاله تابع اولوب کیدییوردم .

صوك وداعی ایفا ایچون ایکنجی دفعه اوله‌رق نژادك ، دون کیجه‌نك ساعت دردنبری بیروح یاتان اووجود عزیزك یانه چیقدم . آچیق پنجره‌لردن ایچری‌یه هجوم ایدن صباح کونشی بوحجرهٔ ماتمی تنویر وتنشیطه اوغراشیوردی . نژادك مبارك یوزی بیاض برتولبند الله اورتلمشدی . تولبندی یاواشجه جق‌قالدیردم . اللهم ! . . . آرتق یازه‌میه‌جغم . . بوسطرلر یالکز بکا قالسون . .

دها بن اوراده ایکن امام افندی کلدی . میتك بوینك اولچیسنی الدی چکلدی . شیمدی‌زواللی نژادی تنشیره‌ایندیرمك ایچون فرصت بکلیورلردی . « لعنت بودنیایه ! . » دیه‌رك اورادن چکلمکده مضطر قالدم . اوزمان عقلمه کلدی :

طیانه‌یه لدیکم قدر طیانه‌یم ؛ فقط صباحك بکا خبر ویره‌جکی وقعه‌یی قولاقلرم ایشتمسون . باشم چاپر چاپر یانیور ، بوغازم فناحالده اغریـیور ، کوزلرم اویانقکن قاپانیور ، طالارکن بردنبره آچیلیوردی .

بویله ساعتلر کلدی کچدی . نهایت چرکین ، صوغوق بر آیدینلق پنجره‌لردن اوطه‌نك ایچنه یاپلغه باشلادی . یاتاقدن فیرلادم . « نیچون برکیمسه کلمیور ؟ » دییوردم . چاغرمق ایچون چاك دوکمه‌سنه المی اوزاتدم . الم تتره‌یه‌رك کری چکلدی . بردها اوزاتدم ینه اویله . اوچنجیسنده فوق‌العاده برجسارتله پارماغم دوکمه‌یه طوقوندی . بردقیقه کچمه‌دن اوطه‌نك قاپیسی ارالاندی ، ایچری‌یه اولوم کبی سیاه ، اولوم کبی قورقنج برباش صوقولدی . یورکم‌شیمدی فناحالده چارپیور ، نفسم طیقانیوردی .

آتشفشان سودان کونشی ، وجودینی یاقه یاقه کمور حالنه کتیرمش ایکن ، روح منجمدینی براز اولسون ایستمغه موفق اولمامش دیمك ایستدیکم بوسیاه قادینه : «نه‌خبر؟» دیه‌جك اولدم . اوکویا هیچ برشی اولمامش کبی کوله‌رکدن : « نه ! نه‌یاپه‌لم ؟ الله سزه عمر ویرسون ! اونك‌ده عمری اوقدرمش . . » دیه مرلدانمدی . « اکلادق ، اکلادق ، هایدی کیت ایشکه ! » دیدم . اوکیتدی . وجودم شدتلی برلرزهٔ عصبی‌ایله صارصیلیور ، لسانم‌شوکله‌لری تکرارایدییوردی : « الله‌سزه‌عمرویرسون ! . . »

سلاملغه کچدم . کندی کندیمه : « شیمدی نه اوله‌جق ، تابوت ، تشییر اصمارلنه‌جق کفنلك اصدار ، لیف ، صابون ، دها برطاقم شیلر تدارك اولنه‌جق . اولو یقایجی‌یه ، امامه ، بکجیلره خبر ویریله‌جك . قازان یاقدیریله‌جق . بونلری کیم یاپه‌جق ؟ بونلر هپ نژاد ایچون اوله‌جق . بونلری بن دوشونه‌جکم . وایشته دوشونیورم‌ده . سبحان‌الله ! عجبا نصل دوشونه بیلیورم ، دیه‌رك سویلنیوردم مکر بونلری ـ مأجور

ای خنده‌سی کونش کبی جانکاهه منعکس . .
ای نظره‌سی جنانه ویرن درین درلو حس . .
محزونلغی حیاتمی لرزان ایدن چوجوق !

بونلر هپ سنمی ایدك که شیمدی محو اولوب کیده‌جکسین :
یابن ؟.. بن نه‌یاپه‌جغم ؟ آغلایه‌جغم ، آغلایه‌جغم ، آغلایه‌جغم!
صوکره ؟ صوکره هیچ ! .

اللهم ! بونه تجلیدرکه بکا لایق کوردك؟

آغلایوردم . کیجه اولمش ، لامبه‌لر یانمش ایدی . بر طرفدن کوکلك عذابی ، دیکر طرفدن دقیقه بدقیقه اشتداد ایدن خناقك اضطرابی بنی سوروکلیه سوروکلیه یاتاق اوطه‌مه کوتوردی . اوهیئتمله قاریوله‌یه آتلدم ، اویقویه بکزه‌مز . یقظه‌ده دکل ، غریب بربحران ایچنده کوزلرمی کاه قاپایوب کاه آچیوردم . کوزلرم قاپانجه بینمك ایچی محشر اهوال کسیلیور ، کوزلرم آچیلدیغی وقت متخیله‌مده قورقنج قیامتلر قوپیوردی .

یاتدیغم اوطه‌ایله خسته‌نك بلوکنی بردیوار فصل ایدییوردی که اوراده خسته‌یه باقانلرك صباحلره قدر دوام ایدن ایاق سسلرینی ایشتمکه مانع اولمیوردی . بو ایاق سسلرینی بن بوکیجه‌ده طوییور ، اوندن طولایی بردرجه‌یه قدر امیدلنوب ، متسلی اولمق ایستیوردم . برآره‌لق ینه کوزلرمی آچدم ، اورتالغی دیکله‌دم . آرتق اوسسلر کسیلمش ، تکمیل اوك ایچنه برمزار سکوتی یرلشمش ایدی . « ایواه ! دیدم ـ ایشته آرتق هرشی بیتمش ! . » معمافیه نیم‌مرده بررمق امید مأیوس قلبمك اك درین برکوشه‌سنده یاتیوردی .

ساعت قاچ اولدیغنی بیلمیوردم . پنجره‌لره باقدم ، اورتالق کسکین برظلمت ایچنده ایدی . ایستیوردم که اوظلمت ابدی قالسون ، هیچ صباح اولماسون ، بن شوبحران اضطرابه

برزخده آرتق یالکز قاله‌جغم . دیمك بن اونسز یاشایه‌جغم . دیمك بن اونی بوكون ایچون یتشدیرمشم . هانی بنم اودعانم ، نیازلرم نه اولدی ؟ دیمك بن اللهك اك عاصی ، اك مجرم . اك مستحق عقوبت قوللرندنمشم . انجق بوزواللی چوجوغك ، كه دیسنی بیلدیكندن بری برگره كوزآچوب‌ده دنیایی كوره‌مه‌ین اون بش یاشنده‌كی بوجوانك نه قباحتی واردی ؟

ایواه ! ایواه ! بنم زوللی نژادجغم ؟ سن‌بتون اوقابلیتلركله ، بتون اوهنرلرك ، معرفتلركله . . خلاق ازلك سكا احسان ایتمش اولدیغی اوجوهر كمیاب فطرتكله یارین طوپراغه گیده‌جكسین اویله‌می ؟ ملك‌الموتك ظل‌جناحی اومنور آلنكی منخسف‌ایدوب براقه‌جق . اومعنیدار كوزل كوزلرك ابدیاً یومولە‌جق . پرورده ایتدیكی اك مبارك حسیات ایله چارپان یوره‌جكمك ضربانی طوره‌جق . شیمدی آنشلر ایچنده یانان وجودك بوزكسیله‌جك . یارین سن مزاره براقیله‌جق ، صوكره غبار اولوب بی نشان اوله‌جقسین ؛ بن‌ده بوراده یوب ، ایچوب یاشایه‌جغم اویله‌می ؟ آرتق سنی ابدیاً كورمیه‌جكم اویله‌می ؟ یارین قاریوله‌كه براورتی چكیله‌جك ، اوطه‌كك قاپیسی قاپه‌نه‌جق ، چماشیرلرك ، اثوابك ، قوندوره‌لرك فقرایه ویریلوب كوز اوكندن قالدیریله‌جق . سوكیلی كتابلرك دولابلرده ، رافلرده سورینه‌جك . پیانوك ، نوطه‌لرك قپالی قاله‌جق . سفره‌ده یرك دائما بوش طوره‌جق . (نژاد) اسمی آرتق چاغرلمیه‌جق اویله‌می ؟ سنی یارین تنشیرده بیقایه‌جقلر ، تابوته قویه‌جقلر ، مزاره كوتوره‌جكلر ؛ سن‌بتون بتون معدوم وبی‌نشان اوله‌جقسین اویله‌می ؟

ای سوزلری خیالمی تلطیف ایدن ملك !

اوسنمی ایدكه شیمدی لال اوله‌جقسین ؟

ای نشئه‌سی درونمه رقت ویرن چیچك !

اوسنمی ایدكه شیمدی صولوب بیته‌جكسین ؟

اولدیغم یرده تکمیل هیئتمله طوکمش کبی قیملدامدن طوریبوردم.

براون دقیقه صوکره طبیبلر اشاغی یه ، بنم یانمه ایندیلر . اقربادن اوچنجی برطبیب دها واردی که برهفته‌دنبری کیجه‌لی کوندزلی خسته‌نك یانندہ بولنیوردی . دیکر طبیبلر صباحلی اقشاملی خسته‌یی معاینه ایله اشاغی یه ایندکاری زمان اویالکزجه یوقاریده قالیرکن بواقشام دیکرلریله برابر اوده‌ایندی . اوچی‌ده صندالیه‌لره اوتوردیلر . اوچنك‌ده قارارمش چهره‌لرندن زهرلر فشقیریبوردی . اوچی‌ده یره باقوب مزعج برسکوت ایچنده دوشونیورلردی . بوسکوت مدهشك حاوی اولدیغی معنای یأس پك آچیق اکلاشیلیوردی . بن صبر ایده‌مدم ، کندیلرینه جسارت ویرمك ایچون : « خسته غالبا آغیر .. » دیدم . اووقت بونلرك اك مهمی اولان ذات سوزه کلدی : « أوت - دیدی - خسته‌کز آغیردر . معمافیه بعض وقت بویله بحرانلر بردنبره برأیبلکه دونه‌رك خسته کوزلرینی آچیویریر . احتمال که بوندہ‌ده اویله برحال ظهوره کلسون . هرحالده امید کسلمز . »

اونك بو جوابنی ایشیدیر ایشتمز بنم طوقاقلرله دوکلمکه باشلادی . کوزلرم قاراریبور ، صفه‌نك طاوانی باشمك اوزرنده فیرل فیرل دونیوردی . دیکر طبیبلر کوزلرینی یردن قالدیر - مقسزین سکوتلرنده دوام ایدییورلردی . نهایت ایکی طبیب قالقدیلر . بونلر هراقشام اثنای عودتده ایرتسی صباح ساعت قاچده کله‌جکلرینی قرارلاشدیررلرکن بواقشام اویله برسوزده ایتمیه‌رك چیقدیلر کیتدیلر . اوچنجیسی‌ده تکرار خسته‌نك یانه چیقدی .

بن یالکز قالنجه دیدم : « نژاد کیدییور اویله‌می ؟ بلکه اذانه طوغری ، بلکه کیجه یاریسی ، بلکه‌ده صباحه قارشی . دیمك بن اوندن ، سوکیلی نژادمدن آیریله‌جغم ، دیمك بن شو

بیوك طورلر یاپارز . آیا یورگی یه چیقارز . بنه بر طاقم یکی یکی منظره‌لرك فوطوغرافیلرینی آلیرز ... »

« آرتق اوملعون علاجه‌ده لزوم قالماز . شیشه‌لریله دکزه آتار ، محو ایدرز . ذاتی طبیبلر : « بو خسته‌لق اوبر علتی‌ده آلیر کوتوریر . » دیمیورلرمی ؟.. نژادجق ان‌شاالله اومنحوس خسته‌لقدن ده کلیاً خلاص اولور . قیش کلنجه ایستدیکی مکتبده آرزو ایتدیکی کبی صورت جدیده یکیدن تحصیله باشلار . اونك چالشقانلغی ، ذکای فوق‌العاده‌سی اوچ سنه‌لك ضایعات تحصیلی‌اوکا برسنه‌ده تلافی ایتدیره‌جکنده شبهه یوق . بوسنه‌دن اعتباراً اوچ سنه‌یه‌قدر تکمیل تحصیل ایتمش اولور . اوندن صوکره ایسترسه علم حقوق تحصیل ایتمك ایچون اوروپایه کوندریرم . عجبا آیرلمغه راضی اولوب‌ده کوندره بیلیرمیم ؟ ارتق اونی اوزمان دوشونیرم . دیمك که بن بوحمای تیفوئیدینك ، یکرمی کوندنبری جهنم عذابندن بتر اضطرابلرله بنی خراب ایدن بو دهشتلی خسته‌لغك منتداری قاله‌جغم اویله‌می ؟ آه‌ریم ! سن‌نه‌یه قادر دکلسین ؟ امان ربم ! بنم گناهلرمی عفوایت ، امیدمی بوشه چیقارمه ، بوچوجوغی بزه باغشلا !.. اوف ، نیچون برکیمسه کلیور ؟ تردن حالا براثر یوقمی عجبا ؟.. »

ایشته بویله سویلنیوردم . برآرالق دیوارده آصیلی ساعته باقدم ، اونبری کوستریبوردی . چوق کچمدن سوقاق قپوسنك جنغراغی چالندی . یورکمه برخلجاندر دوشدی . « عجبا کیم کلدی ؟ » دیرکن طبیبلردن برینك سسی قولاغمه عکس ایتدی . دیکر طبیب افندینك کلوب کلدیکنی صوریبوردی . مرد یوندن چیقدی ، بکا برآشنالقدن صوکره طوغریجه خسته‌نك یانه کیتدی . متعاقباً دیکر طبیب‌ده کلدی ، اوده اشاغیده طورمقسزین یوقاری‌یه ، خسته‌نك اوطه‌سنه چیقدی . بن ایسه جان أویمی دهشتلی زلزله‌لر ایچنده براقان یورك چارپنتیسی ایله

برحادثهٔ غیر ملحوظه یورکه تازه برامید ویردی . کندی کندیمه دییوردم که :

« ایشته شیمدی ایکی کوندنبری بکلهیان تربا شلایه جق .. برقاچ ساعته قدر درجهٔ حرارت یاواش یاواش دوشه جك .. خسته کوزلرینی آچوب : « امان ! صغوق برلیموناطه ! » دیه جك . بکا مژده ویره جکلر . بن ده یرمدن فرلایوب یانه قوشه جغم . اغلایه اغلایه : « نژادجغم ! آرتق قورتلدك . اللهمز بزه آجیدی ، سنی بزه یکیدن احسان ایتدی . او شافیٔ حقیقی به ، اوخلاق رحمانه حمد وثنا ایده لم ! » دیارك اومنور آلنندن اوپرکن کوز یاشلرم اونك یوزینی کوزینی ایصلاته جق . کندیسی ده بنم بوحاله تعجبله تبسم ایده رك : « نه یدی بابا بنم خسته لغم ؟ » دیه جك . بز بویله سوینوب سویلشوب طوریرکن طبیبلر کله جکلر . بن اونلری مرد یون باشندن قارشیلایوب مصافحه ایدرکن کوزلرمدن تکرار دوشه جك قطرات مسرت کندیلرینك نه درجه لرده منتدار انسانیت وحذاقلری اولدیغمی ترجمه ایده جك . خسته لغك بودورهٔ سلامتی ایچنده یاپیله جق شیلر قرارلاشدیرلدقدن صوکره طبیبلر بشوش سیمالریله عودت ایده جکلر ... »

« بن آرتق خسته نك یانندن آیرلم . وبوکیجه یی مطلق اورا ده جناب حقه شکرلر ، ثنالرله کچیریرم . أوت .. برقاچ کون ، نهایت برهفته صوکره — اکر طبیبلر تنسیب ایدرسه — سوکیلی نژادمی سدیه ایچنده آطه یه کوتوریرز . آطه نك لطیف هوامی یاردم ایدر ، نژادجق کوندن کونه قوت بولور ، آیاغنه قالقار . ابتدا بر ایکی هفته قدر عربه ایله چاملقلره چیقاریر ، کزدیریرز . صوکره آرتق بتون بتون أییلشوب درمانی ده یرینه کلنجه آیاقله ده کزمکه باشلار . اووقت ارجندی برزمان ایچون مکتبندن آلیرز . ایکی قارداش أشکاره بیزلر .

قاره کوندم

— ١٦ و ١٧ شباط ، سنه ١٣١٥ —

یاتاغه دوشدیکمك اون دردنجی و عروض مرضمك بر صایشه کوره اون التنجی ، دیکر بر حسابه نظراً اون سکزنجی کونی اولان ١٦ شباط ، سنه ١٣١٥ چارشنبه کونی خسته‌ده خلاف مأمول بر أیلك اماره‌سنك ظهوره کلمسی بنی بتون بتون مأیوس ایتمشدی .

ایکی کوندنبری اوغرادیغم خناقك شدتندن منبعث اوفاق تفك اورپرمه‌لر ، نوبتلرله ، خسته اوطه‌سنه چیقلان مرديونك آلت باشنده‌کی صفه‌ده ، ضعیف ، طاقتسز ، مضطرب برحالده بر قولتوغه بوزلمش .. انجام حالك فجاعت مصیبتنی اوچمکله اوغراشیوردم .

ساعت سکزه طوغری مریض اوزرنده وقوعنی ایشتدیکم

خنای اولسه بیله جای شبهه دورنك
خرابی اولمایه جقمی شو قحبه دنیانك ؟
کلیر اودمکه بیتر نسلی بلکه انسانك ،
فقط نه‌اولسه کرکدر صوکی بوهجرانك ؟
بتون شومغلطهٔ بی‌مفاده اغلایه‌یم ..
نژاده اغلایه‌یم بن .. نژاده اغلایه‌یم !

بدنجکی چوریمشدر ، نه‌اولدی روحی عجب ؟
بوقطره‌لرکه اوچار هانکی بحره‌در منصب ؟
فنون حکمت یونان .. علوم دین عرب
دکلمی ایتمده تشریح مبحث ومطلب ؟
نه‌دن اونور تجلی ، نیچون اونار غضب ؟
نه‌درکه خاطری تشویش ایدر امان یارب !
دنین ایدك بنی تحت نژاده اغلایه‌یم ..
نژاده اغلایه‌یم بن .. نژاده اغلایه‌یم !

غریب چهرهٔ امنیهٔ فؤادمدی ..
انیس روح ملولمدی .. روحزادمدی ..
سویملی حزن شیم .. شوق بامدادمدی ..
کوچك وجودی بیوك جای استادمدی ..
دوشونجه‌می اوکا حصر ایتمك اعتیادمدی ..
اوکیمسه‌نك دکل انجق بنم نژادمدی .
بوکون سفیل قالان اعتیاده اغلایه‌یم ..
نژاده اغلایه‌یم بن .. نژاده اغلایه‌یم !

آغلامه ایسترم

الله آغلاشه کلمش عباده اغلایهم ..
صباح موته قالان اعتماده اغلایهم ..
بکایه خنده ایدن اجتهاده اغلایهم ..
کچن زمانی آلوب شیمدی یاده اغلایهم ..
وجوده نامزد اولمش رماده اغلایهم ..
بلای فرقت ایچنده ، صفاده اغلایهم ..
دم سحرده ، خصوصا مساده اغلایهم ..
نژاده اغلایهم بن .. نژاده اغلایهم !

بیوك کوچك نجه ذراتی و ارکه یزدانك ،
طوریر اوکنده هزاران هزار طوفانك .

بوزوق ، حالی بیتاب ، اوتورییوردی . آلتنی ، بیلکارینی یوقلامقله برابر کندیسنه صوردم :

— نصلسین ، اوغلم ؟

— ایی یم بابا .

أوت ، نژادك حالی بویله ایدی : اونه‌قدر راحتسز اولسه ینه « أیی یم » دیر و خسته‌لغندن بنم خبردار اولمقلغمی هیچ ایسته‌مزدی . لکن بوکونکی حالی کندیسنك انکارینه رغماً زیاده راحتسز اولدیغنی کوسترییوردی . قولتوغنك آلتنه درجال میزان الحراره‌یی قویدم . باقدم که آلت اوتوز سکز واونده ایکی درجه‌یی ارائه ایدییور ، دلی کبی همان سوقاغه فیرلادم . حکیملره قوشدم . ولو پك نابهنگام ، ولو پك عادی سبیلرله اولسون کله‌جك اولومی دفعه چاره‌بولمقده اولدقده بزم کبی عاجز ایسه‌لرده شهرت شایعهٔ حذاقتلرندن طولایی بویله برحالده ارباب خوف وتلاشه حضورلریله تسلیت وسکونت ویرمك شیمهٔ انسانیتلرندن هروقت افتخار وانتظار ایدیلن عظمای اطبای کرامه آره‌صره بر خسته‌لق کبی عارض اولان استغنای مغرورانه ایجاباتندن اولدیغی بوذ تلرك هیچ بریسنی جلبه موفق اولمامیجه نهایت چوجوقلرك طبیب خصوصیلری اولان دوقتورله برابر أوه کلدیکمز زمان نژادی یتاق ایچنده برجغرافیا اطلاسنی تتبع یله مشغول بولدق . اویتاق ایچنده که اون درت کون صوکره تنشیره تحول ایده‌جکمش !

زواللی نژاد !..

بزدن بشقه بك اوغلندن عربه‌لرله كلمش برايكى طاقم سيرجى دها واردى . بن فنا حالده صوصامشيدم . صو اصمارلادم . ايكى فاجان قهوه‌ايله برابر صوده كلدى . كلن صو پك ده أيى وتميز برصو اولماديغى حالده سائر ايچنلره باقه‌رق بزده ايچدك . بوراده كونش بزى ايبدن أيى يه ايصديريور ، نژادك ممنونيتله انبساط ايدن سيماى حياتى اوكونشه عرض ابتسامات منت ايديبوردى . ياريم ساعت قدر أكلنديكدن صوكره آقشامك ناخوش سرينلكنه قالمامق ايچون عربه‌جى يه « كيده‌لم ! » امرينى ويردم . يولك ياريسنه كلديكمز زمان غروبه متهيئ اولان كونشك خفيف بر پردهٔ بخار آلتنده قالان چهره‌سى اوشومكدن كان برتقاص عصبى حانى كوستريبوردى . بوحال بزه‌ده سرايت ايتدى ، بزده بوقيش لدوسنك آقشام اوزرى چيقاردينى تيتره‌ديجى سرينلكى طويمغه باشلادق . وعربه‌يى سرعتلندير دك . نژاد برآز الق « بويونم چوق صارصيليور ، راحتسز اوليورم . » ديدى . اووقت برالمى فوطوغرافخانه‌لرده‌كى باش طاياية جق آلت مخصوصه شكلنده طوتەرق خسته‌نك أكسه‌سنه بتيشديردم . صارصنتى راحتسزلق ويرمز درجه‌ده خفيفله‌دى . ونژاددن بكا برتشكر كتيردى . سويندم .

شيشلى يه واردىغمز زمان اورتالق كركى كبى صوغومش ايدى . آچيق عربه‌يى اوراده ترك ايده‌رك برقپالى سنه كيردك . طوغريجه أومزه كلدك . نژاد أيچه آچيقمش ايدى . مرتب اولان يمكنى بالذات يديردم . آره‌دن برايكى ساعت كچنجه او ياتمغه چيقدى . بن ده يأس وأميدايله مشبوع اولەرق اخوابكاهمه چكلدم .

ايرتسى صباح بن يازيخانه‌مده نژاددن برأيى خبر بكليوركن بريسى كلدى . « نژاد بك قالقدى اما براز راحتسز ، بوكون آزيجق آتشى ده وار . » ديدى . درحال يانه كيتدم . چهره‌سى

صاپلاندی . روحم ینه اظهار اضطراب ایله ایکیلمکه باشلادی . فقط محاوره‌نك بو نقطه‌سی طوریله‌جق نقطه دکلدی . همان آنلدم :

— نه‌دن کیچ اولسون ؟ تمام وقتنده .. سنیر راحتسز . لقلری آرتق کچدی . شیمدی معده‌کی یولنه قویمق لازم . علاجی اولمك ایچون کسمك . ایلریده لزوم کورینورسه ینه باشلامق ممکن .

— أوت ، بن أبی دکلم ..

— ایشته بومراق .. بشقه برشی دکل .

— اووخ ! بابا ، باری بونی سز سویله‌میك .. سز بك أبی بیلیرسکزکه بن کندیمی هیچ بر زمان مراق ایتم . آرتق بوبحثی براقه‌لم .

شیمدی ماصلاق موقعه یاقلاشمشدق . اوراده‌کی برقاچ خراب أو ایله عسکر قره قولخانه‌سی کوزینوب سچیلوردی . نژاد بونلری کورنجه صوردی :

— بوراسی نره‌سیدر ؟

— ماصلاق .. ماصلاغی اونوتدکمی ؟

— استنیه‌یه‌ده کیده‌جکمی‌یز ؟

— استنیه‌یه کیدرسه‌ك بك اوغلنه دونمك ایچون بك کیچ قالیرز . هم اوراده بکجیلردن بشقه کیمسه یوق . کیدوب‌ده نه‌یاپه‌جغز ؟ ایسترسه‌ك اورایه بشقه برکون ارکنجه کیده‌لم ؟

— استنیه‌یی چوق سوردم ، لکن شیمدی اوقدردکل .

— شیمدی آطه‌یی سویبورسین غالبا؟

— خایر ! بوسفر آطه‌دن‌ده بیقدم . شیمدی بکا هیچ بر یر خوش کلیر ...

ماصلاغه واردق . اوراده قازینو اتخاذ اولنان برکوشکك اوکنده عربه‌یی کونشه قارشی چویرته‌رك طوردیردق .

مناسبتسز لفردی بولوب سویلیوردم . برآرالق بن طورنجه نژاد تکرار صوردی :

— ها ؛ بابا ، بکا نه اولدی ؟

بوسؤالی بودفعه ده سکوت ایله کچشدیرمك أیی اولمایه جقدی . اولانجه اقتدارمله کتم هیجانه چالیشه رق غایت سکون و اعتدال کوستره جك بر صدا ایله درحال جواب ویردم :

— مقصدکی انکلایه مدم .. « بکا نه اولدی » نه دیمك ؟ سکا برشی اولدیغنی وارمی که ؟

— سنزی دائما اندیشه لی ، تلاشلی کوریبوردم ده ...

— یاکلش کوریبورسین .. اندیشه یی ، تلاشی موجب برشی یوق که .

— خایر ! بکا برشی اولدیغنی پك أیی انکلایورم وسنزی ده کوریبورم که بنی اولدکیلردن دها بشقه درلو کوزوب کوزه تیور سکز . دمین تراموایدن اینرکن نه ایدی اوتلاشکز ؟

— سکا اویله کلمش .. یوقسه بن هرزمانکیندن فضله برشی یاپمادم .

أوت ، زوللی جوجوق ؛ برقاچ وقیه نبری بنم کندیسنه ملال آمیز برنظر شفقت ورقتله باقدیغنی وکزمکه کوتوردیکم زمان دها بشقه درلو تقید واهتمام واعتنا ایله کندیسنی وقایه ایتدیکمی حس ایدیبورسه ده یونلری موجب اولهرق بنیهٔ حیاتنه مادی ومعنوی عارض اولان انحطاطی لایقیله تقدیر ایده میورکبی کوریندیوردی . او براز توقفدن صوکره ینه باشلادی :

— عنادجی دوقتور علاجك نه اولدیغنی حالا سویله مدیمی ؟

— خایر ! فقط آرتق علاجك بیلنمسنه لزوم ده قالمادی . زیرا کچن پازاردن بری بز اونی بتون بتون ترك ایتدك .

— ترك ایتدیکز اویله می ؟ لکن قورقارم که پك کچ . بو صوك لفردیسی سمناك ، آتشین براوق کبی یورکه

برسن قالیرسین اورتاده ، برذات کبریا .
بیلسه‌م نه‌در بوحالت مافوق الابتلا
ای فکرمی غرامی پریشان ایدن چوجوق !

ترانهٔ متحسرانه‌سیله سنی درآغوش اشتیاق ایتدکجه دنیا و مافیهاسنی اونوتان ، الله ایله روح کبریا پرستی اره‌سنده سنی واسطهٔ اتصال‌بیلن ، نعیم‌حیاتك بتون سعادتلرینی ، حیات نعیمك بتون اشواق ومسراتنی سنك موجودیت ومسعودیتکدن افتقار وانتظار ایدن .. سنك مزیات فطریه‌کك ، سنك ذکای خارق‌العاده‌کك ، سنك متانت اخلاقکك ، سنك استغنای طبع عالیجنابکك بشقه بشقه مفتون وحیران اولمدن کندینی الهمیان بدبخت باباك یوقسی که شیمدی الك آجی ، الك سامانسوز برحس الیم ندامتله ایشته بویله اغلایور .. او فنالقلری سکا هپ او ویردی !. درت آیدنبری .. أوت ، تمام درت آیدنبری سکا اوزهری ایچیردی . روحاً وبدناً هرکون دها زیاده دوشدیکمی واضح کوردیکی حالده بیلك درلو واهی قورونتیلر ، عبث ترددلرله بکلهدی ، بکلهدی .. نهایت سنی‌بویله برمیت متحرك حالنه کتیردی . کورییورمیسین شوبدبخت بابایی ؟.. لکن‌سن هنوز غائب اولمادك . لعنت اولسون ! اودوای منحوسی ارتق سکا ایچیرمیه‌جکم . بنیه‌ك قویدر . اومارم‌که‌آز وقت ایچنده کندیکی بولورسین . بوفنالقلر هپ کچر ، اونودیلور . سویله بکا روحم نژادجغم ! أبی اوله‌جق ، بنی عفوایده‌جکمیسین ؟ سویله بکا باقه‌یم ! » ایشته کوکلم یانمه‌کی چوجوغه بونلری سویلرکن هیچغره‌هیچغره اغلامق ایستیوردی . کندیمی زورایله طوتیوردم . حسیاتمك فوق‌العاده هیجان وفوران حالنده بولندیغی بوصره‌ده آغزمدن خسته‌نك جسارتنی قیره‌جق برشی قاچیرمامق ایچون — مقابلهٔ نکاهمده آرتق شیمدی دائره‌سی کیتدکجه طارالمقده اولان آفاق مناظره سوق فکر ونظرله — اوته بری ، مناسبتلی

اوزمان کوکلم ایستدی که همان ایکی آلنی طوتوب آغزیمه کوتوردیم ، کوز یاشلرم اونلری ایصلاتیرکن اوکا شو یولده کشف حقایقله اعتراف جرم ایدیم : « سکا نه می اولدی ؟.. اووخ ! بن زوللی معصوم ، بی گناه اولاد جغم ، سکا نه اولدیغنی بیلمیورسین ده بندن صوریورسین ، اویله می ؟ سکا نه اولمادی عجبا ؟ باق ! چاملیجه طاغلرنده آطه لری کوریورسین . یاریم ساعتدنبری اغزکده کی دیلملری أموب پوصه لرینی آغمغه ، اووجکك ایچنده کی ماندارینی صویوب یمکه مقتدر اوله میورسین . کونده او چ درت ساعت یول یورمکدن یورلمق بیلمه ین ایانلرك بوکون درمانسز لقدن ایکی بوکلوم اولان وجودکی زورایله سوروکلیه بیلیور . اوقفه لرله ایچکی ایچمش سرخوشلرکبی کندینه مالك دکلسین : اوتوریرکن یانمق ایستیورسین . سنده لیه ، سنده لیه یوریرکن طوبراغه سریلیوبره جك کبی برطرفکه افراط میلدن کندیکی آله میورسین . طاشلری أریده جك قدر صاغلاملغیله — هردرلو احتماله قارشی — کوکلمی متسلی ایدن معده‌ك خراب اولدی کیتدی . اشتهاك کلیاً کسلدی . هر اوکونده ، خسته برقوش کبی ، اوچر ، بشر لقمه دن عبارت یمه بیلدیکك شیئی هضمدن قالدك . درت آی اوله قدر برایکی ساعت ایچنده قوجه برمنظومه یاراتهجق مرتبه ده قوی وپارلاق اولان فکرولودك بوکون ایکی سطرلق بر عباره ترتیبندن عاجز . ذهنك دالوب دالوب کیدییور . عادیاً سوز سویله مکده بیله زحمت چکیورسین . ایشته سکا بونلر اولدی ، اکلادکمی ؟ وبتون بو فنالقلری سکا بن کتیردم ، بن ! اوت ، بن ! اکلایورمیسین ؟ هانی سن .. نژاد .. دها او چ درت یاشلرنده مینی مینی بربیك ایکن :

کاهی غریب بربانیشك وار سك بکا
کیم خدشه بخش روحم اولور ، ای ملك لقا !
کوزدن تباعد أیلیه‌رك جمله ماسوا ،

آرتق شیمدی چکه‌سنی آغیر آغیر اویناتمغه ، اغزنده‌کی ماندارین دیلملرینی أموب پوصه‌لرینی آتمغه باشلادی . بن سویندم .

قابلیات روحیه‌سنجه ایکی آیدنبری بردوام اولان سریع ومدهش انحطاطلره نظراً شعلهٔ حیاتی عن‌قریب بالکلیه سونوب صوغومغه محکوم کورینن بوفکر تابناك ، پیش تمیز وادرا کنه اوملعون علاج منحوسك تعلیق ایتدیکی ابرکثیف عطالت آلتندن بیله اره‌صره ناکهانی بویله برق‌انداز اوله بیلیور . و اوزمان قوهٔ ارادیه‌سنه‌ده درحال براز جان کلیور . دیمکدرکه بنم « بیتدی » دیه فلاح ونجاتندن ناامید اولدیغم بونادرهٔ فطرت نه‌روحاً ، نه‌ده جسماً هنوز ضایع اولمامش . هله نهایة الامر ایشته اومایع منحوسی براقدق . بوندن صوکره بر قطره‌سی بیله اونك معده‌سنه کیرمیه‌جك . بویله اره‌دن براز وقت کچوب‌ده علاجك تأثیرات وخیمه‌سی وجودندن زائل اولغه باشلاینجه طبیعیدرکه بر طرفدن قوای بدنیه‌سی یرینه کله‌جکی کبی دیکر طرفدن‌ده — بوکون مرده حالنده بولنان — جملهٔ عصبیه‌سی اعادهٔ حیات ایده‌جك . اوفکر تابناکك پیش تمیز وادرا کنه معلق سحاب کثیف عطالت کندی کندینه طاغیلوب صیریله‌رق بنم سوکیلی نژادجغم بوندن درت آی اولکی ظریف، سریع‌الانتقال ، نادره‌کو ، عمیق‌النظر ، حاضر جواب نژادلغنی تکرار بوله‌جق . دیکر خسته‌لق ایچون ایسه الله کریم ! اوبر کره أسکی نژادلغنی بولسون‌ده . عجبا بوله‌جقمی ؟ امان ربم ! سن بکا مرحمت ایله ...

بن بویله دوشونوب اللهه یالواریپوردم . نژاد بنم ذهنمدن کچن شیلری اوقومش ، اونلره جواب ویرمك ایستیور کبی بردنبره :

— بابا ، بکا نه‌اولدی ؟.. دیدی .

زوالّلی چوجوغه بو غلط حسك نره‌دن عارض اولدیغنی وهلهٔ دوشونه‌میه‌رك ذهابنی تصحیحاً : « بز ماصلاغه کیدییورز، آطه‌لر نره‌ده ؟ » دیدم . اونك جدی بر ادای صدا ایله : « خایر افندم ! آطه‌لر .. کورمیورمیسکز ؟ خرستوس ، آیاورکی طاغلری . » دیه‌رك اصرار ایمك ایسته‌یشندن اکلادم که بوحال متخیله‌سنده‌کی بوزوقلقدن وبوده ، درت آیدنبری متمادیاً استعمال ایتدیکی زیاده مقداردہ — چونکه بن اربله اعتقاد ایدییوردم — برومورك ویا سائر منوّم ومخرّب اعصاب برمادهٔ کیمیویه‌نك سوء تأثیراتندن ایلری کلیور ، صوصدم . فقط شیمدی روحم دها آجی ، دها دماغ سوز بر حس ندامتله فریادکنان اغلایوردی .

ماندارین دیلملرینك پوصه‌لرینی یوتمایوب آغزندن دفع ایتمه‌سنی اخطار ایتدم . « أوت ، چیقاره‌جغم . » دیدی . نه‌فائده‌که بونلرك صوینی أموب پوصه‌لرینی آتمقده مرامی قاصر قالیور وبوکاده ، صاپلاندینی یردن ذهنی بردرلو قورتاره‌مامسی سبب اولیوردی . صویسون ، اونکله براز مشغول اولسون دیه أله صاغلام بر ماندارین طوتشدیردم . ماندارینی آلدی، قابوغنی بر طرفندن براز قوپاره‌یلدی ایسه‌ده صویمغه دوام ایده‌میه‌رك اویله‌جه آووجی ایچنده طوتدی . اغزنده‌کی دیلملر ایسه یاری چیکنمش ، یاری أملمش طوریییوردی .

عربه دائما ایلریلیوردی . صاغمزده ، بر خیلی اوزاقده بر چفلك ابنیه‌سی — اوکنده‌کی بر صره یوکسك فستق اغاجلریله افقی بر وضعیتده ایکیه بولنه‌رك — کویا اوراده موجود بر لاقه عکس ایتمش کبی نظر فریب بر منظره ارائه ایدییوردی . زوالّلی خسته نژادك ساکن نظر بیتابی بوکا تعلق ایدنجه : « باقك ، بابا ، شو تابلویه باقك . اووخ ! چوق خوش ، رسمی یاپلمغه لایق بر منظره ! » دیدی .

بولدیغی حالده « اووخ ! نه‌کوزل ! » دیه میوردی .

بری طرفده زوالی بن ، زوالی جوجوغمك بودرجه‌لره قدر خرابنه سبب اولان غفلتمه لعنتلر اوقویوب آجی برندامتله هونکور هونکور اغلامق وبویله اغلارکن : « بنم مدار حیاتم نژادجغم ! بیلیورمیسین‌که سنی بوحاله کتیرن بن‌ایم . أوت ، بن بیلمیه‌رك ، ایستمیه‌رك سکا آیلرجه اوزهری ایچیردم . اونك تأثیرات مضره‌سنی سن کندك‌ده بر درجه‌یه قدر کوروب اکلادیغك حالده — بکا اعتماد کدن طولایی — « ایچیم » دیمدك . اوندن اقشام ، صباح بارداق طولولری بن ویردکجه سن‌ده بلافتور ایچدك . الك صوکره بوحاله کلدك . فقط ایشته او مایع ملعونی ارتق ترك ایتدك . ارتق أبی اوله‌جقسین . بوندن صوکره بن‌ده بر دهـا اویله خطـالره دوشمیه‌جکم . لکن سـن أبی اوله‌جقمیسین ؟ بنی عفو ایت ، عفو ایدرسـین دکلمی نژادجغم ؟ حیاتم سکا فدا اولسون بنم سوکیلی اوغلجغم ! سویله بنی عفو ایدییورمیسین ؟ » دیه اوکا یالوارمق ایستیوردم . وروحم اغلایوردی . بنم روحم بویله اغلار واوندن طلب عفو ایدرکن نژادجق یوزبنی بکا دوندیرر ، اوبایغین کوزلرینك درمانسز نظرینی بنم نظرهٔ عفوخواهمـه تصـادف ایتـدیرر ، او سـاکن نظر بکا : « أوت ، بابا ، سـنی عفو ایتـدم . » دیردی . فقط بن کندی کندیمی بر درلو عفو ایده‌مزدم .

بویله کیـدییوردق . برآرالق ، اون درت کون صوکره بو عالـمدن مؤبداً اوچه‌جق اولان روح بیتـابی او ترنجی ضیـالر ایچنده اویویان مناظر طبیعته قارشی بر هیجان نشاط کوستریر کبی اولدی . حزین ، مغموم وسـاکن چهره‌سـنده بر لمعهٔ ابتسام بلیردی . متعاقباً چانلاق وضعیف بر سسله روح ملولندن قوپوب کان برنغمهٔ سرور حنجره‌سنده طوتلدی قالدی . براز صوکره قارشیکی ساحلك کریسنده‌کی طاغلری اشارت ایده‌رك : « بابا ، کوریيورمیسکز ؟ آطه‌لر ... » دیدی .

کیدییورکن ؛ زواللی بی آچیقلق وتمیز هوالی یرلرده هرکون برقاچ ساعت گزدیره‌یم ده معده سنده کی فنالق بتون بتون کچسون.» دییوردم . بناءً علیه ایرتسی چارشنبه کونی ، که فی ۲ شباط سنه ۳۱۵ ، اوکلهدن صوکره کندیسنی ترامویله شیشلی یه قدر کوتوردم . اورادہ براز کزینـدکدن صوکره هوا پك لطیف اولدیغندن آچیق بر عربه طوتدق . ماصلاغه قدر آغیر آغیر کیتمك اوزره عربه‌جی یه امر ویردك . زواللی نژادك حالنده بوکون دوندن فضله نه بر أیلك ، نه‌ده برفنالق کورونمیوردی . اوینه یورمدیکی زمان بیناب نظرینی مجهول برنقطه‌یه رکزایله ساکن ، دالغین طورییوردی . بن اونی ایقاظ ایچون روح وفکرینی مطیب وممنون ایده‌جك لقردیلر بولوب سویلیوردم . برآرالق أللرینی یوقلادم ، صوغوجاق بولدم . « غالبا اوشویورسین؟ » دیدم . جواب ویرمدی . درحال پالطومی چیقاردم . اونکله نژادك ایاقلرندن معده‌سی حذاسنه قدر وجودینی اورتدم . أللری‌ده اورتینك ایچنده قالدی . او زمان ینه اوشویوب اوشومدیکنی صوردم . « شیمدی پك أیی‌یم .. هیچ اوشومیورم . » دیدی . شیشلیده عربه‌یه کیرکن تصادف ایدن بر لیمونجیدن سکز اون قدر ماندارین آلمش ایدم . اونلردن بر دانه‌سنی صویدم ، دیلم دیلم اونك آغزینه ویره‌رك یدیرمکه باشلادم . ارتق زنجیرلی قویویی کچمش ، ماصلاغه طوغری اووادن کیدییوردق . اوزاقلرده‌کی طاغلر ، چایرلر یشرمکه باشلامش ؛ بلوطلر ، فقط بخارآلود لاجورد سماده رنکی قیریق کبی طوران چشمهٔ آفتابدن روی زمینه سیلان ایدن ترنجی ضیالر ایچنده بتون مناظر طبیعت سرمستانه اویویور ؛ زواللی نژادك چیکنه‌مکه مقتدر اولهمدیغی ماندارین دیلملری اغزنده اولدیغی حالده بایغین کوزلرینك خسته نظری اومناظره دالوب دالوب قالیور ؛ امین ایدم که روح بدایع پسندی بونلری پك خوش

استفسار اولنان بعض مشاهیراطبانك صورت لاقیدانه‌ده‌کی حیف انکیز افاده‌لری اوزرینه ۳۰ کانون‌ثانی سنه ۳۱۵ پازار کونی « ارتق نه‌اولورسه اولسون ! » دینیله‌رك وحیفا که پك کج اوله‌رق ملعون علاج بتون بتون ترك اولنمش وبونك درت آیدنبری اوبنیهٔ قویه اوزرنده مع‌التدریج اجرا ایتدیکی تخریباتك تعمیریله اعادهٔ مافات ایچون چوجغی قاعدهٔ حفظ‌الصحه‌یه موافق صورتده تغدیه ایله برابر مساعد وقتلرده کونشلی وهوادار موقعلرده، وجودینی یورمقسزین، کزدیروب اکلندیرمك چاره‌سنه توسل ایدلمش ایدی . اواثناده هوالر لدوس وایلیقجه کیتدیکندن ایشته اوپازار ایله فرداسی کونی عربه ایله شیشلی جوارنده کزدیرلدیکی کبی دها معتدل وکونشلی بر کون اولان صالی کونی‌ده خسته‌یه براز دکز هواسی الدیرمق مقصد سلامت جویانه‌سیله واپورله اناطولی حصارینه قدر کیدلمش وحتی کیدنجه‌یه قدر واپورك اك اوستنده بارینلمش ایدی . اقشامه قریب حصاردن عودتده واپورك ینه اك اوستنه چیقلدینی زمان زوالللی نژاددده بردنبره تره‌مك حالی حس ایتدیکمدن درحال اشاغی‌یه ، یان قماره‌لرك برینه اینمکه مجبور اولدق . واپور بشکطاشه اوغرایجه اورایه چیقه‌رق أوه قدرده عربه ایله کلدك . اوکون اوشونه‌جك بر هوا یوق ایکن صرتنده‌کی قویجه اثوابیله برابر زوالللی نژادك اویله بردنبره تره‌مسی ـــ صوکره‌دن تخمین اولندیغنه کوره ، ایلك علامتی ایکی کون اولکی پازار کونی کورلسیله بزه علاجی کلیاً ترك قرارینی آلدیران ـــ تیفو آثار مدهشه‌سندن اولدیغی خاطرمه بیله کلمه‌مش ایدی. حال‌بوکه زوالللی چوجوق ایکی آیدنبریدراشتهاسز، همان زورایله برایکی لقمه شی یه‌بیلیرکن بوکزنه‌لر ودها طوغریسی معهود علاجك ترکی سایه‌سنده اوچ کوندر اولدجه اشتهاسی کلیر کبی اولمشیدی . بن سویندیور و « امان هوالر مساعد

صوك نشره

بر طرفدن ، علاجنك صرعه علتی ایچون کیمیای مؤثر اولوب طول مدت استعمالنده هیچ بر بنیه ایچون هیچ بر مضرتی ده اولمیه جغندن تعیین ایتدیکی مقداردن بر طمله بیله اکسیك اولمامق اوزره چوجوغه ویرلمکده دوام اولنمسی مقضی بولندیغی حقنده ، دوقتور بکدن الان وصایای مؤکدهٔ متواليه .. دیکر طرفدن ، بوعلاجك استعمالنه دوام اولنمسی یوزندن بچاره ومعصوم خسته‌نك احوال عمومیهٔ صحیه‌سنده هرکون متزایداً مشاهده اولنان علایم وخیمه قارشیسنده صوك ایکی آی مدت دوام ایدوب کیدن بیهوده ترددلرمز ، قرارسزلقلرمز ، چرپنمه‌لرمز ، مذاکره‌لرمزله — بدبخت بابانك بدبخت اوغلی اولان — زواللی نژادجنی روحاً وجسماً بتون بتون خراب ایتدکدن صوکره نهایت آثار وخامتك پك آچیق وقورقونج بر صورتده کندی کندینی کوسترمسی و بوصره‌لرده رأیلری

بوگون اودر ایده‌جك وارسه دردمه درمان ..
یورك طولوب طاشیور غمله ، غمکسارم یوق .

پرانکسار یورير سایه‌یم علیل وذلیل ،
نصل دیم که درونمده انکسارم یوق ؟

ترابنه دوکرم کریه‌لر فقیرانه ،
چیچك یتشدیره‌جك نه‌یله‌یم بهارم یوق .

بنم بهار حیاتمدی ، بغتةً کچدی ..
کچن بهارمی تعقیبه اقتدارم یوق .

دوشن اونکله کومولکدی بر زمانده بکا ،
یازیق شو عجزه‌که یارای انتحارم یوق !

کیم بیلیر

تعاملمده صانیردم که اضطرارم یوق ،
شوعجز ایچنده دوشوندم که اختیارم یوق .

شوهیئتیله جهان برمزار تنك وتهی ،
ایچنده بن اولو اما نیچون قرارم یوق ؟

مزار .. اوحفرهٔ هیچی ، مزار .. اوجای حضور
اوکونمسون که اوکا شیمدی افتقارم یوق .

نه ایستدمسه فلك ویردی ، کامیاب اولدم !
جهانده باشقه برامیدم ، انتظارم یوق .

بنم ایچمده نه دهشتلی مدعالر وار ..
فقط نه سویلیه‌یم ؟ سویله‌مکده کارم یوق .

اوله جقسین ! » دیه فریاد ایتمکه ، او آنده روحم درین بر دیجور ماتم ایچنده یووارلانمغه باشلادی . بوبر حس قبل الوقوع دکلیدی ؟ لکن زوالی غافل بن! بوحسمی توهمله تأویل وابطاله چالیشه رق زوالی چوجوغمی کندی أللہ دوشوردیکم کرداب هلاکدن قورتارمق ایچون برعزم قطعی کوسترهمدم .

أوت! لسان الغیب معنوینك — درت آی صوکره کی فلاکت دقیقه سنه قدر طینی قولاقلرمدن کیتمه بن — اوفریادینی طویدیغم آنده بکا واجب اولان شی: « تداوینك بوقدری کافی . » دیوب دوقتوری یرینه کوندرمك واونك اوملعون علاجنی آرتق چوجوغمه ایچیرمهمك ایدی . أوت ! بنم ایچون یاپه جق بوایدی . بن بونی دوشونمدمی ؟ بن بونی یاپمق ایستمدمی ؟ آه ! ایکی آی ظرفنده علی التوالی نه قدر چرپندم، نه قدر اوغراشدم! فقط برشی یاپه مدم . یاپمغه مانع اولان نه ایدی ؟ عجز ... عجز مشئوم !

اوعجز مشئوم که حالا بنی براقیور . دریسی کیکنه صارلمش، قوری ، ضعیف قوللری آره سنده زمان زمان بنی صیقیور .. صیقیور .. صیقیور ... « اووخ ! آرتق بوغه جق .. شیمدی .. شیمدی بوغوله جغم ، قورتیله جغم . » دیرکن ینه براقیور . صوکره قدید ، تیتره مك أللریله وجودمی بردنبره قاورایوب یردن یره چارپیور . بن هرچارپلشده ندامتله ، ذلله مقهوراغلارکن او — عجز مشئوم — قوری ، تویسز ، چامور رنکنده کی صیریتغان چهرهٔ منحوس ومستکرهی اوزرنده طوتوق جام پارچه لری کبی پارلایان آچیل ، سونوك کوزلرینك نظرهٔ کین آلود استهزاسنی اوزریمه حواله ایده رك .. اینه جك ، قانسز ، دوداقلری آره سنده دها زیاده ایکرنج کورینن اکری بوکری ، چوروك دیشلرینی پارمغیله کوستره رك: « ایشته سنك موجودیت الیمکی بودیشلرمله کمیره کمیره محو ایده جکم ! » دییور . وبن یالکز ذلیلانه آغلاپورم ...

بوقاری‌یه، ایشلرمك باشنه عودت ایتدم، بر ایکی‌ساعت اوغراشه‌رق جاملرك هربرندن ایکیشر ، اوچردانه اوله‌رق چیقاردیغم ئه‌پروولری نژاده کوسترمك ایچون صالونه ایندم . نژاد بونلره شویله لاقیدانه برنظرله باقدیسه‌ده هیچ بری حقنده هیچ برفکر درمیان ایتمدی .

اوکله یمکندن صوکره اونلری صالونده ترك ایله بن‌تکرار بوقاری‌یه چیقدم . بوکون اقشام واپوریله استانبوله ایتمکلکم مقرر اولدیغندن شورایه بورایه براقلمش جاملری ، شاسیلری وسائر ادواتی کاغدلره صاروب قوطیلره ، صندغه یرلشدیرمك ایچون ایلری کری حرکتله دیدینوب طوریبوردم . برارالق ایاغمك التنده برچیتیردی ایشتدم . اهمیت ویرمدم . اوطه‌نك ایچنده ینه دونوب طولاشیرکن عینی نقطه‌ده ، ینه آیاغمك آلتنده اوچیردی‌یی ایکنجی ، اوچنجی ، دردنجی‌دفعه اوله‌رق طویدم . فقط ینه آلدیرمدم . آرتق یرده ، موشامبه‌نك اوزرنده اوتمیه بری‌یه آتلمش طاغنق کاغد پارچه‌لرینی طوپلایوردم . اووخ ! دهشت .. فلاکت !..

کوچك جام ، اوبنم سوکیلی نژادجغمی چهرهٔ خندا خند نشاطیله عرض ایدن جام ، او آینه پارهٔ قلب اکرم خردخاش یرده یانیور !..

بوچهرهٔ خنداخند نژادی آیاغمله بن‌طوقاتلامش ، و بویله طوقاتلادیغم زمان اوندن صریح ایشتدیکم انین تأثر مظلومانه‌یه رغماً اوخیال رقیق حیاتی آیاغمك آلتنده بن‌أزمش، پارچه‌لامش، محواتمشم!.. اوآنده ایچرمدن بیلدیرم دهشت وسرعتیله قوپان برصیحهٔ آتشین : « نژادکی غائب ایده‌جکسین ، وبوکا سنك خطالرك سبب اوله‌جق . أوت غافل! سن اوسوکیلی چوجوغکك حیات شبانی بالذات کندك یاقمش .. سن او وجود عزیزی رسمنده‌کی کبی بالذات کندك چیکنه‌مش ، أزمش ، محواتمش

معدنی کچمکده ایکن اقشام واپورینك هکبه‌لی‌یه مواصلتنی اشعار ایدن دودوکنی ایشتدك . « اولاد ! دوقتوری قارشیلامغه کیده‌لم‌می ؟ » دیدم . « سزبیلیرسکز . » دیدی . او ارتق شیمدی علی‌العاده مستغرق تفکرات ایدی .

اسکله‌ده دوقتوری بولدق . دوقتور اوکونکی جولانلرینی سویلیوب استانبولدن اوته‌بری حوادث ویریپوردی . أوه واردق . صالونده اوچمزده برر طرفه اوتوردق . بزدوقتورله قونوشدیغمز قدر نژاد مصرانه ومغمومانه سکوت ایدییور وکندیسنه واقع اولان خطابلری مع‌الکراهه فیصه فیصه جوابلرله کچشدیریپوردی .

بعدالطعام ساعت درده قدر ینه بوصورتله زمان کچدی . بن نژاده عارض اولان بوسکونت کدر آلودك نجه موجب اولدیغی اندیشه‌یی « بوکون زیاده‌جه کزدیکمزدن بلکه یورولمشدر . » دیه‌رك تعدیل ایتمك ایستیوردم . نهایت اوطه‌لره چکلدك .

ایرتسی صباح قالقدم . اك اول نژادی صوردم . اوهنوز اویویورمش . صوکره ، کیجه‌دن قورومغه براقدیغم جاملری معاینه‌یه قویولدم . بوالتی جامدن دردی پك أیی چیقمش ، فقط هپسندن أیسی کوچك جام ایدی . بوکا باقدقجه بافیور ، باقارکن ایچنده‌کی خیال خندانه خطابلر ایدییور ، بونی ألمدن برقمق ایستمیور ، حاصلی بونی پك سوییوردم . بونلری کاغده نقل ایتمك ایچون شاسیلره قویمش بکلیوردم . بوأثناده نژادك اویاندیغنی ، دوقتورله برابر صالونده قهوه التی ایتدکلرینی خبر النجه اشاغی‌یه ایندم . نژاد غایت جدی برطور آلمش ، دوقتورله قونوشیوردی . حالنه دقت ایتدم ، یوزی کولیورسه‌ده دون اقشامکی طورغونلغی براز کچمش ایدی . صوکره تکرار

ایتش اولورز . ذاتی اکثر ایجادلر تصادفلرك نتیجه‌سی دکلمی؟ فقط غالبا بوندن هیچ برشی چیقمایه‌جق . »

بن اوغراشیوردم . دیرکن جامده برعکس بلیرمکه باشلادی . ارتق نژاد ، عکسك بتون بتون میدانه چیقمسنه منتظراً سکوت ایدییوردی . براز دها اوغراشدقدن صوکره جامی قیرمزی آیدینلغه عرض ایده‌رك آرقه‌سندن باقدم . نژاد ، آللری پانطالونك جیبنده اوله‌رق باغچه‌ده‌کی وضعیتیله خندا خند نشاط ، اوفاجق جامك ایچنده طوریبیور . « کوردکمی اغابك ؟ ایشته سکا اعلادن اعلا برر سم . یالکز رنکلی دکل ، اوقدر . » دیدم . اوده جواب ویردی : « بن دیمدمی ؟ هر صنعتك ایلریلمه‌سی تجربه سایه‌سنده‌در . بوندن صوکره ارتق بتون پلاقلری اجزایه باتیروب ایصلاق ایصلاق شاسیلره قویمالی . اما باقه‌لم کاغده نصل چیقه‌جق ؟ »

بوجامی‌ده بیقانمق ایچون صویه براقدق . بومشغله ایله ساعت اونی بولمش ، اقشام کزمه‌سنك زمانی کلمش ایدی . برابر چیقدق . بوسفر نظام بولندن کیده‌رك کوچك طوری یاپدق . معدن موقعنه یاقلاشدیغمز صره‌ده کونش مغرب اختفایه آهسته روان چکیلیور ، یاقه‌جق أولرینك جاملری طوتوشیور ، قارشی طرفده‌کی مناظرك پارلاق رنکلری درجه درجه صولیور .. بونك کبی نژادك ده بوصباح روحندن طوغان مسرت کونشنك ضیالری ایچنده پارل پارل یانان چهرهٔ خندان مسعودیتی یاواش یاواش کولکه‌لنیور ، صباحدنبری تعب ناپذیر برصورتده دوام ایدن شاقراقلقلری برنوع فتوره منقلب اولیوردی .

ساعتدن اشاغی اولماز . دیمك بزكیجه اولنجه‌یه‌قدر بوراده‌یز . فنا دكل . اقشام‌دوقتور كلوب‌ده بزم‌درت ساعتدنبری بوراده قاپانوب قالدیغمزی اكلارسه تحف اولور .

— بن جامی قوروتمادن‌ده قوالانه‌بیلیرم .

أوت ، نژادك دیدیكی طوغری ایدی . جامی قوروتمق قاراكلق یرده بزم‌ده ساعتلرجه محبوسیتمزی ایجاب ایدییوردی. بناءً علیه جامی بالضروره‌ایصلاق اوله‌رق شاسی‌یه قویدم. همان بر ساعتدنبری بومضیق مظلمده هواسزلقدن بوكالیر كبی اولمشدق. اورادن فیرلادق ، تكرار باغچه‌یه كیتدك . نژاده : « هایدی اغابك ! طور باقه‌لم . سنی شوایصلاق جامه‌ده عكس ایتدیره‌بیله جكمی‌یم ؟ » دیدم . « رطوبتلیدر افندم ، بن‌اورایه نصل كیردیم؟ صوكره‌خسته‌لنیرم . بوكا سزده راضی اولمازسكز ظن‌ایدرم .» دییوب قاچمق‌ایستیوردی. « رودیناله باتیرلمش ، ایصلاق بر پلاقك تجربه‌سنی اجرا ایده‌جكز . سن طورمازسه‌ك بن‌ده شوكدینك رسمنی آلیرم. فقط اوزمان قاراكلق اوطه‌یه كیرمكه حقك اولهماز . » دیدم . « اویله ایسه‌ایشته طوردم ، افندم!» دیدی آللرینی یانطالونك جیبنه‌صوقمش، چهره‌سی خندان خند نشاط ، غایت طبیعی بروضعیت آلمش طوریییوردی . همان دوربینی عیارایده‌رك شاسیدك‌قپاغنی آچدم. اوپتوراتورك پرده‌سی قالقمقله برابرایندی. شیمدی پلاقده برعكس قالدیمی قالمادیمی ؟ بونی اكلامق لازمدی . شاسی‌یی قاپدیغم كبی تكرار قاراكلق یره كیتدم . نژاددە قوشه قوشه یتشدی . پلاقی درحال رودیناله باتیردم . نژاد: «بابا! - دییوردی - برده باقلی‌بزكه غایت‌ایری بربائس ، اوفاجق بركوده‌ایله بنم قاریقاتورم... نه تحف‌اولور! یاخود رنكلی چیقمشم : یوزم یشیل ، صاچلرم ماوی ، اثوابم قیرمزی ... رنكلی فوطوغرافی . فنامی ؟ بونی‌ده بز ایجاد

آرقه‌م صره اوده کلدی . « ها ! بوکون ینه فوطوغرافچیلق وار. » دیدی . اطرافده طولاشمغه ویالکز بوکونه مخصوص شطارتلردن اوله‌رق بیك درلو شاقراقلقلر ، بذله کولقلرله کوده‌لکه باشلادی . بن ایچمدن « بو چوجوق بوکون نه‌دن بوقدر شن‌عجبا ؟ هیچ بنم بیلدیکم نژاد دکل .. بوکون اونده بشقه برحال‌وار.. الله‌خیرلر ویرسون !» دیبور وبوکولریوزی ایله کندیسنك مختلف وضعیتده برقاچ رسمنی آلمغه اوزنیوردم .

رسملر آلنمش وبونلرك جاملرینی ، طاراجق ، هواسز ، صیقینتیلی بر آرالقدن عبارت اولان قاراکلق پرده اجزایه باتیرمق صره‌سی کلمش ایدی . نژاد سائر زمانلر بورایه کیرمك ایستمزدی . فقط بوکون بندن آیرلق ایستمدیکیچون آرقه‌م صره‌قوشه قوشه کلدی . بن جاملری ده‌ولوپه ایتمکله اوغراشدیغم قدر او ، خاطره کلیه‌جك تحفظلرله قهقهه‌لرقوپاروب بنی‌ده زور ایله کولدیریبوردی .

جاملری صره ایله اجزادن چیقاروب بیقانمق ایچون صویه براقیوردم . الك صوکره‌یه قالان اوفاجق بر جامی‌ده شاسیدن چیقاروب اجزایه باتیردم . و بر چاریك قدر اوغراشدم . جامده هیچ برشی کورونمدی . بوکا ایکیمزده شاشیوردق . چونکه پلاق یانمامش ، بم بیاض طوربیوردی . نهایت خاطر. لادم : بو جام اکسپوزه اولمامش ایدی . یاکاشلقله بن بونی‌ده اجزایه باتیروب یوق‌یره ایصلاتمش اولدیغمه تأسف اظهارایتدم. بنم بوسهوم سورکلی قهقهه‌لر قوپارمق ایچون اوکا یکی بروسیله چیقارمش اولدی .

— شیمدی بونی نه یاپه‌جقسکز ؟.. دیدی .

— اته‌جق دکلم یا . قورودقدن صوکره ینه قوللانه‌جغم ، ایشه یاراته‌جغم ... دیدم .

— بونی قورومق بوقارا کلق اوطه‌ده اوله‌یلیر. اوده سکز

رفاقتمده گچیره‌جکمی دوشونمکدن ایلری گلیوردی . یا بن ؟ بن اوندن اون قات زیاده سوبنیوردم . اوت ! بز بری بریمزه بابالق ، اوغللقدن دها چوق ایلری برقرابت روح و وجدان ، بر وحدت فکر و حس ، بر موافقت مشرب و مزاج ایله مربوط ایدك . بز بری بریمزدن هیچ آیرلمق ایستمزدك .

صباح قهوه آلتیلرمزی ایتدکدن صوکره کزمکه چیقدق . بوکونشلی ، ایلیق کونده آطه‌نك لطافتی جنت خیالیه‌یی شکل حقیقتده کوستره‌جك بر درجه‌ده ایدی . معدن یولندن آغیر - آغیر آیانیقوله‌یه ، اورادن دیاسکیلوسه کیتدك . دوقتور یوریرکن چابق یورلدیغندن اونکله برابر کزینتیلری پك محدود قالیورمش . اونك ایچون بوکون نژاد آرام ایتمك ایستمیه‌رك : « شورایی‌ده کوره‌لم .. بورایه‌ده کیده‌لم . » دیه بنی ارته‌یه بری‌یه سوروکلیوب کوتوریوردی .

بر آرالق دوقتورك رفاقتندن ، پك قوری بولدیغی صحبتلرندن صیقلمغه باشلادیغی درمیان ایده‌جك اولدی . زوالللی ، غافل بن : « سنك صحتکه خدمت ایچون عائله‌سندن اوزاق قالمش ، حالا سنك حصول عافیتك ایچون چالیشیر برآدمك رفاقتندن صیقلمق ، اونك صحبتلرندن خوشلانمامق قدر بیلمه‌مزلك اولورکه بوده سنك درایتکه ، مروت فطریه‌که یاقشماز . » یوللی مقابله‌ده بولندم . بونی درحال قبول ایده‌رك مصاحبه‌یی بشقه برزمینه دوکدی .

دیاسکیلوسدن خرستوس‌تپه‌سنه چیقدق . اورادن تپه‌کویی طریقیله طاغدن آشاغی أویمزه دوندك . اوکله یمکندن صوکره صالونه کیردك . بن برقناپه‌یه اوزاندم . نژاددده اوراده أللنه کچیردیکی ئه‌رنانی تیاتروسنی مطالعه‌یه قویولدی . اونی مطالعه‌دن واز کچیرمك ایچون بر بهانه ایجاد ایتمك لازمدی . قالقدم ، فوطوغرافی ادواتی چیقاردم ، برر برر باغچه‌یه طاشیدم .

شدتله آرزو ایتدیکی حالده اونی بولق ایچون عقلم ، قوهٔ تدبیر وتصرفم بکا نظام یولنه کیتمه‌یی توصیه ایتمه‌مشیدی ؟ اوطرفه کیده‌یدم ملاقات بر ساعت صوکره‌یه قاله‌جق ، بوندن طولایی کوکلم أیچه اوزیله‌جك ایدی . بن نصل اولدی‌ده بوطرفه‌کلدم ؟ ارادهٔ جزئیه‌مك دیزگینی عقلمك ألنده ایسه دیمکدرکه بن بو طرفه ارادهٔ جزئیه‌مله کلمه‌مشم . بنی بوجهته کوندرن عقلمدن بشقه بر قوهٔ معنویه اولق لازم کلیور . او قوت نه‌در ؟ وبو قوت بزم نفسمزده ذاتاً مکنوز ومستقرمی بولنیور ، یوقسه عارضی اوله‌رق کلوب کیدییورمی؟ نفسمزده مکنوز ایسه آثارینی نیچون هر وقت کوسترمیور ، کلوب کیجی برشی ایسه نره‌دن وهانکی بر حالمزده کلیور ؟ روحمك اکثریا نه قدر اشتیاق چکدیکی نلافیلر اولیورکه بونلر حقنده ایشته اوماهیتنی اکلایه‌مدیغم قوتك هیچ بر لطفی ، هیچ بر امدادی اولیور. صوکره ناکهانی برتخطر وتذکرك عقیبنده خاطرمده‌کی برخیالك کسوهٔ حقیقتده ظهور آنیدنی کورمکله متحیر اولیورم . بو نه‌در؟ بوکاده تصادفمی دیه‌جکز ؟ خایر ! بن بوکا تصادف دیه‌مم . اوحالده بودرلو احوالی نصل تفسیر وتأویل ایده‌جکز ؟ عقلمك ، ادراکمك ، حسمك کوچ یتیره‌مدیکی هزاران هزار اسرار خلقت انسانیه‌دن برشی‌که بنم ایچون الی‌الابد معمالفدن چیقه‌میه‌جق . آه ! کاشکی بونلری برپارچه‌جق اولسون بیلمك ، اکلامق انسانلغه میسر اوله‌یدی !.. »

بن ایشته بویله دوشونوب طوریوردم . أوه کیتدك . بعدالطعام صالونه چکلدك . آچیلان مصاحبه زمینلرینك هپسنده برپارچه کزمکله‌حس قبل الوقوع مسئلهٔ مشکله‌سنك استیلای مزعجندن ذهنمی قورتارمغه موفق اولمشدم .

ایرتسی کون صباحلین ارکندن دوقتور استانبوله ایندی. بز نژاد ایله یالکز قالدق . نژاد آرتق پك بشوش ومسعود کورینیوردی . بو مسعودیتی — بللی ایدی که — بوکونی بنم

— فقط سز بوطرفه كلمش سكز ، ديدى . او دائما بويله موجز ، كنايه‌لى ، نكته‌لى ، جوابلر ويررردى .

— اوت - ديدم - قرارم نظام يولنه كيتمك ايكن بيلمم نصل اولدى ، بورايه طوغرى يورييويردم .

درحال كوله‌رك جواب ويردى :

— شودقيقه‌ده بوراده بولوشمامز لازم ايمش . سز بوكا « پره‌سانتيمان » ديمك ايسترسكز . بنجه عادى بر تصادف ...

— تصادف‌ده اوله بيليرسه‌ده ابتدا ديديكك كبى « پره‌سانتيمان » — كه حس قبل‌الوقوع ديبه ترجمه اولنيور — دها طوغرى اوله‌جق : سنك بوراده بولنه‌جغكى روحم حس ايتمش‌ده بنى بو طرفه كوندرمش .

— (معنالى بر تبسمله دوقتوره دونوب باقه‌رق) اوده اوله بيلير .

بن دوشونمكه واردم : حس قبل الوقوع ... أوت ، آيرى آيرى مدلوللرى معلوم اولان اوچ كلمه‌دن متشكل بو تركيب غريب ايلك دفعه ايشتديكم معناسى وحشى بر شى كبى ذهنمى مشغول ايتمكه باشلادى . آرتق سكوت ايديييوردم . بنم دالغينلغمى كورنجه اونلر اولجه آچدقلرى بر بحثى تعقيبه قويولديلر . بن كنديلرينى ديكليور كبى كورينييوردم . فقط سويلدكلرى شيلرك هيچ بريسى قولاغمه كيرميوردى .

« حس قبل‌الوقوع ... هنوز اولمامش بر شيئى اوله‌جغى كبى طويمق ... بو نصل اوله‌بيلير ؟ هله بوملاقانده وقوعندن اول حس وادراك اولنمش نه وار ؟ نژادك ديديكى كبى بويك عادى بر تصادف. لكن شوراسى شايان دقتكه ابتداى امرده بن معكوس بر جهته كيتمك قرارينى آلمش ايكن بنى بويوله كيم سوق ايتدى ؟ شو چوجوغه بردقيقه اول ملاقى اولمايى روحم

بوراده الك أيى سير اولنه‌جق موقعلر ايسه دياسكيلوس ، ديل جهتلريدر . مأمولم كبى اونلر اورالرده ايسه‌لر طبيعى نظام يولندن دونه‌جكلر. بن‌ده اويولى طوتمالى‌يم . » ديدم . صوكره بيلمم نصل اولدى ؟ بوقراردن ذهول ايده‌رك معدن يولنه دوزلدم . كوچك چناردن خيزلى خيزلى كيدركن برده باقدم كه اونلر ايلريدن طوغرى آغير آغير كليورلر .

برآن اول نژاده مقابل اولمق .. آلننه بر بوسهٔ اشتياق قوندرمق ايچون آديملريمى صيقلاشديردم . اوزمان اونلرده بنى كوردىلر ، كولومسه‌مكه باشلاديلر .

نژادك ، هانكى برحاله قارشى اولورسه اولسون ، تلاش وهيجانه دوشوب‌ده تمكينى بوزه‌جق خلقتده يارادلمامش اولديغنى برچوق تجربه‌لرمله بن بيليردم . بونكله برابر بكليور-دم كه مقابله‌سنه كيتمكده بنم كوستردىكم استعجال مشتاقانه‌يه باقه‌رق اوده هيچ اولمازسه ايكى آديم ايلرى‌يه سرعتله يتشسون . خاير ! نژاد بونى ياپمادى . او بنه اولچيلى آديملريله آغير آغير كليوردى . ارتق بو مروتسزلكنى نژادلغنه باغشلايوب بن بنه عجله كيدىلرينه يتشدم . دوقتورله مصافحه‌دن ، على‌العاده بر ايكى سوز تعاطيسندن صوكره نژادى آلننده اوپه‌رك صحتنى صوردم . اوده بنم ألمدن اوپدى وبك أيى اولديغنى سويلدى . شيمدى آفاق قونوشيوردق . نژاده خطاباً :

— غروب پك كوزلدى . نظام طرفنده بولنه‌جغكزى مأمول ايتمشدم ... ديدم .

منتهای افقده برنقطه‌یه مرکوز طوران شاعر طبیعته صوریوردم :

— نژاد ! نصل ؟.. بونلر هپ کوزل دکلمی ؟

اوجواب ویریوردی :

— اووخ ! پك کوزل ، لکن بونلر شیمدی هپ بیته‌جك . بن سونمیه‌جك برلوحهٔ غروبی سیر ایتمك ، بن بیتمیه‌جك بر شعری اوقومق ایسترم ...

غلیظ بر دودوك صداسیله بردن بره اویاندم . واپور قنالی‌یه یاناشیوردی . آرتق کوزلرمك اوکنده‌کی لوحه‌لر سیلنمش ، روحمك ایچنده‌کی شعرلر طاغلمش ایدی . شیمدی برآن اول بیوك آطه‌یه یتشمه‌یی آرزو ایدیوردم .

ایلریکی آطه‌لره چیقه‌جقلردن بنم کبی صبرسزلانمغه باشلایان بر طاقمی کوکرته‌ده آشاغی یوقاری کزینه‌رك قونوشیورلر ، کولوشیورلر ، اقشام سرینلکی ایسه یاواش یاواش کندینی حس ایتدیریور ایدی . بن‌ده قالقدم ، اونلر کبی کزینمکه باشلادم .

واپور هکبه‌لیدن آیریلوب بیوك آطه‌یه چویرلدیکی زمان آتشین برلوحهٔ غروبك الوان زرین یاقوتیسی کوك یوزینه طاغیلیور .. سمانك کیتدکجه صولغده اولان صاری ، پنبه ، افلاطون ، ترشه ، آچیق مائی ، رمادی رنکلری مالتپه ، پندك دکزینك مرآت سطح پرسکوننه عکس ایدییوردی .

واپور اسکله‌یه چیماسنی آتار آتماز بن‌ده کندیمی ریختمه آتدم . نژادی کورمکه کیتمکدن متحصل صبرسز برسوینج ایله یوریوب بون مارشه‌نك اوکنه واردقدن صوکره : « اونلر شیمدی کزمه‌ده‌در . طوغری أوه کیدوب‌ده اوراده یاریم ساعت ، بلکه برساعت بیهوده انتظار چکمکدن ایسه بولندقلری موقعده کندیلرینه ملاقی اولق البته مرجح . فقط نه‌طرفده اولسه‌لر کرك ؟ نژادجغم غروب تماشاسنك مفتونیدر . غروبك

عمان بیکران کبی ، مرمره‌نك دورادور افق وسیعیله برلشیور...
صولمه چاملیجه تپه‌لرینی ، قیزل طوپراق ، أرن کوبی معموره‌لرینی شنلندیرن کولیج یوزلی رنکارنك کوشکلر .. او سودا پرور کونك تماشای تجلیات فیضا فیضنه آچلمش بومائی ، یشیل ، صاری ، ألا کوزلر حیران وخندان باقارلرکن آره‌صره محترزانه کرپکلرینی اویناتیور... بونلرك کریسنده‌مور ، باروتی طاغلر ، بایرلر اقشام کونشنك باران زرین اشعه‌سی آلتنده سرمستانه ییقانیور... فنار باتجه‌سی ، کیسوان‌زرتارینی طاغتمش ، عریان آیاقلرینی طالدیردیغی حوض بهشتینك آیینهٔ سیمانما سنده عکس هیئت جاربانسنی بردن‌بره کورنجه حیرتدن طوکه‌قالمش پری قیزی کبی ساکن ساکن عرض اندام لطافت ایدییور ... فنارك‌جوشاجوش ، صاریشین ضیالرایچنده صاریمتراق کورینن بیاض قله‌سی — اوکنده کومش رنکنده قدیفه‌دن برپوشیده کبی آچیلوب یایلان — خفیف صالینتیلی دکزك تا اورتالرینه‌قدر مدید ، متحرك ، متقطع برعکس دلپذیر کوندریور... کری‌یه باقیلنجه واپورك چرخ صولرندن حاصل اولان کوپوکلر سمای آبی اوزرنده کهکشانلر تصویر ایدییور ...

فقط آطه‌لر ؟..

أوت ، تنها ، لوش چاملقلرنده آلهات اساطیرك ظلال خیالاتی طولاشان .. قوملی ساحللرنده ، وحشی‌اوجورومللرینك قییلرنده ، بوجاقلرنده شعر وموسیقی مؤکلهلرینك صمیم الهاماتی ترنم ایدن اونازنین بورغاز آطه‌سی ، هکبه‌لی ، بیوك آطه .. ایشته بونلر بومستثنا صوك بهار کونی آرتق ختامه ایردیرمکه تهیؤ کوسترن سمای‌ملونك اك درین ، اك محرم برمنبع حیاتندن اوزرلرینه‌دوکیلن شلالهٔ‌انوار اسرار آلتنده اویوبورلر!.. روحمه ذوق سرمدیت طاندیران برروٴیای نوشین استغراق ایچنده بن‌ده اویویوردم . وبوروٴیاده یاشمدن ایرلمایان وبایغین نظری

فنار باغچه‌سی حذاسنه یاقلاشدیغی صره‌لرده کوشکك صیجاق ویوکلی هواسندن بوکالغه باشلادیغمدن برآز تازه هوا المق ایچون غرته‌لرمی طوپلایوب یوقاری‌یه چیقدم . خفیفجه البسه‌مله اورادہ اوشومکسزین چوق مدت طوره بیله‌جکمی امید ایتمدیکمدن نیتم تکرار آشاغی‌یه ، کوشکه اینمك ایدی . مکر یوقاریده پك اعلا طوریله بیلیورمش . قیچ طرفده برپیکه‌یه ممنوناً یرلشدم . غرته‌لرك بریسنی دیزمك اوزرنده آچدم . فقط اوندن اول پیش انظار اشتیاقه آچیلان کتاب طبیعتك صایف غرای زراندودنده بعضاً مائی ، بعضاً یشیل زمین اوزرینه سرپلمش پنبه ، افلاطون ، آچیق صاری ، ترنج رنکلرینك لطف آهنك امتزاجی ایچنده دقیقه بدقیقه تبدیل وضع وسیما ایده‌رك ترسم‌ایدن الواح محاسندن کوزلرمی آییرمق قابل دکلدی .

صاغمده آیاصوفیه ، سلطان احمدجامعلری .. ضربخانه ، عدلیه دائره‌لری کبی الك یقین مبانئ عظیمه‌سنك سیهرنك قبه‌لری ، بیاض مناره‌لری ، پارلاق جبهه‌لری — هوای نیلکون اوزرنده چرچیوه‌سندن دیشاری‌یه فیرلامش رسم مجسم صورتنده — سچیلوب طوران استانبول شهرندن صوکره ساحلاً کیرینتیلی ، چیقنتیلی برانجرار مدید ایله درجه درجه کوچیله‌رك ، قویولاشه‌رق ، طونوقلاشه‌رق ، دومانلاشه‌رق اوزایوب کیدن قطعهٔ‌بریه نهایت خیال میال سچیلیر برخط‌وهوم کبی مغرب افقنك دامن بخار - آلودی آلتنده ضاقلانیور ...

اوکمده ، بایغین کونشك شعاعاتی صباحدنبری مص وبلع ایده‌رك نرم ونوشین برشفافیت‌ایله سینهٔ صاف کشاده‌سنی المناك روحلر ایچون آسوده برخوابکاه مباح کبی عرض ایدن ساکن دکزك قویولاجورد رنکی برآز ایلریده سود ماویسنه تحول ایدییور . دها صوکره بوسطح فیروزه فام ، سیم مذابدن بر

عجز مسئوم

تداویسنی درعهده ایدن دوقتورله برابر نژادی آطه یه کوندردکدن برهفته صوکره بر اقشام کندیلرینی کورمکه کیتمشدم .

هواسنده کی سکون واعتدال ، سماسنده کی کشایش وانبساط ایله اوکون ، روح آشوب ، سودا پرور ایلولك تشرین اوله ترك ایتدیکی مستثنا کونلردن بریسی ایدی .

کوپریدن ساعت اونده حرکت ایده جك واپورك کوشکنده آطه یه قدر کچیره جکم برچوق ساعتلك زمانی اولدیرمك ایچون ایلاوستره ناسیونال ، پوتی پاریزیه ن کبی برقاچ رسملی غزته آلمش وبونلردن بریسنی مطالعه یه طالمش ایدم . واپور حرکت ایدوب

مغدور ومکدر اونی روحم یاشاتیرکن
دوران تبهکار ، اووفا دشمن پرفن
بیلسه‌م که نصل دور ایده‌جکدر بنی سزدن .

جسم کبی ، فکرم کبی مأیوس ، پریشان
کریان دوشك آغوش مناجاته ، کریان ؛
خالی قومایك خاطر محزونمی برآن .

بن کریه‌می اجراده دکلسه‌م بیله عاجز ،
— پرفلسفه بر تلخئ شعریتی حائز —
فقدانکی دائم بکا تکرار ایده‌رك سز

امداد ایدیکز کریهٔ جوشانمه امداد ..
اولسون اوصیجاق یاشلر ایله روح ودلم شاد
ای خاطره‌لر ، ای بنم اشعار کزینم !..

دوشسه‌م بیله بن سز قالکز قائم وزنده ،
اولسه‌م بیله بن سز یاشایك روحم ایچنده
ای خاطره‌لر ، ای بنم اذکار حزینم !..

جمومئ یأسم بولور اولدیغه سرینلك ..
الله چیقان بر یول آچار فکره ، امینلك ،
بیلدیرلی سمالرده‌کی دهشتلی درینلك !

خشود ایده‌جك بر دکل ارواحی بو مسکن .
رحمت شونی تلقین ایدیبور کوکله : محرز
بر شی وار ، اوت . موت ایله جاری‌که بیلنمز .

یوق ناطقه‌مك ترجمهٔ حسه مجالی ،
مقصدلرمك صیغمایور الفاظه مأنی ؛
آه اکلاتهمم کیمسه‌لره بن بوملالی !

شاد اولدیغی بر کرچه بوکون خلدبرینلر ،
صافلار .. اونی صاقلار بو مناظرکه درینلر ؛
سویلر .. اونی سویلر بوخواطرکه حزینلر .

کوستردی بیوکلك کچرك جان وجهاندن ..
تقدیس ایدرم شانی هردم دل وجاندن ،
ای خاطرلر قورقیورم کید زماندن !

وارمش سزه‌ده قصدی بودورانك ایشیتدم ،
چاك ایلدی بر یأس خشین صبرمی ، یتدم .
غافل .. نه‌یه کیتدم اورایه .. بن نه‌یه کیتدم ؟

ماتمکه اندیشه‌مه پیرایه‌سکز سز ،
تفضیل ایچون آلامی سرمایه‌سکز سز ،
اوندن بکا معطوف برر سایه‌سکز سز !

کچدیسه یابیندمده نصل قالدی مثالی ؟
یتدیسه یاچشممده نصل طوردی خیالی ؟
اعلا .. اوظلالك‌ده مقرر سه زوالی !

بیك درلو امکارله یتشمشدی ، نهایت
هیچ اولدی — یازیقلر ! — اولیاقت ، ارفضیلت .
حالا یاشارم بن .. بونه‌ذلت ، نه‌غفلت ؟

دوران هنوز اتمام مرام ایتمه‌مش انجق ،
برشی دها قالمش اوکا عائد : اونودلمق !
عالمده — دیمك — عشق ، وفا .. هپسی اویونجاق !

بر فکر سراسیمه‌یه بر حکمت مدهوش
توجیه بیور ، اکلایم ای قدرت خاموش !..
هم کیتسون او ، هم صوکره اولنسونمی فراموش ؟

دورانه کوره فکر وفا اولسه‌ده واهی
روحمده بو هجران که بیور نامتناهی
نسیان ایله اورتلمك اولور شیمی الهی ؟

بر شی بولهم تسلیهٔ روحمه خادم ..
بیك عمره دکردی متأخر ، متقدم
امکانی اولهیدی اونی بر کره کوره‌یدم !

لکن نه‌ایچون ایلرم اندیشه‌می تضیق ؟
ماهیتی عقله محال اولسه‌ده تحقیق
وجدانه ضروریمی دکل رحمتی تصدیق ؟

کون کورمه‌ین ای سوسلی کتبخانهٔ مهمل !
شکل آلمایان ای جسم دلارای مخیل !
یرلرده پریشان یاتان ای توزلی کتابلر !..

ای ساحه ، ای آسوده زیارتگه ایوب !
ای یأس متانت شکن ، ای خوف دلاشوب !
ای طاشلره ، طوپراقلره معطوف خطابلر !..

محو اولدی او بروهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی برامر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای داهیٔ غربك یوجه اشعار کزینی !
ای بورجیاك ، آیدانك آهنك حزینی !
ای عکس اثیریی فونوغرافده طوران سس !..

ای زرقنم ، ای قلبی قیریق ساعت دلجو !
ای لمهٔ متروك دها دستهٔ کیسو !
ای تازه باشندن بکا میراث قالان فس !..

محو اولدی اوبروهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی برامر محال اولدی ، دکلمی؟

ای دود خزان .. ای قاپانق ، غملی سمالر !
سنبللره همرنك اولان ای سیسلی هوالر !
ای جاذبه‌لی تودهٔ سیار سحائب !..

ای سونمکه خواهش کیرن آتش هجران !
ای روح غریب ، ای بنم افعاله هرآن
چشمان رطیبله باقان چهرهٔ غائب !..

محو اولدی او بروهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی برامر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای خرده خطوط قلم ناطقه بسته !
ای جسته نقوش مرض آلود وشکسته !
ای بیکس وپژمرده طوران برپیغین آثار !..

ای کشته‌هوس روح یتیمیت معصوم !
ای عمر سفاتزده ، ای هستیٔ مشئوم !
ای بونلر ایچون آغلایان اشعار دل افکار !..

محو اولدی او بروهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی برامر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای عشق نجیب وطن .. ای غیرت ملی !
ای پاك یورکلرده یاتان حس جبلی !
ای ملتنه شان کتیرن جند مظفر !..

ای قهقهه بازیٔ اضاحیك وقایع !
ای کریه نوازیٔ روایات خجایع !
ای شاد وکدرناك بتون سودیکی شیلر !..

محو اولدی او بروهم وخیال اولدی ، دکلمی؟
بولق اونی براصر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای مشجره .. ای زمزمهٔ آب کهرتاب !
ای صدر چنار کهن .. ای نقش فنایاب !
ای شیوهٔ لاقیدیٔ دوران تبهکار !..

بهت آور اذعان اولان ای قدرت بیچون !
غارتکر سامان اولان ای کردش کردون !
ای بیلمیه‌رك سومدیکم طالع غدار !..

محو اولدی او بروهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی براصر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای کنج اولوسی .. ای مرض محرق حما !
ای فائده‌سز زحمت حذاق اطبا !
ای روز سیاه ، اون یدیسی شهر شباطك !..

ای لانهٔ هجران‌کده .. ای جرهٔ ماتم !
ای طرز حیات کدر آلود ومؤلم !
ای طوالیه‌جق بوش یری بدبخت سماطك !..

محواولدی او بر وهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولمق اونی بر امر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای نشئه‌لی معصوملرك الحان لطیفی !
ای شوخ کوورجینلرك اندام ظریفی !
ای بلبل شوریده‌سر .. ای جلوهٔ مهتاب !..

هم سنلری ، ای پاك جوانان مؤدب !
ای بحث ومقال ارب .. ای صحبت مکتب !
ای خسته چوجوق .. ای الم صولت اعصاب !..

محو اولدی او بروهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولمق اونی برامر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای عکسی نتایج طوغوران غفلت تدبیر !
ای عقدهٔ تدبیری آچان ناخن تقدیر !
عمرم کبی ای هیچه کیدن بونجه امکار !..

ای مهد وهزار ، ای ایکی معنای مرادف !
ای — بر کوچوجك قبریتیمانه‌یی طائف —
ارواح مخیل کبی نازك کله‌بکلر !..

محو اولدی او بروهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی برامر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای سبزومطرا آطه ، ای خاك معطر !
ای طور یولی ، ای قورقولی یارلر ، اوچوروملر !
ای کوکله حسرت دوشورن قوملی سواحل !..

ای دیلده‌کی چلغین ، متهالك جولانلر !
ای بنده‌کی بهبود ومبارك خلجانلر !
ای — شیمدی فقط هپسی بیتن — طاتلی غوائل !..

محو اولدی او بروهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی برامر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای پرسنورك استنیه‌سی ، ای جای تفرج !
ای ماوی حوض .. ای اوفاجق محفل سابح !
ای کیفت وشنید هوس ، ای الفت شائق !..

ای فیرطنه ، ای ولوله انکیزیٔ صرصر !
ای تند غریو صدمات یم اخضر !
ای برف وتکرك ومطر .. ای برق صواعق !..

محواولدی او بر وهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی بر امر محال اولدی ، دکلمی ؟

استنیه‌ده ای سابق اولان لانهٔ غرا !
ای دامکه محوه دوشن طائر خولیا !
ای بر دها جانلانمایه‌جق مرده املر !..

ای نازلی چیچکلرده‌کی حسن شفق آمیز !
ای نغمه‌لی قوشلرده‌کی سودای سحرخیز !
ای مارغریتك اورنکی شرمنده کوزلر !..

محواولدی او بر وهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی بر امر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای فلسفهٔ واهیه .. ای مرك جوانی !
ای دغدغهٔ دائمه .. ای نشأة ثانی !
ای فکر خشین عدم .. ای دهشت تابوت !..

ای وقف سکون سرولر .. ای روضهٔ خسپوش !
ای نخل رقیق سمن .. ای کابن خاموش !
ای مقبرهٔ صامته .. ای مرمر مبهوت !..

محواولدی او بر وهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی بر امر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای نالش مرغ چمن .. ای نغمهٔ پران !
ای جوش وخروش دره .. ای سور بهاران !
ای ساده بیاضلر کیبنن نازلی اقاحی !..

ای روحنه اشعار اوقویان مرغ نوا کر !
ای فکرینه مونسلك ایدن طفل صنوبر !
ای وصلنه سودا کر اولان ورد صباحی !..

محواولدی او بر وهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی بر امر محال اولدی ، دکلمی ؟

ای نور حزین قمر .. ای اختر آفل !
ای حزن لطیف سحر .. ای سایهٔ زائل !
ای غایتی دیجور اولهجق صبح ضیادار !..

ای کریهفزا خندهٔ سیمای طبیعت !
ای روح کزا وحشت معنای طبیعت !
ای غالب وقاهر متوالی اولان اعصار !..

محو اولدی او بروهم وخیال اولدی ، دکلی ؟
بولق اونی بر امر محال اولدی ، دکلی ؟

ای لوح بلند افق .. ای مغرب کلکون !
ای حسن بدیع شفق .. ای مشرق پرخون !
ای بارقهٔ خاطفه .. ای نجم سحرزاد !..

ای مادر ماتمزده .. ای والد مأیوس !
ای نالهٔ بیفاصله .. ای کریهٔ محبوس !
واه! ای قاره طوپراقده یاتان سوکیلی اولاد !..

محو اولدی او بروهم وخیال اولدی ، دکلی ؟
بولق اونی بر امر محال اولدی ، دکلی ؟

سُؤن عالم قاریسی

کون کچدیکنی سویله‌ین ای شام غم افزا !
وجدانمی تخریش ایدن ای فکرت فردا !
ای باد مسادن طوبیلان آه تظلم !..

ای قدرتك اسرارینی مستور وبدیدار
اعماق ظلامنده طوتان لیلهٔ بیدار !
ای روحمی لرزنده ایدن محشر انجم !..

محو اولدی او بر وهم وخیال اولدی ، دکلمی ؟
بولق اونی بر امر محال اولدی ، دکلمی ؟

لسانده لاینقطع تکرر ایدن : « امان یارب ! سن بیلیر سین .. »
ندای مأیوسانه‌ی سمع روحمه طنین‌انداز اولیوردی .

کیم بیلیر قاچ عصرك بارکران حوادث ونوائبی صرطنده طاشیدیغی حالده بنه الك شدید صدمات روزکاره برمقاومت آهن سرشتانه ایله کوکس کرن ، بنه الك مزعج کرم وسرد دورانه قطعا اهمیت ویرمه‌یرن بو پرزور حیات اختیاراغاجی نظر کین آلودمله یوقاریدن اشاغی سوزیبوردم . او ، ناکهانی بر خیشیرتی‌یی متعاقب بر هیجان عصبی ایله قوللرینی ، أللرینی صالامغه باشلادی . ظن ایتدم که پنجهٔ قهر وغضبنی اوزرمه حواله ایدوب بر صیقشده بنی أزمکه حاضرلانیور . کلهجك شیئی کوزلرم یومولی بکلرکن دوچار اولدیغم — طیفه بکزر — بر حالت غریبه ، چنارك حالا بردوام اولان خیشیرتیمی ایچنده بکا شوسوزلری ایشتدیریبوردی :

« تلاش ایتمه اختیار بابا ! یاشامق ، یاشامامق بزم أللزده ایسه سن‌ده حالا نیچون یاشیورسین که اونی غائب ایتدکدن صوکره یاشامامق اصل سکا ترتب‌ایدردی . هله بنی نوعکه مقسوم اولان مدت عمر طبیعی‌یه نظراً سن بندن کنج دکلسین . سنك ایچون ، أوت ، یالکز سنك ایچون معزز اولان اونامی بن سطح سینه‌مده ابقا ایتمدیکمدن طولایی‌ده بنی مؤاخذه‌یه ، تکدیره ، تحقیره حقك یوق .. زیرا بونی یاپان‌ده بن دکلم ؛ هپمز زمان دیدیکمز اوماحیٔ آثار واشیانك ، اوموجد حوادث ونوائبك ، او محول کلك اویونجاغی‌یز . طور ، عجله ایتمه ! زمان بنم سطح سینه‌مدن یالکز نامنی سیلدیکی اووجود فانینك نامیله برابر شکلنی ، خاطره‌سنی‌ده سنك عمق روحکدن سیلوب‌ده ضعف وعجز بشریتکی یوز که چاربدینی‌کون یانه کلکه لشلاشلغی سکا اعاده ایده‌یم . اکلادکمی بدبخت پدر ؟.. »

بن ارتق‌اورادن آیرلمش ، قاچیوردم . تأثر وتهوره باشمی یومروقلایوب او بوزوق قالدیرملی طاراجق ، تنها یولدن بر سرعت متهیجه ، برحرکت قسریه ایله یوقوش اشاغی اینرکن

چیکنمش ، بوزولمش ، دکیشمش ؛ منفور بر خرابلق ، وحشی برپریشانلق ایچنده چرکینلشمش کورمك ایستیوردی . خایر ! بونلر بالعکس دها کوزل ، دها جانلی ، دها شاد ومنبسط ، یرلی یرنده طوریيورلر و بکا باقوب مستهزیانه کولیورلردی . بونلری بوحالده کورمکه تحمل ایده‌میه‌رك دوندم ، تکرار چنارك یانه کیتدم . مینی‌مینی مسعود نژادك او قارمه قاریشیق برشکل مبهمه منقلب نقش فانیٔ معصومیتنه نصب نظرله دوشونیوردم .

دنیانك ، حیاتك ، دنیاده اولان بتون شیلرك ، حیاته راجع بتون مناسبتلرك بوقدرقرارسز وقرارسزلقده ، وفاسزلقده بو درجه لاقید ، بو مرتبه وظیفه‌سز اولدیغنی عین‌الیقین کورمکدن روحمده حاصل اولان هیجان نفرت وحدتله ألمده‌کی شمسیه‌یی چنارك کوتوکنه اوره‌رق : « قوجه اختیار اغاج ! یاشا باقه‌لم ، دها نه‌وقته‌قدر یاشایه‌جقسین ! هنوز اون‌بش سنه‌لك او تازه فدان — که سوکیلی آدجغزینی بر هوس طفلانه ایله سنك سینهٔ صیانتکه امانت ایتمشدی — قیرلدی ، دوشدی ، محو اولدی ؛ سن عصرلره طویمایان بر حرص حیات ایله حالا یاشایورسین !.. یاشا باقه‌لم قوجه اختیارلشلاش ، یاشا ! لکن هیچ‌اولمازسه سن اومغدور طالعك شوبرکذار معصومیتنی بش اون سنه‌دها اوزرکده ادامه‌یه راضی اولمالی ایدك ! بونی بویله محو ایتدیکك کبی اوبرلرینی‌ده شبهه یوقکه بی‌نشان ایده‌جکسین . أوت ، اوچ سنه ، بش سنه صوکره اونلری‌ده سینه‌کدن سیله‌جك ، فقط سن ینه بویله قائم وبردوام اوله‌جقسین دکلمی ؟ اوخ ، لشلاش ! » دیدم . وشوساحهٔ کارزار طبیعتده کندیسنه تعیین ایتدیکی مقصد یکانهٔ حیات متصل شیشوب اوزامقدن ، اطرافه دال بوداق صالیویرمکدن عبارت اولان ، بو مقصد خودکامانه‌دن کندینی هیچ بر شی الیقویه‌مایان ،

برمرغ نهانك كسيك كسيك ، بايغين بايغين نغمائی يشيل ضيالر ايچنده طاغيلوب محو اوليور .. اورادە بر قايانك باغرندن اشاغی دوكيلن اوفاق شلالەنك مبهم ومتمادی زمزمۀ دلپذير جريانندە حوض نائمك اطرافنده و فوقنده اوجوشان آريلرك نفرت آور روح اوغولتيلری قاريشيور.. بريدەايكی بياض كلەبك برطيران سريع ايله يوكسەلوب الچالەرق بری برينی قووماليور .. تا اوزاقلردەكی باغلردە چاليشان خرواتلرك ارەده برعكس ايدن آوازۀ وحشتنه دها اوزاقلردەكی چوبان كوپكلری قالين وقورقنج عوعوەلريله جواب ويريبور.. شيمدی بنم كوزلرمدن — بری ديكری ايزرنده شمسيەمك صاپنە طاياغمش — أللرمه ساكن ساكن دوشن قطرات تحسره نكاه متأثرانه ايله باقان قارشيمدەكی بيوك نژاد : «اغلامايكز بابا ! دنيا بويلەدر . كولمكه بيله دكری اولمايان برموقت حياتايچون نافله اغلامايكز بابا ! » ديبوردی .

فقط بونی سويلەين ۱۳۱۲ سنەسنك — بوكون كوچكصو- دەكی سياه سرويلرك زير ظلال ملالنده برآووچ طوپراغه منقلب اولان — دونكی مغموم ، جدی ، بيوك نژادی ايدی . اوندن اولكی اومينی مينی ، او هوسكار ، اومسعود نژاد نه اولدی ؟ بن شيمدی بومينی مينی نژادی قوجەمان كوتوكك زمينه قريب بر يرندەكی قارمه قاريشيق خطوط واشكال موهومه ارەسنده ، تشخيصه اوغراشيوردم . هيهات ! اومينی مينی نژاد ارتق هويتی فرق اولنماز بر شكل مشوش ومبهمه منقلب اولمش كيتمش . بوكا باقديغم قدر : « دونكی نژادلرده برزمان صوكره بونك كبی محووبی نشان اوليه جقلرمی ؟ » ديبور وهيچ اولمازسه اونلری هنوز بوزيلوب قارشمادن اغاجك سينۀ لاقيد- يسندن قوپاروب چالمق چارۀ مشكلنی تأمل ايدييوردم .

صوكره نژادك اورالرده طولاشدينی ، اوتوردينی ، صالنجاقده صاللاندينی يرلره طوغری اوزادم . روحم بويرلری

روح وفکرم جریان الکتریقی یه طوتلمش کبی اظهار اضطراب ایتمکه ؛ قوللرم ، دیزلرم تیر تیر تتره‌مکه باشلادی .

زواللی نژاد !.. مشیمهٔ عدمدن آغوش مادر طبیعته کریان طوغمش .. بوعالمك طلوعلری ، غروبلری ایله ؛ بوکاشنك چیچکلری ، قوشلری ایله برزمان الدائمش .. برزمانلر شوراده کزمش ، شوراده قوشمش .. شوراده صالنجاقده صاللانیرکن دوشمکدن ، شوراده برکلهبکی قووالارکن بووارلانمقدن ، شوراده‌کی حوضه اوفاق طاشلر آتمقدن ذوق آلمش .. صوکره بتون بوشیلرك قرارسزلغنی ، بقاسزلغنی ، هیچلکنی ؛ مادر طبیعتك اولادینه ، پرورده‌لرینه وبونلرك بری برلرینه قارشی وفاسزلغنی ، ثباتسزلغنی ، مرحمتسزلکنی ، بغض وکینهی ، غدر وظلمنی کوروب آکلاینجه جهاندن بزوب حیاتی سومه‌مکه ؛ مادر طبیعتدن صوغویوب وطن اصلی یی شدتله اوزله‌مکه باشلامش .. صوکره بوتحسراتك تأثیرات مخربه‌سیله حیاتی صارصیله صارصیله قیرلمش .. الك صوکره جهانك اوقرارسزلق ایچنده کچن ؛ اوکیمسه‌یه خیری ، وفاسی اولمایان بتون کوزللکلرینی ، بتون اذوق ومسراتنی ، بتون لذائذ وخطوظاتنی کندیسنه واونك مفتون ومغبونلرینه ترك ایدهرك آنجق اون بش سنه آلتی آی سوروکله‌مکه تحمل ایده بیلدیکی اوقیریق حیاتی برلباس مستعار کبی دوش استغناسندن آتیوبرمش زواللی عظیم‌النفس ، عالیجناب نژاد !..

أوت ، او معظم کوتوکك صفحهٔ سینه‌سنده بوحزین ، بوخارق‌العاده ، بومحترم حیاتك ایکی مختلف نقش خاتم تأثری کبی طوران نژادلرك بویانده‌کینی براقوب اوته‌کینه کیدییور ، صوکره ینه اولکینه عودت ایدییور ونور نظرم ایکیسنی بر آنده دراغوش اشتیاق ایده‌مدیکنه صیقیلیوردم .

بوراده ، چنارك یوکسك بریرنده نشیمن کزین اولمش

علی العجله چیزلمش بورسم قاباجه اولمله برابر نژادك حصول مقصد انتقامجویانه‌سنه أیچه خدمت ایدییوردی . برآز کولوشدك . اودفترینی قاپادی ، قوینه قویدی . صوکره اومسخره رسم نه اولدی بیلمم .

بووقعه‌دن برقاچ کون صوکره برآقشام استانبولدن کیچ وقت أوه دوندم ، نژاد قارداشیله برابر ، یانلرینه قادینلردن‌ده برایکی کشی آله‌رق ، قیره چیقمشلر ایمش .

بن بالقونده یالکز بولنورکن نژاد سوینجلی برطور ایله کلدی . برمعتاد أللی اوپدکدن صوکره : « حوضلی باغدن کلیورز . بزم چنار افندی ایله بارشدق . اوزرینه ترکجه ، فرانسزجه آدمی یازدم ، تاریخ‌ده قویدم . سوز ویردی : آرتق یوسفر زوزکلك ایتمیه‌جك . » دیدی . فقط بونلری کیدوب کورمك ایچون بکا سنه‌لرجه فرصت ألویرمشدی .

کچن یاز نژادك استینه‌سی .. اووضع ، فقیرانه بیاض‌یالی دها أللزدن چیقمادن — چونکه نژاد کیتدکدن صوکره اوکا وفاسی اولمایان اوسوکیلی استنیه‌نك‌ده بزدن اوزاق قالماسی واجب اولمش ایدی — بر صباح یالکزجه حوضلی باغك اوکندن ، بیك درلو خاطراتك بارکران آلامی آلتنده أزیله أزیله کچرکن یوله قویو برسایه براقمش اولان بیوك چناری باشمك اوزرنده کورنجه زوللی نژاده معهود رسمی یاپدیران وقعه‌یی تخطر ایده‌رك باغه‌دالدم . طوغری چنارك یانه کیده‌رك کوتوکك اوزرنده‌کی طاغنق نقوش مختلفه‌یه کوز کزدیردم . بویانده بیوك حروف ایله غایت دوزکون ، غایت ماهرانه ودرینجه یازلمش شویله بر NIJAD که باشده‌کی حرفلری برآزبوزلمش ، اوبرطرفده جلی خطایله عجمیجه رسم ایدلمش شویله بر نژاد دها که هیئیله بوزلماغه یوز طوتمش . بونك اوستنده ۱۳۱۲ سنه‌سنی اشعار ایدن برده تاریخ منقوش . بونلری کورپرکورمز

d'humoriste: comme il a caricaturé mon nom; venez le voir.» [*]

دیدی . اوهر زمان ترکجه‌سنی لایقیله بجرده‌میه‌جکی مقصدلرینی بویله فرانسزجه سویلردی . بن کیندم ، باقدم . أوت ، محمد نژاد نامله‌رینی تشکیل ایدن حرفلرك کیمیسی شیشمش ، کیمیسی اینجلمش ، کیمیسی چارپیلوب اوزامش ، کیمیسی بری برینه بیتیشوب دوم دوز اولمش . هیئت عمومیه‌سی بزدن بشقه‌لری ایچون اوقونه بیلمکدن اوزاق برشکل غریب آلمش. شیمدی ایکیمز برلکده باقیوردق . اوبردنبره :

«Eh! bien, je vais le caricaturer à mon tour!»[**]

دیدی . واورادن چکیله‌رك حوضك باشنده بریره اوتوردی . جیبندن براوفاق رسم دفتری ، برده قورشون قلمی چیقاردی . دفترك اوزرینه برشیلر یازوب چیزمکه باشلادی . بن‌ده بری طرفده آغاجه سائر زیارتجیلر طرفندن حك اولنمش یازیلری ، تاریخلری معاینه‌یه قویلدم . آره‌دن اوچ بش دقیقه‌لق برزمان کچدکدن صوکره نژادقالقدی ، یانه کلدی.. «باقکز، بکزه‌مشمی؟ » دیه دفتری بکاعرض ایلدی .

دفترك بر یاپراغنده بر چنار آغاجی رسمی‌که کوتوکی اینجه‌جك . اکری ، بوکری داللری کیتدکجه قالینلاشیور . کوتوکه یقین داللرك یاپراقلری اوفاجق ، تپه‌ده‌کی قالین داللرك یاپراقلری بالعکس غایت بیوك . آغاجك کوتوکی بوقدر آغیرلغی چکه‌مدیکندن بوکلمش . بوغریب رسمك آلتنه‌ده فرانسزجه شو کلمه‌لر یازلمش :

La métamorphose d'un platane qui se moque du monde. [***]

---

[*] بابا ! شو چنار مزاحکار مزاجه مالك اولمالی . آدمی نصل مسخره‌یه چویرمش ، کلکزده کورکز .

[**] پکی ، بن‌ده اونی مسخره ایدرم .

[***] خلق ایله اکلنن برچنارك هیئت ممسوخه‌سی .

شو اوزون مقاله‌یه عنوان اتخاذ ایتدیکم استنیه‌یه عائد وقوعات ایچنده شووقعه‌یی‌ده هیچ اونوتمق ایسته‌مم : بوندن اون سنه اول برکون مظهر پاشا چفلکی جوارنده‌کی حوضلی باغده عائله‌جه یمك یمکه کیتمشیدك . اقربادن بعض دعوتلیلر مزده وارمدی . أیچه غلبه‌لق ایدك . موجودمزك کیمیسی اتش‌باقمق ، کیمی یمکاری ایصتمق ، کیمیسی صلاطه یاپمق ، کیمی صالنجاق قورمق کبی ایشلرله مشغول ایکن بن‌ده اورالرده کزینوب طوران نژاد ایله ارجه‌دی کوزتمك ایچون حوضك باشنده دیکله‌نیوردم . نژاد برآرالق بنم یانمه کلدی ، بندن برچاقی ایستدی . نه‌یاپه‌جغنی صوردم . « چاقی‌یی ویریکز، نه‌یاپه‌جغمی کوریرسکز . » دیدی . چاقی‌یی ویردم . آلدی ، باغی بولدن ایبران دیواره قریب بر نقطه‌ده موجود اولان غایت بیوك چنار اغاجنك یانه کیتدی . بن‌ده کندیسنی تعقیب ایتدم . اغاجك اوچ درت قولاچ قطرنده‌کی شیشمان کوتوکنه روبجه ، ترکجه حروف ایله برطاقم اسملر یازلمش اولدیغنی کوردیکیچون بوده کندی اسمنی اورایه قازمق هوسنه دوشمش ایمش . اوفاجق أللرینك مینی مینی پارمقلری اراسنده اداره ایده‌میوب ایکیده برده یره دوشوردیکی بیوك چاقی ایله اوغراشه ، اوغراشه کوتوکك الچاق برنقطه‌سنه — محمد نژاد — اسملرینی رسم ایده‌بیلدی . فقط کوچی قوتی یتدیکندن بویازی‌یه لازم اولدیغی قدر درینلك ویره‌مدی ، وبو نقصانك بنم طرفمدن اکمالنه‌ده راضی اولمامش ایدی .

اره‌دن التی سنه قدر برزمان مرورندن صوکره برکون اوموقعه یالکز ایکیمز اوغرادق . نژاد باغك قپوسندن ایچری‌یه کیرر کیرمز معهود چنارك یانه کیتدی . بن حوضك باشنده قائماً اطرافی تماشایه طالمش ایدم .

نژاد بکا خطاباً :

« Papa, ce platane doit avoir un caractère

نیورم : فوطوغرافی ایجاد اولنمامش وبونك اثر معرفتی اوله‌رق اورسم آلنوب صاقلانمامش اولسه‌یدی هفته‌لرك ، آیلرك ، سنه‌لرك قات‌قات نسیان پرده‌لریله کیفنله‌یوب دارالقرار حافظه‌مده کیمیسنی موقتاً ، کیمیسنی مؤبداً اویومغه محکوم ایتدیکی شئون حیاتیه‌م اره‌سنده — بوکون عدم صرفه منقلب موجودیتنك ظاهریات اشکال واوضاع وحرکاتندن برظل بیله‌ترك ایتمه‌ین — زوالسلی نژادجغمه تعلقی‌سببیله روحمك ایچنده دائما زنده وپایدار قالماسنی ایستدیکم بووقعه‌یی بن نصل ونه‌واسطه ایله تحری وتشخیص واحیا ایده‌بیلیردم ؟ بونی دوشوندیکم قدر اوکشف مهمی میدانه چیقارانلر ایچون قلباً بیوك برمنتداراق حس ایدییورم !

بر قووانده راسینك آلکساندرندن برشعر انشاد ایدن سسنی ، دیکر برقووانده باربیه دوسه‌ویل‌دن برپارچه‌یی ترنم‌ایدن پیانوسنی — اخطاره حاجت یوقکه ، بونلرده نژاده‌عائد — بکا ایشیتدیره‌جك فونوغرافك موجدی حقنده‌ده شبهه یوقکه او بیوك منتدارلغی حس ایده‌جکم . ایواه‌که بونلری ایشیده‌بیله‌جك‌قدر جسارتی کندمده هنوزبوله‌میورم ! ألدن چیقمش ، اعاده‌سی محال ، تخطر وتذکری موجب دوام تأثرات اولان وجودلری اخطار ایده‌جك شیلردن فکروقلبی اوزاق‌بولندیرمق شوموقت ، شو اهمیتسز حیات ایچون اك موافق حکمتلردن اولق لازم کلیر . بونی بن‌ده دوشونه‌بیلیورم . نه‌چاره‌که بو حکمت حیاته تطبیق حال وحرکت بنم‌ألدن کله‌میور . بن : « بقیهٔ حیات بدبختانه‌می سوروکلیه بیله جکم نقطه‌یه قدر بنم زوالسلی نژادجغمك خاطرات الیمه‌سیله برلکده سوروکله‌یم .. وجودم اونك طوپراغنك یانده غباره منقلب اولدقدن صوکره‌ده یه اوخاطرانك آجیقلقلریله روحم ذوقیاب سکرات سرمدی قالسون! » دییورم .

اویونی اعاده ایله تکرار قوشوب صیچرامغه باشلادیلر . او صره‌ده رسم‌ده الینیویردی .

یالی‌یه عودت ایدر ایتمز ، رسمك جامنی اجزایه باتیردم. برنجی ساحه‌ده چوجوقلرك اویونی ، اوزاقده‌ده قارشیکی ساحلك پاشا باغچه‌سی منظره‌سنی حاوی کوزل بررسم جامده بلیردی. بونی قوریدوب کاغدلره‌ده عکس ایتدیردکدن صوکره نژاده کوسترتدم . اوطاغده کچن محاوره‌یی اونوتمامش که رسمی

کوریر کورمز : « براوو ! قوجه نیه‌پس ، براوو! داکر .» دیدکدن صوکره رسمك ایچنده کندیسنی‌ده کورنجه کوله‌رك : « ایشته، باقکز بابا ! بوکرچکدن سزك معرفتکز .. بن بورایه کیره‌جك دکلدم ، بنی‌ده نه‌باپمش یاپمش بورایه المشسکز . بونك ایچون سزده بیوك بر آفرینه حق قازانمش اولدیکز.» دیدی .

أوت ، نژاد ، اومسخره اویونجیلری عرض ایده‌جك بر رسمك ایچنده بولنمایی ایسته‌مش ایدی . لکن شیمدی دوشو-

— موفق اولورسەم قوجەمان برآفرین واریا ؟
— قوجەمان آفرین .. سزەمی ؟
— یا کیمه اولەجق ؟ چوجوقلرەمی ؟
— اونلرە دکل البتە .. فقط سزەدە دکل .. آفرین دیەجکسەم فوطوغرافینك موجدلرینه ، مصلحلرینه دیمەلیم . سزك یاپەجغکز اولسه اولسه اونلرك ایجادلرینی ماهرانه تطبیقدن عبارت قالیر .
— فوطوغرافچیلق صنعتی پك قولایمی دیمك ایسترسین ؟
— پك قولای دکلسەدە پك کوچ دە دکل ظن ایدرم .
— اویله ایسه کل دە بورسمی سن آل !
— بوتکلیفکزی بویم شوالەیه یتشدیکی زمانه ترك ایتسەکز .
— اوفاق أل ماکنەلری دە وار . سکا بردانه الەیم دە تجربه ایت .
— تشکر ایدرم . لکن شیمدیلك بنم فوطوغرافچیلغه هوسم یوق ...
بن ارتق صوصمەیی ترجیح ایتدم . أوت ، عقلی اوقدر یوکسکاردە کزن یدی یاشندەکی نژادك بویی شوالەیه یتشمکدن هنوز چوق اوزاقدی .
بنم بو طرفدە شوالەیی قوروب ماکنەیی ، حاضرلادیغمی اورادەکی چوجوقلر کورنجه اویونی براقدیلر . هپسی اطرافمه طوپلاندیلر . بوایلك دفعه کوردکلری شیلرله بنم نەیاپەجغمی مراق ایله سیره حاضرلاندیلر . بونلری تکرار اویونه باشلاتمق ایچون نەسویلنسه کار ایتمیور ، نژاد بری طرفدە : « موفقیتکزی شیمدی عقلم کسمکه باشلادی . » دیه کولیور ، اونلر بونك کولمەسنی کوردکجه بتون بتون شیمارووب بنی محاصرەدن فارغ اولیوردی . نهایت کندیلرینی پارە ایله اقناعدن بشقه چارە قالمادی . جیبلرینه یرلشدیردکلری چیل غروشلقلرك شوقنه

صوكره اورادن ، طاغ طريقيله‌ده كيتديكمز اولوردى . فقط بونى بالنسبه سرينلكه قالان اقشام كزمه‌لرنده ياپاردق . اقشام كزمه‌لرمزك چوغى قلندره ، طرابيه‌يه قدر صندال ايله كيتدكدن صوكره كيرچ برونى ايله قلندر وطرابيه ايله چيروزلق بينده‌كى مسافاتى تشكيل ايدن يوللرده يوريمك صورتيله واقع اولوردى.

نژادك شرائط حفظ الصحه‌سندن بولندينى ايچون هيچ بر كون هيچ بر صورتله اعمال اولنمايان قير كزينتيلرمز پك يكنسق كيتديكندن ارتق بزه اوصانج ويرمكه باشلادينى صره‌لرده ايدينديكمز فوطوغراف ماكنه‌سى امداده يتشمش اولدى : هركون كوره كوره بيقوب اوصاندىغمز مواقعدن بعض منظره‌لرك رسملرينى الق هوسى بزه يكيدن يكيه جولانلر اجرا ايتديرمكه باشلادى . طاغدن ، ساحلدن استنيه كورفزينك، قارشيكى ساحلك رسملرينى اليور؛ بونك ايچون هيچ يورلمسزين قوشوب كزيوردق . بنه بر صباح ايدى، ماكنه‌يى اوشاغه يوكلته‌رك بوزاجى باغنك اوست طرفنده‌كى دوزلكه چيقمش ايدك . مقصدمز اونقطه‌دن فارشيده ، پاشا باغچه‌سنك غايت خوش كورينن منظره‌سنى الق ايدى . اوكون مكر يورطى كونى اولديغندن استنيه‌نك خرستيان چوجوقلرندن بر طاقمى اوراده طوپلانمشلر ، اشك آتلامه اويونى اوينايورلرمش . نژاد بونلرى كورنجه : « بابا ! شونلرك رسملرينى اله بيليرميسكز؟» ديدى . « اوندن قولاى نه‌وار ؟ » ديدم . بن مناسب بر نقطه‌يه شواله‌يى قورمش ، ماكنه‌يى حاضرلامقله مشغول‌ايدم . نژاد صورييوردى :

— مقصدمى اكلاديكزيا ؟

— نه‌كبى ؟

— اوينايوب قوشارلركن رسملرى النه‌جق .

— البته اويله اوله‌جق .. اويله اولمازسه نه‌يه يارار ؟

— موفقيتكزى اوميورم اما بافه‌لم بر تجربه ايديكز .

کیدرکن قلب حساسنی طولدیران تحسسات خولیا پرورانه
اله اوراده سرمست کام اولمش .. به‌توئه‌نك واغنه‌ر ایله ،
قورنه‌یك راسین ایله فرقلرینی اکلامغه اوراده مراق ویرمش ..
ویقتورهوغو ایله ، بللینی ایله اوراده احباب اولمش .. طبیعتك
چیچکلرینی ، قوشلرینی اوراده سومش .. پرئ غرامك ،
فرشتهٔ الهامك کیزلی ترنملرینی اوراده ایشتمش .. فوطوغرافی‌یی
اوراده تدقیق ایتمش .. فونوغرافه انشاد اشعار، القای سرود
ایتمکه اوراده اوزنمش .. نازك وفقط صاغلام وجودی ،
منتظم برطرز معیشتك‌ده یاردیمیله، خسته‌لقلردن ، راحتسزلقلردن
اوراده امان بولمش .. سحر بیلدیزلری کبی صاف وبراق
اولان ، اوفاق تفك برچوق مسعودیتلر حیاته کندیسنی اوراده
ایصندیرمش .. الحاصل نژادلغنك خارق‌العاده بتون استعدادات
علویه‌سنی اوراده توسیع ایتمش ایدی .

اقلیمنك اعتدالی ، موقعنك محافظهٔ صفوت ونزاهت اخلاقه
مساعده‌سی ایله نژادك توسعات بدنیه وفکریه‌سنه خادم اولدیغی
ایچون استنیه‌یی ، اووضیع وفقیر بیاض یالی‌یی بن‌ده همان نژاد
قدر سوردم . استنیه‌ده بولندیغم اونکله صباح ، اقشام کزمکه
چیقمق معتاد مزدی . اکثریا ریختملی شوسه‌نك کریسنده‌کی بوستانك
ایچندن بوزاجی باغنه چیقار ؛ اورادن دها ایلریلره ، تامظهر
پاشا چفتلکی اوکلرینه قدر اوزادقدن صوکره عودتده اوجوارده‌کی
دوت باغچه‌سیله اونك اشاغیسنده‌کی حوضلی باغك اوکندن
یکی کویك ارمنی محله‌سنه اینن قالدیرملی وسایه‌دار یولی اختیار
ایتمیه‌جك اولورسه‌ق کلدیکمز طریق ایله بوزاجی باغنك اوست
باشنده‌کی دوزلکه قدر کیدر ، صوکره یاینه بوستاندن ریختمه
اینه‌رك ویاخود دوزلکك بوطرفنده قالان ارمنی تپه‌سندن
ارمنی محله‌سنك کلیسا سوقاغنه اینوب معهود چنارلی وتمیز
قالدیرملی مفرح جاده‌دن کچه‌رك أومزه کلیردك . مظهر پاشا
چفتلکی اوکلرینه ، کویك ایچندن کچه‌رك استنیه چایرینه واردقدن

جمعیتسز، نمایشسز غایت ساده برصورتله مکتبه بدأ ایتدیرلدیکنك اوچنجی هفته‌سی خواجه‌سندن تقدیرلر ، تحسینلرله خیردعالر الق ؛ طقوزیاشنی اکمال ایتمدن ترکجه‌ده، فرانسزجه‌ده‌کی سرمایهٔ دانش وعرفانیله بالامتحان مظهر حسن قبول اولدیغی میرکون مکتب رشدیه‌سنك برایکی آی ایچنده آبروی طلابی اولق موفقیت ومفخرتنی اوراده قازانمش .. هرسنه طوغدیغی کون یکیلندکجه خاص تبریکلره ، تاجیز وفقط کندنجه پك مقبول هدیه‌لره اوراده نائلیتله سویمش .. برکتبخانه‌یه اوراده مالك اولمش .. یازیخانه‌سنك اوکنده هرکون برایکی ساعت مشغول اولغه اوراده فرصت بولمش.. ملکات عقلیه‌سنی ، محاکمات منطقیه‌سنی اوراده بیوتمش .. الوهیت ونبوت فکر علویلریله استیناسه اوراده باشلامش .. فصاحت قرآنیه‌دن ، سیر برکزیدهٔ حضرت نبویه‌دن متأثراً متعبدانه وپیغمبر پرستانه حزین حزین اغلامقده‌کی ذوق روحانی‌یی اوراده طاتمش.. بدایع ومحاسنه میلان کلیٔ فطریسی اوراده منکشف اولهرق شعره ، موسیقی‌یه ، رسمه دائر ایلك تجربه‌لرینی اوراده یاپمش .. توفیق فکرتلر ، خالدضیالرکبی — آثارفضل و معرفتلرندن استفاده‌یه چالشدیغی — لیاقتمندان ادب وعرفانك شرف مصافحه‌لرینه اوراده نائلیتله بختیار اولمش .. کتاب طبیعتك استقصای نکات شعریه‌سنه اوراده سوق ادراك وعرفان ایتمش .. مهتاب ایله، هلال سحرله ، لیل مکوکب نائمله اوراده طانیشوب سویشمش .. فورطنه‌نك ، جوشغون دکزك آهنك بلند شعرینی اوراده دیکلهمش .. بهارك شوقلر ، مسرتلر ، چیلغینلقلر ایچنده اویانیرکن ؛ خزانك حزنلر ، ملالار، طورغونلقلر ایچنده صولوب

تلکی قارغه‌یی نصل الدانیور ؟ بونلری برر برر هپ اوراده صوروب اوکرنمك ایسته‌مش.. ق لری ط ، ت کبی تلفظ ایدن زبان نوکشاده‌سی اطرافنده کیلرله ملاطفه‌یه اوراده سر آغاز اولمش .. اقشامدن صوکره قارشیکی طاغلرك ارقه‌سندن طلوع ایدن ماهی کورنجه : « بات ! بات ! آدده ! » دیه سوینجندن چرپنه‌یی.. کوندز یالینك ریختمنه طایانه طایانه کچن براودون قایغنه باقنجه بونی ده : « بات ! بات ! تاته اودون ! » دیه خبر ویرمه‌یی اوراده اوکرنمش .. قاره قونجولوس تعبیرینی تاره طونجولوس‌دن.. قرمزی قوشاق کلمه‌لرینی‌طرمزی طوشات‌دن باشقه برصورتله تلفظه مقتدر اوله‌مدیکه بو بجرك سزلکنه هرکسدن زیاده بنه کندیسی قهقهه‌لرله اوراده کولمش .. بالفونده مارتیلره اکمك اتارکن تا آچیقدن کچن — التی قرمزی ، اوستی سیاه — واپورلره : « بون‌وویاژ باطو !. بون‌وویاژ ! » دیه چرپینه‌رق حایقیرمه‌لرینه اوراده باشلایوب اوراده نهایت ویرمش .. سیمای حزین تفکری اولدیغی بدبخت باباسنه خارقیت خلقتنك بتون ظرافتلری ، اینجه‌لکلری ایله ساعتلرجه ندیم افکار ، انیس‌وجدان اولمغه اوراده آلشمش .. برکونده اوچ بش دفعه زیارتنه جان اتدیغی خسته اغابکینی شفیقانه وحرمتکارانه اوپوب اوقشامق ، شکرله ، میوه‌کبی النه‌کچن شیلرك الك ایی‌لرینی اوکا یدیرمکه اوغراشمق ، ماصال سویلیه‌رك اونی اکلندیرمك ، کولدیرمك ایچون ساعتلرجه یانندن ایرلمامق ، دنیاده‌کی بتون خسته‌لره ، بیچاره‌لره ، مظلوملره ، فقیر چوجوقلره ، علی‌الخصوص یتیملره آجیوب النده کلسه هپسنك امدادینه یتشمه‌یی ایستمك کبی مروتکارانه‌لریله ملکیت اخلاقنك ایلك اثرلرینی اوراده کوسترمش .. هنوز درت سنه‌لك ودرت ایلق بریاورو ایکن کندی ارزوسنجه

طوتاردی. حال بوکه بوکاباشقه دها برچوق سببلر واردی : دنیایه نره‌ده کلدیکنی ایشیدوب اوکرنمه‌دن چوق اول بویالانجی دنیا — پارلاق طلوعلری، ملون غروبلری ایله — اونك یوزینه اك اول اوراده کولمش.. سمانك رنك فیروزهٔ لایتناهیتی، یلدیزلرك انوار جاذبه‌دار سرمدیتی ، اونك دیدهٔ وله آلود معصومیتنی اوراده اویالامش.. هواده‌کی قوشلرك نغمات شوقی، دکزده‌کی دالغه‌لرك زمزمهٔ انکساری اونك سمع رقتنی اوراده اوقشامش .. اوکا مهد حضور اولق اچون هردقیقه امادهٔ انکشاف اولان آغوشلرك برندن اوبرینه انتقال ایتدکجه هر قلبك یکیدن یکی‌یه آهنك ضربان تهالکنی اوراده طویمش.. اونك سلامت و سعادتنه عائد تمینات خالصه‌یی زمیندن سمایه ایصال ایدن ننی نغماتنه روح - لاهوت مسیری اوراده رفاقت ایتمش .. خدمتنده چست وچالاك اولانلرك بتون آمال حیاتیه‌لری اونك مینی مینی آیاقلرینك آلتنه اوراده سر- پلمش .. اوفاجق بر تبسمیله هپ چهره‌لرك خندان اولدیغنی ، ادنا بر نشئه‌سزلکیله هپ سیمالرك تکدروتغیرایتدیکنی اوراده کورمش .. حیاتی بیلمدن حیاتك فکر اوینایجی ، خیال الدایجی، یوره‌ك چارپدریجی ، روح اوقشایجی حادثات وانقلاباتندن ، اکدار ومسراتندن متحسس اولماغه اوراده باشلامش .. دکز نه‌در ؟ بلوطلر نیچون قوشارلر ؟ یاغمور نه‌دن اولور ؟ مارتیلر هواده اوچارلرکن بردنبره نه‌ایچون دکزه آتیلیرلر ؟ بالقلر نه دن طولایی اولطه‌یه طوتیلورلر ؟ فورطنه‌یی کیم یاپیور ؟ قار نه‌دن بیاضدر ؟ قاره باطاقلر دکزه نیچون طالارلر ؟ کوپکلری اغلاتان کیمدر ؟

طوریرسین ؟ » یولاو جوابلره: « اوراده طوغدیغم ایچون!.. » دیه مقابله ایدردی .

ایکی اوچ سنه قدر اولیور ، اوکا بر کون دیمشیدم که : « اوغلم ، استنیه !.. استنیه !.. دییورسین اما استنیه خراب اولوب کیدییور . بزده اونی اعماره مقتدر اوله‌میورز . شیمدی سزك مکتبکزدن طولایی ایکی اوچ قیشدر شهره نقل ایتمك مجبوریتی‌ده حاصل اولدی . قیشلری شهرده ، بهارلری‌ده بوراده کچیردکدن صوکره ، یازین پك صیجاقلرده یالکز برچچق نهایت ایکی آی کیدوب اوتورمق ایچون او خرابه‌یی طوتمقده معنی یوق . دوشوندم : بتون بتون ییقلمغه براقمقدن ایسه صاتوب قورتلمق ایی اوله‌جق . غزته‌لره اعلان ایتدیره‌جکم . »

زواللی نژاد ! بنم یاری جدی ، یاری عن قصد سویلدیکم بو سوزلری عمیق بر تأثرله دیکله‌دکدن صوکره روحنك بتون احزان یأس والمی بیکارنده طوپلانان رطیب وبایغین کوزلرینی کوزلریمه دیکه‌رك : « صاتمه یکز بابا ، بنم خاطرم ایچون استنیه طورسون ! نه اولور ؟ » دیدی . اوباقش ، اونده کی طور استرحام بکا فنا حالده طوقوندی . هیجان ایله یرمدن قیام ایددرك یانمه کیتدم ، یاناقلرینی ایکی اووجمك ایچنه‌الوب آلنندن اوپه‌رك : « پك ایی اوغلجغم ! سنك خاطرك ایچون طورسون. أوت ، کندی کندینه ییقلنجه‌یه قدر طورسون ! »دیدم . بونك اوزرینه اوده سو پنج ایله ایکی المی اللرینه الوب باشقه باشقه اوپه‌رك : « تشکر ایدرم . هم سز هیچ مراق ایتمه‌یك : او دها چوق کیدر . هله بندن اول ییقلماز ... » دیدی . بو دقیقه‌ده چهره سی قیزارمش ، بیکاری بردنبره بویوب رنکی قویولاشان قاره کوزلری شعلهٔ مسرتله طولمش ایدی .

زواللی نژاد ! استنیه‌سنی ، اووضیع وحقیر بیاض یالی‌یی ایشته بودرجه سور وبو محبتنه اوراده طوغمش اولمسنی سبب

قرائت درسلری آلیر . صوکره اوکله طعامی وقتیدر . بوده کچر . اوارتق سر بستدر . بوزمان حرم دائره سنده ، اشاغیکی قاپك بریوزی دکزه ، بریوزی باغچه یه ناظر یشیل ضیالی لوشجه بر اوطه سنده — برچوق سنه لر اول بابا سنك نوع وعددجه پك محدود ومعدود کتابلرینی حفظه خدمت ایتمش ، اورتاسنده یازیخانه سی بولنان — امکدار جاملی دولابك اوکنده برایکی ساعت کتابلرینی قارشدیرر ، بونلری باشقه برترتیبده یکیدن یرلشدیرر . برطاقم شیلر یازار ، چیزر . بوندن اوصانجه یوقاری یه بالقونه چیقار . اوراده اشاغی یوقاری کزینیر . اوزاقدن ، یقیندن کلوب کیدن قایقلری ، صندالری .. بویوك یولجی واشیا واپورلرینی ، یلکن کمیلرینی سیر ایدر . برآرالق قناپه یه اوتورير ، باشنی النه طایایوب — بیلمم زکه نه لردر ؟ — دوشونیر .. دوشونیر .. دوشونیر . صوکره اقشامه یقین اکثریا بنم رفاقتمله یاد کزدن ویا قره دن کزمکه چیقار . کیجه اولوب یاتمه زمانی کلنجه ، نره ده ایسه م ینه بنی بولوب حرمتله ، محبتله المی اوپدکدن ، آلتنی ده بکا اوزادوب اوپدیردکدن صوکره یاناق اوطه سنه چکیلیر ، ننه سنك ، دادیلرینك انظار تقید واهتمامله یه مصحوب اولهرق قاریوله سنه کیرر ، راحت راحت اویوردی .

بیوك آطه ده کی بارافه یی تملکمزدن صوکره نژادك اوراده کی طرز حیاتینك استنیه ده کندن فرقی ، استنیه ده کتبخانه سنك اوکنده ویاباقونده کچیردیکی زمانلرك بیوك اطه ده بعضاً ایانیقوله نك ویا معدنك قوملی ساحللرنده ، بعضاً خرستوس چاملقلرنده ویابیوك طور یولنده کچمسندن عبارت ایدی . اوت ، تنزه خصوصنجه نژاد بیوك آطه دن دها ممنون کیدی . معمافیه آطه ده بولندقجه اکثروقت : « آه ! استنیه ! . استنیه یه نه وقت کیدیله جك بابا ؟ » دیه صورار ، وبنم طرفمدن : « بوراده دها زیاده کزوب اکلنه . بیلدیکك حالده اکلایه مم که نه ایچون استنیه یی اوقدر اوزلر

کورمك ایچون کوزلری مشرقه آچلمش بیوك کوچك اوطه‌لرینی طولدیران فقیرانه اشیاسی قدرتسزلکله آرزوی نفاستك امکان آهنك ائتلافنی کوسترمکه چالیشیر ! وسطده بر ارشون قدر دها دکزه اوزانمش .. نژادك معاونت حسن طبیعتیله سائر اوطه‌لره نسبةً دها لایقلیجه برصورتده تنظیم وتزیینه موفقیت الویرمش .. بر کوشه‌سنه‌ده اونك پیانوسی اقامه‌ایدلمش یشیل ایسطورلی صالونك اوستنده‌کی — تخته‌دن اویمالی قورقولغی ، درت دیرك اوزرینه مستند سقفك دانته‌لالی صاچاغی بولنان — بالقونی اولمه دیشاریدن انبار کبی پك ثقیل کورینه‌جك .

اوبر اوجنده ، کوچك صندالك یووامی فوقنه قورلمش .. برپنجره‌سی حرم باغچه‌سنه ، دیکری دکزه ناظر، اوکی اوفاجق بالقونلی ، آچیق ترشه رنکلی ظریف کوشکجکزی حاوی دائره‌جکی — که نژاد ایچون الهجق کلینه شمدیدن تخصیص اولندیغندن همان دائما قپالی بولنوردی — کندیسندن آیری کبی طوران زواللی بختسز بیاض یالی !..

أوت! نژادك استنیه‌سی بوارفاق نفك مشتملات ومتمماتیله.. بواسکی پوسکی اشیا وتجملاتیله ایشته بو وضیع وحقیر بیاض یالیدن وبالخاصه بونك وسطده‌کی بالقوندن عبارتدی .

یدی یاشنه قدر استنیه‌دن باشقه بر آشیان شغف وخولیا طانیمایان ، استنیه‌دن باشقه بر سقف آلتنده کیجه‌لدیکی واقع اولمایان نژادك بوراده صورت کذار حیاتی پك ساده ایدی : صباحلین اویقودن قالقنجه دادیلری طرفندن آریندیریلوب کیندیریلن بو انتظام پرور جوجوق هر شیدن اول کلیر ، بنم المی اوپر ، صوکره قهوه آلتیسنی ایدوب مربیه‌سیله درس اوطه‌سنه چکیله‌رك برمدت مشغول اولور ، صوکره خواجه افندینك — اوت ، مرحوم حافظ رؤفی‌افندی خواجه‌نك — کلدیکنی خبرویررلر. کیدر، اوندن‌ده قرآن، تجوید، علم حال ،

لیمانی ـ اوفاق تفك بعض عقبه‌لرده صاووشدیره‌رق ـ بر قاچ ساعت ظرفنده لایقیله کزوب کورمکه موفق اولمش برسیاحك تحسسات وتفکرات بختیاریسیله مشبوع ومنبسط اولدیغکز حالده اورادن چکیلیورسکز .

ایشته استنیه قویی‌ده بو .

شیمدی نژادجغك « بمدر ! » دیدیکی استنیه هپ بو صایدیغمز شیلرمیدی ؟ خایر ! بونلرك هیچ بریسی دکلدی . اونك استنیه‌سی واپور اسکله‌سنك اوست یاننده‌کی ـــ موقع اعتباریله یکی کویه مربوط ، استنیه ایله مناسبتی بو نامی حائز واپور اسکله‌سنه متصل اولمسندن عبارت ـــ وضیع وحقیر بیاض یالی‌یه منحصر ایدی .

متین ومستوی ریختمیله بر حذاده صودن یوکسله‌رك پای سنکینی قعرینه طایامش اولدینی دکزك تموجات خفیفه‌سی اوزرنده کوندوز لمعات شمسك ، کیجه انوار ماهتابك دلفریب اویونلرینی تماشایه موقوفاً ساکن ومستغرق طوران وضیع وحقیر بیاض یالی‌که واپور اسکله‌سنه بیتیشیك ، اوکی پارمقلقلی ، اوفاجق باغچه‌سنك مدار ثروت وزینتی ایکی مانولیا ایله استنیه‌ده بیوك آطه‌یی اونوتدیرمایجه مؤکل برچفت چام اغاجندن .. یالکز یازین پارمقلغك ایچ طرفنه دیزیلیر یکرمی اوتوز ساقسی جیجك ایله بنه یاز موسمنده دیوارلرینی یشیللکلریله اورتن ، بهارده هوانی قوقولریله تعطیر ایدن بش التی کوك منکشه کللرندن .. وفضله اولهرق شورایه بورایه براقلمش برقاچ لیمون ساقیسندن عبارت . ها کرچك بوباغچه‌جکك بر طرفنده بر ده‌قاسقاده بکزر برشی‌که ابتدا اوزه‌نیلوب یاپدیرلمش ، صوکره چوجوقلرك اوراده کزینمکه باشلامه‌لرندن طولایی دفع مخاطره ایچون قسماً بوزدیریلوب اویله‌جه ترك واهمال اولنمش .

زواللی بیاض یالی که جلوهٔ مهر طالعی یالکز اوراده

بر دها باقق ایچون باشکزی چویردیکز . فقط اوایچری یه چکیلویرمش اولدیغیچون کوره میورسکز . آرتق باشقه برکون مخصوص کلوب کوره جکسکز .

شیمدی کندی لوش باغچه سنك معلا ومطرا اوروپا چاملری اره سنده طرز بدیع انشاسیله ملیکهٔ بهار لطافتك دارالحریم سعادتی کبی نیم صاقلی طوران کاشانهٔ دلربانك اوکنده سکز . بونی مفتونانه مشمول نکاه استحسان ایدرکن براز اول قوردیغکز کاشانهٔ خیالیکزی ساحهٔ حقیقتده قسماً وجوده پذیر اولمش فرض ایتمك ایستیورسکز . بوراسی ایچون علائمی صورت نظرکزده بلیرمکه باشلایان میل درونیکزی صندالجیکزا کلایور . واونك مقصدی هرخصوصده سزه مماشاة ایله خوش کورنمك اولدیغیچون: «کچنلرده، سزدن ایی اولماسون، برافدی یی دها کزدیردم . اودییوردی که بوغازایچنده بوکاش بر یالی یوقدر . طوغریسی ده بو . شو آلت طرفده ، دیوار ایچنده کی عرصه ده بونکدر . اوراده بویله بردائره دهاواردی . یکرمی سنه اول برکیجه طوتشدی . چوق اوغراشدیلر ، سوندیره مدیلر . بر قاچ ساعتك ایچنده یاندی ، کول اولدی ، کیتدی ! » دیه سویلنیور .

شیمدی طوقاق برونته یافلاشدیکز . صندالجی قویی بردها طولاشمق ایچون رأیکزی صوریور . سز « خایر ! ارتق بنی بورایه چیقاربویر . میرکوندن واپوره بینوب استانبوله اینه جکم . ایشته واپورده یکی کوبدن آچلدی . » دیه رك واومدیغنك ایکی قاتی اجرت اعطاسیله صندالجی یی خشنود ایده رك ریختمه چیقیورسکز . وصندالده کچیردیککز زمان یاریم ساعتدن عبارت ایکن سز بتون معموره لری ، خرابه لری .. بتون فابریقه لری ، اعمالاتکاهلری .. بتون ریختملری ، کمیلری .. الخاصل شایان تماشا بتون مواقع واماکن ومبانیسی ایله بربیوك

رحمت ایلسون ! چوق پاره‌سنی آلدق . صوکره عجمك ایاچی بکنه کچدی . بونك بش چفته‌سنه چوق دفعه آیلافجی کیتدم . بیاض بویالی ، یالدیزلی بش چفته . بوکه‌وکیر پارچه اول ایکی قات ایدی . صوکره اوزرینه برقات دها چیقدیلر . آرشاق دائره‌یی‌ده صوکره‌دن یاپدیلر . ایاچی بك بوکا تومن تومن پاره‌لر خرج ایتدی‌ده صوکره بیلمم نیچون براقدی ، عجمستانه صاووشدی . » صندالجی — تومن تومن — تعبیرندن طولایی تحقاق ایتدم ظنیله کولومسه‌مکه باشلایوب سزئ‌ده کوله‌کزه منتظر بولنیور . فقط سز بوتحفلنی‌صوغوق بوله‌رق چهره‌کزی دها زیاده اکشیتیورسکز . بونك اوزرینه اوده اولکی ادای جدیسیله سوزینه دوام ایدییور : « ایشیدییورزکه ایاچی‌بك‌ده مرحوم اولمش . بودنیانك کیمسه‌یه وفاسی اولورمی ؟ لکن شواوکندن کچدیکمز اون فابریقه‌سنك یری یوقمی ؟ هپسندن اعلادر . اوده صاتیلقمش . ان‌شا الله بکم‌ده اورایی صاتون آلیر ، برکوزل یالی یاپارسکز . قولکزده یانکزه حمله‌جی کلیرم . اختیارلادمسه‌ده حالا بالقجیلق ، قایقجیلق ، هرشی‌نم‌المدن کلیر . »

صندالجینك حقکزده‌کی بوحسن تمنیسی‌خوشکزه کیدییور : اون فابریقه‌سی‌عرصه‌سنه ، کری‌یه طوغری سد سد اوزایوب کیدن اوکی ریختملی اوکنیش‌عرصه‌یه ناپولی‌ویلالرینی آکدیریر دلربا برکوشکك پك زیاده یاقیشه‌جغنی عقلکز درحال قبول ایدییور . بیاض بویالی ، یشیل پانچورلی دلنشین برویللا ... ریسی — ایچریسنه کونش نفوذایده‌مز درجه‌سنده صیق — بر قورواق .. اوکی انکلیز کاری ، موزایقلی غایت ظریف چیچك باغچه‌سی .. ریختمك ایکی باشنده برر اوفاق قمریه .. براز آچیغنده اوفاق برقوطره ایله براستیمبوط که سزك اوله‌جق . نظر متخیله‌کز بونلری کوریور . آرتق روحکز ممنون . چهره‌کزده‌کی اشمئزازلرده کچدی . بو عرصه‌یه آلیجی کوزله

شیمدی عسکر قره‌قولخانه‌سی اوکدن کچیورسکز . اقشام صندالنی لیمانه چکوب أوه وارنجه طقوز یاشنده‌کی اوحایلاز زاهدك اکیه‌سنه ایندیره‌جکی طوقاتلرك عددینی قرارلشدیرمقله مشغول الذهن صندالجیکز چیقه‌جغکز یره سزی برآن اول براقمق ایستدیکندن کوره‌کاری چابق چابق باتیروب چیقاره‌رق ایلریلرکن سزك : « آمان! آمان ! ارقه‌که باق!. » دیه خبر ویردیککز قوجه‌مان شماندیره‌یه صندالی « کوم !. » چارپدیرنجه زاهده اولان اوفکه‌سنی بوندن آلیرکبی دردست ایتدیکی قانجه‌یی شدتله شماندیره‌یه اوروب صندالی آچیور . وبو سفر حدیدانه برادا ایله : « بو مه‌رت کبی بردانه‌ده آچیقده ، تا قانالده طوریردی‌ده کلوب کچن واپورلره ، کمیلره ویرمدیکی زیان قالمازدی. سکز اون سنه اول هله شکر اونی قالدیردیلر، بونه‌دنسه اونودلدی . بونی کیم کتیرمش بورایه قویمش ؟ حالا نه ایچون بوراده طوریر ؟ کیمسه بیلمز . بونك سببنه هرسنه برقاچ قایغك ، صندالك باش اومورغه‌سی قیریلیور . » دیه شکایتلره باشلایور . صندالجیکزك بوکه‌وه‌زه‌لکندن ارتق سزده بیزار اولدیکز . وبونك سرسملکندن طولایی برقضایه اوغرامقدن‌ده قورقیورسکز .

شیمدی برروضهٔ دلکشانك یمین ویسارنده برقسمی اخشاب، دیکر قسمی کارکیر ارله‌رق لب دریایه دامن احتشامنی اوزاتمش اولان کاشانهٔ بی‌بهانك اوکنده سکز . چهره‌کزده دفعةً حاصل اولان اشمئزازلری — کندی دقتسزلکی اثری اولەرق — صندالی شماندیره‌یه چارپدیردیغنه حمل ایتمکده کوچلك چکمه‌ین صندالجی الك صوکره خدمتندن سزی بویله ناخشنود براقمق ایی اولمیه‌جغنی دوشوندیکی ایچون سزه بومحتشم یالی حقنده‌ده معلومات ویرمکه قالقیشیور . ودییورکه : « بو کوزلم کەوکیر یالی اصلندن بلوری محمد افندینك ایدی . الله

صولنده قیچ طرفندن یاریسنه‌قدر باتمش بر رومورکوره حیرتله باقدیغکزی اکلایان صندالجیکز ایکنجی برکوه‌زه‌لك ایچونده فرصت بوله‌رق: « بوراسی پك منشور طونوز یریدر . بورالره بویله واپورلر ، کمیلر باطیریلوب براقلماملی اما کیمسه باقمیورکه!. سنه‌لر واردر ارتق بورایه لوفر اوغرامازاولدی. لوفر بالنی غایت حسلی ، غایت اورکك بربالقدر . » یوللو سویلنمکه باشلایور . شیمدی اون فابریقه‌سی خرابه‌سنك ریختمنه ، ریختمك کریسنده‌کی سدلره احراملریابوب اوبك اوبك اوتورمش، رنك رنك چارشافلی کوی خانملرینی کوریبورسکز . بونلرله برابر شو خرابه کوزکزك اوکنه چیچك آچمش برقبرستان خیالنی کتیریبیور . صوکره سکز اون یاشلرنده‌کی او برالای صبیلرك دکزده اویناشمه‌لرینه تعجب ایدیبورسکز . بونلرك بورادن قارشی یاقه‌ده بوز فابریقه‌سنه یوزه یوزه کچدکلرینی کورسه‌کز دها زیاده تعجب ایده‌جکسکز . بوحایلاز چوجوقلرك بویله اونبش یکرمی قولاچ درینلکده آپ اچیق دکز اویونلنه کیرشمه‌لری حقنده — دمیندیکی هرشیئه اعتراض ایدن صندالجیکزك — هیچ برفکر درمیان ایتمه‌مسی کندی اوغلی طقوز یاشنده‌کی زاهدی‌ده او الایك ایچنده قضارا کوریویرمش اولمسندن نشأت ایتدیکنی بالطبع کشف ایده‌میورسکز . ودوشونه میورسکزکه سز اولمسه‌کز صندالجیکز اوصول اوصول کیدوب ریختمك اوکنده‌کی صاله یاناشه‌رق کندیسنی دیشاریه فیرلاتمجق .. ینه اوصول اوصول یوریوب صالك اوبر اوجنده چرچیلاق وایصلاق اولدیغی حالده زیپ زیپ صیچرایان زاهدی قولاغندن طوتمرق برابی شامارلارکن الندن قصلسه قورتیلوب قاچمغه باشلایان بوآفاجانی تکرار یاقه‌لامق ایچون ارقه‌سی صره قوشه قوشه، کویك تا ایچریسنده‌کی قولبه‌لرینه قدر کیده‌جك .

باشلايور: «بوكوزم يالى بويله خراب اولدى . حمامى طوربيور. كورسه كز نه حمام ! بوكون بشيوز ليرايه ياپلماز . شربت كبى طاتلى صويى قول كبى آقاردى . بو ، وقفمش.. صاتيلوب آلنمازمش .. اولادك بيوكنه قاليرمش . اوده « بم اولمايان برشيئه نه يه باقه يم ؟ » ديرمش . برأوه باقلمازسه نه اولور ؟ سنه لرجه برچيوى قاقان اولدى . دون كيره ميدى بوزلدى ، بوكون چاتيسى اوينادى ، بويله بويله دوشدى . ايشته شيمدى يرنده يلماراسيور . »

صندالجى كه وه زه لكنه دوام ايله برابر ارقه سنه ده باقمقسزين كوره كنى چكوب طوريركن دره نك آغزينه قريب بر نقطه ده صندال « غيرررت ! » ديه طوريوبريبور . سز متحير اوليورسكز . صندالجيكز : « هاى الله جزاسنى ويرسون ! اوتوردق . لافه طالدق ده... » ديه عمان اياغه قالقوب قانجه بى صيغلغه طالديره رق طايانه طايانه برخيلى مشكلاتدن صوكره صندالى تكرار يوزديريبور . وسزه قارشى محجوبيتى كيدرمك ايچون دره نك كتيرديكى قوملر ، چاموراره ليمانك طولديغندن وبويله كيدرسه اللى التمش سنه يه قدر بوصيغلغك بوز فابريقه سى اوكنه قدر يتشه جكندن ودها صوكره كورفز بتون بتون غائب اولوب يرنده برقوم ميدانى حادث اوله جغندن بحث وشكايت ايديبور . ودليل مدعا مقامنده چاموراغك صولنده كى برخانه يى كوستره رك : « شوأوى كوريبورميسكز ؟ اوده وقتيله بريالى ايمش . پنجره سنك التنده برزمانلر بالقلر اوينارکن شيمدى طاووقلر كزيبور ! » ديور . و فى الحقيقه برخيلى سنه لردنبرى مسكونيتدن اوزاق قالمش اولان بوحزين سيمالى يالىجغز طونوق كوزلريله سزه باقاركن كيريكلرينى اوينا تەرق : « اويله در ! اويله در ! » ديه صندالجيكزى تصديق ايديبور .

بوراسنى ده كچوب تخته اسكله نك اوكنه كلديكز . اسكله نك

شیمدی صاری بادانه‌لی ، قیصه مناره‌لی مسجدی ، بونك اوكنده‌كی ریختمسز ساحلی وبوارده قره‌یه چكلمش بر صندالی كورونجه « نه خوش! نه دلفریب منظره! » دیمكدن كندیكزی الهمیورسكز . بونقطه‌دن ایلری‌یه باقارکن اورمان حالنده هوایه‌قدر اوزایوب یوكسلمش برکلنجك چیچكی ترلاسی مشهود نظر تعجبكزاولیور . فقط برازدقتلی باقنجه اكلایورسكزكه بوتعظم‌ایتمش كلنجك ترلاسی یان‌یانه‌دیزیلمش كیرچماونه‌لرینك دیرکلری‌اوزرنده تموج ایدن پارلاق قرمزی بایراقلردن عبارتدر . بنه بونقطه‌دن ایچریلره‌طوغری باقدیغكززمان نظراستحسانكزه چارپان برشی‌ده ، قویوماثی‌كلاهیله یشیللكلرایچنه كومولمش ، بربیاض مناره‌اولیور . اطراف وجوانبی بتون قورولق اولان اوجامع موقعنك نه‌قدر كوزل ، نه‌قدر لطیف اوله‌جغنی دوشونیورسكز .

آغیر آغیریورین صندالكر باشده‌كی خرابجه یالینك‌اوكنه كلدی . دكزده‌كی عكس تیره‌سنه برسكون متأثرانه‌ایله باقان بو فرسوده‌رنك ، بویژمرده‌حال یالی‌یه برنكاه تعزیت اطاره‌سندن صوكره بونك التطرفنده دریاایله آغزآغزه ویرمش ، تازه آتمی بویالی ، كارقدیم ، بیوك برساحلخانه‌یه بكنه‌رك باقیورسكز . برخاندان قدیم‌ایله مسكون‌ومعمور اولدیغی‌حالده مسكونیتنه دائر برامارە بیله كوسترمه‌ین .. صیق قفسلی ، بیاض پرده‌لی كنیش كنیش اوطه‌لربله ، هردرلو تكلفات آلایش جویانه‌دن ازاده ، مفرح كوشكیله برقلب آسوده كبی طوران بوساحلخانهٔ ساده‌نمونك یكنسق و هردرلو هوسات واحتراصاتدن مصون كچه‌جك صاف ومسعود حیاتلر ایچون یك موافق برآشیانهٔ حضور اوله‌جغنی خاطركزدن كچیور .

بونلردن صوكره مشروطه یالی خرابه‌سی اوكنه كلنجه ، سزك بورالرجه وقوفسزلغكزی ایدن ایی‌یه اكلادینی ایچون معلومات فروشلقده تزیید شوق وجرأت‌ایدن صندالجیكز درحال

بویامش اوفاق وخراب یالیلرك التنده کی میخانه‌لرك تختهلی تختهپوشلری ، بونلرك اوکنده — اورادن آیرلمالری اصحابی اولان بختیارلرك هوای آرزولرینه تابع — خصوصی برایکی استیمبوط ، بر ایکی اوفاق قوطره نظرکزه خوش بر صورتده چارپیور . صوکره قاره دکزك صدمات مدهشهٔ امواجندن وجودلرنده حاصل اولان رخنه‌لری قاپامق .. قوللرنده ، قانادلرنده وقوعه کلن قیرقلقلری تعمیر ایتمك ایچون اورایه کلوب دمیر آتمش برقاچ یلکن کمیسی کوریبورسکزکه باشلرنده — نظرلری دکزه مرکوز اولهرق آچلمش وبوراده پك یوموشاق بولدقلری فراش لاجوردی یه میال سقوط — قابا قابا هیکللر دها درت آی اول انکینده کیدرکن برکیجه یاریسی بغتهً اوغرادقلری دهشتلی فورطنه‌یی آشیروب ده دومنسز ، یلکنسز برقاچ کونلرد کزلرده چالفاندقدن صوکره بورایه ، بوحوضهٔ سلامته یتشنجه‌یه قدرنه‌لر چکلدیکنی برلسان سا کتله سزه اکلاتیورلر . صوکره قالفات ایچون بریانه‌یه‌یقلمش برکمینك اوکنده جسیم برصال کوریبورسکزکه اوزرنده قالفاتجیلر فاصله‌سز برطاقیردی ایله کمینك قارینه‌سنی اوستوپولیورلر . صالك براز اچیغنده بالق اولامقله مشغول صنداجغز او یشیل رنکلی یه‌قلمش کمی‌یی سزه دکزدن هوایه فیرلامش بیوجك برطاغ پارچه‌سی کبی کوستریبور . صوکره قره‌ده یشیللکلر ایچنده ، انبار شکلنده بربنای سفید رنك منظور کز اولیور . بورالرك یابانجیسی اولدیغکزی اکلادیغی ایچون سزه هریری خبرویرمك هوسنه‌دوشن صنداجیکز : « بوراسی بوز چیقاران فابریقه‌در . چام چارشی ایکی ارشون بیوکلکنده‌کی تریسته طاشلری بچیمنده قالبلی بوزلرك بو اسکله‌دن ماونالره یوکله‌دلدیکنی کورسه‌کز ... » دیمکده تأخر ایتمیور . سزده ، آتشله بوز چیقاران ، بو مدنیت اثرینی مشمول نظر استحسان ایتمکده مضطر قالیورسکز .

بویوك صندالدن کوره بیلدیکمز قسمنك صاغنده وصولنده کی، طوغله‌دن حاطللی ، دیوارلرك طپش طرفلرنده بر طاقم سرولر مشهودکز اولیورکه غبار اکداردن آزاده قویو یشیل رنکلریله هوانك ماویلکنه طوغری یوکسلیورلر . کندی کندیکزه : « نه‌مناسبتکه بوماتم اغاجلری بوراده بولنیور؟ » دیمکه قالمدن صولده‌کی بایرك اوزرنده بیوك قاووقلریله سزه اوزاقدن اوزاغه عرض اندام ایدن بیاض مرمر ستونلر مشکلکزی — بلکه خوشلانمیه جغکز برصورتده — حل ایدیوبریور. أوت ! اوسرولر متروك بر قبرستانه عائددر .

صندال کیدییور. شیمدی ریختمه نوبت اصولنجه صره‌سیله دیزلمش مختلف بچمده اوفاق بیوك ، رنك رنك ، کرا صندالرینی کوربیورسکز که دکزك خفیف صالنتیسیله رقص متمادی‌یه طوتلمشلر . دکزده‌کی ملون عکسلری‌ده کندیلری کبی بردوزی‌یه اویناپان بوصندال دیزیسنی قوجه‌مان قاووقلی مزار طاشلری کبی صغوق بولیورسکز .

شوسه‌نك کریسنده‌کی ترلاده باغچی قولبه‌سنه تحول ایدن طامك اونبش یکرمی سنه‌اول ریختمك اوکنده موجود اولان دالیانه عائد اولدیغنی سز صورمادن صندالجیکز سزه خبر ویریبور . وصندالجیکز بونی سویلرکن شونی‌ده علاوه ایدییور: « دالیان قالقدی ، برکت‌ده بیتدی . اودالیان یوزندن کویك یاریسی بك کبی کچنیوردی . » بونی‌ده کچدیکز . قره‌قول سفینه‌سی اوکنه کلدیکز . اومحدود حوض لاجوردینك کنار ساحلنده غایت عظمتلی ، غایت مهیب کورینن بوکران هیئت آلت جنك وجدالی ، بو سایج قلعهٔ آهنینی — اوزرنده سلاح بدست نوبتجیسیله . آغزلرینه موشامبه‌لر کچیرلمش قورقنج طوپلریله — مشمول نکاه عبرت وحرمت ایتمدن وکندیسنی درونی سلاملامدن کچه‌میورسکز . صوکره اسکی زمانه عائد بر عادته اتباعاً سیاهه

نظرلری اوقشار ، فکرلری اویالار ، یورکلری منشرح ایدر .

بر جمعه کونی بر صندال ایله بنه واپور اسکله‌سندن بدأ ایده‌رك کورفزی طولاشمغه باشلایکز . وفرض ایدیکزکه باشلادیکز . ریختمك باشلانغجندن صاغکزه ، ایلری‌یه امالهٔ نکاه ایدنجه ، ایکی‌طرفی — یتشمش ، سایه‌دار — چنارلرله محاط نیم یوقوشلی کنیش ، مفرح بریول کوریورسکزکه ، دانته‌لالی مور کولکه‌لرینی ، بیوك بیوك سرت طاشلردن یاپلمش دوزکون وتمیز قالدیرمنك رنك جلادارینی عرض ایده‌رك سزه سلام ویریور . و : « بنی بکنیورسکز ظن ایدرم . اویله ایسه بیورك کچك . حالمدن خوشلانمیه‌جق اولورسه‌کز کری دونمك الکزده‌در . هله بن سزك کبی باصدیغی یرلرك طاشنی ، طوپراغنی بیله حالارنجه برلیاقتدن نصیبدار کورمك ایسته‌ین طبیعت صاحبلرینه پایمال اولمقله کسب شرف ایدرم . » دیور . سز بورانك یابانجیسی اولدیغکز ایچون صندالجیکزدن « بوکوزل یول نره‌یه کیدر ؟ » دیه صوریورسکز . صندالجیدن اول بن خبر ویره‌یم : اویول یکی کویه کیدن جاده‌در . بونك مبدأندن تخمیناً یوز ، یوزیکرمی خطوه ایلریده وصاغده صاری بادانه‌لی فوقانی بر مسجد واردر . طوغله‌دن ، قیصه بویلی ، شیشمان مناره‌سندن باشقه بنای مختصری اون . اون‌ایکی سنه‌دنبری احیاءً وجوده کتیرلمش اولدیغی حالده طرز انشاسنده‌کی غرابتك‌ده یاردیمیله هیئت حاضره‌سی پك قدیم بر زمانه ادعای نسبت ایده‌جك قدر اسکی کورینن بو کولر یوزلی مسجد چوقورده قالان حظیره‌سندن فیرلایوب کندیسنی قوجاقلایان یشیل اغاجلریله موقعه اودرجه یاقشمشدرکه طبیعت رسامانه‌یه مالك ایسه‌کز یاغلی بویا ایله بونی برلوحه‌یه عکس ایتدیرمك ایچون مقاومتسوز برآرزو حس ایدرسکز . بومسجددن ایلری‌یه طوغری یولك مفرحلکی درجه درجه ازالهرق محله ایچنه وارنجه منعدم اولور .

صیغیرلرك ، اوآغیر وجودلی ماندالرك فعالیتی‌ده اصل بوزمانده کوریلور . کاغد حلواجیسی ، میصیرجی ، شکرجی کبی بعض صاحجیلرك‌ده اره‌سره اثبات وجود ایتلری بوراسنی کرچکجی بر سیر یرینه بکزتیر . لکن بوشنلکدن زواللی چایر ممنون اولورمی اولمازمی ؟ اوراسی مجهولدر .

خرمن موسمنك مهوریله برابر بورایه قارمن جنسندن اوچ بش عائله حط رحال ایدرلر . بری طرفده‌کی خیابانك اوکنه بری‌برندن اوزاجق چرکه‌لر قوریلور . بونلرك ارقه‌لرینه بیوجك برقاچ طاشی یان یانه کتیرمك صورتیله اوجاقلر چاتیلیر . بوعائله‌لرك احمال واثقالنی طاشیان لاغر بارکیرلر ، شیمدی ارتق بتون بتون کوللك حالنه کلن ، بیچاره چایره باشی‌بوش صالیویریلیر . چرکه‌لرده اوتورانلرك اختیارلری — که عائله رئیسلری دیمك اوله‌جق — چبوق ، سیغاره ایچوب کیف یتشدیرمك ، بول بول اویومق ایله وقت کچیریرلر . اورتاياشلیلرینك ارککلری سپت اورمك ، ماشه ، اسقاره اعمال ایتمك کبی بعض خسیس صنعتلرله .. دیشیلری چاشیریقامق ، یمك پیشیرمك ایشلریله مشغول اولورلر . باشلری اورتولی اياقلری چپلاق تازه‌لرله یکی یتشمش قیزلر فال آچمق تکلیفیله .. چامور رنکنده برهنه سروپا چوجوقلر ایسه دیلنجیلکله ، اورالردن کلوب کچنلری تعجیز ایدرلر .

بش اون کون صوکره بوچرکه‌لرده قالقار کیدر . ارتق بتون بتون چیکنمش ، خرپالانمش ، ازیلمش ، تلویث اولنمش اولان زواللی چایر اعادهٔ حیات ایده‌بیلمك ایچون کوز موسمنك کثرتلی یاغمورلرینه منتظر قالیر .

ایشته اوواسع چایرك مظهریتی‌ده بو !

لکن کویك ساحلاً محیطنی تشکیل ایدن کورفزك ایچریسی برصندال ایله طولاشیله‌جق اولورسه رنك ، حال ، سیماجه بری دیکرینك ضدی اوله‌رق همان هرنقطه‌ده دکیشن منظره‌لر

چالیشـان خرواتلرك اره‌ده بر بوغوق بوغوق عکس ایدن « واردی ها !.. » صدالری ، دره‌نك اوبر طرفنده‌کی یولدن کیدوب کلن کیرچ عربه‌لرینك ـــ بوراده تورم ایتمش طبیعتك قوری اوکسـوریکی ظن ایدیلن ـــ فاصله‌لی طـاقیردیلر یله بوك بارکیرلرینك بیونلرینه معلق چاکلرك مطرد چینغلتیلری .. هپ بواصوات وحشیه اوسکونت عمیقه‌نك ایچنه دوشدکجه محواولور کیدر. یالکز اره‌صره آتیلان برلغمك طراقهٔ ناکهانیسنی متعاقب بونك طـاش قیرنتیسی یاغمورینـك « فیش !... » دیه چایره سرپلدیکی زماندرکه موقعك حضور وسکونی برآن ایچون مختل اولور . بونلردن اورکونتیه دوشن آغیر وجودلی ماندالرتلاش‌آمیز برحرکت خفیفه ایله اشـاغی یوقاری قوشمغه باشـلارلر . درین اویقوسی ایچنده بلکه طاتلی رؤیالر کورن چوبان یاتدیغی یرده ازیجق قیلدانیرکبی اولور. سالخورده حمار یالکز صارقیق باشـنی قالدیروب قولاقلرینی‌ده دیکه‌رك ملحوظ اولان تهلکه‌یه قارشی برحرکت احتیاطیه‌یه حاضرلانیر . بیچاره قویون قیروب قورتیله‌مدیغی ایچیله باغلانمش اولدیغی قازیغك اطرافنده بر ایکی دائره چویرر . صوکره هرشی یینه یرلی یرینه کلیر . سکونت موقعیه بودفعه دها درینلشه‌رك یکیدن حکمفرما اولور .

بوزواللی چایرك یازین بش اون کونلر شنلك کوردیکی وسرین سرین اسـن ملتم روزکارلری سـایه‌سنده برازده‌نفس المغه باشلادیغی موسم خرمن موسـمیدر . بوموسـمده چایرك اشاغیکی قسمنی طرف طرف طوتان بیوك طنازلرك قارشیلرینه خرمنلر قوریلور . خرمن سیرینه کلن کویلی عائله‌لری اکین بیغینلرینك کولکه‌لرینه یایغیلر یایوب اوبك اوبك اوتوریرلر . خرمنه بینمك ایچون بری برینـه میدان ویرمیه‌جك صورتده تهالك عظیم کوسترن قیز وارکك چوجوقلر بیننده اقشاملره‌قدر برحایقرشمه ، برقوشوشمه‌در کیدر. چفت اوکوزلرینك، قاره

آهسته کزینه‌زك اوزرلرینه صولت ایدن موذیانی قویروقلریله لاینقطع قامچیلار . دره‌نك بوکنارنده قوللرینی باشنك آلتنه آلوب آرقه‌سی اوستنه اوزانمش چوبان ، کولکه‌سنه التجا ایتدیکی آغاجك داللری ، یاپراقلری آره‌سندن آره‌صره اوزانه‌رق قولاغنی ، کوزینی چیمدیکلرین آتشین پارمقلرك تماسندن متأثر اولمسرین میت متروك کبی برخواب کران ایچنده هیچ قیملدانمدن اویور . بوطرفده . بویونندهکی برایپ ایله برقازیغه باغلانمش برقویون ، بوزمین آتشین اوزرینه بایغین برحالده قیویرلمش ، شو ایلریده ایری بوینوزلی ، ایری وسیاه وجودلی قورقونج مخلوقات عجیبه باشی بوش ، ایستدکلری کبی یاتوب قالقارلر ، ایستدکلری کبی کزینوب اوتلارلرکن ، زوللی کندیسنی شو یافیجی کونشه قارشی بویله قید وبند آلتنده اذیت چکمکه محکوم ایدن ، کریده‌کی شوبیوك آغاچلرك کولکه‌سنه صیغنمق اختیار واقتدارینی زوللی کندیسندن سلب ایدن بختنك شو غدر واعتسافنه نه‌دن طولایی اوغرادیغنی تأمل ایدرکبی ساکن ومأیوس دوشونور . آز ایلریده آزاده‌سرودوش برحمار علیل وسالخورده یوزینی کونشه‌دوندرمش ، سنه‌لردنبری چکه‌کلدیکی آغیر وعمر فرسا یوکلرك بری بری اوزرینه بیغیلان یورغونلغی التنده درنك مجسم کبی هیچ قیپردانمدن درت ایاغی اوزرنده طورير . برارالق چایرك اوبراوجندن ظهور ایدن برسوقاق کوپکی ، دیشاری میدانده ، دیلی صارقمش ، هیچ بر یرده طورمقسزین ، هیچ برطرفه دونوب باقمقسزین مضطرانه بر مشی سریع مطردله کچر کیدر . کیرچ اوچاقلرندن بربطائت مفتورانه ایله چیقان دومانلر اطرافه یایيله یاییله تکمیل چایرك فوقنده نیم شفاف ماوی ویایوان بربلوط کبی آصیلیر قالیر .

موقعه غایت درین برسکونت حاکمدر . طاش اوچاقلرنده لغم اچان کولنکلرك قوری ویك آهنك سسلری ، بولغملرده

چایرك ده سویله جکی ویادها طوغریسی سوینه جکی زمان برقاچ کون ایچنده کلوب کچیورن ایام بهاره منحصردر . حال بوکه کویلیلر ذاتاً چایر صفاسندن اوقدر محظوظ دکلدرلر . بوکاخارجدن کله جك ارباب تنزه ایچون ایسه یوقاریده تعریفی کچن ناخوش چارشیلری ، طار وبعض یرده ناپاك سوقاقلری کچمك مجبوریتی کاسر شوق ومانع عزیمت اولور . اوغرادینی یرلرك هرقبضهٔ خاکنده براثر حیات ، برفیض جاذبه دار ، برتجلیٔ دلنواز کوستترن موسم ربیعك کچمسیله برابر خضرت وطراوتنه حزینانه وداع ایله همان صاراروب قاورولغه باشلایان زوالی چایر بتون یاز وحشت آمیز برسکون وتنهاییٔ بدبختانه ایچنده چهرهٔ نمای اغبرار اولغه محکومدر . اویله بروضعیتده درکه صباحدن اقشامه قدر کونش ایچندن چیقماز . اوبر طرفده کی دره کاملاً قورير . بویانده کی خیابان معظمك کندیسنه هیچ برسایهٔ لطفی طوقونماز . اطرافنده کی یوکسك طاغلرله کسلمش هوامی کیرچ اوجاقلرینك بوغوجی دومانیله محمول ، اوستنده کی قزغین کونشك شدت حرارتیله آتشفشان زمینی اوجاقلردن دائمی صورتده عربه لر ، بارکیرلرله چامورلغه نقل اولنان کیرچلرك یاقیجی توزلریله آلوده در . بونلردن باشقه طاش اوجاقلرنده آره صره آتیلان لغملرك سرپینتیسنه ده معروضدر .

حسیات ملالك بکا اویله یرلر آراتدینی اثنالرده کلوب کچدکجه کوریردم : کون اورتاسنده چایرك ایلریسنه یاپیلوب طاغلان اون ، اونبش قدر ماندانك کیمیسی ، آغیر وجودلریله برر طرفه کاهلانه وتنپرورانه چوکوب یپغیله رق ، حرارتدن قویولاشان صالیه لرینی آغزلرندن بیاض ایپلك کبی اوزاتوب صارقیده رق متصل کهویش کتیریر . کیمیسی — اومالکانهٔ وحشتی آره لرنده تقسیم ایچون قیصه آدیملریله اولچر کبی — حرارتنك بتون شدت وثقلتیله موقعه باصان زوال کونشنه قارشی آهسته

مربوط ـــ طاغك اتكی ، صول طرفی ایسه آدم بویندن یوکسه جك بر دیوار ایله محاط اوله رق ابتدا اون فابریقه سی خرابه سنك ، صوکره میرکون پازار قایغنه مخصوص قایقخانه نك ، دها صوکره عسکر قره قولخانه سنك ، دهاصوکره اسبق سفیر ایران مرحوم محسن خان یالیسنك آرقه لریدر . بونك ایلریسنده صولده بر عسکر نوبتجیسی قولبه سی . دها صوکره محسن خان یالیسنه مربوط ، یوله ناظر پنبه بویالی برکوشکجکز . بونلرکچیلیرکچیلمز برایکنش کلیر . بونك صولنده ، بیوك اغاچلرك زیر ظلالنده ، اوچورومسی ، لوش بریرکه شوراسنده بوراسنده ، کلوب کچنلرك انظار لاقیدانه سنه ایلیشمکدن محترز کبی طوران برقاچ وضیع وفرسوده مزار طاشی وقتیله قبرستان اولدیغنه دلالت ایدر . بونك اوته طرفی محسن خان یالیسنك یوکسك بردیوار ایله فصل اولنمش حرم دائره سی باغچه سیدر . اینشك آلت باشی قالدیرملی وطوغری بر طار یولکه دکز قیبسنده کی ریختم یولنه منتهیدر . بوریختم یولنك صولی محسن خان یالیسنك اوکنه قدر کیدر کسیلیر . صاغی طوقماق برونته واورادن میرکونه قدر اوزار . بو ریختمك طوقماق برونته قدر ممتد قسمنده ابتدا قایقخانه سیله ، سایه دار اشجار نادره یی حاوی واوکی دمیر پارمقلقلی منتظم باغچه سیله اخشاب ودلنشین بر یالی . صوکره دیوار ایچنده بر عرصه . دهاصوکره مصرلی یالیسنك قایقخانه سیله باغچه سی . الك صوکره یالینك باغچه یه ناظر قسمی .

ایشته استنیه بو !

ازبردن یازلمش اولمقله برابر ممکن مرتبه صادق ومکمل دییه بیله جکم بوتعریفاته کوره کویك خوشه کیده جك ، سویله جك باشقه بر یری اولمسه بیله بر جهتی معظم بر خیابان ، دیکر طرفی بردرهٔ هردم جریان ایله قوشادلمش چنزار پهناسنه دیه جك برسوز بولنه میه جغی خاطر کذار اولور . أوت .. لکن بوبدبخت

بونك آرقه‌سی دیك واوفاق بر یوقوشدرکه آلت باشنده وصاغده خان کبی بربیاض بنا ایله برأوجکز واردر. یوقوشك اوست باشی درت یول آغزیدر . بونلرك بری صاغه طوغری دائما یوقوش یوقاری کیدن کوچك ماصلاق شوسه‌سیدر .

ایکنجیسی یته صاغده آشاغی‌یه میل ایده‌رك کویك ایچنه کیدن معهود طار یولدر . اوچنجیسی کلدیکمز طریقدر . دردنجیسی حالا تعقیب ایتدیکمز، میرکونه کیدن، ساحل یولیدرکه صاغ جهتی — باغچه‌لره فرش اولنان سرت ، قرمزی طوپراقلی ومصرلی یالیسنه

ایچریسنه کیدن ایلك سوقاغك ایچنده برقاچ أو . آز ایلریده صاغه دونلنجه صاغده صولده اوفاق تفك ، اکثریسی خراب أولر. صوکره کویك حمامی ، صوکره برجامع ، صوکره صاغده صولده طار سوقاقلر ، أولر ، دکانلر ، دره بوینجه بیوك بوستانلرکه معهود طاش کوپریه منتهیدر . کویك بو قسمی میرکون طاغنك اتکنه صیغینیر . ساحل بوینی تعقیب ایدن ومعهود تختهکوپریدن تقریباً التمش، یتمش خطوهایلریده صوله قیویریلان یولك صاغنده یکی یاپو بر بیوك قوناق که کریسی کندی باغچهسی ، اونك کریسی بر بوستان ، اونك کریسی بر ایکی أوکه اوکلرندهکی یول کویك ایچریسیله ماصلاق یولنك آلت باشنی ربط ایدر . بیوك قوناغك قارشیسنده یعنی ساحل سوقاغنك صولنده ، دیوار ایچنده ینه او بیوك قوناغه عائد بیوك برباغچهکه درهنك منصبنه ، چامورلغهطیانیر . آز ایلریده بیوجك دیکر بر أو دها . صوکره بر بوستان . بوستانك قارشیسی برأو خرابهسنك بقیهسنی حاوی بر عرصهدر . بونك یانده بر اوفاق یالی که اوکی ، درهنك کتیردیکی قوملر ، چامورلرله طولهرق ، دکز ایکن قرهیه تحول ایتمش . اوندن صوکره بر ایکی دکان . دها صوکره بر قاچ بیوك آغاجی حاوی برمیدانجقکه برطرفنه اکثریا بیوك بالق قایقلری چکیلیر، بر طرفنهده بالق آغلری سریلوب تعمیر اولنور . میدانك ساحلنده براوفاق تخته اسکله . بونك قارشیسنده بر سوقاقکه کویك ایچریسیله ماصلاق یولنك آلت باشنی ربط ایدن یوله چیقار . سوقاغك ایچنده صولده بر أو . بونك قارشیسنده آچلق وییقیق دیوار ایچنده بر عرصه . بونك برطرفنده بر قبر یریکه اوکنده کبجهلری قندیل یاقارلر . آشاغیده تخته اسکلهدن صوکره دکزقیدیسنده، ابنیهسندن اثرقالامش، بربیوك خرابه باشلارکه وقتیله موجود اولان اون فابریقهسنه عائد .

بوستانلردن صوکره ترلالر ، بایرلر، قیرلر. خیابانك صولنده ، سیر عادی ایله طولی اون دقیقه چکر ، غایت واسع چایرکه بر یانندن اوبر یانه کچمك ایچون وسطه قریب بر نقطه سنده واقع یول ایله ایکی یه ایرلمشدر . چایرك ایلریسی باغچه لری ، بوستانلری حاوی اوزون بروادی . چایرك صولنده ، ایکی ساحلی، بری برندن اوزاق قالمش اوچ بش قدردن عبارت، بیوك اغاجلری حاوی دره . دره نك اوبر جهتنده غایت توزلی وانیشلی یوقوشلی بریول . یولك اوته طرفنده ، بایراوزرنده اوچ درت کیرچ وطاش اوجاقلری . بوندن صوکره طاغه طوغری ینه ترلالر ، بایرلر ، قیرلر . اشاغیده براقدیغمز کویك اسلام چارشیسی کچلدکدن صوکره ایکی به آیریلان یولك ساحل بوینده قالانی تعقیب اولنجه صاغده صولده برقاچ اخشاب وکارکیر أو ایله قایقخانه ، صرانغوزخانه اولق اوزره بر قاچ باراقه . بونلردن صوکره یکرمی ارشون قدر براتساع ایله ایچری یه طوغری اوزایوب کیدن وطرفینی باغچه لرك ، بوستانلرك دیوارلریله محاط اولان دره نك منصب عریضنی تشکیل ایدن وچامورلق تعبیر اولنان بطاقلق . بوبطاقلقدن اوبر جهته کچمك ایچون طاراجق اخشاب برکوپری . کوپریدن صوکره بردنبره کنیشله یوب اچیلان یولك صولنده بطاقلغه ناظر برقهوه خانه . قارشیسنده ، دره نك همان اغزنده بربقال دکانی. بوصره ده برقاچ أو . بونلرك قارشیسنده، فقیرروم عائله لرینك صیغندقلری ، یرقاتندن عبارت اخشاب أوجکزلر. براز ایلریده یول ینه ایکی یه انقسام ایدرکه بری طوس طوغری کیده رك صاغه وصوله دونر . بورادن صاغه دونیلیرسه کویك ایچریسنه کیدیلیر . اشاغیده کی ایکی یولدن ایکنجیسی صوله قیوریله رق ینه ساحل بوینی تعقیب ایدر. بوایکی یولك نقطهٔ تقاطعنده بربوستان که اوکنده نبعان ایدن برصو اوراسنی دائما چامور ایچنده براقیر . کویك

برمیدانجق که حاوی اولدیغی بر ایکی اغاجه قوروتیله جق بالق آغلری آصیلیر ، اوکنه ده کویك احتیاجاتی ایچون کمور ، اودون ، صوغان ، بال قباغی کتیرن قایقلر یاناشیر . بومیدانجغك کریسنده بر بقال دکانی ، برقهوه خانه . میدانجغك منتهاسنده هم بوکا ، هم ده دکزه ناظر دیکر برقهوه خانه . بوراده یول صاغه وصوله قیوریلیر . قارشیلقلی ینه برایکی عطار وبقال دکانی . صوکره ، غالبا صوبی آقماز ، برچشمه . بودکانلرك مجموعنك تشکیل ایتدیکی اوفاق چارشی ده اسلام محله سنه عائد . بوچارشی کچلدکدن صوکره ایکی یه آیریلان یولك نقطهٔ افتراقنده ینه بربقال دکانی . بوایکی یولدن بریسی کویك ایچریسنه کیدر ، دیکری ساحل بوینی تعقیب ایدر . کویك ایچریسنه کیدن وامتدادی ایکی اوچ دقیقه دن عبارت اولان یولك صاغ طرفی اکثریسی خراب أولمله . صول جانبی بوستانلرك دیوارلریله محاطدر . یولك نهایتنه یقین ، صولده جبهه یه راست کلمش ، برقاچ موصلوقلی کویا برشادروان . بوندن صوکره کارکیر اوفاق برجامع دها . صوکره برنعلبند . دها صوکره بربقال دکانی . بونلرك قارشیلرنده ینه أولر . دها صوکره صولده قدیم بر طاش کوپری که دره نك جوشقونلق زمانده اوزرندن آشمق ایچون واسطه در . بوندن صوکره بیوك چنار اغاچلری . بونلرك التنده مدور سدلر . یانده وقارشیسنده قهوه خانه ، بر ایکی اینك اخوری که کویك بوقسمنك منتهاسیدر . کوپری کچلمیه رك طوغری کیدیلنجه ابتدا صاغده دیوار ایچنده کویك دره یه ناظر قبرستانی . دره نك اوبر قیسنده بر بوستان ، دها ایلریده چایراق . صوکره بربوستان دها . بیوك قبرستاندن صوکره صاغده قالان صرط اوزرنده — اك اوفاغی شمسای سحره عائد اولق اوزره — متفرق مزارلر ، اوفاق برچشمه . سیله برنمازکاه . صوکره برسد اوزرنده کیرچجیلرك بیتوتنه مخصوص اوطه لر ، قهوه خانه ، فلان . صوکره طرفینی جسیم میشه ودیش بوداق اغاجلریله محاط خیابان ممتد . خیابانك صاغنده بوستانلر ،

اوطه‌سی اولق اوزره زمیندن بش التی قدمه یوکسکده اوکی آچیق، سدیرلی، مندرلی برمحل. بوندن صوکره بردمیرجی دکانی. قارشیسنده قالفات موقعنه ناظر برقهوه‌خانه. بوندن صوکره برآشجی، بر محلیجی دکانی. صوکره براز کنیشله‌یوب آیدینلانماغه باشلایان قالدیرملی یولك صاغنده برمیدانجغه ناظر چارطاقلی، باغچه‌لی برقهوه‌خانه. بونك اوکنده پانیقه بریول که روم کلیساسنك ارقه‌سندن بوزاجینك باغی دینیلن باغك الت باشنه، ریختملی شوسه‌نك کریسنده‌کی چیلکلکلرك اوست‌باشنه چیقار. محیطی خیلی بیوك اولان بوزاجی باغندن اوته‌لری مزروع وغیر مزروع ترلالردر. اشاغیده براقدیغمز چارطاقلی قهوه‌نك قارشیسنده بیوك برقایقخانه. بوندن صوکره قالدیرملی وآیدینلق یولك صاغنده بوز فابریقه‌سی. صوکره یکی‌یاپی بربیوك أو. بونلرك ارقه‌لری بیوك بیوك، طوپ طوپ اغاجلری حاوی باغلر، بایرلر. بوز فابریقه‌سنك قارشیسنده دیوارایله محاط وفابریقه‌یه عائد اوفاق برریختم که فابریقه‌نك بوزلری ماونه‌لره اورادن یوکله‌دیایر. بوندن صوکره ریختمسز براوفاق ساحل که اکثریا قره‌یه النمش والتی اوستنه چویرلمش اسکی برصندالی کلنه کچنه عرض ایدر. بونك قارشیسنده، سکز اون ایاق تخته مرد یونله چیقیلیر، محرابنك شکل انحدابی خارجدن کورینور، قیصه‌جق مناره‌لی، دیشاریسی صیوه‌لی وصاری بویالی اخشاب برمسجد. بوندن صوکره صاغده، دیوار ایچنده بربوستان. صولده بیوك واسکی بر ساحلخانه. صوکره کارقدیم دیکر بیوك برساحلخانه که ابنیه‌سنك برقسمی کوپری کبی سوقاغك فوقنی طوتوب التنی کسکین برظلمته القا ایتمش. بوکوپریلی یالیدن صوکره یقین زماندنبری برقسمی بتون بتون بیقیلوب عرصه حالنه کلمش مشروطه یالینك دیواری. بونك کریسنده بربوستان. بوندن صوکره ساحلده اوفاق تهك برقاچ أووسائره. دها صوکره

دینلدیکی زمان : « استنیه بمدر ! » دیردی . اوت ، نژاد ایچون استنیه دیمك دنیا وما فیها دیمك ایدی . فقط سز ، قارئلر ، استنیه‌یی بیلیرمیسکز ؟..

بوجهتده واپور اسکله‌سنك اوبرکوشه‌سندن بدأ ایله قارشی یاقه‌ده بوکا محاذی اولان طوقاق برونده قدر محیطی تقریباً بر میل چکر مخروطی بر کورفز . کورفزك ساحل شمالیسنك مبدأ نده — وقتیله اعتنالیجه یاپلمش ، شمدی براز وقتدنبری آرتق خراب اولمغه باشلامش — اوزونجه بر ریختم که اوست باشنده کرا صندال وقایقلری بر صره دیزیله‌رك مشتری بکلرلر . اورتاسنه طوغری ساحلدن بر قایق بویی اوزاقده اوفاجق شماندیره‌لره باغلانمش اوفاجق قوطره‌لر ، آلت باشنده ایسه ساحله قیمچ طرفندن پالامارلرله مربوط بر قره‌قول سفینه‌سی طورير . ریختمك کریسی کندیسیله محاذی کنیش برشوسه یولدر . یولك باشلانغجنده برأوکه یکی کویه کیدن ، ایکی طرفی چنارلی ، اکلی جاده‌نك مبدأ نده بولنور . بونك صاغنده بر قازینو . صوکره کریه طوغری آچیلدقجه بایرلاشه‌رق تپه‌یه قدر چیقان — حال حاضری سبزه بوستانیله چیلکلکدن عبارت — آچیقلغك آشاغیسنده یوله قریب طاشدن بر دالیانجی قوله‌سی . ریختم بویجه امتداد ایدن بوآچیقلغك نهایتنده‌کی بر صرط اوزرنده . بری برینه طایانه‌رق تپه‌یه قدر یتشمش ، سکزاون أوکه بوستانه ناظردر . بوأولرك آشاغیسنده وشوسه‌نك نهایتنده اوستی أو ، التی میخانه اولق اوزره قارشیلقلی برقاچ چوروك چاریق بنا . صوکره برایکی عطار ، بقال ، قصاب دکانی ایله برایکی قهوه خانه‌دن عبارت — سوقاغی طار وقراکلق ، قالدیرمی بوزوق — اوفاق برچارشی که خرستیان محله‌سنه عائد . بونك نهایتنده ، اوکی اکثریا برقاچ بیوك کوچك کیلرله قاپانمش ، قالفات یری . بونك کریسنده قالفاتجی اوسته‌لرینك حساب وکتاب

استنیه

نژادجق بولفظی هرکیمك آغزندن هرنه‌زمان ایشیده‌جك اولسه نظر دقتی درحال آچیله‌رق اوندن صوکره اوله‌جق لقردی‌یی صمیمی بر علاقهٔ صحابتکارانه ایله دیکله‌مکه حاضرلانیر واوکا : « سن نیچون ، استنیه‌یه بوقدر علاقه‌دار اولورسین؟ »

فیاضك عنایتنه چوق شکرلر اولسون سن آرتق بویله اثرلری اوقویوب اکلایه‌جق وحتی بویله اثرلر ایچنده حسن تذکیره شایان مثالار وجوده کتیره‌جك برمرتبهٔ لیاقته واصل اولدك . بوکا سنك ایچون برهان کتیرمك لازم‌ایسه « ثروت فنون » ك نسخهٔ ممتازه‌سنه یازدیغك مقاله‌یی کوسترییرم . حداثت سنکه کوره فوق‌العاده صابیلان استعداد ادبکدن اومارم که ـ تألیف اولندیغی زمانه نسبتله برشی ایکن ادبیاتمزجه موجب اولدیغی ترقیات اخیره‌یه قارشی کفایت ایتهمکه باشلایان ـ بو (تعلیم ادبیات) ی اصلاح‌وتوسیعه ان‌شاءالله ینه سن‌موفق‌اولورسین . جناب حقك برلکنه امانت اول ، نژادجغم .

— ۱۹ اغستوس سنه ۱۳۱۳ —

اب فیضخواهك رجائی‌زاده
اکرم

ایده‌مزسین . ترکجه‌کی‌ده فرانسزجه‌ك درجه‌سنه کتیرملی وبلکه اوندن دها ایلری‌یه‌کوتورملیسین . بومقصد مهمده سکا مشوق مقدم اوله‌جق شی‌ده (اکرم زاده) لکی هیچ بر وقتده خاطرکدن چیقارمامقدر .

تجدد سال حیاتکی تبریکاً سکا بوکتابی اهدا ایتمه‌یی مناسب کوردم . فقط نائلیتی حسب الصباوه امل ایدیندیکك پول دفترینی‌ده بوکا ترديف ایتمکدن کری قالمادم .

بو کتاب ، امینم‌که ، سکا چوق فائده قازاندیرر . پول دفتری‌ده ضررسز یولده اکلنجه‌که خدمت ایدر . هرحالده تحصیل معارف وکمالات اقدم اشغالك ، محافظهٔ نزاهت و متانت اخلاق نخبهٔ آمالك اولسون . عنایت و مرحمت الهیه‌دن امید وارم‌که ایستدیکم درجه‌ده فیضیاب ومسعود اولورسین، نورعینم اوغلم ، نژادجغم .

— فی ۱۹ اغستوس سنه ۱۳۱۲ : استنیه —

اکرم

نورعینم نژادم ،

سنه‌لردن بریدر کتابجیلرده بولنماز اولان بوکتابك اعلا کاغدلیسندن یالکز ایکی نسخه‌سنی برادرکله سنك ایچون صاقلایوردم . آرتق بوکون سکا مخصوص اولان جلدی ، کتابخانه‌کده صاقلامق‌ایچون دکل ، مناسب وقتلرده مطالعه‌سندن مستفید اولمق ایچون یدلیاقتکه تسلیم وبوهدیه ایله اون‌دردنجی سال حیاتکه وصولکی تبریك ایدییورم .

اوت نژادجغم ، « یدلیاقتکه » دییورم .. چونکه جناب

نژادجغم ، نصیحتلرمی لایقیله دیکله‌یوب اجرالرینه‌ده حقیله سعی ایتکه ان‌شاءالله برخوردار اوله‌سین .

بمنه تعالی اون ایکنجی سال حیاتکه وصولکی تبریك ایدرم ، اوغلم ایکی کوزم .

— فی ۱۹ اغستوس سنه ۱۳۱۱ —

رجائی زاده
اکرم

نور عین ابتهاجم نژاد ،

یارینکدن اعتباراً اون ایکی یاشکی اتمام ایدوب بلطفه تعالی اون اوچنجیسنه قدمزن دخول اولیورسین . ایکی اوچ سنه صوکره‌ده ان شاالله موافق تقدیر جناب رب قدیر ایسه عالم صباوته وداع ایده‌رك دورهٔ شبابته کیره‌جکسین .

سنه‌لر سریع‌الجریاندر . «کل آت قریب» دیرلر . فی‌الحقیقه عمری اولانه برسنه برکون قدر بیله کلمز . بو حقیقته نظراً عرفان و بصیرت صاحبی اولان انسانلر یارین کندیلرینه لازم اوله‌جق شیئی بوکوندن تدارکه سعی ایدرلر . بناءً علیه سن‌ده دورهٔ شبابته دخولی پك قریب اولان برچوجوغه لایق اوصاف ومزیاتی شیمدیدن اکتسابه سعی ایتملیسین .

فرانسزجه تحصیلکی خواجه‌لرك تقدیر ایدییورلر . فقط ترکجه‌کی بن بکنمیورم .

اوغلم ، یالکز فرانسزجه ایله کندکه بر موقع ممتاز تأمین

اوغلم ، انسانلر ایچون اون ایکی یاش چوجوقلغك کچوب کاملكك باشلایه جغی یاشدر . کاملك دیدیکم شی معناسی سنجه مجهول اولمایان جدیت احوال دیمکدرکه بوده کرك انسانلرله اولان معاملات ومناسباتك ، کرك تحصیلجه اولان سعی واجتهادك سنك کبی ، فوق العاده برذکایه مالك وبالطبع هرکسك حسن نظرینه مظهر ، برکنجه لایق صورتده بولنمسندن عبارتدر .

اوغلم ، اداب ومعاملاتکده وخصوصیله کوچك برادرك ارجمند ایله معاملات ومناسباتکده بحث ایتدیکم حسن نظری اضاعه ایتمه مکه چالش . اطوارکی کورنلر ، اقوالکی ایشیدنلر هیچ بروقت دیمسونلرکه : « نژاد اومدیغمز کبی دکلمش ! »

قارداشك سندن کوچك اولدیغیچون تربیه یی و بوکا دائر مثاللری سندن اخذ ایده جك . کندیسیله معاملاتکده سن اونی کندیکه اویدیرمغه چالشه جق یرده کندیکی اوکا اویدیره جق اولورسه ك ایکیکزده تربیه سز قالیر ، ایکیکزده عامه نك نظرندن دوشرسکز . بوکاده سن سبب اولمش اوله جغك ایچون عندالله وعندالناس مسئول اولورسین . سکا یازیق دکلمی اوغلم ؟

یوقاریده بعدما سنك ایچون لزوم جدیت تحصیلدن ده بحث ایتدم . بوجدیت تحصیل جمعیتك منافعنه موافق ، بناءً علیه افرادك احتیاجاتندن معدود اولان علوم وفنونی اوکرنمکه چالشمقدر . فقط هرشیدن اول جمعیتك لسانی حقیله تحصیل لازمدر . بونی تسهیل ایده جك شی ایسه اصول املا وانشایه دائر درس آلفله برابر تاریخ کبی فائده لی کتابلری مطالعه ایده رك طوربیان تحریری یه طبیعتی آلشدیرمقدر . اونك ایچون بودفعه کی کتابلرکی بونلردن انتخاب ایتدم .

محافظه وحتى مسعوديتى تأمين ايده‌بيلمسنى برمهارت مخصوصه ايله دائرهٔ امكانه ادخال ايده‌رك تعاون احرار ، تلاحق افكار ايله ايسه دنياده دها نه‌لر ياپيله بيله‌جكنى آكلاتمقدن عبارتدر .

فى‌الحقيقه حالت اجتماعيه‌كى معاونتلر اكثريت اوزره ممانعتدر . آنجق عاقل‌ومدبر ، جسور وغيور اولانلر اوموانعى برر برر برطرف ايده‌رك نائل مقصد اولورلر . سنك مقصد حاضرك تحصيل‌دستمايهٔ كمال ، محافظهٔ صفوت بال ، ادامهٔ‌ملكيت خصال وهرحالده تحسين اطوار وفعال خصوصلرندن عبارت اولديغندن بومقصدجليلى حسب‌الحال بولنديغك عالم‌وحدت‌ايچنده (روبنصون) قدر چاليشوب چابالامغه‌ده محتاج اوليه‌رق الده ايده‌بيله‌جكك وسائطله استحصاله همت‌ايتمليسين . ارحم‌الراحمين ، اكرم‌الاكرمين اولان جناب پروردكارك مراحم وعنايات بى‌غايانندن اميدوارم‌كه الك اوزون برعمر مسعودانه ايچنده فيوض وكمالات بشريه‌نك مرتبهٔ قصواسنه يتشمكله بختيار وكرك قلماً ، كرك فعلاً وطن عزيزك سعادت وسلامتنه متعلق خدمات جديهٔ مشكوره‌يه موفقيتله حائز حيثيت واعتبار ومحرز شرف وافتخار اولورسين .

— ١٩ اغستوس سنه ١٣١٠ —

اب خير خواهك رجائى زاده
اكرم

اوغلم نژاد ،

بوندن اون برسنه اول بوكونك اقشامنده ايدى‌كه مهد وجوده كلمش ايدك . بوحالده بوكوندن صوكره ياشك بعنايةالله اون ايكيه باصيور .

نورعینم نژاد ،

سکا خبر ویرمکه احتیاج یوقدرکه بوکون اقشام ساعت اوندن صوکره سنین مقدرهٔ حیاتکك اون برنجیسی ان‌شاءالله تعالی حسن ابتدا ایدییور .

ایشته اوغلم سنه‌لر بویله‌جه کلیر کچر . سنك کبی نشوونما حالنده بولنان اولاد وطنك بدنلری بیودیکی کبی عقل‌وذکالری‌ده بیور . بوطبیعیدر . فقط بدناً وفکراً تابع توسع وترقی اولانلره عقل وذکانك بیومسی کافی دکلدر . قازانلماسی عقل وذکا ایله قابل اوله‌جق معرفت وفضیلتی‌ده بیوتمك لازم .. بوایسه سعی واقدامه متوقفدر .

کچن برسنه‌دنبری کرك لسان‌ملیتك اولان ترکجه‌ده ، کرك ماحصل غیرتك صابیلان فرانسزجه‌ده اوقودیغکی هم آکلامغه ، هم‌ده آکلاتمغه ایچه اقتدار پیدا ایتدك . بونی کمال ابتهاج ایله تقدیر ایتدیکم ایچون بودفعه‌ده بو قوجه‌مان کتابی سکا مکافاةً هدیه ایدییورم .

نژاد ، دنیاده هیچ برشی یوقدرکه عندالمعاینه نظر دقت وعبرته برفائدهٔ مهمه عرض ایتمسون . ارباب کمالك نچه همتلر صرفیله وجوده کتیردکلری مؤلفات ایسه کرچکدن برر خزینهٔ فوائد ومنافعدر . هرنه کوریرسه‌ك اوندن برفائدهٔ مخصوصه چیقارمغه چالش . هرنه اوقورسه‌ك اوندن حصهٔ استفاده‌کی آلمادقجه الکدن براقامغه آلش . انسان ایچون تحصیلنه امکان متصور اولمایان مکملیته انجق بوصورتله اقتران ایدیله‌بیلیر .

بوکتابك سکا سویلیه‌جکی شیلر عمومیتی اعتباریله واقعا افسانه‌دن عبارتدر . فقط هرافسانه برحقیقتك آیینهٔ انعطافی ، بوکتاب ایسه برجوق عجایب عبرت وحکمتك محل انکشافیدر . مؤلفنك بوندن غایهٔ مقاصدی برانسانك ـــ تك باشنه‌ده اولسه ـــ تدبیر وتأمل ، اقدام وتحمل ایله یوقلق ایچنده بیله موجودیتنی

نورعینم محمد نژاد ،

بوکونك ، بنم ایچون حقیقةً پك موطلو اولان ، کیجه‌سی حلول ایتمکله برابر سن‌ده اونجی سال حیاتکك باشنه او مبنی مبنی آیاقلرکی باصمش اوله‌جقسین . نژاد ان شاءالله تقدیر حقه توافق ایدرده برعصر کاملدن صوکره یاشك ینه بویله اونجی‌یه قدر صابیلیر . او وقتلر هر سنه بوکون کلدکجه تبریکی آرتق باباکدن دکل برادرك ارجمند ایله سنك واونك اولاد واحفاد - کزدن آلیرسین .

اوغلم ، بر انسان ایچون عالمده الك بیوك شرف ومفخرت سرمایهٔ هنرومعرفتدن .. الك برنجی حیثیت وحزیت ایسه پیرایهٔ ناموس واستقامتدن عبارتدر . دها پك کوچکدن تحصیل معارفه بالطبع مصروف اولان شوق و اجتهادك وهله یاشکدن چوق بیوك برنسبتده اوله‌رق هرشیده وقارنفسکی محافظه‌یه وخصوصیله اخلاق واطوارك دائما چرکینلرندن اجتناب ایله کوزللرینی انتخابه میلان واعتیادك کوستریبورکه ایلریده وطن وملته خیر ایتمکه قادر ارباب شرف وحیثیتدن بر مرد فضائلمند اوله‌جقسین . بن نومید ایکن سنی بکا احسان ایدن فیاض مطلق حضرتلری اومارم که سکا عائد اولان بوامیدمك حصولنی ده تسهیل ایدر .

نظرکده آلتوندن .. کومشدن دها قیمتلی ، دها فائده‌لی اولدیغنی بیلدیکم شو هدیهٔ ناچیزی آل ، اوقو . مندرجاتندن مستفید اولدقدن صوکره کتبخانه که قوی ، صاقلا . اون بش یکرمی سنه دها کچنجه بلکه سن‌ده کندی براوغلکه .. بنم‌حفیدمه برکذار ایده‌رك فانی‌اولان باباکی کوشهٔ قبرنده حزین ولطیف بر صورتده ابتسامه هوسکار ایلرسین . کل آت قریب .. یا اه .. یا نصیب !..

— استنیه : فی ۱۹ اغستوس سنه ۱۳۰۹ —

اکرم

ویریلن کتابلرك ارقه‌سنه یچون ونه‌ملاحظه‌یه مبنی یازدیغمی دوشوندم . اوجوهر فرد ادب وعرفانك بندن ، خصوصیله اولسان ایله ، اویله نصیحتلر المغه احتیاجی وارمیدی ؟ صوکره تخطر ایتدم : بن اوقیا قبا شیلری نژاد ایچون دکل اونك اولادی ایچون یازمش‌ایدم . اوت، نژادك او اولادی ایچون‌که بوعادی ، بو بیاغی یازیلری کوره‌میه‌جکلرمش . و ایشته کوره‌مدیلر !..

اوغلم نژاد ،

سنین مقدرهٔ عمرکك سکزنجیسی بوکون ساعت اونده تمام اولدیغندن بلطفه تعالی طفوزنجیسی حلول ایتمشدر .

سنه‌لرك بویله دکشدکجه جناب اللهدن سنك ایچون الك سالم‌واك محفوظ برنشوونمای وجود ایچنده الك پارلاق برترقیٔ عرفان واستعداد تمنی‌ایدرم. یاشکه نسبتله عرفان واستعدادکده کوردیکم مزیت ولیاقتدن طولایی مفتخر وبوبختیارلغه بنی لایق کورن جناب حقه هرآن متشکرم .

یکی سال حیاتکی — سائر هر درلو هدایای قیمتداره مرجح کوره‌جکمی بیلدیکم — بو یادکار ناچیز ایله تبریك ایدییورم . ذاتاً کتابخانه‌م برادرك ارجمند ایله سنکدر .. ان شاءالله هرجهتله فیضیاب وبختیار اولورسین اوغلم .

— استنیه : فی ۱۹ اغستوس سنه ۱۳۰۸ —

اکرم

دفعه اولسون کلمه‌مش ایدی که بونك چرکیلکندن بحث ایتمش اولهیم .

ولادتی کونی هرسنه کلدکجه کندیسنه بعض هدیه‌لر ویرمك معتادمدی . بویون باغی ، منديل ، عطريات ، جزؤدان ، یازی طاقمی کبی اوفاق تفکله برابر — آرقه‌لرنده بنم خط دستمله تبریك یازیلی — برتك ویا متعدد کتابدن عبارت بوهدیه‌لر معتنا صارغیلر ایچنده رنکلی قورده‌لالرله سوسلنه‌رك حاضرلانیر ، بنم حجرهٔ اشتغالمده طوریردی . بونلرك کندیسنه ویریلدکی کونك صباحی نژاد دها اعتنالیجه کینوب کلیر ، کمال ادب وحرمتله المی اوپدکدن صوکره هدیه‌لرینی قوجاغلر ، مسعود وبشوش چکیلیر کیدردی .

التی یدی یاشندنبری بوصورتله بندن الدینی ، ارقه‌لری یازیلی ، کتابلر کندنجه الك قیمتلی یادکارلرم اولدیغیچون کتابخانه‌سنك الك اوستنده بولنور وبونلره کندندن بشقه کیمسه‌نك المی سورلمزدی .

اولکی سنه استنبه‌دن بك اوغلنده‌کی أومره اثنای نقلده اونك وبنم کتابلرمز برری برلرینه قارشمش وصوکره بعضیلری آیریله‌میوب قالمش اولمله‌که کچن بر کون کتابخانه‌مده بر کتاب ارارکن نژاده هدیه‌ایتمش اولدیغم کتابلردن برقاچی المه‌کچدی . بونلرك ایچنده ، اونك مؤبداً زوال بولان بهار کریان شبابندن بر نفحه .. اونك مؤبداً غروب ایدن نیرمغبر عرفانندن بر لمعه بولورم خولیاسیله کتابلری قارشدیرمغه باشلادم . بوله‌یلدیکم یالکز بعض صحیفه‌لرك اره‌سنده قدید اولمش بر یاپراق ، بعض صحیفه‌لرك کنارنده قورشون قلمیله آتلمش صولوق بر (نژاد) امضاسی .. بشقه هیچ !..

صوکره ارقه‌لرنده‌کی یازیلره باقدم . کاتبانه برشیوهٔ غریب افاده ایله نصایح آمیز تبریکلر . بوقبا قبا پندنامه‌لری نژاده

وچکنمزدی . بویله دقیقه‌لرمزده اطوار لاابالیانه‌یی عاریت برکسوه‌کبی ایکیمزده اوزرمزدن درحال آتەرق ایکیمزده‌اك آغیر برجدیتی کینیردك . فقط بویله دقیقه‌لرمز ، یالکز اون ایکی سنه دوام ایده‌بیلن اومسعود دورهٔ رفاقت حیاتمز ایچنده معدوم دینه‌جك قدر نادر کچمشدر دیه بیلیرم .

کندیسیله استنیه‌نك ایصمزقیرلرنده ، آطه‌نك تنهاچاملقلرنده اوزون اوزون کزرکن انسانیته شان ویا شین اوله‌جق اخلاق واوصافی ، برر مناسبت کتیره‌رك ، عقلمك ایردیکی قدر اوکا آکلاتمقدن خالی قالمزدم . اوده بواخلاق درسلرینی کمال خواهش وتلذذله دیکله‌مکدن اوصانمزدی .

فقط اعتراف ایتملیم که تا کوچك یاشندن بری نزاهت اطوار ومعاملاتیله هرکسی کندیسنه مجبور حرمت ایدن بوبادرهٔ فطرتك فضائل اخلاقیه‌سنه بنم معاونتم اولدیسه بیله پك جزئیدر. اوت، نژادك قواعد متینهٔ اخلاقیه‌سی‌ده سائر هردرلو مزیات ذاتیه‌سی کبی کندیسیله برابر طوغمشدی .

نژاد مدت‌العمر برکره اولسون یاکیلوب‌ده یالان سویله‌مش ایدی‌که یالانجیلغك انسانلغه نه قدر ذل کتیره‌جك صفات ذمیمه‌دن اولدیغنی کندیسنه اکلاتمغه لزوم کوره‌یم .

نژاددن هیچ برزمان مستهجن برسوز ویا شتوم نوعندن غلیظ بر تعبیر ایشیدلمش ایدی‌که بوندن طولایی کندیسنی مؤاخذه‌یه مجبور اوله‌یم .

نژادك ، طانیدیغی ویاطانیمدیغی برکیمسه‌یه وحتی أومزاك اوشاقلرینه ، خدمتجیلرینه قارشی حرمت ونزاکته مغایر بر معامله‌سی واقع اولمامش ایدی‌که بوحالك موافق ادب و تربیه اوله‌میه‌جغنی کندیسنه اخطار ایده‌یم .

نژاد کیجه‌لکیله بر مسافرك حضورینه چیقمق شویله طورسون غایت لاابالی اولدیغمز حالده حتی بنم یانمه بیله بر

اساس اخلاق بابا دیشه

بو اثرده مندرج حکایه‌لردن‌ده آکلاشیلیرکه نژاد ایله بنم آره‌مزده جاری اولان معاملات پك لاابالی ایدی .

بری برینه الك موافق رفیق حیات اولدقلریجون بری‌برندن ایرلمق ایسته‌مه‌ین ، اونکله بنم کبی بر بابا ـ اوغل آره‌سنده طبیعی وضروری اولان بوحال ایسه نه‌اونك بکا قارشی بورجلی اولدیغی حرمت واطاعته ، نه‌ده بنم اوکا قارشی مکلف اولدیغم وظیفهٔ صیانت ومربیته قطعا خلل ویرمزدی . بن اونك اطوار وافعال ومعاملاتنده جالب مؤاخذه ویا محتاج تصحیح برشی کوروب ایشیدنجه بونی هیچ بر زمان اغماض ومسامحه ایله کچشدیر مدیکم کبی اوده بنم اویولده‌کی نصایح و اخطاراتمی مطیعانه دیکله‌یوب حسن قبول ایتمکدن هیچ بروقت صیقلمز

نه شاعر وار ، نه شعرندن اثر ، هپ کندی وهمکدر ..
طبیعت ؟. اکلا ارتق ، اسکی بر خودکام اظلمدر .

حیاتك هیچدر مطلق ، شئونی کولکه‌در زائل ..
اولومدرکه حقیقت ، بر اودرکه امر احکمدر .

حقیقت چیقمسی برهیچدن ، برکولکه‌دن لکن
بنم ادرا کمك فوقنده برمعنای مبهمدر .

نه در مقصد بووارلغدن ، بویوقلغده نه در حکمت ؟
بومبحثده عقولك صوك جوابی ، « بن‌ده بیلمم ! » در .

شئون خلقه ای‌سن‌که نقاد اولق ایسترسین !
سنك دردك نوانودر ، سنك یأسك دمادمدر .

نظر اربابنه هرشی بتون مستور قالمشدر ،
مکر اعماد‌ر اونلرکه بو مستوراته محرمدر .

« بیلنمز سر ! » دییوب کسمك‌ده برشی بیلمه‌در اوندن .
دیمك اهل نظر کندی سوزیله کندی ملزمدر .

هراقلیت دائما اغلار ، دیموقریت سه کولرمش هپ ..
کلیرسه کولمك الدن اغلامقدن البت اسلمدر .

محرمش بوکون ، ایستر کولنسون ، ایستر اغلانسون ..
بتون بیللر بنجون عین ماتمله محرمدر .

ده‌لیرمش کردباد ، آغوشی طوز طوپراق، دونر اویله ..
بونی سیر ایلدم رقمله صاندم روح اکرمدر .

صدده خاتم

شوغافل بیلمیور دورانی ، باق مألوف ماتمدر ..
شو سافل طویمایور هجرانی ، باق مسعود وخرمدر !

بو عالمدر بتون وارلقلری ایجاد ایدن عالم ،
بتون وارلقلری افنا ایدن عالم بو عالمدر .

چوجوق مشربلی برجلاددر دوران تلونکار :
باقارسین شیمدی زیرکدر ، باقارسین شیمدی سرسمدر .

طبیعت شعر اوقور ، سن قارشیسنده اغلار، اغلارسین ..
« عجب ـ دیرسین ـ بوشاعر کندی روحدنمی ملهمدر ؟ »

فوطوغرافخانه‌سنه کیردك . فوطوغرافجی نژادی طانیر ویك بکنیردی . بوکلیشدن مقصدمزی اکلاتجه نژادی ممنون ایتمك هوسنه دوشه‌رك کندیسنه خطاباً « نیشات بك ، بوکون صندال ایچنده سزك آرتیستیك بر رسمکزی چیقاره‌جغم که پك بکنه‌جکسکز . » دیدی . وبونك ایچون ترتیباته باشلادی . هرشی حاضراولنجه « هایدی کوچك قاپیتن ، بیورك ! » دیه‌رك نژادی کوتوردی . صندال طرزنده سوسلنمش برتکنه‌نك‌باش طرفنده آیاق اوستی طوردیردی . صاغ النه تنکه‌دن بربوری طوتوشدیردی . صول‌الیله‌ده بو ، یاپه صندالك یلکنلی‌دیره‌کنی طوتدیردی . نژاد مسترجمانه نظرلرله متصل بکا باقه‌رق : « معروض اولدیغم شوتقلید مسخره‌لقلرندن بنی‌قورتارکز ، بابا ! » دیمك ایستیوردی . بن اونك مرامنی اکلامامزلغه کله‌رك سس چیقارمیوردم . فوطوغرافجی اوکا : « نیشات‌بك ، اویله سرت باقه‌یکز .. براز صوریر اولیکز . » دیدکجه نژاد بالعکس قاشلرینی چاتیور ، چهره‌سنی آصیوردی . بن بری طرفده بونلرك حال ومعامله‌سنه باقدقجه ایچمدن کولیوردم .

نهایت رسم آلندی .. اورسم که زور ایله چوجوق‌ایدلمك ایستنیلن او بیوك نژادی اوکونکی سیمای اغبراریله حالا نظر تأثروتحسرم اوکنده تجسم ایتدیریپیور . وبن اوکا کریان باقدیغم قدر بنم زوالللی نژادجغمی ، برداء عضال عصبینك پنجهٔ قهرنده سنه‌لرجه خرپالاندقدن صوکره ، بری دیکرینی تولید ایدن ، بر طاقم سوء تصادفاتك نتیجهٔ ضروریهٔ مشئومه‌سی اولهرق اونبش یاشنده وبتون قابلیتلری ، ظرافتلری ایله طوپراغه قلب ایدن حکمت خردسوز حیاته قارشی روحمك فریاد شکایتنی ، فکرمك هیجان عصیانتی باصدیرمق مجوریتی — آه ! اکلاتهمکه — بنی نه‌الیم عذابلره دوشوریپیور !..

واپور دها بیکه وارمادن ، بو کوشه‌ده اوتوران مادام تنته‌سنی ال چانطه‌سنه یرلشدیره‌رك قاره‌دن قاچوب کیتدیکی کبی ، اوته‌کی اوچده غزته مطالعه ایدن موسیوده غزته‌سنی دوریب بوکه‌رك کدیسنی دیشاری یه آندی . شیمدی نوبت فرار بزه کلمشدی. بن‌بونی دوشونوب طوریرکن نژاد بکا طوغری اکیلدی :

Papa, quel homme grossier celui-là, qui crache sans-cesse à la figure de la belle nature? n' a-t-il pas honte, mon Dieu ? [*]

دیدی . ظریف چوجوق او مستثنا مایس کوننك مناظر طبیعتده جلوه‌نما ایتدیکی بتون بدایع ومحاسنك یوزلرینه توکوریر کبی برسوءادب کوسترمکدن چکینمه ین شخص مرابع - نشینك بوحال غلظتنه تعریضدن عبارت شو درت کله ایچنه‌ده بر ظرافت ، بر نکته ، شرقه مخصوص بر خیال صیقشدیرمش ایدی . ارتق قاره‌یی بزده ترك ایتدك . بن کندی کندیمه: « بویله بیوك فکرلی ظریف برچوجوغك قیصه‌پانطالون کیمك ایسته‌ممسنده‌کی حقی نصل تسلیم اولنمز ؟ » دیبوردم . آرتق کندیسنه دارغینلغم چکه‌رك بشوشانه قونوشمغه باشلامشدق . کوپری‌یه چیقدق . اورادن یوکسك قالدیرمده چوبانیان

[*] بابا ، شوراده‌کی نصل قبا آدم ایمش؟ نه‌ینقطع چهرهٔ دلارام‌طبیعته توکوریینور. بونك اوتانماسی یرقمی ؟ یاربی !

ایتدیکی جاذبه‌دار لطافت بهشتی بی ممکن مرتبه کوره بیلمك ایچون قاره‌نك پنجره‌لرینه قارشی قونلمش صندالیه‌لره اوتوردق . بوکوشه‌ده بر اختیار مادام تنتنه‌سنی اورمکله مشغول اولیور ، اوبرکوشه‌ده برموسیو غزته‌سنی مطالعه ایدییوردی .

نژادك پانطالونی مسئله‌سندن طولایی بنم چهره‌دم حالا آصیق اولدیغنی حالده بزده سکوت ایدوب طوریيوردق .

واپور میرکونه یاناشوب حرکت ایتدیکی صرده قاره‌نك قاپوسی آچلدی . بری برینی متعاقب درت شخص ایچری یه کیردیلر . چاقشیر بیچمی بول پانطالونلرینه . اوزون وکنیش ساقولرینه ، حما قماشندن نیمتلرینه ، بیوك قالپمز فسلرینه نظراً قولتوقجی اصنافندن اولدقلرینی ظن ایتدیکم بو افندیلرك الك قودامانی کوشه پنجره‌سنك اوکنه مربع نشین اوله‌رق یرلشدی . دیکرلری ده بیکه‌نك اوزرینه صره‌سیله وآیاقلرینی یوقاری یه آله‌رق اوتوردیلر . سیغاره پاکتلری میدان آلدی . ارتق قونوشماغه باشلادیلر . صحبتلری بوغازایچی کویلرینك تعیین اسباب رجانه دائرایدی . بریسی ، صولرندن طولایی ، صاری یری .. دیکری ، پاچه‌سی پك مشهور اولدیغیچون ، بکقوزی .. اوچنجیسی ، بیلمم نه‌سببدن ، قاکلیجه‌یی بکنیور .. دردنجیسی ایسه اناطولی قواغنی ، هله اواعلا یوغورتیله ، تکمیل دنیایه دکشدیره‌میه جکنی سویلیوردی . وعلاوه ایده‌رك . « چبوقلی‌یی ده اونوتماملی . بزاورایه کنجلکده تفرجه کیدردك . اورانك بوستانلرنده برمارول چیقارکه ... » دییوردی .

اناطولی قواغنی بتون دنیایه دکیشدیره‌میه جکنی سویله‌ین ، کوشه پنجره‌سنك اوکنده کی شخص مربع نشین ایدی که غالبا اوکون پك کارلی برآلیش ویریشی تأمینه موفقیتنك کیفیله برینی آتمادن دیکرینی یاقدیغی الك اشاغی نوعندن سیغاره‌سنك فنا قوقولی دومانی اغزندن قماره‌نك الجاق طاوانته طوغری لاینقطع صاووریيور ، اره‌صره دنزله‌لی کنزنده تراکم ایدن . وادمستکرهه‌یی اغز طولوسی پنجره‌دن دیشاری یه دفع ایدییوردی .

کندیسنه یاقشدیره مامنه ، اون سکز یکرمی یاشنده کی بکلرك طرز تلبسنه اوزنمکه باشلادی . سکز یاشنده کی برچوجوغك بیوکلرکبی کینمسی کولنج اوله جغنی کندیسنه اکلاتدیکزمان : « هیچ اولزسه پانطالونك اوزونی کیدیرسه کز ، قیصه پانطالوندن خوشلانمیورم . اونکله خلق اره سنه چیقنجه صیقیلیورم . » دیردی . بن ده اوکا ثواب الدجه پانطولونك کاه اوزونی ، کاه قیصه سنی آلیردم .

ایشته ، سکز یاشنده کی بوبیوك نژادك رسمنی الدیرمق ایچون برصباح استنیه دن بك اوغلنه ایمه یی قرارلشدیره رق اکا کوره کینوب حاضر اولمسنی اقشامدن کندیسنه تنبیه ایتمش ایدم . صباحلین کینمش ، یانمه کلدی . اوزرنده کی اوزون پانطالونی بر آز صولوجه کوردیکمدن : « بر قاچ دانه یپ یکی قیصه پانطالونك وارکن بواسکی یی کیمه نك نه معناسی وار ؟ » دیدم . « بك اوغلنه کیده جکزده ... ایسترسه کز دکشدیره یم . فقط خلق اره سنه چیقه جغم وقت اوزون پانطالون کیمه مه راضی اولمشدیکز . » دیدی . بوجواب اوزرینه بن یالکز چهره می آصه رق سس چیقارمدم . اوایچری کیتمکه طاوراندی . اوصره ده ایشیدیلن دودوك سسی واپورك اسکله یه تقربنی بیلدیردیکندن پانطالون دکیشدیرمکه وقت قالمامش ایدی .

واپوره بینمدك . کوکرتده یر بوله مدیغمزدن روم ایلی قیسمنه ناظر بیوك یان قاره سنه کیرمکه مجبور اولدق . اوکون مایسك لطیف ، الك روح پرور کونلرندن بریسی ایدی . ساحل بویندهبونازنین ایلك بهار کونشنك صیجاق وغرام آلودبوسه لرینه عشوه کارانه عرض رخسار ایدن نظر فریب کوشکلری .. بونلرك کنار ومیانده ، ارقه لرنده اشواق کرما کرم رسیمیه جاوه کاه اولان ظریف ، شوخ باغچه لری ، اسرار آمیز قورولفلری وبونلرك مرأت مینافام آیینه اهتزاز نما اولان دلشکار عکسلرینی .. حاصلی بو مستثنا کونك بوسفور مناظرینه بخش

زوايه‌ى محبوبه

پارلاق بر ذكاى خارق‌العاده‌نك مشرق لعاتى اولان ناصيهٔ وسيعه‌سنك برنصفنى اورتەرك خطوط واشكال متناسبه‌سيله ايلريده متين برفكر دور انديشانه‌نك مقر تمكنى اولەجغنى كوسترن بچەلى بيوجك باشندن بر شعلهٔ سيالهٔ زرين كبى دوكيلەرك اوموزلرينه ، اورادن‌ده بلنه قدر دالغەلانه دالغەلانه آقوب سرپيلن صارى ايپك صاچلربله بش ياشنه قدر قيز قيافتنده كزمكه راضى اولان نژادجق التى ياشنده اوزون صاچلردن — كندى تعبيرنجه — باشنى قورتارنجه دەوريك اكلى يافەلى نيتن ايله قيصه پانطالوندن عبارت كميجى قيافتنه كيرمش ايدى . فقط سكز ياشنه واصل اولمدن فكرى برطور جديت الەرق بردن بره بيويوب يوكسلن بوخارقهٔ فطرت كميجى اثوابنى ارتق

اك ساده عقولك بيله درك ايتديكى شيئى
تهمتمى اولور نفسمه اذعان ايده‌بيلسه‌م ؟

وارستهٔ اندوه ايمش انسان مكمل ..
غوغا بيته‌جك بن بنى انسان ايده‌بيلسه‌م !

دونسه اوكچن دورهٔ مسعود (تفكر) ،
چرخ فلكى عكسنه كردان ايده‌بيلسه‌م ..

بن زنده ايكن قورقاسه‌م ارتق اولومكدن ،
تا روحم ايچنده سنى پنهان ايده‌بيلسه‌م !

قورتلسه كوكل دغدغه‌لر ، وسوسه‌لردن ..
چلغينلغمى واصل پايان ايده‌بيلسه‌م !

اللهى بولوب روضهٔ آرامكى صورسه‌م ..
كوكبلرى ، جنتلرى سيران ايده‌بيلسه‌م !

چيقمز يىنه دلدن شوامل هرنه‌قدر بن
اقدام ايله كسر الم جان ايده‌بيلسه‌م :

ياندقجه يانوب جوهرهٔ جانى أريتسه‌م ،
حسرتله كيدوب خاكه ريزان ايده‌بيلسه‌م !..

هرکون سنی برشعر نو الحان ایله آکسه‌م ،
الحانمی هجرانکه شایان ایده‌بیلسه‌م !

بولسه‌م اومؤثر سوزی دنیایه طویورسه‌م ،
اسحار ولیالی سکا کریان ایده‌بیلسه‌م !

کولدکجه فلکلر یوزیمه « آه ! ـ دیرم ـ آه !
« برآه ایله افلاکی پریشان ایده‌بیلسه‌م !.

« افلاکی پریشان ایده‌مزسه‌م بیله باری
« فکرم کبی ایامی شبستان ایده‌بیلسه‌م ! »

یوق ، یوق ، بوتمنیلر اوزاقدر بکا .. یالکز
بن روحمی تاب‌آور هجران ایده‌بیلسه‌م !

بر شی دیسه رؤیاده بکا حکمت فکرك ،
لطفیله اونك دردیمه درمان ایده‌بیلسه‌م !

مقهور اولمم دردکی نسیان ایده‌جکسه‌م :
معمور اولورم کندیمی نسیان ایده‌بیلسه‌م !

یادکله سنك کریه‌می توقیف ایده‌مزکن
احبابی سرافکندهٔ احزان ایده‌بیلسه‌م !

بیلسه‌م نه‌ایمش فلسفهٔ موت جوانی ،
تحصیل کمین بهرهٔ عرفان ایده‌بیلسه‌م !

بر شی بیلیور باق شوفلاکتزده مسرور ،
اکلاتسه‌ده بن‌ده بنی شادان ایده‌بیلسه‌م !

تولمات

تشریح غمی قابل امکان ایده‌بیلسه‌م ،
روحمده اولان حالتی اتیان ایده‌بیلسه‌م !

یانسه‌م اوقدر .. جوهرهٔ جانی أریتسه‌م ،
حسرتله کیدوب خاکمه ریزان ایده‌بیلسه‌م !

کلسه‌ك یکیدن عاله‌ده جان علیلی
بیك خواهش ایله راهکه قربان ایده‌بیلسه‌م !

ای فطرت نادیده ! نصل جوهر ایدك سن ؟
حقیله بونی عاله اعلان ایده‌بیلسه‌م !

منحنیسنی دونوب غائب اولنجه‌یه قدر کندیسنی نظرمله تعقیب ایتدکدن صوکره کوزلرم یاشله طولی اوله‌رق بنده جرءٔ ماتمه کیردم .

— ۲۵ حزیران ، سنه ۱۳۱٦ —

اوندن صوکره آره‌مزده بو بحثك تكررینی موجب برحال واقع اولمامشدی .

شیمدی اکثریا آقشام غریبلکنده بیت‌الحزنمك پنجره‌سندن ملول ومحزون سوقاغه باقارکن — کیم بیلیر نه قدر ثقیل‌الروح ، حائطال جثه‌لرك زیر بار تحملفرساسنده .. کیم بیلیر نه درجه صارپ ، نه مرتبه دیك یوقوشلرده ، ضربات بی رحمانه ایله قوشدیریلوب طولاشدیرلمقدن تاب وتوانی کسیلمش اولدینی حالده — زواللی زه‌مبولی‌نك آخوره جان آتمق ایچون باشی صارقیق ، قولاقلری دوشوك ، بزم سوقاقدن بك کج وقت کچدیکنی کوریبورم .

بردفعه‌سنده بن أومزك اوکنده ایکن او اشاغیدن طوغری یورغون آرغین ، باشی بوش ، کلیوردی . بنم حذامه کلنجه ایستدم‌که اوکا یافلاشه‌یم ، اونك دوشوك قولاغنه اکیله‌یم ، دیم که :

«خاطر کده‌میدراوخفیف وجودلی چوجوق‌که اولکی سنه‌یه قدر کندیسنی بورادن الوب بیوك طوره کوتوریردك .. که او سنی سور ، سنی ایستدیکك یرده اوتلامغه براقه‌رق ایجتمدن یوریتیردی . اوچوجوق شیمدی یوق اولدی . اونی طوپراق یوتدی ، محو ایتدی . سن بونی طویدکمی ؟.. نره‌دن طویه‌جقسین ؟ ایشته اونك یوق اولدیغنی بن سکا خبر ویربیورم. لکن سن بنه طویمازسین دکلمی ؟ اویله ایسه بختیارسین . اوت ، بویله شیلری طویمامق ، اکلامامق بختیارلقدر . دیمك سن بختیارسین اویله‌می ؟ »

زه‌مبولی — بوزواللی باشی صارقیق ، قولاقلری دوشوك حیوان — جفایه ، حقارته الیشیق .. ذلت وسفالتدن منبسط برفیلسوف کابی کبی آغیر آغیر یوریدی کچدی . سوقاغك

— اکلایورم. لکن هیچ اوازسه بزاوقیدلرك اسیری اولمیه‌لم . بکافالیرسه دونه‌لم، یولازه دوام ایده‌لم . استهزایه، تحقیر واستخفافه اصل مستحق اولانلر بویله حقیقتلری تقدیره قدرتلری اولمایان خفیف بینلیلردر . اکر او مکلف فیطونلرك ایچنده کیلرده بوراسی ایچون پك طبیعی ، پك ده ضررسز اولان شوحالزدن طولایی بزه نظرتحقیر ایله باقه‌جق بوش قفالی انسانلردن ایسه‌لر کندیلرینك شخصلرینه‌ده ، سوسلی فیطونلرینه‌ده اهمیت ویرمش اولمقله بز اونلری دها اول تحقیر ایتمش اولورز .

نژادك بومحاکمه‌سی‌ده سائر برچوق محاکماتی کبی طوغری ایدی . بونك طوغریلغنی تسلیم ایله برابر کری‌یه ، یولازه دونمکده ینه تردد ایدوب طورییوردم . نژاد صبرسزلانمغه باشلادی .

— آه ! بابا - دیدی - حیاتك بوقدر کلفتلره ، دقتلره .. اوقدر قورونتیلره ، اوزونتیلره تحملی یوقدر . بو کون موجودز اما یارین نه اوله‌جغنی بیلمه‌یز . بر قاچ پنسزی کندیمزه کولدیریرز قورقوسیله نافله یره شو اکلنجه‌سنی بوزمیه‌لم . هایدی طوغری یولازه کیده‌لم .

آرتق اصرار ایتمدم ، دوندك . اوصره‌ده او مکلف فیطونلرده یانمزدن کچدیلر کیتدیلر . اونلر براز اوزاغجه نژاد ینه سویلنمکه باشلادی :

— شو فیطونلره قورلمش کنج بکلری کوردیکزی نصل بوبورلتیورلردی ؟ لکن یازیق‌که بونلر کندیلرینی اوقدرغروره ، افتخاره دوشورن اوبوش شیلرك نره‌دن ونصل کلدیکنی دوشونمزلر ! وبلکه‌ده دوشونه‌مزلر . هیچ بویله انسانلرك استخفافنه ، فلانه اهمیت ویریلیرمی ؟

نژادك فلسفه‌سنده‌کی قوت بنم توهمات واحترازاتمی یندی .

— چولوق چوجوق ایچون بأس یوق اما بم کبیلره کوره براز عجایب ، برازده چرکین اولورده ...

— بنجه هیچ‌ده چرکین اولز . بوراده بویله کزیلیر . خلقه سوس ، عظمت صاتمق مرام اولمایجه اصل ذوق ، اکلنجه بودرلو کزشلرده بولنور .

— اویله اما اوغلم.. اکلنه‌جکم ، ذوق ایده‌جکم دیه هر کسه کولنج اولمفده معنی وارمی‌یا ؟

— عفو ایدرسکز اما بوندہ کولنج اوله‌جق‌ده بر شی کوره‌میورم . سزك‌ده اویله برفیطونکز اوله‌یدی بلکه بوکون بورایه اونکله کلیردیکز . « کلیردك » دیمیورم . چونکه بن بنه اشکله کلمك ایچون مساعده‌کزی الیردم . حال‌بوکه سزك بر فیطونکز یوق . اولمسی‌ده مأمول وملتزم دکل . شیمدی برفیطونه مالك اوله‌مدیغکز ایچون دیمك بورالره کله‌میه‌جکسکز ، دیمك بو تنزهلردن نفسکزی محروم ایده‌جکسکز . طبیعی بزده محروم اوله‌جغز . ویاخود کرا عربه‌لرینه هرایکی اوچ کونده بر اوتوزقرق غروش فدا ایده‌میه‌جکسکزدن طولایی بواوزون یولاردہ بزه دائما ایاقله رفاقت ایدوب خراب اوله‌جقسکز ، اویله‌می ؟

— دیدیکك پك طوغری اما هرکس بویله دوشونیرمی ؟

— بکا هرکسك فکری لازم دکل .. بن حقیقتی آرارم.

— حقیقتی آرامق ، سومك دائما ایبدر . لکن خلقه کولنج اوله‌جق، هرکسك نظر تحقیرینی جلب ایده‌جك اطواردن اجتناب ایتمك‌ده لازمدر . شیمدی شوفیطونلرده کیلر بزی بوحالده کورنجه — یوزده طقسان طقوز احتمال ایله — کوله‌جکلر ، بزه نظر حقارتله باقه‌جقلردر . طوروب طورپرکن اونلرك بویله استهزا وتحقیرلرینه نه‌یه معروض اولهلم ؟ حرکات ومعاملاتده حقیقته ، نفس‌الامره اوقدر نظر اولنمز ، اعتبار عامه‌یه باقیلیر . یا اوغلم نژاد !

الق ایستین ارجنده بیلیردی که زه‌مبولی نژادك ایدی .
اطه اشکارینك اك مطیعی ، اك یوروکی ، اك راحتی اولان
زه‌مبولی طوغریسی بنی ده هوسکار ایدردی . اشکاره
پیلوب حرکت اولندیمی زه‌مبولی قطارك البته اك اوکنده
بولنور .. اوکا یتشمك ایچون دیکر مرکبلر دکنکارله خرپالانمق
لازم کلیردی .

برکون ینه بن ، نژاد ، ارجنده واقربادن مسافرلکه
کلمش ایکی ذات که جمله‌مز بش کشی اولهرق اشکارله بیوك
طوردن دیاسکیلوسه کلیوردق . ایلریدن مکلف ومحتشم ایکی
قوناق فیطونك آغیر آغیر کلمکده اولدیغنی کوردك .
اوزنکیلرینك ، دیزکینك سیم‌سیاه قایشلری بر قاچ یرندن
قوپمش‌ده تکرار دیکلمش ، أکری یپرتیق یپرتیق ، باشلغنده
قوجه‌مان بر ماوی بونجق معلق ، قوستومنه کیرلی قرمزی
بر باصمه پارچه‌سی صارلمش ، توکاری اوزامش ، اصلا تیمار
کورمش ، قوجه قفالی ، قبیح‌المظر بوز اشکارك اوزرنده
کندیسی فیطونلره عرض ایدوب‌ده کولنج اولدقجه ایچون بن
صاغمزده کی قوجه یمشلکك ایچنه مرکبی سوروب صاقلامق
ایستدم . نژاد بنم متلاشیانه حرکتلرمی کورنجه صوردی :

— نه‌وار بابا ؟

— کل‌ده اکلاته‌یم ...

شیمدی هپمز یردن اشکاری بایره سوریوردق . نژاد
متصل صوریوردی :

— نیچون بورایه کلدك ؟

— کاش فیطونلری کورمدکمی ؟ اونلردن قاچدم .

— صیقلدیکزه اویله‌می؟ حال‌بوکه بوراسی قیر .. بوراده
اشکه هرکس بینر .

ایاقلرمزقایوب یووارلانیور، باشلرمزی آغاجلره چارپدیریبور ، باصه‌جغمز ، کیده‌جکمز یری کوره‌میوردق . نژاد دوشوب یووارلاندقجه کیفندن قهقهه‌لرله کولیوردی .

دها یاری‌یه کلمدن، نژاده کری دونمه‌یی تکلیف ایده‌جك اولدم . « شمدی بورادن یوقاری‌یه چیقمق اشاغی‌یه اینمکدن دها کوچدر. » دیه تکلیفمی ردایتدی . بونده حق‌واردی . ضروری سقوطمزه دوام ایتدك . اینه اینه نهایت اونك تخمین ایتدیکی کبی چومار قیانك حذاسنه ، یوله چیقیوردك . بو ، چوجوقلق هوساتنه تبعیتله دوشدیکمز، ورطه‌دن یالکز بنم‌الم بره‌لمکله، نژادك‌ده پوتینی‌ییرتلمقله، پك‌اوجوز قورتلمش‌ایدك .

ایشته بوکوزموسمنی‌ده بویله کچیرمش‌ایدك. بوندن‌صوکره هرسنه ایلك وصوك بهاری مطلق اطه‌ده اصرار ایتمك، قیشین‌ده مساعد هوالرده اوچر بشر کون بوراده مسافر اولق بزه معتاد اولمشیدی .

ارتق‌اطه‌ده بولندقجه کونلرمزك برر بیوك قسمی چاملقلرده، قیرلرده ، قوملی ساحللرده کچردی . کزینتیلرمز ایسه ایکی صورته منحصر کیدی : یاایاقله ویااشکله . نژاد آته بینه‌مزدی، بورانك قیرلرنده عربه ایله کزمه‌نك ایسه بتون بتون علیهنده ایدی . اویله اولسه بیله ذاتاً آت ، عربه کبی شیلر بزده یوقدی . واولمیه‌جقدی .

اوزونجه کیدوب کزه‌جکمز کونلر جلب ایدیلن اشکلر أوك اوکنه دیزیلیردی . بونلرك اره‌سنده زه‌مبولی کورنمزسه مخصوص آدم صالدیریلیر ، اراتدیریلیر ، شاید بنه بولنه‌مزسه کلن اشکلرك هپسی‌ده کری چویریلیردی . أوت ، نژاد یالکز زه‌مبولی‌یی‌بکنمش ، اشکله کزه‌جکسه مطلق اوکا بینملی ایدی .

زه‌مبولی .. بوبیاض اشك کلدیمی ، ارتق اوکا کیمسه صاحب چیقه‌مزدی . حتی مشکل‌پسندلکده قارداشندن اورنك

باغچه‌یه چیقیورر . صفه‌لرده کزینیر ، یاتدیغی اوطه‌ده ایسه آیدینلق ایستمزدی .

هیچ اونوتمم : برآقشام اوزری خرستوس تپه‌سنده ، قهوه‌جینك اسکمله‌لر ، ماصه‌لر براقدیغی دوزلکك جنوبنده‌کی قیالقلرك یانده براز کزینوب اکلندکدن صوکره اذان صولرنده أومزه عودته حاضرلنیرکن نژاد :

— بابا ! - دیدی - شو اورمانك ایچندن دیك آشاغی ، یوله اینسه‌ك نصل اولور ؟

— بورادن نره‌یه اینه‌جکز ؟ - دیدم - یول یوله مایز ، زحمت چکرز . هم هوا قارارردی . اورمانك ایچی دها قاراکلقدر .

— نه زحمت‌اوله‌جق ؟ قاراکلغك ایسه هیچ ضرری‌یوق. کیجه یولجیلغی خوش‌اولور. هم‌باقه‌لم نصل یرلردن کچه‌جکز ؟

— بو ، کیجه ایشی دکل ، بونی برکوندز یاپه‌لم .

— لکن شیمدی مهتاب‌ده اوله‌جق غالبا .

— نه کزر ؟ . آیك یکرمی بشندن صوکره مهتابی اولورمش ؟

— اولماسون . قاراکلقده دها ایی .

— هم نره‌یه اینه‌جکز ؟ اونی برکسدیرملی‌یزکه .

— او معلوم : طوغری چومار قایانك حذاسنه .

— اویله ایسه هایدی باقه‌لم ، برچوجوقلق دها ایده‌لم !

همان یه‌ریمکه باشلادق . فقط براز ایلریلر ایلریله‌مز مشکلات کندینی کوسترردی : هوا ذاتاً کرکی کبی قارارمش ، اورمانك ایچنی قورقنج برظلمت استیلا ایتمش ایدی . هرطرفی صیق چاملر ، آره‌صره خیالت شکلنده بیوك قیالقلرله قپانمش ، عارضه‌لی ، اکری بوکری زمینی قوری چام چوپلریله طولمش بووحشی اورماندن دیك آشاغی اینرکن هرایکی آدیمده برکره

برمشکلدن یلماز وتصادف ایتدیکی موانعی برر برر بر طرف ایدرك تحصیل مرام ایتدکجه طورمازدی .

مثلا استنیه‌دن بیوکدره‌یه آیاقله کیتمه‌یی برکره قوردیمی نه‌قدر یورلسه یاری یولده قالماز، نقطهٔ مقصوده البته‌واریردی.

کذلك ، مثلا اوروپانك مفصل خریطه‌سنی چیزمکه ویا برمنظومه یازمغه قرار ویردیمی ساعتلرجه ، ایجابنه کوره کونلرجه اوغراشیر ، اونی مطلقا باشه چیقاریردی .

هله‌دنیاده هیچ برشیدن قورقمق اونك شانندن دکلدی. اوت، دهاایکی یاشنده یکی آیاق یاورو ایکن بیله کیجه‌لین قراکلغلرده

شیلر کشف ایدییور، بونلره — اره‌مزده یاد ایتمك ایچون — مناسب اسملر ویرییور و بعضلرینك فوطوغرافیلرینی الیوردق . نژاد بوفوطوغرافیلرك جاملرینه برچافینك اوجیله وچیره‌دستانه بر مهارتله منظره‌لرك اسملرینی ترس طرفندن یازییوردی .

معدندن ایانیقوله‌یه کیدرکن هنوزقومساله‌ایمه‌دن یوقوشك صولنده‌کی اوچورومك — که شیمدی کویا تنظیم وتسویه ایدیله‌رك حال طبیعیسندن چیقارلمشدر — تاالتنده ارقه ایاقلری اوزرینه اوتورمش ، اوك ایاقلرینی دکزه باتیرمش جسیم الجثه برچوبان کوپکی هیکلی کبی طوران قایایی‌ده بز کشف ایتمش .. آدینی « چومار قایا » قویمش ایدك . نژاد بواسمی فرانسزجه‌یه Rocher chien دیه چویرمش والدیغمزفوطوغرافیسنه اویله‌جه یازمش ایدی .

ارجمندجك اوزمانلرده دها پك چوجوق اولدیغی ایچون بوکاشفلك سیروسفرلرنده بزه رفاقت ایده‌میوردی . فقط نژاد چوجوقلقدن زیاده جدیته مائل ، بن جدیتدن زیاده چوجوقلغه قائل اولدیغمزدن بری بریمزه پك ایی ارقداشلق ایدییور .. بوحیات سرسریانه‌دن هیچ بیقمیوردق .

بوتعب ناپذیر جولانلرمزله خرستوس، ایانیقولا، یورغولی اطراف وجوارنده‌کی چام اورمانلرینك داخلنی قاریش قاریش کزوب اوکرنمش .. بیلدیرجین ، چوللق وسائر نوع قوش اورمق مباح اولدیغی اوتاریخلرده آوجیلرك بیله کیده‌مدیکی صارپ ، عارضه‌لی یرلردن بز پك چوق دفعه اینوب چیقمش ایدك .

بطائت مزاجی سببیله تصورات ذهنیه وحرکات بدنیه‌جه اوقدر سرعت، چویکلك، آتیکلك کوسترمین نژاد اجراسنه مع‌التأنی قرار ویردیکی بر مقصدی کمال متانتله تعقیبده هیچ

كرا أولرينه اشيا كوتوروب كتيرمك كلفتندن وارسته اولق ، هم ده هرنه‌زمان ايستيليرسه كيديلوب بارينيله جق المزك آلتنده حاضر بر يرمز بولنمق ايچون اوراده بر أوجكز تملك ايتسه‌م فنا اوليه‌جق . » ديدم . برمقدار حاضر پاره‌م اولديغي كبي استقراض ايتمك‌ده قابل ايدي . نيتمي كيمسه‌يه اچيه‌رق بر صباح اطه‌يه كيتدم . دلاللري بولدم . بكا خوش كلوب كيسه‌مه الويرمين ، كيسه‌مه الويروب بكا خوش كلين بر چوق صاتيلق أولر كزدم . نهايت نظام طرفنده نظارتي كوزل ، موقعي يوكسك ، فقط زياده‌جه خراب بر أوك پازارلغني كسدم .. پيني‌ده ويردم . ايكي كون صوكره اورايه ياري بچق نقل ايديويردك . لكن أوك قابل تعمير اوليه‌جق درجه‌ده خرابلغني ايچنه كيرمكله اكلاشيلديغندن بالاخره اوني تملكدن جايه‌رق ويرديكم پي كرايه محسوب ايتمك اوزره موقتاً اوراده قالدق . بن يينه صاتون المق ايچون ديكر بر أو ارامقدن خالي دكلدم . ياز نهايتلرينه طوغري شيمديكي أومزي بولدم ، چارچاق پازارلغني كسدم ، ايشي بيتيردم . بوده خيليجه خراب ايديسه‌ده اوبري كبي تعمير قبول ايتمز درجه‌ده دكلدي . همان تعميراته باشلاندم . بر بچق اي صوكره اورايه كچدك .

ارتق بتون بتون اطه‌لي اولمش .. بونك قيرلرني ، اورمانلرني . دكز قيياسني ، هركوشه‌سني ، هربوجاغني كزوب اوكرنمك ايچون حق كسب ايتمش ايدك . هركون جهت جهت ، اوزون اوزون كزيبور .. ايايورکي موقعنه چيقوب اورادن قوجه يمشكلرك ارەلرنده كيزلنمش اينجه يوللردن بيوك طوره ايذور .. بيوك طورك اشاغيلرنده انسان ايانغي باصامش طبيعي كوزل قوريلقلر ، دها اشاغيلرده مدهش اوچوروملر ، ياچين قيالفلر ، وحشي ، قارا كلق ، مغاره‌يه بكزر

نژاد چاریکی الدی ، کوتوردی . فقیر چوجوغه ویردی . زوالی فقیر شاشقینلغندن نه ایلری نه ده کری کیده میه رك طوردینی نقطه دن بزه حیرتله باقیور ، نژاد موفقیتك بخش ایتدیکی ممنونیتله کولیوردی . بن ایسه بویله براولاده باباواق بختیارلغنك تأثیریله آغلامق ایستیوردم .

نهایت تشرین ثانینك رطوبتلی ، صوغوق هوالری بزی اطه دن استثقاله باشلادی . استنیه یه نقله مجبور اولدق . فقط اطه سیرانلری همان تکمیل قیش بزه سرمایهٔ مسامرات اولمش ایدی . بهارده ینه اطه یه کیدلك ایستنیلیوردی . دیرکن نیسان کلیویردی . اوسنه لرك یازی ، قیشی ، بهاری ، خزانی نصل چابق چابق دور ایدردی !

— بزی اطه یه نه زمان کوتوره جکسکز بابا ؟

بوسؤال نژادك نقرات ترنماتی اولمشدی . بن دوشوندم : « مادام که اطه یه اره صره کیدوب بش اون کونلر قالق بوندن صوکره بزم ایچون بر احتیاج اولدی .. هم ایکیده برده

نژاد براز سکوتدن صوکره یئنه باشلادی :

— زواللی !.. اوت زواللی . فقط بوکا پاره ویرملیسکز.

— اوغلم ! بونلرك هپسنه پاره ویره‌جك اولسه‌ق باشه‌می چیقار ؟

— اما بویتیم . دوشونمکز : بونك اقشاملین کیدوب‌ده قوجاغنه آتیله‌جق نه‌سی یوق . چیلاق آیاقلرینه بر قوندوره آلدیرمق ایچون یالواره‌جق باباسی‌ده یوق . کیم بیلیر بلکه بو اقشام ایچون برلقمه اکمکی‌ده یوق ...

نژاد دها نه‌سویلیه‌جك دییه بن‌بالاالتزام سکوت‌ایدییوردم. اوصبر ایده‌مدی . تکرار باشلادی :

— ویریکز بابا ، شوکا پاره ویریکز .

— سن نیچون ویرمیورسین ؟

— بنم پاره‌م اولورمی ؛ اولسه‌ده بن نه‌ویره بیلیرم ؟ اون پاره ، یکرمی پاره .

— دیمك‌که یکرمی پاره ویررسه‌ك ، او خوشنود اولسه‌ده سن اولمیه‌جقسین ، اویله‌می آغابك ؟

— اویله‌یا.. اون‌پاره‌دن ، یکرمی‌پاره‌دن نه‌اولور؟ زوالینك نه‌ایشنه یارار ؟

نژادك سویلدیکی شیلر بیلنمز ، دوشونلمز حقیقتلردن دکلدی . معمافیه بولفردیلری او یدی یاشنده‌کی رقیب‌القلب ، عالیجناب چوجوغك‌لسانندن ایشتمك بنی‌فوق‌العاده متأثر ایتمش ایدی . اوکا دوندم ، اوفاجق یاناقلرینی ایکی آووجمك ایچنه آلدم، آلنندن اوپه‌رك: « آفرین ، یاورو نژاد ! بر خوردار اول ! ایشته بن‌سنی دائماً بویله ایستردم ، یورکك بومبارك‌حسلرله دائماً طولی اولمالی . یتیملره ، بیکسلره ، فقیرلره دائماً اجیوب اونلره الکدن کلدیکی قدر یاردیم ایتملیسین . شونی آلده زواللی یتیمه ویر .» دیدم .

زواللینك باشی آچیق ، ایاقلری چپلاق .. کندندن اول ایری بر آدمك سنه‌لرجه قهرینی چکدکدن صوکره بوکا احسان اولندیمی قیلغندن بللی اولان غایت کنیش ، پارچه پارچه یانطالونلك پاچه‌لری بر قاچ دفعه ترسنه قیورلمش .. فی‌الاصل ده غالبا اوقدر بیاض دکلکن شیمدی — کیم بیلیر ؟ نه قدر زماندنبری صویه کیرمدیکندن .. سیاه چامور رنکنی آلان ، امریقان بزندن کوملکی لیمه لیمه اولمش .. وجودینك آچیقده قالان اعضاسی کونشدن یانوب حبشی برلون المش .. پوزی ، کوزی توزلره بولانمش ایدی . بوحال وقیافتیله بیچاره صبی ، شدت فقر وفاقه‌لك الیم ومتألم معنای ذیروحی کبیدی .

بیوك اطه‌ده بو یولده فقیر چوجوقلر اوچ ، بش دکل پك چوقدرکه قیرلردن بادهوا طوپلادقلری قره باش،قاطر طرناغی چیچکارندن دمتلر یاپه‌رق بونلری وسیلهٔ تسأل اولق اوزره کلنه کچنه عرض ایدرلر . بز چوق کزدیکمز ایچون بونلره چوق راست کلیر وآره صره اللرینه اونر ، یکرمیشر پاره ویریردك . فقط هپسنی‌ده ممنون ایتمك باشه چیقار شی اولمدیغندن بعضاً آلدیرمدیغمزده اولوردی . ایشته بوزواللی فقیره‌ده آلدیرمدن یوریدك . لکن چوجوق اوچ بش آدیم کریدن بزی تعقیب‌ایدییور وحالازوجه مرلدانوب‌طوریوردی. نژاد بردنبره « بابا ! نه‌سویلدیکنی آکلایورمیسکز ! » دیدی. بن : « خایر ! آکلامیورم . » دیدم . نژادجق روجه‌یی پك ایی آکلار وبرآزده سویلردی .

— آنام یوق ، بابامده یوق دییور — دیدی .

— یا !.. واه! زواللی !.—دیدم وبوقدرله اکتفاایتدم. مرامم نژادك حسیات نجیبه‌سنه ترجمان اوله‌جق سوزلرینی ایشتمك ایچون بروسیله چیقارمق ایدی . برایکی آدیم یوریدك . فقیر چوجوق بزی براقمیوردی .

— هـای هـای ! نچون بسیلنمسـون ؟ شـیمدی أوه کیتدیکمز کبی بر طوغرامه‌جی چاغیرتیرز ، بوکا کوره مینی‌مینی بر أو یاپدیریرز ، اورایه قورز ، یمنـه ، صوینه‌ده باقارلر ، پك اعلا بسیلنیر .

— اما بودها پك یاورو ؟

— نه‌ضرری وار ؟ وارسـون یاورو اولسـون . یاورو اولدیغی دها ایی‌که چابق الیشیر .

— یا اولیویررسه ؟

— اولیویررسه اولیر ، نه‌یاپه‌لم !

— صالیویرك بابا ! شـو زواللی‌یی صالیویرك‌ده اناسـنه باباسنه قاووشسون ...

— پك ایی اوغلم ، مادام‌که ایستمیورسین براقه‌لم .

زواللی نژاد ! بو صوك جـمله‌یی سـویلرکن عمیق‌النظر ، متفکر کوزلرینك اطرافنده یاشلر بلیرمش ایدی . اونك بورقتی بنده عظیم بر حس ندامت اویاندیردی . ایشـاغه درحال بر اشارت ویردم . سـپتك قپاغی اچلدی . شـیمدی‌ده قلاغوز بزه حـیرتله باقیوردی . سـپتك قپـاغی اچیلیر اچلمز بچـاره طاوشان بردنبره فیرلادی ، یپلدیرم سرعتیله قاچه‌رق ایلریده‌کی چالیلرك اره‌سنده کوزدن نهان اولدی .

بووقعه‌یی خاطرلایجه « نه‌اولوردی — دییورم — فلك‌ده اونی پنجهٔ بیدادینه کچیردیکی زمان هیچ اولمزسـه جوانلغنه ، زیانسزلغنه اجیه‌یدی‌ده بزه براقه‌یدی ! »

ینه براقشام اوزری‌دیاسکیلوسدن دیله‌طوغری کیدییوردق. یدی سـکز یاشـلرنده بر روم چوجوغی ، النـده قره باش چیچکندن بر دسته ، یولك کنارنده طوربیوردی . بز اونك بولنـدیغی نقطه‌یه یتیشنجه چوجوق بر ایکی آدیم ایلریله‌یه رك وروجه بر شیلر مرلدانه‌رق النده‌کی دمتی بزه عرض ایتدی .

سود بیاض ، سنجابی ، الاجه یوزلرجه طاوشانلرك — بزی دها اوزاقدن کوریر کورمز — چیل یاوروسی کبی طاغیله‌رق برر قووقده صافلانمه‌لری خوشه کیده‌جك تماشالردن ایدی . نژاد بونلری کوردکجه، سوینیور و « نه‌ایی اولدی کادك.. دکلمی بابا؟ » دیه‌رك بنی‌ده ممنون ایتدیکنی اکلادینی بوتنزهه کندیسنك تکلیف والحاحیله موفق اولدیغمزی اکلاتمق ایستیوردی .

کیده‌کیده اطه‌نك اوبرنهایتنه واصل اولدق . اورایه‌قدر هرموقعده یکیدن یکیه طاوشان سوریلری کوریلیوردی . بوسویملی وحشیلردن بسیله‌مك ایچون بزه بردانه ویریلوب ویریله‌میه‌جکنی قلاغوزدن صوردم . « بونلر صاتلمز. چوربا جیدن صیقی تنبیه وار .. لکن خاطرکز ایچون باقه‌لم . » دیدی وهمان ایلری یه طوغری خیزلی‌خیزلی یوریدی. بزده اونی تعقیب‌ایتدك.

نهایت قلاغوز ایری برقایانك یانده طوردی . صاغ قولنی صیغادی . بز « عجبا نه‌یاپه‌جق! » دیه حیرتله باقیوردق . حریف چپلاق قولنی قایانك یاریغنه صوقدی . اوغراشوب زورلامغه باشلادی . برازصوکره وجودینك یاریسنی ایری پنجه‌سی ایچنه الدینی بیاضلی قاره‌لی اوفاجق برطاوشانی بزه عرض ایتدی . اوشاغك النده قپاقلی بریمش سپتی واردی . ایچنی بوشالتدی . حیوانجغزی سپته حبس ایله قپاغنی قپادی . قلاغوزك بخششی اونوتمادق . ارتق صنداله کیدییوردق . شیمدی نژاد دها زیاده سوینه‌جك ، بکا نشکر ایده‌جك‌دیه بکلیوردم . بالعکس اونك لونی بردنبره دوندی ، نشئه‌سی قاچدی ، کندیسنی بردوشونمه‌در الدی . تمام صنداله کیره‌جکمز صره‌ده یانمه صوقلدی ، یالکز بکا ایشیتدیره‌جك برسسله صوردی :

— بابا ! بونی نیچون الدیکز ؟

— سنك‌ایچون الدم، اوغلم .. بسیلر، اکلنیرسین دیه ...

— بوبسیلنیرمی ؟

اولدیغیچون او ارتق داخله منحصر تنزهلری کافی بولیور .. واپورله قارشاله کچمکه ، اورادن‌ده تیمور یول ایله پندکه ، کلکبوزه‌یه کیتمکه ، علی‌الخصوص مرمره مدخلنده‌کی خیرسز اطه‌لری یقیندن کورمکه هوسلنیوردی . فقط بورالره تصلسه کیدیله‌میوردی .

معدن یولندن کلوب کچدکجه — صوبه‌لره کمور اتمق ایچون استعمال اولنان معهود قیصه صاپلی کوره‌کلک ترسینه بکزتدیکی — شکل غریبیله نظر دقتنه چارپان سدف اطه‌سنه صنداله کیدوب ایچریسنی کزمك ارزوسنی اظهاروتکرارادن نژاد خالی قالمامغه باشلادی . بعضیلرك طاوشان اطه‌سی نامیله یاد ایتدکلری بواطه‌جقده مخصوص اوره‌تلمش سوری سوری طاوشانلر بولندیغی‌ده مؤخراً ایشیدنجه بونی کیدوب کورمك امانی مراق درجه‌سنه واردیرمشدی .

بر صباح ینه معدن یولندن کیدییوردق . هواسنبلی ، دکزایسه فوق‌العاده ساکن ایدی . نژاد برارالق : « اووخ ! بوکون نه کوزل هوا !.. تمام شواطه‌یه کیتمك ایچون موافق برکون ... » دیدی . نژادك حقی واردی . اوکون دکزده‌تنزه ایدیله‌جك کونلرك الك کوزلی ایدی . ایکیندی یه طوغری او ، بن ، برده‌اوشاق .. اوچز اسکله‌دن‌برصنداله کیردك . اره‌صره نژاد کوره‌کده چکه‌رك یاریم‌ساعتده طاوشان‌اطه‌سنه واردق .

کناره یقنجه قولجیلردن بزی استقباله‌کلن بریسیله‌اطه‌یی دورایتمکه باشلادق . فی‌الحقیقه نام قدیمك دلالت ایتدیکی کبی زمینی همان کاملاً سدف اوتلریله قاپلانمش اولان بواطه‌جغك اوته‌سنده بریسنده و خصوصیله دائما معروض قالدیغی شدتلی لدوس دالغه‌لرینك اثر صنعی‌اوله‌رق بتون بتون وحشی وغریب برشکل وهیئت الان اوبریوزی ساحلنده‌کی صارپ قایالقلرك اوزرلرنده ، اطرافنده اوینایوب صچرایان ایریلی اوفاقلی ،

ایدی . طعمی اوقدرده فنا دکلکن نه‌دنسه هیچ بر اغزك خوشلانمدیغی بویابانی میوه بیوك اطه‌ده پك مبذولدر. موسمنده چولوق چوجوق بیوك برحرص وتهالك کوسترمدرك بومیوه‌لرله مندیللر ، سپتلر طولدیررلر . فقط زوالللی میوه‌نك اولمشلری مندیللرك ، سپتلرك ایچنده أزیلیر .. خاصه‌لری ذاتاً هیچ سولمز . « هم بونلر اوقدر سچکین دکل .. باقسه‌ك آ ایلریده دها کوزللری ، دها سحکینلری وار. » دینیر.. مندیللرك ،

سپتلرك ایچنده کیلر یولك برر طرفنه اوبك اوبك دوکیلور ، براقیلیر ، یکیلری طوپلانیر، صوکره اونلرده دوکیلور. نهایت بونلردن طوپلانیرکن قاچ دانه یذیله‌بیلدیسه اونلرله قالنیر .

ایشته بزم چوجوقلرده بویله یاپارلردی . فقط بوانتخاب واقتطاف ایشی اونلری ساعتلرجه مشغول ایدر ، اکلندیررردی که اصل مطلوب اولانده بو ایدی .

لکن نژاد اطه‌یی ارجمنددن اول کورمش ، کزمش

نهایتلری اولدیغندن آرتق کراجیلر استانبوله نقل ایدیبور ، اولر بوشالیوردی . دلالاره مراجعتله اوفاجق برأو استیجار ایتدم . ایکی کون صوکره برقاچ یاناق طاقمی، بر ایکی صندق سپت ، برازده قاپ‌قاچاقدن عبارت ، اولدقجه خفیف اشیا ایله عائله‌جه نقل ایدیویردك .

بواثناده برقاچ دفعه یاغان صوك بهار یاغمورلری چاملقلری بیقامش ، یرلرك طوزلرینی باصدیرمش ، قیرلری یشرتمش ، تکمیل اطه‌یه روحپرور بر لطافتله تازه حیات ویرمش ایدی . دیکر طرفدن کوچلرده بربرینی متعاقب کیتدیکندن بر آی اولکی ازدحام برتنهالغه منقلب اولەرق بزم‌ایچون اورمانلرده ، بیوك طور یولنده ، قوملی ساحللرده سربست سربست کزوب اکلنمك زمانی کلمش ایدی . ارتق فرصتدن استفاده‌یه باقەرق هر کون بر بشقه موقعده اوکله یمکاری پیور .. نژاد ایله ارجمندی — مهراق ویردکلری دکز بوجکی قابوقلری ، رنکلی چاقللر طوپلامق ایچون — دکز کنارلرینه کوتوریپور .. اقشامه طوغری‌ده خرستوس‌ده ، درت بش سنه‌دنبری اوتل اولق اوزره وجوده کلن او هیکل بی‌لزومك — اوزمانلر لطیف بر چمنزاردن عبارت — ساحهٔ زمین مرتفعندن تماشا ایدیلن پارلاق غروب لوحه‌لرینه قارشی چوجوقلری تازه چمنلرك اوزرنده قوشدیروب فرحلاندیریپور.. صولر کرکی کبی قارارمغه باشلایجه یورکلرمز انوار مسرات ایله طولی اولەرق أویمزه کلیوردق .

تشرین اول نهایتلرینه طوغری بیوك طور یولی چوجوقلری کندینه دها زیاده جلب ایده‌جك جمیله‌لر کوسترمکه باشلادی: اوبولی بر نهایتندن اوبر نهایتنه قدر صاغلی صوللی احاطه ایدن قوجه یمشلر زمردین یاپراقلر اره‌سنده صاریمطراق ، پنبه‌مسی، قرمزی ، ترنجی ، آل چهره لرینی عرض ایدر اولمشلر

عالمی فنا دکلسه‌ده اوتل حیاتندن ایکیمزده بیقارکبی اولمشدق. بنم عصبی‌راحتسزلغم ایسه آره‌ده بتون بتون اونودلمش کیتمش ایدی . آرتق استنیه‌یه کیتمکه قرار ویردك . بر صباح بن ارکنجه قالقدم . یول چانطه‌لرمزی حاضرلامقله مشغول ایکن نژاد اویانوب بنی اوحاضرلقده کورنجه :

— بوکون استنیه‌یه کیدییورز . اووخ ! اصابت — دیدی .

— اوت ، آقشام واپوریله — دیدم .

— کتابمی چانطه‌یه قویمه‌یك .. واپورده اوقورم — دیدی .

« کتاب » دیدیکی استنیه‌دن کتیردیکی مختصر روبنصون حکایه‌سی ایدی . چانطه حاضرلامق ایشی‌قولایلاندقدن صوکره کیتدك ، قهوه آلتیمزی ایتدك ، برمعتاد خرستوس اورمانته طرماندق .

نژاد آرتق بوکون چاملغه وداع ایدر کبی هرکوشه‌سنی هر بوجاغنی کزوب طولاشیور ، اورادەکی قایالقلره طرمانوب یته اینیور ، قره باش چیچکارندن بردمت یاپمغه چالیشیوردی . یته برآرالق برقایایه طرمانیرکن اوکا فرانسزجه :

— Robinson qui grimpe sur un rocher...

دیدم . درحال جواب ویردی :

— Et aujourd'hui il quitte son île.

بومینی مینی خارقهٔ ذکایی ، بوحاضر جواب ، ظرافتپرور چوجوغی باغرمه باصدم .

استنیه‌یه کیدیلوب برقاچ کون قالندقدن صوکره آطه سیرانلری آرزوسی نژادك کوکلنده اویانمغه باشلادیغنی حس ایتدم . فقط اوتلده اوقدر راحت ایدیلهمدیکنی ایکیمزده اکلامشدق . برکون بن یالکزجه یته آطه‌یه کلدم . ایلول

سوزی او یورغونلغك قات قات مكافاتنی بكا بردن ویرردی.

نژاد — بونی هروقت، هرمناسبتله تكرار ایتمك ایسترم كه — غریب برفطرته مالك ایدی. صباوتنك ایلك دوره‌سندنبری فكراً، روحاً هردرلو قابلیتی نفسنده جمع ایدر كورلدیكی حالده كینوب صویونمق، یاتوب قالقمق، حتی یمك ایچمك كبی حیاتك صرف حیوانی ومادی اولان احتیاجات ومعاملاتنده اخرك معاونتنه شدتله عرض احتیاج ایدردی.

اوت.. علی‌الصباح توالتلرمزی یاپدقدن، قهوه التیلرمزی ایتدكدن صوكره بعضاً یایان، بعضاً اشكاره بنه‌رك خرستوس اورمانته چیقار، اوكله زمانته قدر اوراده كزینیر، اكلنیر، بنه اوتله دونردك. ایكندی اوزری بنه چیقار، بو سفر دها اوزاق یرلرده طولاشیر، یورپر.. انجق غروبدن بر خیلی صوكره، تمام یمك وقتی یریمزه كلیردك.

موسم ایلول ابتدالری ایدی. اوتلك قارشیسنده‌كی غازینوك باغچه‌سنده بعض كیجه‌لر خیال اوینادیلیردی. قره‌كوزی ایشتمش، فقط هنوز سیر ایتمه‌مش اولان نژاد بورایه كیتمه‌یی آرزو ایتدی. اوتلك تربیه‌لی، شایان امنیت بر اوشاغی واردی. اوكا ترفیقاً نژادی برقاچ كیجه خیال سیرینه كوندردم. خیالدن عودتنده بن اوكا دادیلق خدمتنی ایفا ایتدیكم قدر اوده بكا خیالده كوردیكی، ایشتدیكی شیلری خلاصةً حكایه ایدردی. قره كوزلك قبا قبا مسخره‌لفلرنده بولدیغی اینجه‌لكلری، حاجیواطك صوغوق صوغوق عقلالفلرنده بولدیغی قبالقلری سویلر، كولر وبنی ده كولدیررردی. ایكیمزده شاد، مسعود یاتاقلرمزه كیررردك. اون دقیقه، برچاریك زمان صوكره اوكا سسلنیر، جواب آلمایجه اویودیغنی اكلار، بنده مستریحانه اویومغه باقاردم.

بوطرز حیاتمز یكرمی كون قدر بویله‌جه كیتدی. آطه

موقعی کبی سرت هوالی یرلرده .. دیکر بعضیسی ایسه بالعکس قاضی کویی، اطه‌لر کبی معتدل اقلیملی موقعلرده بر ایکی آی قدر سیران وتنزه توصیه ایتمشلردی . بویرلر ایچنده بیوك اطه بکا هپسندن الویرشلی کلدی . ابتدا بش اون کون قدر بر اوتلده قالوب هواسندن مستفید اولهبیلیرسهم حاله مناسب بر اوجکزاستکراسیله تمدید اقامت ایتمك، عکسی حالده بنه یا استنبه یه دونمك ، یا بشقه بر طرفه کیتمك اوزره برکون بیوك اطه یه کیتدم . طانیدقلرمدن برذاتك دلالتیله ماجارده بر اوتلده مسافر اولدم . حال بوکه بنم ایچون نژادسز.. اوندیم افکارسز کونلرجه بریرده قالمق قابل اولهمیه جغنی اولجه دوشونهمش ایدم . اوچنجی کونی اونی ده اوتله کتیرتدم .. کیجه لدیکم اوطه یه اونك ایچون ده بر اوفاجق یاتاق حاضرلاتدم . نژاد اوتاریخده یدی یاشنده ؛ فقط هر شیئه عقلی ایرر برچوجوق ایدی .

اوندن اوچ بش سنه مقدم برایکی دفعه کونی برلك کلوب کیتدیکم وکزیله جك یرلرینی کوروب اوکرنهمدیکم بواطه ده بودفعه برنجی ایکنجی کونلر پك غریب قالمش وبورانك پك مرغوب مسیرلرندن اولان خرستوس اورمانده.. دیاسلیکوس، دیل ، یورغولی موقعلرنده یاپه‌یالکز کزوب طوزمقدن هیچ بر ذوق المهامش ایدم . نژاد کلدکدن صوکره حال بردنبره دکشدی . کندیسیله برلکده صباحدن اقشامك ساعت یارینه قدر لاینقطع کزوب طولاشمقدن بیقمز اولدم . آه ! بنم او کونلرم نه مسعود کچمش ایدی !..

علی الصباح اویقودن کوزلرمزی اچنجه اوکون اجرا ایده جکمز سیرانلرك شوق تهالك بخشاسیله یاناقلرمزدن فرلاردق. بن اوکا تکمیل شمول معناسیله دادیلق ایدردم . فقط بنم ایچون زحمتلیجه اولمسی لازم کلن بودادیلق ایشندن هیچ بریورغونلق طویمازدم . طویه‌جق اولسهم بیله اونك ظریف ، نکته‌لی بر

زه مبولی

— بیوك آطه تنزهلرمن —

طرابلس غربدن عودتمدن صوکره مدة العمر قورتیله مدیغم الام عصبیه نك برنوع غریبیله راحتسز اولمغه باشلامش ایدم . مراجعت ایتدیکم اطبانك بعضیسی روم ایلی فناری ، ماصلاق

هرکس آجیر بنم کبی اغلاردی فوتکه ،
معلوم اولهیدی هرکسه ماهیتك سنك .

هرکوردیکك یتیمه یتیمانه اغلایوب
رقتله شعر یازمق ایکن عادتك سنك ..

همم دردکی یتیم براقدك چکلدك، آه !
بیلمم نصل بکسندی بونی رقتك سنك ؟

بن وارثکمشم .. بکا عائد ایمش ، نژاد !
نقدك ، کتابلرك ، اوفاجق ساعتك سنك .

ایلردی حل بومسئلهٔ مشکلی بکا
بر شی دیهیدی، آه ! اوبیوك حکمتك سنك .

بر تسلیت بولوردی مؤثر بوکون بکا
لال اولمسهیدی ناطقهٔ قدرتك سنك !..

تعظیمه خاك جسمکی اجبار ایدر بنی ،
روحمده تا ابد قاله‌جق حرمتك سنك .

بر مسلك متین ایله اطوار پروقار
اولمشدی اصل جوهر حیثیتك سنك .

میال ایدك بدایعه ، دوشکون محاسنه ..
هپ بونلره‌یدی منحصر انسیتك سنك .

طالع دوشردی بلکه مساعد حیاتکه
دوران اوله‌یدی مظهر امنیتك سنك .

آسان ایدردی فکر متینك صعابمی :
چوقدر بنم سلامتمه خدمتك سنك .

حیران باقوب طوریرکن المدن دوشوردم ، آه !
بردن قاپاندی نسخهٔ پرعبرتك سنك .

اوکرندیکم اونسخه‌دن انجق شوهیچلر ..
قالدی نهان حقایق کیفیتك سنك .

بر عکس ، بر طنین بوله‌مم سوزلرکدن ، آه !
دمبسته‌میدی هپ اوقدر صحبتك سنك ؟

بیلمزمشم بلای حیاتی ، بوکون بکا
اوکرتدی روحمی یاقه‌رق فرقتك سنك .

معروض هرمصیبت اولان بر حیاندن
بیلدم نصل اصابت ایمش نفرتك سنك .

قورقار طوريردم ، ايشته كلوب چيقدى قورقديغم !
سونمز بر اود دوشوردى دله رحلك سك .

ايما ايدردى سورميه جكنى صباحكك
فوق الصباح اولان سحر نشأنك سنك .

جان لرزه‌دار ايدى اوله جكسين ديه ، فقط
صيغمزدى هيچ خياله فانيتك سنك .

طوپراق چكلدى اوستكه ، كوردم اينانمادم ..
حالا يالان كلير بكا غيبوبتك سنك .

سنسز قالنجه بن بيترم ظن ايدردم ، آه !
موجود وزنده چكمه‌دم حسرتك سنك .

قسوتلى سرولرله سوردك اوموقمى ..
جولانكهكدى . اولدى بوكون تربتك سنك .

يومدكدى اولدن كوزكى كائناتدن ،
غفلت دكلدى كوردىكمز حالتك سنك .

بر فلسفه‌يدى عمر حزينك غريب وتلخ ،
آلودهٔ ممات ايدى شعريتك سنك .

بر كره كورمدم سنى كوكلمجه شادكام ..
يادمده‌در صباح طفوليتك سنك .

اونبش ياشكده مرد عدمجو ايدك ، نژاد !
دهشترسان ايدى عظم خلقتك سنك .

وارستهٔ شـوائب ایدك برملك كبی ،
انموذج نزاهـت ایدی طینتـك سـنك .

فكر حمیته متشخص مثال ایدك ،
قلبكده چوقدی ملت ایچون غیرتك سنك .

دوران یاشاتمادی ، یاشایهیدك او قلب ایله
ایثار جان ایدی وطنه نیتك سنك .

« ترك ! » دییوب اونكله مباهاة ایدر ایدك ،
عنوان فخر ایدی سـكا ملیتك سنك .

مجبور ایدردی هركسی توقیر ذاتكه
حالكده ، صحبتكدهكی جدیتك سنك .

برنكته ، برظرافت ایدی سوزلرك بتون ..
بخشندهٔ فوائد ایدی الفتك سنك .

برچهرهٔ صبیح اصالتدی صورتك ،
اندن فزون كوزلدی فقط سیرتك سنك .

هربحث فضل ومعرفته واردی كیرمكه
نور دهاتكله صلاحیتك سـنك .

چوق قهر ایدردك آفت اغراض نوعكه ،
بلكه بوقهر ایدی سبب علتك سنك .

سن رتبهٔ محاله چیقاردك بیوكلكی ..
اوندن بوزلدی ظن ایدرم صحتك سنك .

زاده :

کندك چوجوق ، بیوکدی فقط فکرتك سنك ..
یوقدی جهانه ذره قدر رغبتك سنك .

فوقنده کوستردی بکا آدمیتك
طبعکده ، فطرتکدهکی علویتك سنك .

هردم یانکده بن کوچیلور ، الچالیر ایدم ..
عالیدی بنجه تا اوقدر فطرتك سنك .

برطفل ایکن بیوکلکه راجع امور ایدی
بازیچهٔ خیالك اولان لعبتك سنك .

ایدم . فقط بوکون فکرم بتون بتون دکشدی . بن عسکردن بشقه قطعیاً هیچ برشی اولمیه‌جغم . لازم کلنجه‌بن‌ده بونلر کبی بووطن ایچون اوله‌جکم . رجا ایدرم ، بنی عسکره ویرك . »

ایشته نژاد بویله بیوك برنژاد ایدی ! بوزواللینك بتون قابلیات وتمایلات علویه‌سندن فلکك خبری وارمیدی ؟ شبهه‌سز وار ایدی که‌اونی یاشاتمق ایستمدی . اوچ سنه‌دن‌بری اولدیره اولدیره عاقبت کوچکصویه کوندردی . پك اعلا اما بونی بن کورملی‌می ایدم ؟..

تاریخی ، جغرافیایی حال حاضرنده علوم سائره‌نك هپسندن زیاده سور ، دائما اونلرله مشغول اولوردی . عثمانیلرك مفاخر کذشته‌سنی حاله تطبیقدن بیاغی خسته‌لنیردی . کچن محاربه‌ده عساکر عثمانیه‌نك شانلی شانلی غلبات متتابعه‌سنی اغزلردن ایشتمك ، غرته‌لرده اوقومق صورتیله اوکرندکجه دنیالره مالك اولمش قدر مسرور ومغرور اولوردی . کندی عسکر اولمیه‌جقسه‌ده عسکرلکه فوق‌العاده حرمتی ، عسکرلره زیاده‌سیله محبتی واردی .

کندیسیله‌صباح ، اقشام بر رکزینتی یاپمق معتادمز ایدی . اولکی قیش برجمعه صباحی پانغالتی‌یه طوغری کیده‌رك عودت ایدییوردق . تقسیمده کی‌طوپجی قشله‌سنك اوکنه کلدك . بوصره‌ده قشله‌دن بلوك بلوك چیقمقده اولان عسکر قهرمانلری اوکلرنده‌کی باندونك اجرا ایتدیکی مهیج بر مارش هواسنك آهنك عظمتنه توفیق خطوات بسالت ایده‌رك ایلریلیورلردی . بونلری برحس فخر وغرور ایله تماشایه قویوله‌رق اورادہ طوردق . عسکر کچوب کیدنجه بزده یولزه دوزلدك . ایکیمزك‌ده یورکلرمز بوشانلی عسکره عائد تحسسات تقدیر ومباهاة ایله طولمشدی . بن بوتحسساتمی : « نه عسکردر بوعسکر ! » جملهٔ حیرت بیانیله خلاصه ایتمك ایسته‌یه‌رك مرلداندم . صوکره نژاده خطاباً وجهراً تکرار ایتدم : « ها ؟ نژاد !. نه‌عسکردر بوعسکر؟ » ونژاددن برمقابله بکلهدم . نژاد مأموله مخالف اوله‌رق برشی دیمیوردی . تعجبله دوندم ، یوزینه‌باقدم . مکر اونك کوزلرندن یاشلر دوکیلیور ، مکر اواغلایورمش !بواغلایشك نه‌مبارك ، نه عالی برحس نجیب وطنپروری الجاسیله وقوع بولدیغنی اکلامق محتاج تأمل دکلدی . « آفرین نژاد! — دیدم — برخودار اول .. الله سنی وطنه باغشلاسون ! » اووقت کندی‌ده جسارتلنه‌رك بکا شوسوزلری سویلدی : « بابا ! بن عسکر اوله‌جق دکل

نه دلسوز مظهر بتدرکه ایشته بو سطرلر یازلدقجه او زوالليجغك یادکار صناعتی اولان قوملرله قورودیلیور !

پنبه کاغدلی رساله‌جکه کلنجه اوده والده‌سندن یکرمی کونلك افتراقنك حساس یوره‌جکنده حصوله کتیردیکی حسیات نجیبه‌یی تصویراً تیاترو طرزنده یازلمش براثر ایدی‌که املا وانشاجه قصورلرندن قطع‌نظر اولندینی حالده لیاقت فکر وحسیله اون یاشنده‌کی برچوجوق ایچون خارق‌العاده صایيله‌جق‌شیلردن ایدی. بورساله‌یی بن بریرده حفظ ایتدم اما بوکونکی پریشان عقلمله نره‌یه صاقلادیغمی تخطر ایده‌میورم . فقط بر ایی آراشدیرنجه البته بولور وبلکه اوندن برنمونه‌یی بوکتابه درج ایدرم .

کندینه بازیچهٔ افکار ایتدیکی بر شی‌ده دول وحکومات موجوده‌نك بایراقلری ایدی . هر بایراغك لون وشکلیله اونك منسوب اولدینی حکومتك قوت وشوکتی واهالیسنك مزاج واخلاق وقابلیتی‌اره‌سنده تعیین رابطهٔ مناسبت ایتمك ایستردی. نو ظهور بعض حکومات صغیرهٔ مغروردنك هیچ بر شیئه بکزتمدیکی بایراقلرینه باقدقجه قهقههٔ استخفاف ایله کولردی . اساس مکنت وشوکتی قلیجنك اوجیله طرح ایتمش برحکومت متین‌البنیان ایچون یاقشدیردینی بایراق ایسه اوجلری هواده اینجه بر هلال تابانی عموداً دلوب کچن بر سیف ساطع ایله‌بونك قبضه‌سی فوقنده پرتو نثار بر بیلدیز اشکالنی قان لکه‌لرندن کنایه اولهرق بیوك کوچك وغیر منتظم قرمزی پارچه‌لراوزرنده کوسترن بیاض بایراق ایدی .

زواللی نژاد ! ننه‌سی‌کبی وطننی‌ده نه‌قدر سور ، وطننه نه بیوك خدمتلر ایتمك ایستردی! ترکلکی ایسه کندینه الکبیوك عنوان افتخار بیلیردی . خدمت دولته کیرمیه‌جك ، علم حقوق تحصیل ایده‌رك دعوی وکالتیله کندیسنه بر موقع یاپه‌جقدی .

شورایه شویوله‌ده برچرخ صیقشدیرلسه ، شوسیلندیرده دها اوزونلاشدیریله‌رق بری‌یه کتیرلسه، اوزمان ماکنه دها چابق دونر ... »

ایشته بودرلو شیلری بکا اکثریا دیکله‌تیر طوریردی .

بوندن التی سنه اول ارجمند ، قوش پالازیله مصاب اوله‌رق ، استنیه‌ده .. بزده ضروری‌اونکله برلکده ایکن نژاد برایکی خدمتجی ایله بیوك آطه‌ده بولنیوردی . ارجمند ، اثر لطف الهی اوله‌رق ، او قورقنج خسته‌لقدن خلاص اولوب دورهٔ نقاهته‌کیردکدن صوکره بیوك آطه‌یه، قارداشنك یانته کتیرلدی. ایکی برادر بربرلرینه صارلدیلر ، اوپوشدیلر ، بزده جناب حقه دعالر ، ثنالر ایتدك .

برایکی کون صوکره برصباحلین نژاد ، قولتوغنده پنبه کاغدلی بررساله‌جك .. اللرنده‌ده اوچ درت‌دانه موقاووادن، تنکه‌دن قوطولرله یانمه کلدی . قوطولری شویله برطرفه براقدی . « بونلری قوللانه‌بیلیرسکز ظن ایدرم . بوراده ثابت ، پارلاق بویالر بوله‌مدیغمدن رنکاری ایستدیکم کبی اولمادی . بوده — اما اکلنمیه‌جکسکز ها .. بابا ! — بوده بوراده ننه‌مدن اوزاق قاله‌رق کچیردیکم حزین حیاتمك محصولی براثرجك . بونی‌ده اوقورده نصل‌بولدیغکزی بکاسویلرسکز. » دیدی ، چکلدی .

قوطولرك ایچنده‌کیلر ماوی ، پنبه ، صاری ، یشیل رنکارده یازی قوروتمغه مخصوص قوملر ایمش . نژاد بونلری آطه‌نك قوملق ساحللرینه کزمك ایچون کیتدکجه اورادن آلیر، اوه کتیروب تولبنددن کچیردکدن ، تدارك ایتدیکی بویالرله — بیلمم نصل — تلوین‌ده ایتدکدن صوکره کونشده کوزلجه قوریته‌رق استحضار ایدرمش .

نژاده عائد شوسطور ماتم ایچون نه غریب تصادف .

غیاب محبت

زوالی نژادجغك ذهنی متمادی مشغول ایدن شیلردن بری ده فکر ایجاد و اصلاح ایدی . مثلا بر فونوغراف ماکنه‌سی کوریر ، اونك اوته‌سنه بریسنه ساعتلرجه باقه‌رق بوماکنه‌یی ساده‌لشدیره‌جك ، مقصده دها زیاده خدمت ایتدیره‌جك چاره‌لر دوشونور : « شو چرخلرك ایکیسی ده قالدیرلسه ، اونلره بدل

صباحك دوشدی بردیجور بی پایانه محو اولدی
نه شهرت بکلیورکن بن تجلیٔ نهارکدن ؟

اوصولمش کل ، که دوشمشدی لبکدن احتضارکده ،
بکا بر یادکار سرمدی قالدی بهارکدن !

بقای نام ایله دنیاده عمر ذی بقا بولدك ،
تجرد ایلدك کرچه حیات مستعارکدن .

بیوکدی قدرتك تقدیر ماهیات اشیاده ،
سنکله همم مزیت کیمسه یوق کلمش تبارکدن !

بیقلدك ، خاك برسر قالدك اما کنبد قبرك
مجسم برلساندر بحث ایدر عزو وقارکدن .

« دوشونسون ، اغلامق برکار عاجزدر ! » دیمشسین سن ،
خبر ویردی بونی بر قوش که کلمشدی جوارکدن .

نصیبی اغلامقمش ، تابمحشر اغلاسون یانسون ،
براق ، یاوروم ، نه ایسترسین اب حسرتکذارکدن ؟

نژاد .. ای حسرت روحم! قاووشدیرسون بزی آرتق
تمنی ایله رحمانیت پروردکارکدن ! . .

آه، بغداد!..

ایده‌یدم خانهٔ چشمامی مشحون غبارکدن ،
دوشه‌یدم لجهٔ هیچی یه آغوش مزارکدن !

نه حکمت وار بو ایشده؟ آه! کیمدن صورسه‌م، اوکرنسه‌م،،
زیان کوردی وجود بی‌زیانك روزکارکدن .

سنی دوران دوشورمك ایستیوردی ، انتباهکله
اونی اول دوشوردك سن نکاه اعتبارکدن !

نه معنالرمش اشراق ایتدیکی. هپ شیمدی فهم ایتدم ،
او دالغین کوزلرك اندیشهٔ حکمت مدارکدن .

کوچك کوره‌جیلریله ساحلخانه‌لرك اوکندن کچرکن ئه‌نستانتانه بر فوطوغرافیسنی بیله آلیورمشیدی . یازیق که او مسعود حیاتك بونمایش‌مغبوطی آنجق برياز دوام ایده‌بیلدی ! ایرتسی سنه نژاد بردن بره جدیلکنی آرتیرمش ، او سنه ایچنده اوغرادیغی خسته‌لق ایسه زوالینك نشئه‌سنی قیرمش ، مزاجنی اکشیتمش ، وجودینه برنوع رخاوت کتیرمش ایدی . آرتق او کمیجی قیافتنی سومیور ، آرتق او کوره‌ك چکمکدن محظوظ اولیوردی . درین درین دوشونجه‌لریله یالکز قالق ایچون وسیله‌لر بولیور ، بهانه‌لر ایجاد ایدییوردی . فقط بو قدس برقاچ دفعه : « آه ! برکره یاز کلسه‌ده استیه‌یه کیدلسه ، کوچك صندالده یالکز اوله‌رق کورك چکسه‌م ، اکلنسه‌م ! » دییه تحسرلر ایتمشدی . ایشته یاز کلدی ؟ کوچك صندال‌ده بیاض یالینك قایقخانه‌سنده مهیا طوربیور . هانی نژاد نرده ؟ !..

بیوك آطه : ۲۲ مایس ، ۱۳۱٦

ترك ايتديلر . صاحبسز قالديغمی كورنجه دوران خودكام بنی بويله ويران وپريشان ايتدی . او وجودلری صورارسه كز صانيرم كه اونلرده طاغلدی . اونلری ده فلك خراب وتراب ايتدی . دنياده اهل دنيا كبی وفاسز دكليدر ؟ » ديه سويلنير طورير .

دها ايلريده شيشه فابريقه سنك ، او جسيم كاركاه صنعتك كاركير ومتين قسام ابنيه سی براوجدن براوجه يايلوب كيدر . عظمتلی ، قورقنج باجه سی هوايه طوغری اوزانوب يوكسلير . بوراده صباحدن بری چاليشان بر چوق عمله هم يورغونلق چيقارمق ، هم ده اكلنمك ايچون پرشوق واشتها هپ بردن دكزه آتيليرلر ، سباحت مسابقه سنه كيريشيرلر . ايچلرنده ايی يوزمك بيلنلر آچيليرلر ، آچيليرلر ، تا آچيقده ده ميرله مش كميلره قدر كيدرلر . بونلرك زنجيرلرينه صاريلمرق براز ديكلندكدن صوكره تكرار قيی يه دونرلر .

ايشته بونلر حزين ، لطيف ، خوش ، عبرت ويريجی منظره لر ، تماشالر ايدی كه اوفاق صندالك فكری ده كنديسی كبی قوجامش دومنجيسندن زياده فكرلری ده كنديلری كبی برنشوونمای سريع ايله بيومكده اولان كوچك كوره كجيلرينی مشغول وممنون ايدردی .

كونش استنيه طاغلرينك آرقه سنه چكيلوب ده دكزك رنك لاجوردیسی درجه درجه قويولاشماغه ، هوا ياواش ياواش قارارمغه آقشام غريبلكی هرطرفه برمذن چوكمكه باشلاينجه بنه دومنجينك « هايدی ياورولرم ! كيده لم . » امری اوزرينه اوفاق صندال دالغه سز دكزك اوزرنده آقينتی آشاغی قايه رق كيدر ويارم ساعت صوكره بياض يالينك اسكله سنه ياناشيردی .

اوفاق صندالك ده حصه دار اولدينی بومسعود حياته نه قدر غبطه ايدنلر اولمشدی ! حتی بونلردن بريسی اوكوچك صندال

تازه‌لکنی محافظه‌یه موفق اولمش بر صیرتجغز اوراده عائله‌جه براقشام یمکی پیوب اکلنمکه رغبت ایده‌جکلری حسن‌قبوله مهیا اولدیغنی کولر یوزیله آکلاتیر .

ازدها ایلریده دردر بشر چفته‌سه اوچ درت بالیق قاینی باشدن قاره ایدلمش ، طائفه‌لری ایاقلرنده‌کی اوزون چیزمه‌لریله تکمیل قاره‌یه اوغرامش ، اولجه دکزه براقدقلری ایغریبك ایکی اوجنه یاپشمشلر ، قاراکلق برنتیجه‌نك نظرلرنده بللی بلیرسز نمایان ایتدیکی ضعیف برشعلهٔ امید ایله ایغریی دکزدن المق ایچون یك آهنك اولهرق اوغراشیرلر .

دها ایلریده ساحلك خط استقامت طبیعیه‌سندن ایلری‌یه فیرلامش ریختم اوزرنده — سنه‌لردنبری سقفی دوشمش ، اوك طرفی کاملاً بیقیلوب ایچ یوزی میدانه چیقمش، قاپولرندن پنجره‌لرندن اثر قالمامش — برکوشکك بقیهٔ خرابه‌سی متین وروح آکین بربلاغت حزن انکیزایله : « بنی کوریبورمیسکزکه بویله خراب ومتروك قالدم، که اجزای وجودم تارومار وبی‌نشان اولمقده‌در ، که ایزبه‌لرمده کوندز کوپکلر ، کیجه سانصارلر بارینیور ؟ بن وقتیله بویله دکلدم .. مسعود برعائله ایله مسکون ومعمور برآشیان اقبال ایدم . اکثریا مهتابك سایهٔ سیمین لطافتی شواوکمده‌کی حوض وسع لاجوردی‌یی برلجهٔ نوره تحویل ایتدیکی کیجه‌لر ریختمه یاواش یاواش چارپان منور دالغه‌لرك زمزمهٔ شبانه‌سیله آغوش حریمده اعتزاز ایدوب اویوتدیغم .. اکثریا بهارك فیض حیات افزاسی شوارقه‌مده‌کی طاغلری ، بایرلری ، اغاچلقلری برخضرت وطراوت بهشتی ایله خندان ایتدیکی صباحلر جوارمده لانه‌ساز بلبللرك الحان عاشقانه‌سیله اویقودن بیدار اولنجه لطیف پویرازك اوغرانمی اولان پنجره‌لرمك اوکنده ساکن دکزه قارشی سرمست صفای استغراق ایتدیکم وجودلر — آه ! اهل دنیا بویله وفاسزدرلر. — بنی

ارتق کوه‌زه‌لکی براقك‌ده کوزلجه چکك . زیرا شیمدی آقینتینك تااورتاسنده‌یز . چوق اشاغی‌یه دوشرسه‌ك ینه سز زحمت‌چکرسکز . » یوللواخطاریله محاوره‌یه‌فیصل‌ویریله‌رك اون دقیقه‌ده قارشی‌یه‌کچلیردی . ابتدا چبوقلی‌قوینده توقف‌ایدیله‌رك کوره‌کچلر براز یورغونلق الدقدن صوکره قبی صره یوقاری‌یه طوغری آغیر آغیر کیدیلیردی .

بوزمانده‌غروبه حاضرلانان کونشك افق‌انعکاسات اشعه‌سیله التون یالدیزلر ایچنده پارل پارل یانان مواقع‌واماکن ساحلیه‌نك دریای‌لاجوردك بوراده‌کی دوزکون سطح بیقراری اوزرنده‌کی عکوس متحرکه‌سی اچیقلره قدر یاییلیر ، اوزانیردی .

صباحك کیم بیلیر هانکی ساعتنده ایشته بوزمالره قدر بوستانلردن زرزه‌وات ، اوجاقلردن کیرچ طاشی‌یه طاشی‌یه طاقتدن دوشمش لاغر بارکیرلره ایرتسی کون ایچون اعادهٔ مجال ایتدیرمك مقصدیله بونلر کیرچ اوجاقلرینك اوکنده‌زورله دکزه صوقیلور ، قاره‌ده بیله قلدانه‌جق حالی قالمامش بوزواللی حیوانلر صوغوقدن قاچینوب دالغه‌لردن اورکه‌رك کری کری کیتمك ایسترلرسه‌ده اوزرلرنده کی جانوارلرك خائن قرباجلری التنده قیورانه قیورانه دکزه طوغری یورییکده مضطر قالوب صوکره درحال ینه قاره‌یه شتاب ایدرلر .

براز ایلریده غاز انبارلری اوکنه یاناشوب دمیر آتمش برجسیم یوك واپوری — آغیر وجودینك یاریسی صویه باتمش یاریسی میدانده ، باشندن قیچندن زنجیرلرله باغلی اولسه عمان قودوروب اچیق دکزه صالدیره‌جق ، راست کلدیکی قایقلری ، صندالری برحمله‌ده التنه الوب ازه‌جك ، قیره‌جق ، پارچه‌لایه‌جق عظیم‌الجثه ، غریب‌الهیکل برعفریت سیاه بحری کبی — یاندیغی یرده اوکندن کلوب کچنلرك خیالنه القای وهم وخشیت ایدر .

دها ایلریده اختیار برچنارك زیر سایه‌سنده چمنلرینك

— شبهه‌سز ، مادام که سنك کیلردن اوزون ، البته دها آغیر اوله‌جق .

— اولسون . اوو ! بونه یا ؟ سن‌ده بنی ایصلاتمغه‌می قالقشدك ؟..

— نه اولدی باقه‌یم ؟

— ایشته باق ! یوقاریدن آشاغی ایصلاندم .

— قباحت بنم دکل ، ارجمند .

— یا کیمك ؟ اوده بنم قباحتم‌می ؟

— سنك‌ده دکل ، دالغه‌نك . بنم خبرم یوقکن بر دالغه کلیور ، کندیسنی کوره‌کك پالاسنه خیزله چارپارکن طاغیلوب سکا طوغری سرپیلیور . اکسه‌مده کوزم‌یوق‌که دالغه کلدیکنی کوره‌یم‌ده کوره‌کی اوزرندن آشیره‌یم .

— اما باق ! تکمیل صیرصیقلام اولدم .

— نه‌ضرری وار ؟ دکز بانیوسی .. فنامی ؟

— اما سن کولوب طوریبورسین .

— اغلایه‌جق دکلم یا ؟ ده‌میده سن کولیوردك .

— ایشته‌بردها ! نژاد ، بویله یاپه‌جقسه‌ك بنی‌یالی‌یه‌براقکن .

— اوراسنه بن قارشمم ، ارجمند .

— بویله صیرصیقلام طوریلیرمی ؟

— مراق ایتمه ، هوا صیجاق ، شیمدی قورییر .

کوره‌کجیلر بویله شاقالاشوب کولوشورلرکن سیمای مبتسمی بر اندیشهٔ نهانك کلوب کچن کولکه‌سیله اره‌صره بردنبره مغمومملاشان دومنجی ایسه دالغین نظرینی بعضا مینی مینی کوره‌کلرك خفیف ضربه‌لرندن سطح بیقرار لاجوردیده پیدا وناپیدا اولان کردابلره ، بعضاتاایلریلره عطف‌ایده‌رك اونلرك محاوره‌لرینی ایشتمزکبی کورینور . نهایت یینه بونك : « هایدی‌یاوروجقلر !

فسلری ، براورنك كيجی اثوابلری ايله صنداله آتلايوب بيوكی حمله‌يه ، ديكری باش طرفه كچردی . سناً وقيافةً بونلرله هيچ مناسبتی اولمايان بر اوچنجی‌ده — موازنه‌يی بوزمامق ايچون برتقيد واحتياط مخصوص ايله — صنداله كيروب دومنه اوتورنجه صندال اسكله‌دن آيريلير ، مينی مينی قوللرك اداره ايتديكی كوره‌كلرله بردن بره يول آلان مينی مينی صندالك مينی مينی كوره‌كجيلری پيننده اكثريا شويوله برمحاوره جريان ايدردی :

— ارجمند ! اونه يا ؟.. كوره‌كك طوپاجنی بلمه وور - ييورسين ...

— مخصوص پاپادم آ ، قارداشم .. قضاءً اولدی .

— اويله ايسه دقت ايتده قضا اولماسون ...

— دقت ايتمزميم ؟ ايديبورم اما ...

— ايشته بردها !.. بوده‌می قضا ؟..

— نه پاپه‌يم ، آنژاد ! كوره‌كلر اوزون‌ده قوللانه - ميورم ...

— كوره‌كلر بوكون دكشمشمی ؟

— دكشمه‌مش اما اله اوزون كليور .

— خاير ! بوكون سنده بر خاملق وار ؛ ايكی كوندر كوره‌ك چكمدكده يكيدن عجمی اولدك غالبا ...

— ايشته آرتق آلشدم ، باق نه ايی چكيورم !.

— آفرين ! اما بوزماملی . بويله دوام ايتملی ...

— باق سن‌ده بوزييورسين . اويله‌می چكيلير او ؟.. بن اوراده اولسه‌م نه اعلا چكرم .

— سن بوراده هيچ پاپه‌مزسين ، بوكوره‌كلر دها اوزون ، همده آغير .

— بنمكيلردن آغيرمی ؟

کوچك صندال

ایچی ماوون ، دیشاریسی یشیله مائل قویو لاجورد رنکنده ، کنارنده‌کی اینجه برزهدن عبارت یالدیزی کندیسنه یاقشمش اوفاجق ، نارین ، خفیف ایکی چفته صندال اکثر آقشاملری بیاض یالینك اسکله‌سنه یاناشدیریلیر .. بری اون بر ، دیکری یدی یاشنده‌کی کوره‌کجیلر ماوی پوسکالی قرمزی

یوق سر قیرنده اغلار ، بن‌سه قالدم پك بعید ..
سویله‌یك سرو آغلاسون ، باد شبانکاه آغلاسون .

کیم دیبوردی : برقوش آغلارمش یانده هرزمان !
آه ! روحمدر بنم .. آه آغلاسون ، آه آغلاسون !..

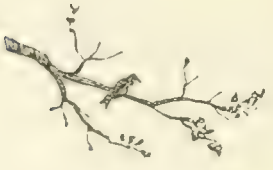

قصبه‌یه قبرستان جهتندن کیره‌جك ایدك . اونك ایچون شوسه‌یی براقه‌رق صوله میل ایتدك . قبرستانه داخل اولنجه اورادہ خوشمزه کیدن برایکی منظره‌یی آلدقدن صوکره دها ایلریله‌یوب بویوك قبرستانك قصبه‌نك شمالنه منتهی نقطه‌سنه‌واصل اولدق که اورادن چوبان مصطفی پاشا جامع کبیرینك قویو مائی قبه‌سیله بیاض مناره‌سی اوکارنده‌کی سیاه سروللرله برابر طیش دیوارك اوزرندن برخوش کورینیوردی .

بن بومنظره‌یی آلمق ایچون اوغراشمقده ایکن نژاد یانمدن غائب‌اولدی . اطرافه کوز کزدیردم ، کوردم که اوکیتمش ، اون بش یکرمی خطوه ایلریده‌کی بیوك برمزارطاشنه قائماً طایانمش .. صاغ الی شقاغنده ، کوزلری زمینه دیکلمش ، ساکن ومحزون دوشونیور . تفکراتنك رنك وجناعتیله بویانمش سیمای حزینی اووضعیت غریبانه‌ده زوالللی چوجوغی بکا اخرویتك برتمثال متحجری ، فانیتك برخیال متفکری کبی کوسترییوردی . متأثر اولدم . « آه! بوحساس چوجق پنه نه‌لر دوشونیور؟ » دیدم . بونکله‌برابر اونك اووضعیت غریبانه‌ده رسمنی — کندی‌خبردار اولمقسزین — آلیویرمك آرزوسی کوکله دوشدی . همان دوربینی اوطرفه چویردم . مقصد حاصل اولدی .

شیمدی زوالللی نژادجغك بکا شو سطرلری یازدیران او یادکار حیات غریبانه‌سنه ، اوتصویر اخرویتنه بوکون بیله باقدقجه : « آه ! چوجوغم ! پنه نه‌لر دوشونیورسین ؟ » دیه اوکا خطاب ایدرکن کوزلرمدن دوشن قطرات تحسر بکاجواب ویرییور : — نه‌دوشونه‌جك ؟ بوکونکی‌حالنی !..

چیچکلرله طوپ طولی ایدی . بونلردن برر دست یاپمق بهانه‌سیله اویاماجلره طرمانوب اینه‌رك وبودمتلرك نشر ایتدیکی نفیس قوقولری تنفس ایده‌رك کیده کیده بیوك شوسه‌نك مبدأ ومنتهاسنه نسبةً وسطنده ، برقاچ عصرلق جسیم چنارلرك سایهٔ لطافتنه

صیغنمش ، نمازکاهلی چشمه ساره واردق . ایچه یورلمش ، ایچه‌ده آجیقمش ایدك . همان چمنلرك اوزرینه اوزاندق . اوشاغمز بر پچته‌یی سفره کبی یره یایدی . بعضیسنی استاسیونلردن تدارك ایتدیکی ، بعضیسنی اودن کتیردیکی ، شو بو ، نواله‌یی کاغدلر ایچنده سفره یه‌قویدی . اطرافنه برقاچ پورتقال ده دیزدی . نژادایله قارشی قارشی یه‌کچدك . بوکونکی سیاحته دائر قونوشه‌رق ، کوله‌رك کمال اشتها ایله اونواله‌دن بیدك طویدق . صوکره چشمه‌یه ایندك . بلور کبی صاف ، بوز کبی صولری ده ایچدك . بر آز استرا حتی متعاقب چشمه سارك بر فوطوغرافیسنی ده آله‌رق ننه یولزه دوزلدك .

چیروزبالیغی ، پورثقال ، صووسائرشیلر صائمق ایچون واغونلره هجومی .. یولجیلرك برهای وهوی تلاش ایچنده کمال استعجال ایله عربه‌لره کیروب چیقشلری .. اوبیوك سسلی چاکلرك بینلری صارصان غلیظ آوازهٔ مساعده‌سنه لوقوموتیف دودوکنك قولاق زارلرینی بیرتار درجه‌ده تیز ، کسکین صداسی جواب اتباع ویرر ویرمز یکرمی بش قدر واغوندن متشکل اوزون قطارك اکری بوکری خط حدید اوزرنده قودورمش ، مفرت بر ییلان کبی کاه یاواشلایوب کاه مدهش بر سرعت آله‌رق سورینه سورینه سوزیلوب کیتمه‌سی .. تااوزاقده‌کی مناظرك ثبات متمکنانه‌سنه مقابل الك یقینده‌کیلرك انسانه باش دونمه‌سی ویره‌جك برسرعت سیالانه ، برحرکت رقاصانه ایله جانلی بر پانوراما کبی کوز اوکندن مرور فراریانه‌سی ... لوقوموتیفك دائما کریده براقدیغی ایستدیکی بیاض دومانك شفاف ، طولانی برابر سفید خیالی کبی آقه‌رق قطاری تعقیب ایتمه‌سی .. قطارموقفلره تقرب ایتدکجه اخطار مواصلت ایچون اوتدیردیکی دودوکك طاغلرده ، دره‌لرده حاصل ایتدیکی عکسلر .. تکمیل قطارك اثنای حرکتده چیقاردیغی آهنك غریب اطراد .. ایشته هپ بوشیلر نژاد ایچون یکی ایدی . اونك ایچون بونلری کوروب ایشتمکدن کندیسی خوشلانیوردی .

ساعت دردی کچه‌رك کلکبوزه موقفنه ایندك . اورادە بر قاچ کرا عربه‌سی کوردکسه‌ده قصبه‌یه قدر یرللرده اکلنه اکلنه یایان کیتمه‌یی ترجیح ایتدیکمزدن عربه‌یه رغبت کوستر - مدك . آغیر آغیر یوریمکه باشلادق .

موسم حزیران صوکی ایدی . اونك ایچون کذرکاهمزك ایکی طرفنی محیط اولان باغلرده کرازدن اثر قالمامش ، اوزوملر ایسه هنوز قوروق دینه‌جك درجه‌یه بیله کلمه‌مش ایدی . فقط یوازك صاغنده‌کی یاماجلر آزار آزار فاصله‌لرله بر اوجدن بر اوجه قاطر طیرناغی دینیلن خوش منظر ، رایحه‌دار صاری

نژاد بوسیر وسفردن ممنون ایدی . قطارمز کیدرکن کذرکاهك ایکی طرفنده — بعضاً دارالوب قاپانه‌رق ، بعضاً کنیشله‌یوب اچیله‌رق — کندیلرینی عرض انظار ایدن غریب الاشکال یارلر ، خندقلر ، اوچورومللر ، قایالقلر ، یشیل ، نفتی ، مور رنکلی یوکسك طاغلر ، جسیم اورمانلر .. تحف تحف کوپریلر ، صویی چکلمش دره‌لر .. معمور باغچه‌لر ، بوستانلر ، یشیل صحرالر .. سود مائیسی دکزلر .. او دکزلرك اوزرنده تازه چمنلری ، پر طراوت قورولقلری ایله شهدانه‌بر زمرد کبی کورینن آطه‌جقلر ، بتون بو ایلك دفعه کوردیکی شیلر — کوریبوردم ، آکلایوردم که — اون ایکی یاشنده کی بو سیاح ذی اعتبارك دیدهٔ اشتیاقنی پر نور ایدییور .. روح آسوده‌سنه شوقلر ، مسرتلر دوکیوردی . بن‌ده اونی مسعود کوردکجه اوندن پك چوق زیاده مسعود اولیوردم .

قطار موقفلرده طوردقجه کویلی چوجوقلرك سمید پینیر ،

کچوزه ده

اوچ یاز اول ، یونان محاربه‌سنك شانلی شانلی غلبات عثمانیه ایله رهین پایان اولدیغی سنه‌نك موسم صیفنده ، برکون کچوزه‌یه کیتمشیدك . بو کیدشدن مقصدده اورادهکی بعض مناظرك فوطوغرافیلرینی آلمق ایدی . اونك ایچون پایان برخیلی کزوب طولاشه جغمزدن وجودمزه آغرلق ویرمیه جك صورتده کینمش ایدك .

لازم اولان آلات وادواتی برابر آله‌رق نژاد ، بن ، برده اوادواتی طاشیه جق اوشاق ، اوچ کشی علی‌الصباح بیوك آطه‌دن ایکی چفته برصندال کیردك . اوچ چاریك صوکره قارتاله چیقدق . موقعده برچاریك قدر انتظاردن صوکره قطار کلدی . واغونلره کیردك .

زواللی نژاد !

حیاتی بیلدیکك کوندن ایا ایتدك حیاتکدن ،
کچیرمك اولدی ممکن بونفرتده ثباتکدن .

کواوسر چهرهٔ دوران بن اغلارکن فراقکله ..
نه‌لطف اولدی عجب دورانه بیلسه‌یدم وفاتکدن ؟

کوورجینلر ، اوه « چاپقین »لر ، چیچکارله چوجوقلردی
اولانلر بهره‌ور نورنگاه التفاتکدن .

دکلدر ذره اونلردن بنم قید ایتدیکم شیلر ،
طوریر اعماق روحمده بیغینلر خاطراتکدن .

« نژاد ! اولدکمی سن ؟ » دیر ، بکلرم برصیحهٔ انکار
اوچان سسلر هواده بحث ایدرلرکن مماتکدن .

— ١٦ مارت ، ١٣١٦ —

ایچون ایسه بربناءالاهی یقه‌ق ، برخانمانی سوندیرمك ، بر بچاره معصومی تسمیم ایتمك کبی جنایات فجیعه‌یی ارتکاب انسانلره کوره هیچ برشیدر . حتی بونلرك ایچنده ادنا برفائده‌سی ایچون الندن کلسه شو کره یی — اوزرنده‌کی کعبه‌سیله ، روضه‌سیله ، مشهدیله — هپسینی عدمه غلطان ایده‌جکارده نادر دکلدر !

حال بوکه نژادمك بوسفر اخرویسنی تعقیب ایتدیکم اثناده کوردم که اوکره‌یی دوشوروب پارچه‌لیان یالکز بومعامله‌سیله قالمامش . کره‌نك استناد ایتدیکی « کل من علیها فان » کتابه‌سنی ده ینه یاپردمیر ویا برصوپا ایله ایکیه تفریق واصل کتابهٔ سنك مزارك ده‌اوست طرفندن برکوشه‌سنی رخنه‌دار ایدوب براقمش .

فط نژاد ! فکر متینکدن بلاتکلف سائح اولان : « انسانلر یاپار ، ارجمند ، انسانلر !.. » تهکم ساده‌سی ایچنه سن کیم بیلیر نه دقیق نکته‌لر ، نه رقیق حسلر درج ایتدك که بن اونك تشریح وتفسیر وتنویرینه مقتدر دکلم .

شبهه یوق که وحشیانه برجهل وتعصبك ویا بهیمی بر خصومت دینیه‌نك اثر بغض وکینی اولان او معامله‌یه سنك ایچون دیکه جکم نشان فائیتك ده اوغرایه‌بیله جکنی دوشونمك ، آه بیلسه‌ك ، شودقیقه‌ده بنی نصل اولدیریور ؟...

ایسه‌ده هیئتنده برفتور واغبرار نمایان اولیوردی . ایلریلدم ، سدك اوزرینه چیقدم ، پارمقلغك تایانندن مزاری سوزدم . اکلادم که اوفتور واغبرار سببسز دکل ایمش : او مرمردن مصنوع کره ، پهله طاشنك سینهٔ تأثرنده ایکی پارچه اوله‌رق ، یانیوردی . بللی ایدی که بوبرانسان ایشی ایدی . چونکه‌اورایه صیغیر ، قویون ، کچی ، حتی آت ، اشك کبی حیوانلر ال یتیشدیره‌مزدی .

حال‌بوکه اوکره سنك مزارك اوزرینه یالکز سوس اولق ایچون دکل ، برنکته مطالعه‌سنه مبنی قوندورلمش ایدی . چونکه اونك التنده‌کی اوفاق کتابه‌ده « کل من‌علیها فان » کلام قدسیسی منقوش ایدی .

اوکره یرندن دوشوریلوب‌ده پهله‌نك اوزرنده ایکی پارچه اولدیغی زمان ، التنده هیئتیله غبباره منقلب اولان ، زوللی امجدك روح غریبانه‌سی کیم بیلیر نه‌قدر راحتسز اولمش اولدیغنی دوشونه‌رك کوکلم ، روحم الملرایچنده همان دوندم ، چوجوقلرمك یانینه کلدم .

نژاد ، اوحساس چوجوق ، بنی اویله مکدر ومتأثر کورنجه سببنی صوردی . بن‌ده سویلدم . اوزمان ارجمندجك ، زوللی غافل چوجوق : « نویله شیلری کیملر یاپار ، بابا؟ » دیه‌جك اولدی . نژاد درحال : « انسانلر یاپار ، ارجمند .. انسانلر یاپار !.. » دیه جواب ویرمش ایدی . بو جواب نه قدر معنیدار ایدی !..

فی‌الحقیقه . انسانلر نه‌لر یاپمز !

تازه برفدانی کوکندن کسیویرمك ، نازلی برکلبکی یافه‌لیوب اولدیرمك ، هیچ کیمسه‌یه ضرری اولمایان برمزار طاشنی ده‌ویرمك ، طاشدن برکره‌یی صوپا ایله یره دوشوروب ایکی پارچه ایتمك کبی شیلر یالکز ذوق ایچون یاپیلیر . نفع

طوغری رکلمی ؟

« انسانیته هرفنالق انسانلردن کلیر. »

کچن یاز موسمنك صوکلرنده ایدی . برکون نژادی ، ارجندی الهرق صندال ایله کوچکصویه کیتمش ایدم . صندالی براراق کوشکك ریخمنه یاناشدیرتهرق بن یالکزجه قره‌یه چیقدم ، کوچك قبرستانه طوغری یوریمکه باشلادم .

صاغده قالان دره‌بوینجه کیدیلهرك قارشی‌یه کچمك ایچون ایکنجی کوپری اوزرنده اوچ بش خطوه اتیلنجه قارشی طرفده سدا اوزرنده ، اطرافی دمیر پارماقلقله محاط صفه‌ایچنده امجدمك سیاهه بویانمش بالدیزلی کنیش کتابهٔ‌سنك مزاری — اوزرنده کی مرمردن مصنوع بیاض کره‌سیله — مطلقا نظره چارپاردی .

او یالدیزلی سیاه طاش بوکونده کوزه چارپیور دکل

یالکزمیسین اوقاراکلق یوواده ؟
یوقمی سنی برقایبریر . بربکلر ؟..

جان ایسترکن حسرت اودیله یانسون
وارلق بنی علیل علیل سوربیور .
بوقیغویه یورك نصل طیانسون ؟
بدنجکك طوپراقلرده چوربیور !

بوایریلق بکا یمان کلدی یك ،
روحم خسته ، قیریق قولم قنادم .
یا کل بکا ، یا اورایه بنی چك ،
کرزم نوری اوغلجغم ، نژادم !

بیوك آطه : ۲۲ مارت ، ۱۳۱٦

آه نژاد!..

حسرت بنی چایر چایر یاقارکن
بدنمده بوزدن برال یوریپور .
خیالکه چلغین چلغین باقارکن
قاپانه‌سی کوزیمی قان یوریپور .

طاغده قیرده راست کتیرسه‌م بردره
کوز یاشلرم اقیده‌رق چاغلارم .
یوللرده‌کی اوفاق اوفاق ایزلره
سنك صانوب باقار باقار اغلارم .

کونش کولر ، قوشلر اوچارهواده ،
اویانیرلر نازلی نازلی چیچکلر ..

اونك يتشديكنى اعتماد ايله كوره‌رك
اولوب ده كيتمك ايكن كوكلمه يكانه ديلك ،

نيچون اوكيتدى ده قالدم بويرده بن مأيوس ؟
بوعكسى ايشده ، الهى ، نه‌حكمت‌اولسه كرك ؟ ..

حیران قالیورسین . کوندز دکزك کوبوکلر ایچنده یووارلایان دالغه‌لری ، کیجه سمانك نورلر ایچنده پارلدایان ستاره‌لری سنی براسنغراق معصومانه‌یه دوشوردیکنی قاچ دفعه‌لرمشاهده‌ایتدم .

طبیعتك هر آهنکنه ، هربدیعه‌سنه روح لطیفك منجذب اولوب کیدییور . موزون بر سوز ایشیدنجه خوشلانیورسین. حزین بر سس طویجه متأثر اولیورسین . ایشته شوحاللرکه باقنجه ید قدرت سنك طینتکی شعرایله تخمیر ایتدیکنه برروقت مخصوصه ایله قائل اولیورم . اونك ایچون بو اثری سنك نامکه اهدا ایتدم .

« پرویز » کندی فکرم کبی پریشان ، کندی روحم کبی نالان وکریان براثردر. بواثر حقنده‌کی اك بیطرف محاکمه‌یی ، اك طوغری تقدیری ایلریده سندن ایشیده‌بیلسه‌یدم . . اوزمان کرچکدن بختیار اولوردم . آه ! بو سعادت بکانصیب اولورمی ؟ لکن سن ایچنده بولندیغك دار الفیوض طبیعتی ترك ایتمه ، بن فانی ایسه‌مده الله‌باقیدر . اومارم‌که برخوردار اولورسین، نژاد!

— استنیه: ۲۸ مارت ۱۳۰٤ —

اب مشفقك

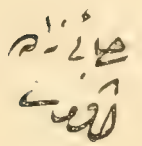

اونبر سنه صوکره :

نصل لطیفهٔ غیبیه‌در بو ، یاربی ؟
بنم نژادمی آلدك ، نه‌در بونك سببی ؟

تضرعم سکا واصلمی اولمدی ؟ ربم !
بومیدی مرحمتکدن شو عاجزك طلبی ؟ ..

نهایتلری اولدیغندن آرتق کراجیلر استانبوله نقل ایدیبور ، اولر بوشالیوردی . دلالاره مراجعتله اوفاجق برأو استیجار ایتدم . ایکی کون صوکره برقاچ یاناق طاقمی، بر ایکی صندق سپت ، برازده قاپ‌قاچاقدن عبارت ، اولدقجه خفیف اشیا ایله عائله‌جه نقل ایدیویردك .

بواثناده برقاچ دفعه یاغان صوك بهار یاغمورلری چاملقلری بیقامش ، یرلرك طوزلرینی باصدیرمش ، قیرلری یشرتمش ، تکمیل اطه‌یه روحپرور بر لطافتله تازه حیات ویرمش ایدی . دیکر طرفدن کوچلرده بربرینی متعاقب کیتدیکندن بر آی اولکی ازدحام برتنهالغه منقلب اوله‌رق بزم‌ایچون اورمانلرده ، بیوك طور بولنده ، قوملی ساحللرده سربست سربست کزوب اکلنمك زمانی کلمش ایدی . ارتق فرصتدن استفاده‌یه باقه‌رق هرکون بر بشقه موقعده اوکله یمکلری بیور .. نژاد ایله ارجمندی ـــ مراق ویردکلری دکز بوجکی قابوقلری ، رنکلی چاقللر طوپلامق ایچون ـــ دکز کنارلرینه کوتوریبور .. اقشامه طوغری‌ده خرستوس‌ده ، درت بش سنه‌دنبری اوتل اولق اوزره وجوده کلن او هیکل بی‌لزومك ـــ اوزمانلر لطیف بر چمنزاردن عبارت ـــ ساحهٔ زمین مرتفعندن تماشا ایدیلن پارلاق غروب لوحه‌لرینه قارشی چوجوقلری تازه چمنلرك اوزرنده قوشدیروب فرحلاندیریبور.. صولر کرکی کبی قارارمغه باشلایجه یورکلرمز انوار مسرات ایله طولی اوله‌رق أویمزه کلیوردق .

تشرین اول نهایتلرینه طوغری بیوك طور پولی چوجوقلری کندینه دها زیاده جلب ایده‌جك جمیله‌لر کوسترمکه باشلادی: اوبولی بر نهایتندن اوبر نهایتنه قدر صاغلی صوللی احاطه ایدن قوجه یمشلر زمردین یاپراقلر اره‌سنده صاریمطراق ، پنبه‌مسی، قرمزی ، ترنجی ، آل چهره لرینی عرض ایدر اولمشلر

عالمی فنا دکلسه‌ده اوتل حیاتندن ایکیمزده بیقار کبی اولمشدق. بم عصبی‌راحتسزلغم ایسه آره‌ده بتون بتون اونودلمش کیتمش ایدی . آرتق استنیه‌یه کیتمکه قرار ویردك . بر صباح بن ارکنجه قالقدم . یول چانطه‌لرمزی حاضرلامقله مشغول ایکن نژاد اویانوب بنی اوحاضرلقده کورنجه :

— بوکون استنیه‌یه کیدییورز . اووخ ! اصابت — دیدی .

— اوت ، آقشام واپوریله — دیدم .

— کتابمی چانطه‌یه قویمه‌یك .. واپورده اوقورم — دیدی .

« کتاب » دیدیکی استنیه‌دن کتیردیکی مختصر روبنصون حکایه‌سی ایدی . چانطه حاضرلامق ایشی‌قولایلاندقدن صوکره کیتدك ، قهوه آلتیمزی ایتدك ، برمعتاد خرستوس اورمانه طرماندق .

نژاد آرتق بوکون چاملغه وداع ایدر کبی هرکوشه‌سنی هر بوجاغنی کزوب طولاشیور ، اوراده‌کی قایالقلره طرمانوب ینه اینیور ، قره باش چیچکلرندن بردمت یاپمغه چالیشیوردی . ینه برآرالق برقایایه طرمانیرکن اوکا فرانسزجه :

— Robinson qui grimpe sur un rocher...

دیدم . درحال جواب ویردی :

— Et aujourd'hui il quitte son île.

بومینی مینی خارقهٔ ذکایی ، بوحاضر جواب ، ظرافتپرور چوجوغی باغرمه باصدم .

استنیه‌یه کیدیلوب برقاچ کون قالندقدن صوکره آطه سیرانلری آرزوسی نژادك کوکلنده اویانمغه باشلادیغنی حس ایتدم . فقط اوتلده اوقدر راحت ایدیلهمدیکنی ایکیمزده اکلامشدق . برکون بن یالکزجه ینه آطه‌یه کلدم . ایلول

سوزی او یورغونلغك قات قات مكافاتنی بكا بردن ویرردی.

نژاد ـ بونی هروقت، هرمناسبتله تكرار ایتمك ایسترم كه ـ غریب برفطرته مالك ایدی. صباوتنك ایلك دوره سندنبری فكراً، روحاً هردرلو قابلیتی نفسنده جمع ایدر كورلدیكی حالده كینوب صویونمق، یاتوب قالقمق، حتی یمك ایچمك كبی حیاتك صرف حیوانی ومادی اولان احتیاجات ومعاملاتنده اخرك معاونتنه شدتله عرض احتیاج ایدردی.

اوت.. علی الصباح توالتلرمزی یاپدقدن، قهوه التیلرمزی ایتدكدن صوكره بعضاً یایان، بعضاً اشكاره بینه‌رك خرستوس اورمانته چیقار، اوكله زمانته قدر اوراده كزینیر، اكلنیر، بینه اوتله دونردك. ایكندی اوزری بنه چیقار، بو سفر دها اوزاق یرلرده طولاشیر، یورير.. انجق غروبدن بر خیلی صوكره، تمام یمك وقتی یریمزه كلیردك.

موسم ایلول ابتدالری ایدی. اونلك قارشیسنده‌كی غازینولك باغچه‌سنده بعض كیجه‌لر خیال اویناتدیلیردی. قره‌كوزی ایشتمش، فقط هنوز سیر ایتمه‌مش اولان نژاد بورایه كیتمه‌یی آرزو ایتدی. اونلك تربیه‌لی، شایان امنیت بر اوشاغی واردی. اوكا ترفیقاً نژادی برقاچ كیجه خیال سیرینه كوندردم. خیالدن عودتنده بن اوكا دادیلق خدمتی ایفا ایتدیكم قدر اوده بكا خیالده كوردیكی، ایشتدیكی شیلری خلاصةً حكایه ایدردی. قره كوزك قبا قبا مسخره‌لقلرنده بولدیغی اینجه‌لكلری، حاجیواطك صوغوق صوغوق عقلالقلرنده بولدیغی قباالقلری سویلر، كولر وبنی ده كولدیررردی. ایكیمزده شاد، مسعود یاتاقلرمزه كیردك. اون دقیقه، برچاریك زمان صوكره اوكا سسلنیر، جواب آلمایجه اویودیغنی اكلار، بنده مستریحانه اویومغه باقاردم.

بوطرز حیاتمز یكرمی كون قدر بویله جه كیتدی. آطه

موقعی کبی سرت هوالی یرلرده .. دیکر بعضیسی ایسه بالعکس قاضی کویی، اطه‌لر کبی معتدل اقلیملی موقعلرده بر ایکی آی قدر سیران وتنزه توصیه ایتمشلردی . بویرلر ایچنده بیوك اطه بکا هپسندن الویرشلی کلدی . ابتدا بش اون کون قدر بر اوتلده قالوب هواسندن مستفید اوله‌بیلیرسه‌م حاله مناسب بر اوجکزاستکراسیله تمدید اقامت ایتمك، عکسی حالده ینه یا استنبوله دونمك ، یا بشقه بر طرفه کیتمك اوزره برکون بیوك اطه‌یه کیتدم . طانیدقلرمدن برذاتك دلالتیله ماجارده بر اوتلده مسافر اولدم . حال بوکه بنم ایچون نژادسز.. اوندیم افکارسز کونلرجه بریرده قالمق قابل اوله‌میه‌جغنی اولجه دوشونه‌ممش ایدم . اوچنجی کونی اونی ده اوتله کتیرتدم .. کیجه‌لدیکم اوطه‌یه اونك ایچون ده براوفاجق یاتاق حاضرلاتدم . نژاد اوتاریخده یدی یاشنده ، فقط هر شیئه عقلی ایرر برچوجوق ایدی .

اوندن اوچ بش -نه مقدم برایکی دفعه کونی برلك کلوب کیتدیکم وکزیله‌جك یرلرینی کوروب اوکرنه‌مدیکم بواطه‌ده بودفعه برنجی ایکنجی کونلر پك غریب قالمش وبورانك پك مرغوب مسیره‌لرندن اولان خرستوس اورمانلرنده.. دیاسلیکوس، دیل ، یورغولی موقعلرنده یاپه‌یالکز کزوب طوزمقدن هیچ بر ذوق الهمامش ایدم . نژاد کلدکدن صوکره حال بردنبره دکشدی . کندیسیله برلکده صباحدن اقشامك ساعت یاریمنه قدر لاینقطع کزوب طولاشمقدن بیقمز اولدم . آه ! بنم او کونلرم نه مسعود کچمش ایدی !..

علی‌الصباح اویقودن کوزنرمزی اچنجه اوکون اجرا ایده‌جکمز سیرانلرك شوق تهالك بخشاسیله یاناقلرمزدن فرلاردق. بن اوکا تکمیل شمول معناسیله دادیلق ایدردم . فقط بنم ایچون زحمتلیجه اولمی لازم کلن بودادیلق ایشندن هیچ بریورغونلق طویمازدم . طویه‌جق اولسه‌م بیله اونك ظریف ، نکته‌لی بر

زه‌بولی

— بیوك آطه تنزهلرمن —

طرابلس غربدن عودتمدن صوکره مدة العمر قورتیله‌مدیغم الام عصبیه‌نك برنوع غریبیله راحتسز اولمغه باشـلامش ایدم . مراجعت ایتدیکم اطبانك بعضیسی روم ایلی فناری ، ماصلاق

هرکس آجیر بنم کبی اغلاردی فوتکه ،
معلوم اولهیدی هرکسه ماهینك سنك .

هرکوردیکك یتیمه یتیمانه اغلایوب
رقتله شعر یازمق ایکن عادتك سنك ..

هم دردکی یتیم براقدك چکلدك، آه !
بیلمم نصل بکندی بونی رقتك سنك ؟

بن وارتکمشم .. بکا عائد ایمش ، نژاد !
نقدك ، کتابلرك ، اوفاجق ساعتك سنك .

ایلردی حل بومسئلهٔ مشکلی بکا
بر شی دیهیدی، آه ! اوبیوك حکمتك سنك .

بر تسلیت بولوردی مؤثر بوکون بکا
لال اولسهیدی ناطقهٔ قدرتك سنك !..

تعظیمه خاك جسمکی اجبار ایدر بنی ،
روحمده تا ابد قاله‌جق حرمتك سنك .

بر مسلك متین ایله اطوار پروقار
اولمشدی اصل جوهر حیثیتك سنك .

میال ایدك بدایعه ، دوشکون محاسنه ..
هپ بونلره‌یدی منحصر انسیتك سنك .

طالع دوشردی بلکه مساعد حیاتکه
دوران اوله‌یدی مظهر امنیتك سنك .

آسان ایدردی فکر متینك صعابمی :
چوقدر بنم سلامتمه خدمتك سنك .

حیران باقوب طوریرکن المدن دوشوردم ، آه !
بردن قاپاندی نسخهٔ پرعبرتك سنك .

اوکرندیکم اونسخه‌دن انجق شوهیچلر ..
قالدی نهان حقایق کیفیتك سنك .

بر عکس ، بر طنین بوله‌مم سوزلرکدن ، آه !
دمبسته‌میدی هپ اوقدر صحبتك سنك ؟

بیلمزمشم بلای حیاتی ، بوکون بکا
اوکرتدی روحمی یاقه‌رق فرقتك سنك .

معروض هرمصیبت اولان بر حیاتدن
بیلدم نصل اصابت ایمش نفرتك سنك .

قورقار طوريردم ، ايشته كلوب چيقدى قورقديغم !
سونمز بر اود دوشوردى دله رحلنك سنك .

ايما ايدردى سورميه جكنى صباحكك
فوق الصباح اولان سحر نشأنك سنك .

جان لرزه‌دار ايدى اوله جكسين ديه ، فقط
صيغمزدى هيچ خياله فانيتك سنك .

طوپراق چكلدى اوستكه ، كوردم اينانمادم ..
حالا يالان كلير بكا غيبوبتك سنك .

سنسز قالنجه بن بيترم ظن ايدردم ، آه !
موجود وزنده چكمه‌دم حسرتك سنك .

قسوتلى سرولرله سوردك اوموقى ..
جولانكهكدى . اولدى بوكون تربتك سنك .

يومدكدى اولدن كوزكى كائناتدن ،
غفلت دكلدى كوردىكمز حالتك سنك .

بر فلسفه‌يدى عمر حزينك غريب وتلخ ،
آلودهٔ ممات ايدى شعريتك سنك .

بر كره كورمدم سنى كوكلمجه شادكام ..
يادمده در صباح طفوليتك سنك .

اونبش ياشكده مرد عدمجو ايدك ، نژاد !
دهشترسان ايدى عظم خلقتك سنك .

وارستهٔ شوائب ایدك برملك كبی ،
انموذج نزاهت ایدی طینتك سنك .

فكر حمیته متشخص مثال ایدك ،
قلبكده چوقدی ملت ایچون غیرتك سنك .

دوران یاشاتمادی ، یاشایه‌یدك او قلب ایله
ایثار جان ایدی وطنه نیتك سنك .

« ترك ! » دییوب اونكله مباهاة ایدر ایدك ،
عنوان فخر ایدی سكا ملیتك سنك .

مجبور ایدردی هركسی توقیر ذاتكه
حالكده ، صحبتكده‌كی جدیتك سنك .

برنكته ، برظرافت ایدی سوزلرك بتون ..
بخشندهٔ فوائد ایدی الفتك سنك .

برچهرهٔ صبیح اصالتدی صورتك ،
اندن فزون كوزلدی فقط سیرتك سنك .

هربحث فضل ومعرفته واردی كیرمكه
نور دهاتكله صلاحیتك سنك .

چوق قهر ایدردك آفت اغراض نوعكه ،
بلكه بوقهر ایدی سبب علتك سنك .

سن رتبهٔ محاله چیقاردك بیوكلكی ..
اوندن بوزلدی ظن ایدرم صحتك سنك .

نژاده :

کندك چوجوق ، بیوکدی فقط فکرنك سنك ..
یوقدی جهانه ذره قدر رغبنك سنك .

فوقنده کوستردی بکا آدمیتك
طبعکده ، فطرتکده کی علویتك سنك .

هردم یانکده بن کوچیلور ، الچالیر ایدم ..
عالیدی بنجه تا اوقدر فطرتك سنك .

برطفل ایکن بیوکلکه راجع امور ایدی
بازیچهٔ خیالك اولان لعبتك سنك .

ایدم . فقط بوکون فکرم‌بتون بتون دکشدی . بن عسکردن بشقه قطعیاً هیچ برشی اولمیه‌جغم . لازم کلنجه‌بن‌ده بونلر کبی بووطن ایچون اوله‌جکم . رجا ایدرم ، بنی عسکره ویرك . »

ایشته نژاد تویله بیوك برنژاد ایدی ! بوزواللینك بتون قابلیات وتمایلات علویه‌سندن فلکك خبری وارمیدی ؟ شبهه‌سز وار ایدی که‌اونی یاشاتمق ایستمدی . اوچ سنه‌دن‌بری اولدیره اولدیره عاقبت کوچکصویه کوندردی . پك اعلا اما بونی بن کورملی‌می ایدم ؟..

تاریخی ، جغرافیایی حال حاضرنده علوم سائره‌نك هپسندن زیاده سور ، دائما اونلرله مشغول اولوردی . عثمانلیلرك مفاخر کذشته‌سنی حاله تطبیقدن بیاغی خسته‌لنیردی . کچن محاربه‌ده عساکر عثمانیه‌نك شانلی شانلی غلبات متتابعه‌سنی اغزلردن ایشتمك ، غرته‌لرده اوقومق صورتیله اوکرندکجه دنیالره مالك اولمش قدر مسرور ومغرور اولوردی . کندی عسکر اولمیه‌جقسه‌ده عسکرلکه فوق‌العاده حرمتی ، عسکرلره زیاده‌سیله محبتی واردی .

کندیسیله‌صباح ، اقشام بر رکزینتی یاپمق معتادمز ایدی . اولکی قیش برجمعه صباحی پانغالتی‌یه طوغری کیده‌رك عودت ایدیوردق . تقسیمده‌کی‌طوپجی قشله‌سنك اوکنه کلدك . بوصره‌ده قشله‌دن بلوك بلوك چیقمقده اولان عسکر قهرمانلری اوکلرنده‌کی باندونك اجرا ایتدیکی مهیج بر مارش هواسنك آهنك عظمتنه توفیق خطوات بسالت ایده‌رك ایلریلیورلردی . بونلری برحس فخر وغرور ایله تماشایه قویوله‌رق اوراده طوردق . عسکرکچوب کیدنجه بزده یولزه دوزلدك . ایکیمزك‌ده یورکلرمز بوشانلی عسکره عائد تحسسات تقدیر ومباهاة ایله طولمشدی . بن‌بوتحسساتمی : « نه عسکردر بوعسکر ! » جملهٔ حیرت بیانیله خلاصه ایتمك ایسته‌یه‌رك صرلداندم . صوکره نژاده خطاباً وجهراً تکرار ایتدم : « ها ؟ نژاد !. نه‌عسکردر بوعسکر؟ » ونژاددن برمقابله بکلهدم . نژاد مأموله مخالف اوله‌رق برشی دیمیوردی . تعجبله دوندم ، یوزینه‌باقدم . مکر اونك کوزلرندن یاشلر دوکیلیور ، مکر اواغلایورمش ! بواغلایشك نه‌مبارك ، نه عالی برحس نجیب وطنپروری الجاسیله وقوع بولدیغنی اکلامق محتاج تأمل دکلدی . « آفرین نژاد! — دیدم — برخودار اول .. الله سنی وطنه باغشلاسون ! » اووقت کندی‌ده جسارتلنه‌رك بکا شوسوزلری سویلدی : « بابا ! بن عسکر اوله‌جق دکل

نه دلسوز مظهر بتدركه ايشته بو سطرلر يازلدقجه او زواللیجغك يادكار صناعتی اولان قوملرله قورودیلیور !

بنیه كاغدلی رساله‌جكه كلنجه اوده والده‌سندن یكرمی كونلك افتراقنك حساس یوره‌جكنده حصوله‌كتیردیكی حسیات نجیبه‌یی تصویراً تیاترو طرزنده یازلمش براثر ایدیكه املا وانشاجه قصورلرندن قطع‌نظر اولندیغی حالده لیاقت فكر وحسیله اون یاشنده‌كی برچوجوق ایچون خارق‌العاده صاییله‌جق‌شیلردن ایدی. بورساله‌یی بن بریرده حفظ ایتدم اما بوكونكی پریشان عقلمله نره‌یه صاقلادیغمی تخطر ایده‌میورم . فقط بر ایی آراشدیرنجه البته بولور وبلكه اوندن برنمونه‌یی بوكتابه درج ایدرم .

كندینه بازیچهٔ افكار ایتدیكی بر شی‌ده دول وحكومات موجوده‌نك بایراقلری ایدی . هر بایراغك لون وشكلیله اونك منسوب اولدیغی حكومتك قوت وشوكتی واهالیسنك مزاج واخلاق وقابلیتی‌اره‌سنده تعیین رابطهٔ مناسبت ایتمك ایستردی. نو ظهور بعض حكومات صغیرهٔ مغروره‌نك هیچ بر شیئه بكزه‌مدیكی بایراقلرینه باقدقجه قهقههٔ استخفاف ایله كولردی . اساس مكنت وشوكتنی قلیجنك اوجیله طرح ایتمش برحكومت متین‌البنیان ایچون یاقشدیردیغی بایراق ایسه اوجلری هواده اینجه بر هلال تابانی عموداً دلوب كچن بر سیف ساطع ایله‌بونك قبضه‌سی فوقنده پرتو نثار بر بیلدیز اشكالنی قان لكه‌لرندن كنایه اوله‌رق بیوك كوچك وغیر منتظم قرمزی پارچه‌لراوزرنده كوسترن بیاض بایراق ایدی .

زواللی نژاد ! نه‌سی‌كبی وطننی‌ده نه‌قدر سور ، وطننه نه بیوك خدمتلر ایتمك ایستردی! تركلكی ایسه كندینه الكبیوك عنوان افتخار بیلیردی . خدمت دولته كیرمیه‌جك ، علم‌حقوق تحصیل ایده‌رك دعوی وكالتیله كندیسنه بر موقع یاپه‌جقدی .

شورایه شویولده برچرخ صیقشدیرلسه ، شوسیلندیرده دها اوزونلاشدیریله‌رق بری‌یه کتیرلسه، اوزمان ماکنه دها چابق دونر ... »

ایشته بودرلو شیلری بکا اکثریا دیکله‌تیر طوریردی .

بوندن التی سنه اول ارجمند ، قوش پالازیله مصاب اوله‌رق ، استنیه‌ده .. بزده ضروری‌اونکله برلکده ایکن نژاد برایکی خدمتجی ایله بیوك آطه‌ده بولنیوردی . ارجمند ، اثر لطف الهی اوله‌رق ، او قورقنج خسته‌لقدن خلاص اولوب دورهٔ نقاهته‌کیردکدن صوکره بیوك آطه‌یه، قارداشنك یانته کتیرلدی. ایکی برادر بربرلرینه صارلدیلر ، اوپوشدیلر ، بزده جناب حقه دعالر ، ثنالر ایتدك .

برایکی کون صوکره برصباحلین نژاد ، قولتوغنده پنبه کاغدلی بررساله‌جك .. اللرنده‌ده اوچ درت‌دانه موقاووادن، تنکه‌دن قوطولرله یانمه کلدی . قوطولری شویله برطرفه براقدی . « بونلری قوللانه‌بیلیرسکز ظن ایدرم . بوراده ثابت ، پارلاق بویالر بوله‌مدیغمدن رنکلری ایستدیکم کبی اولمادی . بوده — اما اکلنمیه‌جکسکز ها .. بابا ! — بوده بوراده نته‌مدن اوزاق قاله‌رق کچیردیکم حزین حیاتمك محصولی برائرجك . بونی‌ده اوقورده نصل‌بولدیغکزی بکاسویلرسکز. » دیدی ، چکلدی .

قوطولرك ایچنده‌کیلر ماوی ، پنبه ، صاری ، یشیل رنکارده یازی قوروتمغه مخصوص قوملر ایمش . نژاد بونلری آطه‌نك قوملق ساحللرینه کزمك ایچون کیتدکجه اورادن آلیر، اوه کتیروب تولبنددن کچیردکدن ، تدارك ایتدیکی بویالرله — بیلمم نصل — تلوین‌ده ایتدکدن صوکره کونشده کوزلجه قوریته‌رق استحضار ایدرمش .

نژاده عائد شوسطور ماتم ایچون نه غریب تصادف .

غیاده حمت

زوالللی نژادجغك ذهنی متمادی مشغول ایدن شیلردن بری ده فکر ایجاد و اصلاح ایدی . مثلا بر فونوغراف ماکنه‌سی کوریر ، اونك اوته‌سنه بریسنه ساعتلرجه باقه‌رق بوماکنه‌یی ساده‌لشدیره‌جك ، مقصده دها زیاده خدمت ایتدیره‌جك چاره‌لر دوشونور : « شو چرخلرك ایکیسی ده قالدیرلسه ، اونلره بدل

صباحك دوشدی بر دیجور بی پایانه محو اولدی
نه شهرت بکلیورکن بن تجلیٔ نهارکدن ؟

اوصولمش کل ، که دوشمشدی لبکدن احتضارکده ،
بکا بر یادکار سرمدی قالدی بهارکدن !

بقای نام ایله دنیاده عمر ذی بقا بولدك ،
تجرد ایلدك کرچه حیات مستعارکدن .

بیوکدی قدرتك تقدیر ماهیات اشیاده ،
سنکله همم مزیت کیمسه یوق کلمش تبارکدن !

یقلدك ، خاك برسر قالدك اما کنبد قبرك
مجسم برلساندر بحث ایدر عزو وقارکدن .

« دوشونسون ، اغلامق برکار عاجزدر ! » دیمشسین سن ،
خبر ویردی بونی بر قوش که کلمشدی جوارکدن .

نصیبی اغلامقمش ، تابمحشر اغلاسون یانسون ،
براق ، یاوروم ، نه ایسترسین اب حسرتکذارکدن ؟

نژاد .. ای حسرت روحم! قاووشدیرسون بزی آرتق
تمنی ایله رحمانیت پروردکارکدن ! . .

آه نژاد!..

ایده‌یدم خانهٔ چشمانمی مشحون غبارکدن ،
دوشه‌یدم لجهٔ هیچی‌یه آغوش مزارکدن !

نه حکمت وار بو ایشده؟ آه! کیمدن صورسه‌م، اوکرنسه‌م..
زیان کوردی وجود بی‌زیانك روزکارکدن .

سنی دوران دوشورمك ایستیوردی ، انتباهکله
اونی اول دوشوردك سن نکاه اعتبارکدن !

نه معنالرمش اشراق ایتدیکی، هپ شیمدی فهم ایتدم ،
او دالغین کوزلرك اندیشهٔ حکمت مدارکدن .

کوچك کوره‌جیلریله ساحلخانه‌لرك اوکندن کچرکن ئه‌نستانتانه بر فوطوغرافیسنی بیله آلیورمشیدی . یازیق که او مسعود حیاتك بونمایش‌مغبوطی آنجق برياز دوام ایده‌بیلدی ! ایرتسی سنه نژاد بردن بره جدیلکنی آرتیرمش ، او سنه ایچنده اوغرادیغی خسته‌لق ایسه زوالینك نشئه‌سنی قیرمش ، مزاجنی اکشیتمش ، وجودینه برنوع رخاوت کتیرمش ایدی . آرتق او کمیجی قیافتنی سومیور ، آرتق او کوره‌ك چکمکدن محظوظ اولیوردی . درین درین دوشونجه‌لریله یالکز قالق ایچون وسیله‌لر بولیور ، بهانه‌لر ایجاد ایدییوردی . فقط بو قدس برقاچ دفعه : « آه ! برکره یاز کلسه‌ده استیه‌یه کیدلسه ، کوچك صندالده یالکز اوله‌رق کورك چکسه‌م ، اکلنسه‌م ! » دییه تحسرلر ایتمشدی . ایشته یاز کلدی ؟ کوچك صندالده بیاض یالینك قایقخانه‌سنده مهیا طوربیور . هانی نژاد نرده ؟!..

بیوك آطه : ۲۲ مایس ، ۱۳۱٦

ترك ايتديلر . صاحبسز قالديغمی كورنجه دوران خودكام بی بويله ويران وپريشان ايتدی . او وجودلری صورارسه كز صانيرم كه اونلرده طاغلدی . اونلری ده فلك خراب وتراب ايتدی . دنياده اهل دنيا كبی وفاسز دكلميدر ؟ » ديه سويلنير طورير .

دها ايلريده شيشه فابريقه‌سنك ، او جسيم كاركاه صنعتك كاركير ومتين اقسام ابنيه‌سی براوجدن براوجه يايلوب كيدر . عظمتلی ، قورقنج باجه‌سی هوايه طوغری اوزانوب يوكسلير . بوراده صباحدن بری چاليشان بر چوق عمله هم يورغونلق چيقارمق ، هم‌ده اكلنمك ايچون پرشوق واشتها هپ بردن دكزه آتيلير لر ، سباحت مسابقه‌سنه كيريشيرلر . ايچلرنده ايی يوزمك بيلنلر آچيليرلر ، آچيليرلر ، تا آچيقده ده‌ميرله‌مش كميلره قدر كيدرلر . بونلرك زنجيرلرينه صاريله‌رق براز ديكلندكدن صوكره تكرار قيي يه دونرلر .

ايشته بونلر حزين ، لطيف ، خوش ، عبرت ويريجی منظره‌لر ، تماشالر ايدی كه اوفاق صندالك فكری ده كندیسی كبی قوجامش دومنجيسندن زياده فكرلری ده كنديلری كبی برنشوونمای سريع ايله بيومكده اولان كوچك كوره‌جيلرينی مشغول وممنون ايدردی .

كونش استنيه طاغلرينك آرقه‌سنه چكيلوب ده دكزك رنك لاجورديسی درجه درجه قويولاشماغه ، هوا ياواش ياواش قارارو ب آقشام غريبلكی هرطرفه يزدن چوكمكه باشلاينجه يئه دومنجينك « هايدی ياورولرم ! كيده‌لم . » امری اوزرينه اوفاق صندال دالغه‌سز دكزك اوزرنده آقينتی آشاغی قايه‌رق كيدر ويارم ساعت صوكره بياض يالينك اسكله‌سنه ياناشيردی .

اوفاق صندالك ده حصه‌دار اولدينی بومسعود حياته نه‌قدر غبطه ايدنلر اولمشدی ! حتی بونلردن بريسی اوكوچك صندال

تازه‌لکنی محافظه‌یه موفق اولمش بر صیرتجغز اوراده عائله‌جه براقشام یمکی پیوب اکلنمکه رغبت ایده‌جکاری حسن‌قبوله مهیا اولدیغنی کولر یوزیله آکلاتیر .

ازدها ایلریده دردر بشر چفته اوچ درت بالیق قاینی باشدن قاره ایدلمش ، طائفه‌لری ایاقلرنده‌کی اوزون چیزمه‌لریله تکمیل قاره‌یه اوغرامش ، اولجه دکزه براقدقلری ایغریبك ایکی اوجنه یاپشمشلر ، قاراکاق برنتیجه‌نك نظرلرنده بللی بلیرسز نمایان ایتدیکی ضعیف برشعلهٔ امید ایله ایغریی دکزدن المق ایچون یك آهنك اوله‌رق اوغراشیرلر .

دها ایلریده ساحلك خط استقامت طبیعیه‌سندن ایلری‌یه فیرلامش ریختم اوزرنده — سنه‌لردنبری سقفی دوشمش ، اوك طرفی کاملاً بیقیلوب ایچ یوزی میدانه چیقمش، قاپولرندن پنجره‌لرندن اثر قالمامش — برکوشکك بقیهٔ خرابه‌سی متین وروح آکین بربلاغت حزن انکیزایله : « بنی کوریبورمیسکزکه بویله خراب ومتروك قالدم، که اجزای وجودم تارومار وبی‌نشان اولمقده‌در ، که ایزبه‌لرمده کوندز کوپکلر ، کیجه سائصارلر بارینیور ؟ بن وقتیله بویله دکلدم .. مسعود برعائله ایله مسکون ومعمور برآشیان اقبال ایدم . اکثریا مهتابك سایهٔ سیمین لطافتی شواوکمده‌کی حوض وسع لاجوردی‌یی برلجهٔ نوره تحویل ایتدیکی کیجه‌لر ریختمه یاواش یاواش چارپان منور دالغه‌لرك زمزمهٔ شبانه‌سیله آغوش حریمده اعتزاز ایدوب اویوتدیغم .. اکثریا بهارك فیض حیات افزاسی شوارقه‌مده‌کی طاغلری ، بایرلری ، اغاچلقلری برخضرت وطراوت بهشتی ایله خندان ایتدیکی صباحلر جوارمده لانه‌ساز بلبللرك الحان عاشقانه‌سیله اویقودن بیدار اولنجه لطیف پویرازك اوغرانمی اولان پنجره‌لرمك اوکنده ساکن دکزه قارشی سرمست صفای استغراق ایتدیکم وجودلر — آه ! اهل دنیا بویله وفاسزدرلر. — بنی

ارتق کوه‌زه‌لکی براقك‌ده کوزلجه چکك . زیرا شیمدی آقینتینك تاورتاسنده‌یز . چوق اشاغی‌یه دوشرسه‌ك بنه سز زحمت‌چکرسکز . » یوللواخطاریله محاوره‌یه‌فیصل‌ویریله‌رك اون دقیقه‌ده قارشی‌یه‌کچلیردی . ابتدا چیوقلی‌قوینده توقف‌ایدیله‌رك کوره‌کچیلر براز یورغونلق الدقدن صوکره قیبی صره یوقاری‌یه طوغری آغیر آغیر کیدیلیردی .

بوزمانده‌غروبه حاضرلانان کونشك افق‌انعکاسات اشعه‌سیله التون یالدیزلر ایچنده پارل پارل یانان مواقع‌واماکن ساحلیه‌نك دریای‌لاجوردك بوراده‌کی دوزکون سطح بیقراری اوزرنده‌کی عکوس متحرکه‌سی اچیقلره قدر یاییلیر ، اوزانیردی .

صباحك کیم بیلیر هانکی ساعتنده ایشته بوزمالره قدر بوستانلردن زرزه‌وات ، اوجاقلردن کیرچ طاشی‌یه طاشیه طاقتدن دوشمش لاغر بارکیرلره ایرتسی کون ایچون اعادهٔ مجال ایتدیرمك مقصدیله بونلر کیرچ اوجاقلرینك اوکنده‌زورله دکزه صوقیلور ، قاره‌ده بیله قلدیرانه‌جق حالی قالمامش بوزواللی حیوانلر صوغوقدن قاچینوب دالغه‌لردن اورکه‌رك کری کری کیتمك ایسترلرسه‌ده اوزرلرنده کی جانوارلرك خائن قرباجلری التنده قیورانه قیورانه دکزه طوغری یوریمکده مضطر قالوب صوکره درحال بنه قاره‌یه شتاب ایدرلر .

براز ایلریده غاز انبارلری اوکنه یاناشوب دمیر آتمش برجسیم یوك واپوری — آغیر وجودینك یاریسی صویه باتمش یاریسی میدانده ، باشندن قیچندن زنجیرلره باغلی اولمسه عمان قودوروب اچیق دکزه صالدیره‌جق ، راست کلدیکی قایقلری ، صندالری برحمله‌ده التنه الوب ازه‌جك ، قیره‌جق ، پارچه‌لایه‌جق عظیم‌الجثه ، غریب‌الهیکل برعفریت سیاه بحری کبی — یاتدیغی برده اوکندن کلوب کچنلرك خیالنه القای وهم وخشیت ایدر .

دها ایلریده اختیار برچنارك زیر سایه‌سنده چنلرینك

— شبهه‌سز ، مادام که سنك کیلردن اوزون ، البته دها آغیر اوله‌جق .

— اولسون . اوو ! بونه یا ؟ سن‌ده بنی ایصلاتمغه‌می قالقشدك ؟..

— نه اولدی باقه‌یم ؟

— ایشته باق ! یوقاریدن آشاغی ایصلاندم .

— قباحت بنم دکل ، ارجمند .

— یا کیمك ؟ اوده بنم قباحتمی ؟

— سنك‌ده دکل ، دالغه‌نك . بنم خبرم یوقکن بر دالغه کلیور ، کندیسنی کوره‌کك پالاسنه خیزله چارپارکن طاغیلوب سکا طوغری سرپیلیور . اکسه‌مده کوزم‌یوق‌که دالغه کلدیکنی کوره‌یم‌ده کوره‌کی اوزرندن آشیره‌یم .

— اما باق ! تکمیل صیرصیقلام اولدم .

— نه‌ضرری وار ؟ دکز بانیوسی .. فنامی ؟

— اما سن کولوب طوریبورسین .

— اغلایه‌جق دکلم یا ؟ ده‌میده سن کولیوردك .

— ایشته‌بردها ! نژاد ، بویله یاپه‌جقسه‌ك بنی‌یالی‌یه‌براقکن .

— اوراسنه بن قارشمم ، ارجمند .

— بویله صیرصیقلام طوریلیرمی ؟

— صراق ایتمه ، هوا صیجاق ، شیمدی قوریر .

کوره‌کجیلر بویله شاقالاشوب کولوشورلرکن سیمای مبتسمی بر اندیشهٔ نهانك کلوب کچن کولکه‌سیله اره صره بردنبره مغمومملاشان دومنجی ایسه دالغین نظرینی بعضا مینی مینی کوره‌کلرك خفیف ضربه‌لرندن سطح بیقرار لاجوردیده پیدا وناپیدا اولان کردابلره ، بعضاتاایلریلره عطف‌ایده‌رك اونلرك محاوره‌لرینی ایشتمزکبی کورینور . نهایت یینه بونك : « هایدی‌یاوروجقلر !

فسلری ، براورنك كيمجی اثوابلری ايله صنداله آتلايوب بيوكی حمله‌يه ، ديكری باش طرفه كچردی . سناً وقيافةً بونلرله هيچ مناسبتی اولمايان بر اوچنجی‌ده — موازنه‌يی بوزمامق ايچون برتقيد واحتياط مخصوص ايله — صنداله كيروب دومنه اوتورنجه صندال اسكله‌دن آيريلير ، مينی مينی قوللرك اداره ايتديكی كوره‌كلرله بردن بره يول آلان مينی مينی صندالك مينی مينی كوره‌كجيلری پينتده اكثريا شويولده برمحاوره جريان ايدردی :

— ارجمند ! اونه يا ؟.. كوره‌كك طوپاجنی بلمه وور - ييورسين ...

— مخصوص باپمادم آ ، قارداشم .. قضاءً اولدی .

— اويله ايسه دقت ايتده قضا اولماسون ...

— دقت ايتمزمیم ؟ ايديبورم اما ...

— ايشته بردها !.. بوده‌می قضا ؟..

— نه ياپه‌يم ، آنژاد ! كوره‌كلر اوزون‌ده قوللانه - ميورم ...

— كوره‌كلر بوكون دكشه‌شمی ؟

— دكشمه‌مش اما اله اوزون كليور .

— خاير ! بوكون سنده بر خاملق وار ، ايكی كوندر كوره‌ك چكمدك‌ده يكيدن عجمی اولدك غالبا ...

— ايشته آرتق آلشدم ، باق نه ايی چكيورم !.

— آفرين ! اما بوزمامللی ، بويله دوام ايتملی ...

— باق سن‌ده بوزييورسين . اويله‌می چكيلير او ؟.. بن اورادە اولسه‌م نه اعلا چكرم .

— سن بورادە هيچ ياپه‌مزسين ، بوكوره‌كلر دها اوزون ، همده آغير .

— بنمكيلردن آغيرمی ؟

کوچك صندال

ایچی ماوون ، دیشاریسی یشیله مائل قویو لاجورد رنکنده ، کنارنده‌کی اینجه برزهدن عبارت یالدیزی کندیسنه یاقشمش اوفاجق ، نارین ، خفیف ایکی چفته صندال اکثر آقشاملری بیاض یالینك اسکله‌سنه یاناشدیریلیر .. بری اون بر ، دیکری یدی یاشنده‌کی کوره‌جیلر ماوی پوسکالی قرمزی

یوق سر قیرنده اغلار ، بن‌سه قالدم پك بعید ..
سویله‌یك سرو آغلاسون ، باد شبانکاه آغلاسون .

کیم دیبوردی : برقوش آغلارمش یانده هرزمان !
آه ! روحمدر بنم .. آه آغلاسون ، آه آغلاسون !..

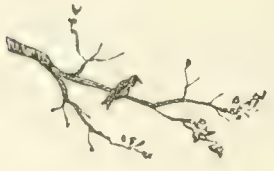

قصبه‌یه قبرستان جهتندن کیره‌جك ایدك . اونك ایچون شوسه‌یی براقه‌رق صوله میل ایتدك . قبرستانه داخل اولنجه اورادہ خوشمزه کیدن برایکی منظره‌یی آلدقدن صوکره دها ایلریله‌یوب بویوك قبرستانك قصبه‌نك شمالنه منتهی نقطه‌سنه‌واصل اولدق که اورادن چوبان مصطفی پاشا جامع کبیرینك قوبو مائی قبه‌سیله بیاض مناره‌سی اوکارنده‌کی سیاه سروللرله برابر طپش دیوارك اوزرندن برخوش کورینیوردی .

بن بومنظره‌یی آلق ایچون اوغراشمقده ایکن نژاد یانمدن غائب اولدی . اطرافه کوز کزدیردم ، کوردم که اوکیتمش ، اون بش یکرمی خطوه ایلریده‌کی بیوك برمزارطاشنه قائماً طایانمش .. صاغ الی شقاغنده ، کوزلری زمینه دیکلمش ، ساکن ومحزون دوشونیور . تفکراتنك رنك جاعتیله بویانمش سیمای حزینی اووضعیت غریبانه‌ده زوالی چوجوغی بکا اخرویتك برتمثال متحجری ، فانیتك برخیال متفکری کبی کوستریبوردی . متأثر اولدم . « آه! بوحساس چوجق پنه نه‌لر دوشونیور؟ » دیدم . بونکله‌برابر اونك اووضعیت غریبانه‌ده رسمنی ـــ کندی خبردار اولمقسزین ـــ آلیویرمك آرزوسی کوکله دوشدی . همان دوربینی اوطرفه چویردم . مقصد حاصل اولدی .

شیمدی زوالی نژادجغك بکا شو سطرلری یازدیران او یادکار حیات غریبانه‌سنه ، اوتصویر اخرویتنه بوکون بیله باقدقجه : « آه ! چوجوغم ! پنه نه‌لر دوشونیورسین ؟ » دیه اوکا خطاب ایدرکن کوزلرمدن دوشن قطرات تحسر بکاجواب ویرییور : ـــ نه‌دوشونه‌جك ؟ بوکونکی حالنی !..

چیچکلرله طوپ طولی ایدی . بونلردن برر دست یاپمق بهانه‌سیله اویاماجلره طرمانوب اینه‌رك وبودمتلرك نشر ایتدیکی نفیس قوقولری تنفس ایده‌رك کیده کیده بیوك شوسه‌نك مبدأ ومنتهاسنه نسبةً وسطنده ، برقاچ عصراق جسیم چنارلرك سایهٔ لطافتنه

صیغنمش ، نمازکاهلی چشمه ساره واردق . ایچه یورلمش ، ایچه ده آجیقمش ایدك . همان چنلرك اوزرینه اوزاندق . اوشاغمز بر پخته‌یی سفره کبی یره یایدی . بعضیسنی استاسیونلردن تدارك ایتدیکی ، بعضیسنی اودن کتیردیکی ، شو بو ، نواله‌یی کاغدلر ایچنده سفره یه‌قویدی . اطرافنه برقاچ پورتقال ده دیزدی . نژادایله قارشی قارشی یه‌کچدك . بوکونکی سیاحته دائر قونوشه‌رق ، کوله‌رك کمال اشتها ایله اونواله‌دن ییدك طویدق . صوکره چشمه‌یه ایندك . بلور کبی صاف ، بوز کبی صولری ده ایچدك . بر آز استرا حتی متعاقب چشمه سارك بر فوطوغرافیسنی ده آله‌رق ننه یولزه دوزلدك .

چیروزبالیغی ، پورتقال ، صووسائرشیلر صاتمق ایچون واغونلره هجومی .. یولجیلرك برهای وهوی تلاش ایچنده کمال استعجال ایله عربه‌لره کیروب چیقشـلری .. اوبیوك سسلی چاکلرك بینلری صارصان غلیظ آوازهٔ مساعده‌سـنه لوقوموتیف دودوکنك قولاق زارلرینی بیرتار درجه‌ده تیز ، کسـکین صداسی جواب اتباع ویرر ویرمز یکرمی بش قدر واغوندن متشـکل اوزون قطارك اکری بوکری خط حدید اوزرنده قودورمش ، مفرت بر ییلان کبی کاه یاواشـلایوب کاه مدهش بر سرعت آله‌رق سورینه سورینه سـوزیلوب کیتمه‌سی .. تااوزاقده‌کی مناظرك ثبات متمکنانه‌سنه مقابل الك یقینده کیلرك انسانه باش دونمه‌سی ویره‌جك برسرعت سـیالانه ، برحرکت رقاصانه ایله جانلی بر پانوراما کبی کوز اوکندن مرور فراریانه‌سی ... لوقوموتیفك دائما کریده براقدیغی ایستدیکی بیاض دومانك شفاف ، طولانی بر ابر سفید خیالی کبی آقه‌رق قطاری تعقیب ایتمه‌سی .. قطارموقفلره تقرب ایتدکجه اخطـار مواصلت ایچون اوتدیردیکی دودوکلك طاغلرده ، دره‌لرده حاصل ایتدیکی عکسـلر .. تکمیل قطارك اثنای حرکتده چیقاردیغی آهنك غریب اطراد .. ایشته هپ بوشیلر نژاد ایچون یکی ایدی . اونك ایچون بونلری کوروب ایشتمکدن کندیسی خوشلانیوردی .

سـاعت دردی کچه‌رك کیکبوزه موقفنه ایندك . اورادہ بر قاچ کرا عربه‌سی کوردکسـه‌ده قصبه‌یه قدر یوللرده اکلنه اکلنه یایان کیتمه‌یی ترجیح ایتدیکمزدن عربه‌یه رغبت کوستر - مدك . آغیر آغیر یوریمکه باشلادق .

موسم حزیران صوکی ایدی . اونك ایچـون کذرکاهمزك ایکی طرفی محیط اولان باغلرده کرازدن اثر قالمامش ، اوزوملر ایسه هنوز قوروق دینه‌جك درجه‌یه بیله کلمه‌مش ایدی . فقط یولزك صاغنـده‌کی یاماجلر آزار آزار فاصله‌لرله بر اوجدن بر اوجـه قاطر طیرناغی دیزیلمن خوش منظر ، رایحه‌دار صـاری

نژاد بوسیر وسفردن ممنون ایدی . قطارمن کیدرکن کذرکاهك ایکی طرفنده — بعضاً دارالوب قایانه‌رق ، بعضاً کنیشله‌یوب اچیله‌رق — کندیلرینی عرض انظار ایدن غریب الاشکال یارلر ، خندقلر ، اوچوروملر ، قایالقلر ، یشیل ، نفتی ، مور رنکلی یوکسك طاغلر ، جسیم اورمانلر .. تحف تحف کوپریلر ، صویی چکلمش دره‌لر .. معمور باغچه‌لر ، بوستانلر ، یشیل صحرالر .. سود مائیسی دکزلر .. او دکزلرك اوزرنده تازه چمنلری ، پر طراوت قورولقلری ایله شهدانه‌برر زمرد کبی کورینن آطه‌جقلر ، بتون بو ایلك دفعه کور دیکی شیلر — کوریبوردم ، آکلایوردم که — اون ایکی یاشنده کی بو سیاح ذی اعتبارك دیدهٔ اشتیاقنی پر نور ایدییور .. روح آسوده‌سنه شوقلر ، مسرتلر دوکیوردی . بن‌ده اونی مسعود کوردکجه اوندن پك چوق زیاده مسعود اولیوردم .

قطار موقفلرده طوردقجه کویلی جوجوقلرك سمید پنیر ،

کلبوزه ده

اوچ یاز اول ، یونان محاربه‌سنك شانلی شانلی غلبات عثمانیه ایله رهین پایان اولدیغی سنه‌نك موسم صیفنده ، برکون کلبوزه‌یه کیتمشیدك . بو کیدشدن مقصدده اورادهکی بعض مناظرك فوطوغرافیلرینی آلمق ایدی . اونك ایچون پایان برخیلی کزوب طولاشه‌جغمزدن وجودمزه آغراق ویرمیه‌جك صورتده کینمش ایدك .

لازم اولان آلات وادواتی برابر آله‌رق نژاد ، بن ، برده اوادواتی طاشیه‌جق اوشاق ، اوچ کشی علی‌الصباح بیوك آطه‌دن ایکی چفته برصندال کیردك . اوچ چاریك صوکره قارتاله چیقدق . موقمده برچاریك قدر انتظاردن صوکره قطار کلدی . واغونلره کیردك .

زواللی نژاد !

حیاتی بیلدیکك کوندن ایا ایتدك حیاتکدن ،
کچیرمك اولدی ممکن بونفرتده ثباتکدن .

کولومسر چهرهٔ دوران بن اغلارکن فراقکله ..
نه لطف اولدی عجب دورانه بیلسه‌یدم وفاتکدن ؟

کوورجینلر ، اوه چاپقین »لر ، چیچکارله چوجوقلردی
اولانلر بهره‌ور نورنگاه التفاتکدن .

نکلدر ذره اونلردن بنم قید ایتدیکم شیلر ،
طوریر اعماق روحمده بیغینلر خاطراتکدن .

« نژاد ! اولدکمی سن ؟ » دیر ، بکلرم برصیحهٔ انکار
اوچان سسلر هواده بحث ایدرلرکن مماتکدن .

— ١٦ مارت ، ١٣١٦ —

ایچون ایسه بربناءالهی یقه‌ق ، برخانمانی سوندیرمك ، بر
چاره معصومی تسمیم ایتمك کبی جنایات فجیعه‌یی ارتکاب انسانلره
کوره هیچ برشیدر . حتی بونلرك ایچنده ادنا برفائده‌سی ایچون
الدن کلسه شو کره یی — اوزرنده‌کی کعبه‌سیله ، روضه‌سیله ،
مشهدیله ـ هیچستان عدمه غلطان ایده‌جکارده نادر دکلدر !

حال بوکه نژادمك بوسفر اخرویسنی تعقیب ایتدیکم اثناده
کوردم که اوکره‌یی دوشوروب پارچه‌لیان یالکز بومعامله‌سیله
قانامش . کره‌نك استناد ایتدیکی « کل من علیها فان » کتابه‌سنی ده
یه یابردمیر ویا برصوپا ایله ایکیه تفریق واصل کتابهٔ سنك
مزارك ده‌اوست طرفندن برکوشه‌سنی رخنه‌دار ایدوب براقمش .

فط نژاد ! فکر متینکدن بلاتکلف سائح اولان :
« انسانلر یاپار ، ارجمند ، انسانلر !.. » تهکم ساده‌سی ایچنه
سن کیم بیلیر نه دقیق نکته‌لر ، نه رقیق حسلر درج ایتدك که
بن اونك تشریح وتفسیر وتنویرینه مقتدر دکلم .

شبهه یوق که وحشیانه برجهل وتعصبك ویا بهیمی بر
خصومت دینیه‌نك اثر بغض وکینی اولان او معامله‌یه سنك
ایچون دیکه جکم نشان فائیتك ده اوغرایه‌بیله جکنی دوشونمك ،
آه بیلسه‌ك ، شودقیقه‌ده بنی نصل اولدیریور ؟...

ایسه‌ده هیئتنده برفتور واغبرار نمایان اولیوردی . ایلریلدم ، سدك اوزرینه چیقدم ، پارمقلغك تایانندن مزاری سوزدم . ا کلادم که اوفتور واغبرار سبیسز دکل ایمش : او مرمردن مصنوع کره ، پهله طاشنك سینهٔ تأثرنده ایکی پارچه اوله‌رق ، یانیوردی . بللی ایدی که بوبرانسان ایشی ایدی . چونکه‌اورایه صیغیر ، قویون ، کچی ، حتی آت ، اشك کبی حیوانلر ال یتیشدیره‌مزدی .

حال‌بوکه اوکره سنك مزارك اوزرینه یالکز سوس اواق ایچون دکل ، برنکته مطالعه‌سنه مبنی قوندورلمش ایدی . چونکه اونك التنده‌کی اوفاق کتابه‌ده « کل من‌علیها فان » کلام قدسیسی منقوش ایدی .

اوکره یرندن دوشوریلوب‌ده پهله‌نك اوزرنده ایکی پارچه اولدیغی زمان ، التنده هیئتیله غباره منقلب اولان ، زوالللی امجدك روح غریبانه‌سی کیم بیلیر نه‌قدر راحتسز اولمش اولدیغنی دوشونه‌رك کوکلم ، روحم الملرایچنده همان دوندم ، چوجوقلرمك یانینه کلدم .

نژاد ، اوحساس چوجوق ، بنی اویله مکدر ومتأثر کورنجه سببنی صوردی . بن‌ده سویلدم . اوزمان ارجمندجك ، زوالللی غافل چوجوق : « نویله شیلری کیملر یاپار ، بابا؟ » دیه‌جك اولدی . نژاد درحال : « انسانلر یاپار ، ارجمند .. انسانلر یاپار !.. » دیه جواب ویرمش ایدی . بو جواب نه قدر معنیدار ایدی !..

فی‌الحقیقه . انسانلر نه‌لر یاپمز !

تازه برفدانی کوکندن کسیویرمك ، نازلی برکلبکی یاقه‌لیوب اولدیرمك ، هیچ کیمسه‌یه ضرری اولمایان برمزار طاشنی ده‌ویرمك ، طاشدن برکره‌یی صوپا ایله یره دوشوروب ایکی پارچه ایتمك کبی شیلر یالکز ذوق ایچون یاپیلیر . نفع

طوغری دکلمی ؟

« انسانیته هرفنالق انسانلردن کلیر . »

کچن یاز موسمنك صوکلرنده ایدی . برکون نژادی ، ارجندی الهرق صندال ایله کوچکصویه کیتمش ایدم . صندالی برارالق کوشکك ریخمنه یاناشدیرتارق بن یالکزجه قره‌یه چیقدم ، کوچك قبرستانه طوغری یوریمکه باشلادم .

صاغده قالان دره‌بوینجه کیدیله‌رك قارشی‌یه کچمك ایچون ایکنجی کوپری اوزرنده اوچ بش خطوه اتیلنجه قارشی طرفده سدا اوزرنده ، اطرافی دمیر پارماقلقله محاط صفه‌ایچنده امجدمك سیاهه بویانمش بالدیزلی کنیش کتابهٔ سنك مزاری — اوزرنده کی مرمردن مصنوع بیاض کره‌سیله — مطلقا نظره چارپاردی .

او یالدیزلی سیاه طاش بوکونده کوزه چارپیور دکل

یالکزمیسین اوقاراکلق یوواده ؟
یوقمی سنی برقایغیر ، بربکلر ؟..

جان ایسترکن حسرت اودیله یانسون
وارلق بنی علیل علیل سوریور .
بوقیغویه یورك نصل طیانسون ؟
بدنجکك طوپراقلرده چوریور !

بوایریلق بکا یمان کلدی یك ،
روحم خسته ، قیریق قولم قنادم .
یا کل بکا ، یا اورایه بنی چك ،
کرزم نوری اوغلجغم ، نژادم !

بیوك آطه : ۲۲ مارت ۱۳۱٦

آه بغداد!..

حسرت بنی چایر چایر یاقارکن
بدنمده بوزدن برال یوریبور .
خیالکه چلغین چلغین باقارکن
قاپانه‌سی کوزیمی قان بوریبور .

طاغده قیرده راست کتیرسه‌م بردره
کوز یاشلرم اقیده‌رق چاغلارم .
یوللرده‌کی اوفاق اوفاق ایزلره
سنك صانوب باقار باقار اغلارم .

کونش کولر ، قوشلر اوچارهواده ،
اویانیرلر نازلی نازلی چیچکلر ..

اونك يتشديكنى اعتماد ايله كورەرك
اولوب ده كيتمك ايكن كوكلمه يكانه ديلك ،

نيچون اوكيتدى ده قالدم بويرده بن مأيوس ؟
بوعكسى ايشده ، الهى ، نه حكمت اولسه كرك ؟ ..

حیران قالیورسین . کوندز دکزك کوبوکلر ایچنده یووارلانان دالغه‌لری ، کیجه سمانك نورلر ایچنده پارلدایان ستاردلری سنی براسنغراق معصومانه‌یه دوشوردیکنی قاچ دفعه‌لرمشاهده‌ایتدم .

طبیعتك هر آهنکنه ، هربدیعه‌سنه روح لطیفك منجذب اولوب کیدییور . موزون بر سوز ایشیدنجه خوشلانیورسین. حزین بر سس طونجه متأثر اولیورسین . ایشته شوحاللرکه باقیجه ید قدرت سنك طینتکی شعرایله تخمیر ایتدیکنه برروقت مخصوصه ایله قائل اولیورم . اونك ایچون بو اثری سنك نامکه اهدا ایتدم .

« پرویز » کندی فکرم کبی پریشان ، کندی روحم کبی نالان وکریان براثردر. بواثر حقنده‌کی اك بیطرف محاکمه‌یی ، اك طوغری تقدیری ایلریده سندن ایشیده‌بیلسه‌یدم . . اوزمان کرچکدن بختیار اولوردم . آه ! بو سعادت بکانصیب اولورمی ؟ لکن سن ایچنده بولندیغك دار الفیوض طبیعتی ترك ایتمه ، بن فانی ایسه‌مده الله‌باقیدر . اومارم‌که برخوردار اولورسین، نژاد!

— استنیه: ۲۸ مارت ۱۳۰٤ —

اب مشفقك

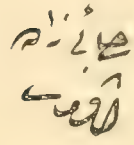

اونبر سنه صوکره :

نصل لطیفهٔ غیبیه‌در بو ، یاربی ؟
بنم نژادمی آلدك ، نه‌در بونك سببی ؟

تضرعم سکا واصلمی اولدی ؟ ربم !
بومیدی مرحمتکدن شو عاجزك طلبی ؟ ..

کتابۀ جانم

یاخود

بر صحیفۀ پژمرده

حقك بكا الك بيوك عنايتی اولان مينی مينی اوغلم !

« مارغريت » دن چوق بحث ايدوب چيچكلری چوق سويبورسين . قوشلرك پروازينه ، بلوطلرك تلوننه باقدقجه

سوسلی برکتبخانه

امل دیدکاری هرشی اونکچون افسانه ،
هوس دیدکاری هرشیئه کندی بیکانه .

اوچر بشر ایدینوب سودیکی کتابلرینی
قویوب نظاملایه‌جق سوسلی برکتبخانه ...

یکانه مقصدی ایشته زوالینك بوایدی ،
بو مقصد اوغرادی برسله‌یه ظلومانه !

کتابلری طوریپور هپسی مغبر ومبهوت ،
مشابه اویله‌جه برجملهٔ پریشانه .

بوخاطرات سزای بکای حرمتدر :
دوشون ، دوشون‌ده همان آغلا ، آغلا .. دیوانه !

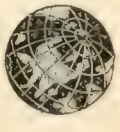

قدر موقتاً براقديغك يرده بتون كتابلرك حالا آلودهٔ غبار متروكيت طوريو !

شاشيورم : بز او لفرديلرى پك كيزلى ايتمش ايدك . هله بن سنك ايچون برآت تدارك ايتمك حتنده كى نيتمى ، قرارمى كوكلمده صاقلايوب سكا بيله طويورمامشدم . بونى فلك نصل خبر آلدى ده سكا اوحمايى كوندردى عجبا ؟

ضرريوق : سن يتيملرى سور ، اونلره آجير ، اونلر ايچون شعرلر يازاردك . سنك براقديغك پاره لره اويتيملردن برقاچنى بايرامليرده كيديرير ، سوندىريرز . بوندن طولايى شبهه سز سنك روحك شاد اولور . سكا آله جغم آتك پاره سيله ده بن سنك قبرکى تنظيم ايدرم . بوندن طولايى ده فلكك ارزوسى يرينى بولور . دكلمى نژادجغم ؟

لكن بن يته بوكون نيچون اغلايورم ؟ اوت ، سكا بويله خطاب ايدركن قارشيمده كى سوقانده هوسكار جنون بر كنج قيزله بر دليقانلينك قهقههٔ ملاطفه سنى ايشتدم . حيات بشريه نك بوغافل جلوهٔ يكدم بختياريسنه يوقاريدن اشاغى مستهزى وخائن نظرلر فرلاتان فلكه رغماً بن بوملاطفه يه قارشى سويمك ، كولمك ايستركن — بيلمم نصل اولدى ؟ — برشهقهٔ الم بوغازمه صارلدى . ايشته بويله اغلايورم . ودوشونيورم كه سكا ويريلن بتون اوقابليتلر ، اوليا قتلر سنى اونبش ياشكده طوپراغه ويروب محو ايتمك ايچون ميدى ؟

— بيوك اطه : ١٧ مارت ، ١٣١٦ —

بوده سوزه بنم مباشرتمله اوله بیله جك ایدی . کندیمی زورلادم . بنه سکا خطاب ایده‌رك : « لکن بنم آرزو ایتدیکم صوی آتی اویله قرق قرق بش لیرایه آله‌مایز . هیچ اولمزسه بر یتمش ، سکسان لیرا ویرملی .. بونك ایچون سنك پاره‌لری ده قاتمالی .. » دیدم .

بنم مرامم براز اول : « نافله بابا ، نافله !.. بن بو خسته‌لقدن قورتولمیه‌جغم . » دیه سویلدیکك او زهرلی سوزدن سنك ذهنکده ، روحکده‌ده براثر مشئوم قالمش ایسه بونی ازاله‌یه چالشمقدی . بوسفر یوزکی بکا دوندیروب کوله‌رك : « یوو!.. بابا ! بنم پاره‌لرمك یری وار : ویقتور هوغونك کلیاتی کله‌جك.. الفونس دوده‌نك کلیاتی تجلید ایتدیریله‌جك. — کرچك بوجلد پاره‌لرینی سز ویره‌جکسکز ... وعدکز وار اونوتمادیکز یا ؟ — بیوك اطلس اصمارلادم... او کله‌جك... دها بشقه کتابلرده سپارش ایتدم . کتبخانه‌یی نه‌وقت اصمارلایه‌جغز ؟.. کرچك بابا ، بونی وقتیله اصمارلاسه‌قده .. کچن کون کوسترديکم رسمه کوره یاپیله‌جق. » دیه جواب ویریشکدن کوکلم براز فرحلا- نمشیدی . صوکره اره‌یه بشقه لفردیلر قاریشدی . بونلری اونوتدکمی ؟.. اوزمان نه‌سنك ، نه‌ده بنم خاطرمزه کلمه‌مش ایدی که برآی صوکره سنی برحما الوب کوتوره‌جك .

زوالی غافل بن ! کندمجه قراری ویرمش ایدم : بهارده اطه‌یه نقل ایدر ایتمز سکا برآت اله‌جقدم . اوفاراق ، سولون کبی بقله قیری برآت .. لاجورد ژاکت ، طار پانطالون ، پارلاق چیزمه‌لر .. سن اونك اوزرنده یاقیشقلی بر کنج ...

ایشته سنی بویله بیوك طورده کزدیروب طوریوردم .

شیمدی کوریورمیسین ، نژاد ؟ بونلرك هیچ بریسی اولمدی . کتابلرکك بر طاقمی کلمش ، الفونس دوده‌نك کلیاتی جلدلتدیرلمش ایدی . فقط کتبخانه‌ك اصمارلانه‌مدی . بوکلنجه‌یه

سین ؟ یوقسه قیرمی اوللی؟.. نصل ایسترسه‌ك ، برآت آله‌یم ده..
قرق قرق بش لیرالق برشی ، زیاده‌سنه مك کیریشه‌مم . لکن
قرق بش لیرا ایله‌ده شویله اوفاراق ، جنس برآت آلنه‌بیلیر
صانیرم . » دیدم ... خاطرکه کلیورمی ؟

حتی بونك اوزرینه سن‌ده دیمشیدك که : « بنی آته بینمکه
براقیرمیسکز یا ؟ بن خسته‌دکلمی یم ؟ یانمده
برکوزه تیجی اولزسه بنی یایان کزمکه
بیله براقیورسکز . یالکز باشمه
آت اوزرنده ؟ اولیه جق شی !..»
اوت ، سن بویله دیدك .

صوکره بن درحال جواب
ویروب : « یوق ، یوق ! اوچ آیدن
بریدر حمد اولسون براثری کورلمدی .
آرتق ان‌شاالله خسته‌لغك بتون بتون
کچدی دیمکدر . طور هله بهار
کلسون ده . بیلیرمیسین نژاد؟ بوکچنلره
بکزر دلبر برآتك اوزرنده سن نه
قدر یاقیشقلی طوره جقسین؟ » دیه‌رك
سن‌ده چهره‌کی براز اکشیده‌رك
فتورسزجه : « نافله بابا ، نافله ! بن بو
خسته لغمدن قورتولیه جغم» دیه مقابله ایتمشیدك .

بو صوك جوابك بکا نه آجی برتأثیر
اجرا ایتدیکندن بی خبرمی ایدك که سن دوندك بنه
طوپلرك اتیلیشنی لاقیدانه تماشایه قویولدك. او تماشا بیتدکدن
صوکره هیمزبك اوغلنه طوغری یورمکه باشلادق . بنده کی تأثر
عمیق بنم چکه‌لریمی کلیدلمش ، بنده برتك لقردی بیله سویلمکه
مجال براقامش ایدی . لکن سز چوجوقلرده مصرانه سکوت
ایدوب یوریبوردیکز . بو مزعج سکوتی کچیرمك لازمدی .

اونوتدکمی ؟

هانی دها بربچق آی اول .. تقسیمده ، قیشله میداننده آقشام اوستی بایرام طوپلری آتیلیوردی . هانی سن ، بن ، ارجمند .. اوچمزده پارمقلغك دیشاریسنده ، یولك اوزرنده طوربیوردق . اوصره‌ده ، غایت شیق کینمش ، اوچ درت دلیقانلی موسیو کندیلری کبی کنیج ، کوزل آتلره بینمشلر .. اورادن . تا یانمزدن کچدیلر . سن ، عالیجناب ، عظیم النفس چوجوق، بونلره باقدك بیله . بن‌سکا خطاباً : « باق نژاد ! باق ! هله شو یاغز آت کوزل دکلمی ؟ سواریسی‌ده نه قدر یاقشمش ! » دیدم . او زمان دوندك‌ده شویله بربافه‌رق : « اوت ! » دیه بیلدك . بن‌صبر ایده‌مدم : « سنك‌ده بویله آته بینوب کزه‌جك زمانك کلدی . آرتق بویاز سکا ، یاغیزمی سور-

لسانندن « باشم آغریپور » یولاو برشکایت ایشیدلمدی . حتی مرض موتی اولان حمای مدهشك قرق بردرجه‌یی کچن بردم آتشین بحرانده برآراق — جنت یأس‌ایله اوللی — بی‌خبرانه آغزمدن دوکیلن : « نصلسین نژادجغم ؟.. براز راحتمیسین؟» سؤال غریبنه — مجرد بنی‌مطیب ومستریح ایتمك‌ایچون اوللی — کندیسنه مخصوص وضع تلطفکارانه ایله نیم کوله‌رك : « اوت افندم ! » جوابیله مقابله ایتمشیدی .

نژاد جهانك یالکزحیاتنه‌دکل.. حیاتك بالجمله حظوظاتنه ، هوسانته‌ده کوکل ویرمش ایدی . کندندن هیچ برشی اسیرکه‌میه‌جکمی بیلدیکی حالده مثلا باشنده‌کی‌فس‌دها کیپله‌بیلیرکن اونی دکیشدیرتمك ، آیاغنده‌کی توندوره دها پك اسکی دکلکن یکیسنی آلدیرتمق کبی آرزولر کوکلندن کچمز وبونلر بنم طرفمدن تکلیف اولندیغی وقتده ده « خایر بابا .. دها شمدیلك حاجت یوق .» دیه رد ایتمکه چالیشیردی . مع مافیه تمیز کزمك ، ادیبانه برصورتده سوسلنمك‌ده مراقی ایدی .

آی نهایتلرنده اهمیتسز مقداردە اوله‌رق‌ویردیکم پاره‌یی‌ده یالکزادبیاته وجغرافیایه ، تاریخه متعلق‌آرزو ایتدیکی کتابلری اشترا ایده‌بیلمك ایچون قبول ایدر ، آلیردی .

شیمدی دوشونیرم : اونك او اوفاجق وجودینه صیغیشه‌مین او عظمتلی نفسك جان وجهاندن اودرجه‌لره قدر استغنای عالیجنابانه‌سنی میزان خیاله اوردقجه برعجز ومسکنت طفلانه ایله کوچیلور ، کوچیلور .. اونك اوفوت اولان وجود عزیزی ایچون حرمتله آغلامق ایسترم ... آغلارم ... آغلارم ... آغلارم ...

آه بنم بیوك نژادجغم !.. بن سنك اوله‌جککی بیلیردم اما سن بنه اوله‌ملی ایدك !

« اولوم ... اوت ! اوده فانیلرك فلاکتیدر ..
« فقط بتون بوفلاکت ، بوحسرت وماتم
« کیدنلره دکل ، انجق قالانلره عائد !.. »

حال بوکه نژاد اولومك برنعمت ، برسعادت اولدیغنی یالکز اوکون دکل ، اوندن اولده برچوق دفعه‌لر سویلمش ایدی . وبونی پك چوقلرمز کبی حکمتفروشلق یولنده صرف لسانیله‌ده دکل ، برجزم قطعی وبر اشتیاق صمیمی‌یه ترجمان اولان روحیله ، جنانیله سویلردی . ذاتاً ریا ، کوسترش کبی جعلیاتدن اونك فطرت زکیه‌سی برائت مطلقه‌ایله مبرا ایدی .

بوندن درت سنه‌اول مائی پوسکالی قالبسز قرمزی فسلری ، قیصه پانطالونلی کمیجی البسه‌لری ایله قومباره‌جی یوقوشنده‌کی « فور » مکتبنه کوچك برادری ارجمندایله برابر دوام ایدرکن برکون خصوصی برامتحان اثناسنده یونان تاریخنه متعلق بر فقره‌دن منبعث اولهرق حیات وممات مقایسه‌سنه وممات حیاته رجحانله دائر صرف کندیسنك مبنی مبنی قریحه‌سندن درمیان ایتدیکی بعض افکار عمیقهٔ فلسفیه‌اوزرینه — دها اونبریاشنده‌کی بوصبینك فخامت فکریه‌سنه حیران اولمقدن کندینی آلهمیان — خواجه‌سی طرفندن : « شوکوچك فیلسوفه بش نومرویاز !.» تشویقنه نائل اولمامشمی ایدی ؟

بسبللی حیاتدن بوقدر تنفری ، ممات بوقدر تحسری سببیله ایدی که صحته دائما لاقید بولنور .. خسته‌لغی ایسه هروقت خوش کورردی . آره‌صره بایغین یاتاغنه دوشر .. یاصدقدن باشنی قالدیره‌مز درجه‌ده مضطرب ، بیحال بولنوردی‌ده ینه حالندن قطعا شکایت ایتمزدی .

نه‌یه عائد اولدیغی بیلنمین درین ، نهایتسز تفکراتنك تف‌وتاب تعبیله همان دائما بینی آتشلر ایچنده یانارکن بیله مدة العمر

موت .. ثمار !

یقین زمانده ایدی بر مناسبت دوشه‌رك
اوكا دیدمدی‌كه : « اولاد ! اولوم فلاكتدر ..
« هله كلیرسه نه مشكل دم جوانیده !.. »

ایدوب جوابه تصدی زواللی آنیده
دیمشدی : « یاكلشكن وار ، اولوم سعادتدر ..
« جوان ایكن هله محض نعمت اولسه كرك .

« وجودكزله وجودم دكلیدر شاهد ؟
« نه‌در حیات ؟ آجی برشی .. بتون عذاب ، الم ..
« ممات ایسه ابدی روحك استراحتیدر .

COLLÈGE FRANÇAIS

Classe de Sixième

2ème PRIX D'Excellence

Mérité par l'élève Nijad

Les Directeurs du Collège,

Constantinople, le 6 Juillet 1896

قاراكلقلردن امداد ايستدم، كوردم صباح اولدى ..
سياه اولسون ، كونشلر طوغدى افق اغترابكدن !

بهارك ابتساماتنده كوردم بر حزين حالت ،
دوشوندم : بلكه قالمشدر — ديدم — روح شبابكدن !

بنى يالكز براقمزدك بويولده خاسر ومعلول ،
اونوتمشدك رفيق راهكى ظنم شتابكدن .

— شئون خلقته بيكانه قالمق اك بيوك حكمت —
بومعنادر بنم درك ايتديكم معنى كتابكدن .

« نژاد .. اى حاصل عمرم ! نيچون كيتدك ؟ » ديدم اما
بوعاجزتر سؤاله نا اميد اولدم جوابكدن !

— ١٤مايس ، ١٣١٦ —

ژادك قبرنده

بووحشتكهده تنها شبهه ايتدم اكترابكدن ،
چكيندم صورمغه جديت وضع ترابكدن .

كوتوردى برجهان آمالى هپ شهبالى آلتنده
اوچان‌قوش ــ شاد ، كريان ــ لانهٔ جسم‌خرابكدن .

رئهك طوماش ورملرله ، يانار كن خون مسمومك
نصل بز طويمادق برسس اوقانل اضطرابكدن .

وداع‌ايتدم‌سنكله .. چهردك‌اورتلمشدى ، بن‌آچدم ..
صانيردم‌كه كولردك كريهمه زيرنقابكدن .

اويانمشدك او بر دنياده سن ، حالا پرئ موت
يانوب سرمست چيقهق ايستهزدى جامه‌خوابكدن .

واقعاشمشیر جلاد اجل اوره جغی بیونك قالینلغنه، اینجه لکنه..
دوشوره بکی باشك اختیارلغنه ، تازه لکنه باقمز . شوقدرکه
التمش سکزسنه — ایی فنا — عمردن نصیبنی آلمش براختیار
ایله اونبش سنه دن عبارت مدت حیاتنده دنیادن همان هیچ
بر صورتله کام المدن فنایاب اولمش بر کنجك زوللری
بینده کی فرق بلایی تفریق وتعیین ایده مك — حیات ومماتی
هیچ بر قید وشرطه تعلیق ایتمکسزین — مساوات مطلقه ایله
سیان کورمکه ، یعنی نژاد اولغه توقف ایدر ...
زواللی نژاد !..

اکثریا ویچینتینی ایله .. او شایان حرمت و مرحمت استاد موسیقی ایله برلشیرلر ، برلکده طعام ایدرلر ، پیانو چالارلر ، فلسفی ، صناعی بحثلر ایدرلر ، — چونکه نژاد اوشنمدیکی ، ایستدیکی زمان پك بحاث اولوردی — کزمکه چیقارلردی . حتی بر ایکی دفعه نژادی کورمك ایچون آطه یه کلمش ده ویچینتینی یی خانه مزده بولمامشمی ایدم ؟

کتان حلواسی صاتان عجملرك نغمات معهوده سنی تقلیداً استادك یکی تنظیم ایتدیکی بر پولفه بسته سنك یازمه بر نسخه سنی مؤلفندن صاتون آلمق ایچون — مجرد صاحب اثری قیزدیروب سویلتمك واونك سوزلرینی مدار بحث ایتمك مقصدیله — نژادك عرض ایتدیکی بدلك خسیسلکندن طولایی اره لرنده براقشام میدان الان حرارتلی مباحثه اثناسنده بن کلیورمش ده نژادك اکثریا معقول جوابلر ، قوی دلیللر ، بعضاً ده مدهش سفسطه لرله مناظرینی اسکات وازعاج ایتدیکنی کوره رك اوقدرت خارقه یه حیران اولمامشمی ایدم ؟

اووقت کیمك خاطرینه کلهبیلیردی که بری یاشنك کمالنه ایرمش .. فقط بر چوق سنه لردنبری حیاتك زیر کرانبار احتیاجاتی ، طالعك متسلسل الورود سلهٔ قهروستمی التنده ازیلمش ، ازیلمش .. نور رؤیتدن ، قدرت مشی وحرکتدن قالمش .. دیکری هنوز اوان جوانیسنه یتشمش ، کنیش ناصیه سنده التماع ایدن بارقهٔ ذکا ایله واسع بر افق استقبالی تنویره حاضرلانمش ، مع مافیه اره صره وجودینی شدتله صارصان مرض هائل عصبی ایله صحتی مختل اولغه یوز طوتمش بو ایکی وجودك اوچ درت آی صوکره — خزانك زواله حاضرلاندیغی ، بهارك هنوز اویانمغه باشلادیغی بر موسمده — اوچ بش کوندن عبارت بر فاصله ایله غیبوبت ابدیه لری واقع اوله جقدی ؟

نسـویه‌سی اونی اخفـا واظهارده متردد بولنیوردی . بن ظن ایدییوردم که اونك جبین صافنی کولکه لندیرن بوحزن بنم فلاکتمه عائددر . سلاملاشدقدن صوکره قونوشمغه باشلادق :

— بنم فلاکتمدن البته خبرکز واردر ، مادموازل ...

— خایر ! نه وار ؟.. نه اولدی ؟..

— پدرکز شبهه‌سز ایشتمشدر .. سزه سویلمدیمی ؟

— پدرم ؟.. طوغادیکزمی؟.. پدرم برآیه قریبدر وفات ایتدی .

— دیمه‌یکز !.. واه زوالی !..

— اوت . سزده نه وار ؟

— آه ! بن‌ده نژادیمی غائب ایتدم .

— آمان نه دییورسکز ؟.. یازیق !.. پك یازیق !.. نه اولدی ؟. نه زمان ؟..

محاوره طبیعی براز دها اوزادی .

بری اختیار، فقط — کیم بیلیر ؟— بلکه صنعتنده کرچکدن استاد بر بدبخت اولدیغی ایچون اکثری کونلر کفاف نفسدن محرومیت درجه‌سنده برسفالت حیاتفرسا ایچنده دنیادن ال چکمش .. دیکری دها چوجوق، فقط بسبللی برخارقهٔ فطرت اولدیغی ایچون یاشامامق اوزره دنیایه کلمش کیتمش بوایکی وجودك اسباب موتی سویلنلدی .. آیرلدق .

آرقداشـنه حایقره حایقره روحمه برشی سـویلین بو کنج قیزك .. بوکون دنیا یوزنده اقربا نامنه آرتق هیچ برکیمسه‌سی بولنمیـان بو یتیمهٔ روزکارك تیز ، تیتره‌ك ، کنج ، سـوینجلی سسلری قولاغمه عکس ایده‌رك یوریور ودوشونیوردم .

دها اوچ درت آی اول نژاد — ایکی اوچ سنه صوکره بلکه کندی کندینه زائل اولهجق — عصبی خسته‌لغنك تداویسنی درعهده ایدن طبیب ایله برابر بوراده ، بیوك آطه‌ده بولنورکن

تصادف

— بیوك آطه : ٥ مارت ، ١٣١٦ —

معدن موقعنه ناظر تپه‌دن اقشامه قریب اوطره عودت ایدییوردق . اوزاقدن ایکی کنج قیز کوردك که یولك کنارنده جابجا موجود چام اغاجلرندن بیوك بیوك دالار قوپارمقله اوغراشیورلردی . بونلردن بری بزه طوغری ایلرلهمش ، اوتهکی کریده قالمش ایدی . ایلریده بولنانه بودالاری نهیاپه‌جقلرینی صوردق . استانبوله هدیه کوندره‌جکلرینی سویلدی . براز دها یوریدك .. کریده بولنان قیزك حذاسنه کلدك . قیزینی کورنجه کولومسه‌مکه باشلادی . دقتله یوزینه باقدم .. اطه‌نك مشهور صنعتکار موسیقیسی ویجه‌تینی نك کریمهٔ معنویه‌سی اولان فقیرهٔ بدبختك قارشیسنده بولندیغمی اکلادم . قیزجغزك ابتسام آلود چهره‌سنده برحزن لطیف واردی که نزاکت

یحضور ایت روح لیل اسمری ،
ایله استجواب رنك خاوری ،
اك قاتی مرمرلره چارپوب سری
محو اولنجه اغلا جانك جوهری .
کیتدی ارتق بردها کلمز کری ..
بکله زوجم بکله روز محشری !

— آه ! نصل بکلدیم ؟...

کیتدی ارتق بردها کلمز کری ..
بکله صبرك وارسه روز محشری !

کوسترر مغدور اونی خولیالرم ،
هپ ترصدله کچر رؤیالرم ،
کندینه عائد بتون سودالرم
کیتدی .. انجق قالدی واویلالرم .
کچدی ارتق بردها کلمز کری ..
بکله روحم ، بکله روز محشری !

هرشبی تعقیب ایدوب بر بامداد
ایتمده عمرمله هجران امتداد ..
اوزلیور روحم سنی، روحم نژاد !..
صوص ، بهی دیوانهٔ درداعتیاد !
کیتدی ارتق بردها دونمز کری ..
بکله صبرك وارسه روز محشری !

اغلامهمدن کیمسهیه یوقکن زیان
ماتمم خلقه نهدن کلمك کران ؟
باقدیغم یوزلر عیان اندر نهان
هپ شونی سویلرلر استهزا کنان :
« کیتدی ارتق بردها کلمز کری ..
بکله عاجز ، بکله روز محشری ! »

تسلّی

اوستنه مونك دوشوب ظل پری
انكساف ایتدی جبین انوری ،
روحسز قالدی یومولمش كوزلری ،
برکفنله زیر خاك اولدی پری.
كیتدی ارتق بردها كلمز كری ..
بكله روحم ، بكله روز محشری !

اومه قوشلردن ، بلوطلردن پیام ..
كلیور فانی یه عقبادن سلام .
اغلاسون قلبك ، یوزك پرابتسام ..
آل بوصوتله اولومدن انتقام .

برفوسه!

نردن اوچش ؟ زوالليجق .. برقوش! بكاباق ، هيش! صاقين قاچوب كينمه .
او كدرناك ، او ساكتانه طوروش — بويله‌يم بن — طوقوندى وقتمه .
منكسرسه‌ك ، بنمده وار الم ..
كل ، يقين كل ! صنكله دردلشه‌لم .

نه‌ايچوندر كوكلجكك مكسور ؟ بونى بن ايتك ايستم تخمين :
متحسر ، بنم كبى مفتور بو يرك سن‌ده بر غريبسيسين ؟
دردلى‌يم ، اووخ ! باقمه كولديكمه ..
يوقمى روحكده برحزين نغمه ؟..

سويله ، بن اكلادم لسانكدن .. بوسكوتك ياقشميور ، سويله !
نه‌زمان دوشدك آمانكدن ؟ ياشامق پكمى كوچ تحسرله ؟..
سكا ، لكن ، بتون افقلر آچيق ..
پك صيقلدكسه آمانكه چيق .

طوره‌جقسين ، سبب‌نه ، رنجيده ؟ اوچ بوبرزخدن ، اويناسون قنادك .
هيچ قالير ميدى خاك سفليده آه ! اوله‌يدى قنادلرى نژادك ؟..
اوريور ايشته قلب مجروحم ..
ايشيت ، اى قوش ! نه‌سويليور روحم :

« متلون سما بويرلرده ، « منتهى دائما خزانه بهار .
« نشئه‌سز اكثرى سحرلرده .. « سوليور هپ آچلمه‌دن ازهار .
« متحول وبى‌بقا هرشى ..
« روحه راجع كدرسه پيدرپى .

« بزه خيرايتمين بوكلشمندن « قاچه‌لم ، سن‌ده ، بن‌ده قورتوله‌لم .
« كزه‌لم كمكشانى ، خوش مامن .. « ذوق رؤياى سرمدى بوله‌لم .
« اوله‌لم هربليه‌دن سالم ،
« اوچه‌لم آمانه ، دونيه‌لم !.. »

اورتلمش ایدی . بونلرك اوزرنده حائرانه وخاسرانه طولاشان نظرم کاغدلغك ایچنه دیم دیك اوتورتلمش — صاری قبا کاغددن شکرجی کلاهی شکلنده وایچی طولو — برظرفه مصادف اولنجه برسیالهٔ آتشین تلهفك بینمدن یورکمه جریان آنیسنی حس ایتدم. بوایکرنج رنکلی قبا کاغددن یاپلمش کلاهك ایچنده کی شی ایکنجی دفعه کتیرتدیکم وکوورجینلره سرپمکه موفق اولهمدیغم آرپه ایدی.

کوورجینلر .. اومعصوم ، او مبارك قوشلر شیمدی احتمال که صیجاجق یووالرنده عاشقانه دم چکهرك قوقلاشوب اویناشیورلر . فقط « های چاپقینلر ! » خطاب التفاتیله بونلرك سعادت حیات احرارانهلرینه انجذاب روحیسنی اعلاندن کندیسنی الهمیان نژاد .. اوکبوتر آشیان امل نه اولدی ؟ نره یه اوچدی ؟..

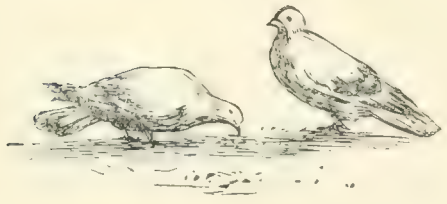

بری برلرینی قووالایوب اویناشدقلرینی کوره‌رك : « های چاپقینلر ! بونلر نره‌دن پیدا اولدیلر ؟.. » دیمش ایدی .

شیمدی بن بومبارك حیوانلری تاقارشیمده کورنجه — خسته‌یه نوید شفا کتیرمش — طیور جنة الغیب کبی تلقی ایده‌رك ، آه! بشقه نه یاپه بیلیردم ؟ بش اون پاره‌لق آرپه ایله کندیلرینه اکرام ایتمك ایسته‌دم . ودرحال آرپه‌یی اصمارلادم . اوکلنجه‌یه قدر اونلر اوچدیلر کیتدیلر .

بونلرك اوبرسوقاقده دها کثریا کورندکلری سویلنیوردی . آرپه‌یی بربشقه‌سنه‌ویردم ویالواردم که کوورجینلر بنه کورینه‌جك اولورسه سوقاغه سرپلسون ... صوکره‌سندن خبرم یوق .

حال بوکه ایرتسی کون بن بو « چاپقینلر » ی بنه اولکی کوردیکم یرده تکرار کورنجه آرتق بوفرصتی قاچیرمامه‌یی شدتله آرزو ایتدم . الك یقین بریردن تدارك اولنه‌جق آرپه‌یی نه‌قدر چابق یتشدیرمك ممکن ایسه کتیرمه‌سنی اوشاغه تنبیه ایتدم . آرپه فی‌الحقیقه چابوجق کلدی ، اما کوورجینلر بنه اوچمش کیتمش ایدیلر .

نیچون بوناچیز املم حصول بولمدی ؟ بوکا مانع اولان حکم قدر نه ایدی ؟.. ارتق بو حادثه‌نك ده انضمام تأثیریله سیم سیاه اولان یأسمدن چوجوق کبی هونکور هونکور اغلایوردم . شرعاً ممنوع اولدیغنی ایشیندیکم تطیره کوکلی قاپدیرمامق ایچون نافله یره اوغراشوب طورییوردم .. اوچ درت کون صوکره قوپان قیامت بونلرك هپسنی بکا اونوتدیردی .

فقط دون بك اوغلنده‌کی خانه‌یه .. اوبوزلمش ، خراب مجران قالمش اشیانه‌یه اوغرامق لازم کلدی . نژادك ، کتابخانه‌مده بولنان بررسمنی یاپمه الق ایچون اورایه کیردم . یازیخانه‌نك اوزری پریشان آتلمش مکتوبلر ، پوصله‌لر ، قارت‌دوویزیتلر ، طبیبلرك ، هیچ بر شیئه یارامایان رچته‌لری ایله طولمش ،

کوورجینلر

خسته لغنك صوك کونلرنده ایدی ، کندی یوقاریکی اوطه ده خائن اولومك صولات بی‌رحمانه سنه توطین نفس ایله اوغراشیرکن بن اشاغیکی اوطه ده عاجز ومأیوس اوتورمش .. آرتق هرشیدن امیدی منقطع چاره سزلرده کوریلن برحال الیم ایچنده هم آغلایور ، هم پنجره دن سوقاغه باقیوردم .

قارشیکی أوك بالفونی اطرافنده برقاچ جامع کوورجینی کوردم که اوزون ، پارلاق تویلی سنجابی کورکار ایچنده طومبول طومبول کورینن بیونجقلرینی قیرشدیره‌رق .. کوزل ، نازك باشلرینی صاغه صوله دوندیروب سریع نظرلرله زیروبالایی تجسس ایده‌رك یره اینمك ایچون فرصت ترصدنده بولنیورلردی .

بونلر شبهه سز اوکوورجینلر ایدی که کندیسیله پك یقینده برکون کزمکه کیدرکن اونلرك سوقاقده ، قاپوسزك تا اوکنده

یاواش یاواش طولار طولارده بدر تابدار اولور ،
سمایه لمعه‌بار اولور ، سحرلرك هلالی وار ..

یاواش یاواش بیور بیورده نخل سرفراز اولور ،
زمینه سایه‌ساز اولور ، حدائقك نهالی وار ..

فقط بنم نژادمك دکزده ، کوکده ، خاکده
یورير ، طورير ، اوچار ، قاچار طونوق طونوق ظلالی وار !

ترنم

ترنم ایلیور شوقیز که برحزین جمالی وار ،
سسنده اهتزاز ایدن غرامنك ملالی وار .

تلالؤ سرشکنه باقارده ایلرم کمان
که فوت اولان اوجوهرك کوزنده برخیالی وار .

کچن خزان اواخری .. اوت ! بو نورسیده‌نك
او دوریلن جوان ایله سوشمك احتمالی وار .

هنوز تزهر ایلین محبتك‌ده می — یازیق ! —
بولاه‌زار کهنه‌ده فلاکت زوالی وار ؟

ایچرسنده کزدیکیچون کوندزلری کوپکار
قاراکافی کوزتیرلر اینك ایچون ملکار .
نادانلره چیکتنمسه ، حیوانلر یر بیتیریر ،
بویله یرده یارینیرمی سنك کبی چیچکلر ؟

قاچ بو یردن ، نازلی چیچك ، کوکلك تاسه طولماسون .
بهارك شن برقیزیسین ، کولر یوزك صولماسون .
باقه باقه چوکوك مزارلره ، بیقیق طاشلره
برقاچ کونلك عمرجکك ، یازیق ! تلف اولماسون .

بوآیریلق چوقده سورمز، نژاد ایچون آغلامه .
جنتلرده بولیشیرز، یورکی داغلامه .
اونوتمه که بو بهارك کچیجیدر شنلکی ،
دیرلك ایسه وفاسزدر اوکاده بل باغلامه .

قاچ ! - دیبورم - قاچ ! بویردن ، کچ اولمادن شیمدی کیت !
دیمك کیدیبورسین ؟.. هله براز دها .. مارغریت !..

« آقشام صولر قاراروب ده غم چوکرکن هوایه ،
« قارشیکده کی طورغون دکز اش اولورکن اووایه ،
« سیرجیلر طاقم طاقم اولرینه دونرکن ،
« یاورو قوشلر جیویل یاوول چکیلیرکن یوایه

« بنی اکسه‌ك ! » دیدم .. ایشته بویدی سندن دیلکم.
اوت ، بنی اکدیغکی ایستیوردی یورکم ...
نه یه کلدك سودیجکم مزارمك یانه ،
بونك ایچون کچدیمیدی بنم سکا امکم ؟

نوبت صاووب بوکیدن کچلرك طوراغی
بو یرلرك اولولرله یوغرلشدر طوپراغی .
ایچی عقرب ، چیان طولی ، زهر صیزار طیشندن ،
هر نفسی سام یلیدر .. کوریرمیسین شوطاغی ؟

بکزر اونك صوغوق تری کوزدن آقان یاشلره .
کیمسه یاقز چوکوك مزارلره ، قیریق طاشلره .
هفته کچمز براولویه یکی چوقور آچارکن ،
مزارجینك قازمه‌سندن نه‌لر کلیر باشلره !

کلن قوشلر کچیجیدر مکان طوتمز بوراده .
چابق قاچار کلسه‌ده براوقویجی آراده .
ایصیرغانلق ، دیکنلکدر اکری بوکری یوللری ،
دیوارلری دلیك دشیك ، سرویلری قوراده .

بعضی اولور اینکلرك ، کچیلرك اوتلاغی ،
بعض وقت اویقو سون تنبللرك اوغراغی .
بر دوزی یه نادانلره ، حیوانلره چیکنیر ..
بوراسیدر شوایلك اك خورلق کورن بوجاغی .

طارغنه :

— اوچ آی صوکره —

« کون طوغمادن ، آغاریرکن یاواش یاواش طاك یری ،
« طاغیلیرکن اورمانلره بلبللرك سسلری ،
« بتون کیجه قاراکلقدن بزکین ، طارغین خروسلر
« قاناد چارپوب آواز آواز آلغشلارکن سحری ..

« کون اورتاسی بایغین سوری کولکه یرلر سچرکن ،
« قوزوجقلر دره‌لردن صوغوق صولر ایچرکن ،
« جیچك کبی قیزجغزلر ، یکی کلین ـ کوکلر
« سوینج ایله چاغریشه‌رق اورالردن کچرکن ..

فقط نیچون بوراسنی انتخاب ایتدیکز ؟ آه ! هم بك کوزل ، هم ده بك کوز اوکنده‌سکز . قورقیورم که — ارتق شیمدی قورقمغه براز حقم وار ، دکلمی کوزلم ؟ — قورقیورم که سزی یابانجی بر ال قییه‌مدن قوپاره‌جق . اویله صانیورم که‌اوبر دلیقانلیدر . سزی ، صانکه سزده اونی ایسترمشسکز کبی ، جا کتنك ایلیکنه — اعتراف ایده‌یم که بومناسبتسزلکی بن‌ده یاپاردم — طافه‌جق .. صوکره سز اورادہ اونودیله‌جق ، خرپالانه‌جقسکز . اووح ! بونی ایستمم . اوکا یاواشجه‌جق دییکزکه ... لکن نه‌دیه‌بیلیرسکز ؟ « براق‌بنی ، بن نژادك .. اوزوالینك ...» ارتق نه‌دیرسه‌کز دییکز. کیم‌بیلیر؟ اودلیقانلی بلکه رقیق .. مرحمتلی بر یورکه مالکدر. اوت ! اویله اولق لازم کلیر . سزی بر خندق کنارینه ایتمدن براقیر . سز اورادہ بهار قوشلرینك هر طرفدن کلن حزین شرقیلرینی دیکلیه‌رك ، ایرتسی صباحك کولر یوزلی صاریشین طلوعنه بر قاچ بوسهٔ وداع کوندره‌رك دوشونه دوشونه — ارتق شمدی بنی‌ده براز دوشونیرسکز، دکلمی ؟— صولار صولار .. بنم کبی سکون تسلیمیت ایچنده اولور بیترسکز. لکن بوندن قورقمایکز. ذاتی حیات نه‌در ؟ ذاتاً موجودیتمز نه‌قدر دوام ایده‌بیلیر ؟ بن‌ده چوریوب طوپراق اوله‌جغم. لکن روحم .. او چو - ریمیه‌جك ، او چوریمز . روحمك کزوب طولاشه‌جغی جنتلرده بن سنی البته بولورم . الوداع مارغریت ! الوداع نازلی ، دلبر چیچك !.. ایسترم‌که شوفانی عالمده بهار عمرك بمکندن مدید اولسون !

قره‌حمایی بیلیرمیسین ؟ بو یمان خسته‌لغه طوتیلان تازه حیاتلر ایچنده اونك یاقیجی اللرندن قورتوله بیلنلر نادردر .

اولوم.. قورقنیج برشی!.. پك‌ده دكل ... لكن شیمدی سكا بوندن بحث ایتملیمی ایدم ؟..

ایی‌كه عقلمه كلدی . عقلمدن اول كوكله طوغمشدی . ارتق دارلازسین دكلمی ؟ « نه‌اولور؟ — دییورم — بنمده بر مارغریتم اولسه !.» مارغریت .. آه ! بو اسمی پك سورم . هایدی سنكله قارداش اوله‌لم . بنی كندیكه بر برادر ... یاخود ... نصل ایسترسه‌ك ... عجبا بشقه بر بكله‌دیكمی وار ؟.. وارسه ضرری یوق ، بن كیدرم .

آه ! دنیاده بر قیز قارداشم اوله‌یدی !.. بیلیرمیسین ؟ برقیز قارداشه مالك اولق نه ایی‌شیدر! دوشون بركره : یارین بنده حمادن اولبویرسه‌م ، — مادام‌كه قارداش اوله‌جغز — البته بكا اجیرسین ، « زواللی نژاد ! » دیه .. اوت ! اسمم نژاددر . باق بن بو اسمی‌ده پك سورم ، بوده بكا سنك آدك قدر كوزل كلیر . ایشته « زواللی نژاد ! » دیه بر ایكی طمله .. دكلمی ؟ كرچك سویلیورم : ایچمده بر حس واركه بكا تكرار تكرار « سن حمادن اوله‌جكسین » دییور . بن اولورسه‌م سنده سیاهلرمی كینیرسین ؟.. یوق یوق ، بن ایسترم‌كه بو بیاض اثوابكی .. چونكه بونلر تازه‌لكه ، صاریشینلغه چوق یاقیشیور .. بونلری هیچ دكشدیرمه . یالكز صباحلین وقوع بولان خبری خروسلر یانق سسلریله عاله اعلان ایدركن .. یالكز كونك هردمنده كنج قیزلر ، دلیقانلیلر ، چوجوقلر فرحلرندن ، سویخلرندن حایقره چاغره بوراون كلوب كچرلركن .. یالكز اقشام غریبلكنده بتون قوشلر ساكن ساكن یووالرینه چكیلیركن بنی « زواللی نژاد !. زواللی قارداشم! » دیه خاطره كتیر . بن اونی طویارم ، روحم شاد اولور .

کرچك ، سن بهارك صاریشین بر قیزی دکلیسین ؟.. بن صاریشین‌قیزلری — بوکا اینانمالیسین — بتون‌قابلیت شعرمله ، بتون حساسیت روحمله سورم .

لکن خاطرمه نه کلدی ، بیلیرمیسین ؟ ذاتی خاطرمدن چیقمیوردی که ... بوکاده امین اول : بن اویله شیلری هیچ اونوتمم ...

هانی اوده سنك کبی صاریشین ، آدی‌ده مارغریت ، اوده بهار حیاتك تازه برچیچکی ... یالکز برفرقکز وار ، سویله‌یم‌ده باق نصل آجیرسین : سن دوز بیاضلر کینمش‌سین . ذاتی دوز بیاض عینی تازه‌لکدر . مارغریتلره هررنکدن زیاده یاقیشان اودر . بیله‌زمیسین ؟ کلینلرده بیاض کیرلر . صباحك ایلك آیدینلغی‌ده بیاضدر دکلمی ؟ اونك ایچون بن ایسترم که مارغریتلر دائما بیاض کیسونلر . لکن بنم هر ایستدیکم اولیورکه ...

« اوده سنك کبی مارغریت » دیمدمی ؟ بهار حیاتك یکی یتشمش صاریشین بر قیزی . زواللی قیز ! او بوکون نازنین اندامیله یوقاریدن آشاغی تکمیل سیاهلره کومولمش . آرتق اکلاییور .. بیچاره ماتمزده !..

ایشته بعض وقت مارغریتلرده اوقدر کوزللکلرینه ، اوقدر تازه‌لکلرینه رغماً .. شوتازه بهارك بتون انوار ایچنده پارلایان کولومسه‌ملرینه قارشی بویله سیاهلره بورینوب مغموم کزییورلر .

سیبنی‌ده سویله‌مك لازمی ؟ کندندن براز دها کنج ، دیه‌بیلیرم که بنم چاغمه یقین بر ارکك قارداش غائب ایتدی . لکن بونده اصل غائب ایدن کیم ؟ بنجه اوزواللی چوجوق که سوکیلی همشیره‌سندن اوزاق قالدی . هپسی بر .. بیلمم هانکیسی دها بختسز !

مارغریت

— نژادك برشعر فانیسی —

مارغریت ! کوزل چیچك !.. بو تنها یولك تا کنارنده یایه یالکز نه یاپیورسین ؟.. سنی بن دون صباح ده کوردم . دون — بیلمم نیچون ؟— بوقدر بشوش کورنمیور . ایدك . بالعکس رنك رویکده برقیرقلق وار . دی که یورکلك کیزلی بر المه اوزلدیکنی اکلاتیوردی . بوکون نی پك سونجلی کوریبورم . طوغریسنی سویله یم می ؟ سنی بوقدر سونجلی کورمك ... نه دیه جکدم ؟ اوت ! بوموقعی انتخابکده البته برسبب اولمالی . یالکزلغك ده اکلاتیورکه ... نه بیله یم بن ؟ بلکه بر بکله دیکك واردر .

اووخ !.. بوکون پك کوزللکك وار . هم ده نه قدر شنسین ! صاریشین چهره کده کی او دالغه دالغه لمعه لر امینم که کونشدن دکل ، او بتون روحکدن کلیور ...

بن داغدار هجران ، هجران کولر.. نصل شی ؟
هرکون شکوفه‌لرده ، هرشب ستاره‌لرده .

آقماز دموع حسرت ، هپ خون وآتش اولدی :
قاینار کیدر یورکدن ، صیزلار طوریر جکرده .

ساریمی اضطرابی روحك بوکون بهاره :
ایکلردم سحرده ، تیترر نهال ترده .

— بیك درلو درد ایچنده اغلار هزار جان وار ..
فریاد ایدر طوریرسین بر سنمیسین کدرده ؟

— اونلرده اغلاسونلر ، ممکنسه سن‌ده اغلا ..
باق ! اغلایور محقق قارشیمده‌کی شجرده .

ای نازلی مارغریتلر ! سز باری کوله‌یك ، آه !
بیلمزسکز نه‌مدهش آفات وار بوسرده .

برکره‌جك کورونسون کندی دیسون‌که : «اولدم!»
حائللری، الهی ! رفع ایله پرده پرده !..

— کس نافله امیدی ، کلمز اوکیتدی ارتق ..
بر تازه نشئه بولدی بر عالم دکرده .

— بر عالم دکرده ؟.. یا!. اولدیمی نژادم ؟
سزدمدی اویله بر شی کرچك بوکون سحرده :

صولمش بهار عمری ایلر کبی تظلم ،
طویدمدی شیمدی بر سس مرغان نوحه کرده .

روح شبابی مغدور اغلار کبیدی کوردم ،
پرابتهاج عشوه ازهار خنده‌ورده .

ای عمدهٔ فوأدم ! ای سوکیلی نژادم !
وارمش دیمك بزمده آیرلماز قدرده .

رؤیامه کیرده سویله ، هانکی دیاره کیتدك ؟
کورمم : ایزك ، نشانك مفقود زیروبرده .

مأیوس روح وفکرم بیهوده جستجودن ،
دوشدی ربوده طاقت رهروده ، راهبرده .

اوچ روضهٔ بهشته ، یالوار واغلا ای قوش !
بر چاره وارسه بولسون کوکلمده‌کی شودرده .

بر لحظه کلسون اولاد ، تبریك ایدوب چکلسون ،
کورسون بوروز نحسك تأثیرینی پدرده .

باقدقچه فکرم اغلار حیرتله فوق وزیره ..
غائب خیالی کوکده ، زائل ظلالی یرده .

نغمات شوق بکا عائد آجی ، تیز برر نوحهٔ هجران ابدی کبی قولاقلرمدن سوزیلوب روحمه دوکولیرکن آتشلر ایچنه دوشن زواللی روحمك طمله طمله اریدیکنی حس ایدییورم . خایر ! سویلیه‌میورم .. شو دقیقه‌ده نه جانلر طیانمیه‌جق تحسسات الیمه ایله خراب اولدیغمی افهام ایده‌جك کلمه بوله‌میورم ...

لدوسك براز صوغوجق ، فاصله‌سز روز کاری اوکنده شواختیار آغاجك یاپراقسز ایچه دالاری تیتره‌یوب طوریور . نچون ؟ زواللی آغاچ موسمنه یتشمدن ایچنی قورد یییوب‌ده تلف اوله‌جق برمیوه‌سنك فراق موعودیله اظهار اضطرابمی ایتمك ایستیور ؟..

لکن بوکون کونش براز قیریق ، چایرلر براز رنکسز ، سما براز صولوق ، شویول براز مکدر ، شو اورمانلر براز نشئه‌سز دکلمی ؟.. خایر ، خایر ! عالم بوکون نصل اولق لازم کلیرسه اویله‌جه یرنده ، عالم ایچنده هرشی کندیسنه خاص اولان نشئه‌سیله قائم ودائم . یالکز بنم کندی عالم یرنده دکل .. آه ! بنم نژادم یوق !..

کونلرکلیر ، کچر آه ! کلمز نژاد ، اونرده ؟
مأمولك خلافی کوندرمیور خبرده .

بیلمم نه‌اولدی شیمدی ؟ یوقدی بونك وقوعی :
ایتمز بنی خبردار اوغلم چیقار کیدرده !

برشی‌دی، ای سحابه ! البت کلیر ، دکلمی ؟
لکن نه‌در بوخشیت قلب جنون کذرده ؟..

سـویله بکا باقه‌یم ... یچون صوصیورسـین ؟ نیچون بر جواب ویرمیورسین ؟..

آه نژاد ! سـکا حیـاتم فدا اولسون !.. برکلهٔ تسـلیت ، برتك لفردی سویله ... بوکون بن اویله برحاله‌یم که سویلیه‌جکك برتك لفردی ایله برفاتحه اوقومش قدر روحمی شاد ایده‌جکسین ... طوغدیغم بوکون‌ده بن ذاتاً اولمش کبی یم ...

هواده بربلوط لکه‌سی بیله یوق . شومائی سماده کونشك ذرات زرینی نه کوزل اوچوشیور ! ایشته چمنلر سوینیج ایچنده ، ایشته پاپادیه‌لر کولیور !

چامورسز ، طوزسز شومفرح یوللر دیکله‌یك نه‌دییورلر : « بیوکلر ! کلك ، کزینك .. چوجوقلر ! قوشك ، اوینایك . دنیاده جنت ایسـترمیسـکز ؟ ایشـته جنت .. بوجنته کیرك ، قاریشـك . بیوکلر برطرفده ، چوجوقلر برطرفده کوللك اکلنك . بوکون سزه مباح اولان شـوجنتدن اسـتفاده ایتمکه باقك . یارین نه اوله‌جغنی بیلیرمیسـکز ؟.. بوکون اوزاقدن یوزکزه کولوب طوران شـوافقلر اتکاری آلتنده یارین ایچون نه دهشـتلی فیرطنه‌لر ، نه سـورکلی یاغمورلر ، نه مزعج صوغوقلر ، قارلر ، تیپیلر صـاقلامدیغندن امینمی‌سکز ؟.. طورمه‌یك .. شوسـاکن ، آسوده چاملقلره کیدك .. طاغلك .. اوراده اخروی ، روحانی تفکرات ایله مشـبوع کچیره‌بیله‌جکسکز بر قاچ سـاعت یوقمی ؟ ایشـته حیـات اوندن عبارتدر. ایشته دنیاده انسانلر ایچون کرچکجی‌سعادت اودر! »

خروسلر شوق‌ایله اوتیور ... لکن — بیله‌یم نیچون — بو زوالی.. اوخ ! « زوالی » نه‌دن ؟.. بومسعود حیوانلرك بو

١٤ مارت ١٩١٦

— بيوك اطه‌ده على الصباح —

واى نژادم ، سنميسين ؟.. بوكون اركنجه طاورانمشسين . اونلر نه‌در ؟.. ها اكلادم : بوكون مارتك ابتداسى دكلمى يا ؟ كتير باقه‌يم هديه‌لرى ... نه كوزل شيلر انتخاب ايتمشسين .

اوت ، بوكون يالمى دكشديريبيورم .. بوكون تمام اللى اوچنجى سال حياتمه كيريبيورم . ايچه اوزون بر ياشايش دكلمى ؟.. سن‌ده بوكوزل هديه‌لرله بكا بوكونمى تبريك ايديبورسين . برخوردار اول ! كل‌ده اومنور النكدن اوپه‌يم ...

بيليرميسين نژاد ، شو دقيقه‌ده اللهدن نه ايستيورم ؟.. سن بنم ياشاديغم سنه‌لرك ايكى مثلنى .. زياده دكل ها !.. ايكى مثلنى ياشاملميسين . طوغديغك كون هرسنه تجدد ايتدكجه يالكز سوكيلى اولادكدن دكل اولادكك اولادندن ده بويله تبريكلر آلميسين .

لكن بوصباح نيچون يوزك كولمور ؟ بر نشئه‌سزلكك وار.. راحتسزميسين ؟.. يوقسه برشيئه‌مى صيقلدك ؟.. سويله ،

برصبیح سعادتده — که فرجامی بیلنمز —
براختر جاندر طوغار ، احکامی بیلنمز .

روحم بیلیور بتمیه‌جك محنت هجران ..
هجران چکیلیر ، آه که انجامی بیلنمز !

برفرقت جانسوز ایله مجبور تعیش ،
برشی طویار انسان‌که اونك نامی بیلنمز .

بن برجسدم خاك مذلتده مخلد
لکن نره‌ده روحمك آرامی بیلنمز .

اغلار پدری زنده ، اوغل خاك ایله مستور ..
حکم ازلك هانکیسی نا کامی بیلنمز .

ماهیت اوصافی بیلنمزسه نژادك
هجریله یانان اکرمك الامی بیلنمز...

اوت ، رنگارنك ، تازه ، نازنین بهار چیچکلری که برسرمستیٔ بختیاری ایله پرخندهٔ نشاط قاپناشوب طوریورلردی . بونلری کورنجه : «برچیچك کبی کلدم کچدم. قیرده‌کی اوتلر کبی قوریدم. بر بیچاره عالمه نه‌یه کلدی ؟ یورکلری زهرالامك مرارتلری ایچنده بولنانلره حیات نیچون ویرلدی ؟.. » سوزلری لسانمدن بلا اختیار دوکیلیویردی .

آه ! نژاد - دیدم - سن اوله‌یدك شیمدی ینه اعتراضه قیام ایدردك . فقط بوکون اعتراضه ارتق هیچ مجال یوق .. بونك نه قدر مناسبتلی ، نه قدر مطابق حقیقت برسوز اولدیغنه برطرفدن سنك مظهریت غریبانه‌ك ، دیکر طرفدن بنم تجلیٔ بدبختانه‌م شاهد .

اوت ، نژاد ! سن برچیچك کبی کلوب کچمدکمی ؟.. بن‌ده بوکون زهر الامك مرارتلری ایچنده قالان حیاتی نیچون بکا احسان ایتدیکنی خالقمدن صورمیومیم ؟..

اوحکم شاعرانه‌ده سنك مظهریتکه منافی دوشن یالکز شوکه : فی‌الحقیقه سن‌ده برچیچك کبی کلدك کچدك .. انجق بر زوالللی چیچك قدر اولسون بختیار اوله‌مدن کلدك کچدك . بونازلی چیچکلر بوکون نه قدر بشوش ، نه قدر مسعود ایسه‌لر دون ، اولکی کون‌ده اویله ایدیلر .. یارین ، اوبرکون ، دها اوبر کون‌ده ینه اویله مسعود اوله‌جقلر . یا سن نژادجغم ؟ یا سن ؟.. یازیق‌که سن شوبهار چیچکلری قدرده بهارشبابکدن برنصیب اله‌مدن کلدك کچدك .. دکلمی زوالللی نژادجغم ؟..

نقطه

« بر چیچك کبی کلدم کچدم .. قیرده‌کی اونلر کبی قوریدم .
« بر بیچاره عاله نه‌یه کلدی ؟ یورکلری زهر الامك مرارتلری
« ایچنده اولانلره حیات نیچون ویرلدی ؟.. »

بو جملهٔ ادبیه شاتوبریانك « آطالا » سنده‌در .
« آطالا » یی ترجمه ایتدیکم صره‌ده حافظه‌مه قازلمش کبی
یرلشمش اولان بوشعرمنثوری قیرلرده ، طاغلرده نژاد ایله
برلکده کزرکن اکثریا تذکار وتکرار ایدردم . نژاد ده
هردفعه‌سنده بوکا اعتراض ایدر و دیردی‌که : « عاله کاوب‌ده
بیچاره اولیان کیمدر ؟.. انسان اوله‌رق طوغوب‌ده یورك
زهر آلامك آجیلقلرندن وارسته بولنمق نصل اوله‌بیلیر ؟ وبرده
قبل‌الحیات یورك زهرلنه‌مزکه (بونلره حیات نیچون ویرلدی؟)
دیمکه محل اولسون ... »

کچن برصباح اطه‌نك قیرلرنده — ارتق نژاد ایله دکل ،
اووجود فانینك خیالیله برلکده — کزیوردم . بر نقطه‌یه
کلدم که‌قارشیم ، صاغم ، صولم.. هریانم چیچك کسیلدی .

انقلاب حالکی حالك پریشان سویلسون ..
سن خموش اول ، ماجرایی چشم کریان سویلسون .

برمریضه چاره‌ساز اولمقده عاجز بیك طبیب ،
قدرت طبی بکا کلسون‌ده لقمان سویلسون !

« طالب درمان ایسه‌ك ، کل آل! » دیین یوق.. اولسه‌ده
دردینك درمانی بیلمزکه انسان سویلسون .

کیت ، آتیل آغوش تنهایسنه چاملقلرك ..
عرض‌حال ایت خالقه : سن سویله ، اورمان سویلسون .

ای نژادك حسرتیله زار اولان !.. سن صوص براز ،
روحکی سوزان ایدن هجرانی هجران سویلسون ...

شمدی برآز وقتدنبری آرتق بونلره هیچ بریرده تصادف ایتیوردم . بومارت آیی ایچنده برصباح بیوك آطه‌نك خرستوس اورمانته دیاسکیلوسدن چیقارکن اختیار بابایی یالکز اوله‌رق کوردم . النده‌کی قالین باستونه دایانه‌رق یوقوش اشاغی آغیر آغیر اینیوردی . رنکنك اوچوقلغی ، حرکاتنك بطائتی ، حالسزلکی ، مجالسزلکی ایله برابر سیماسنك کدرآلوده‌لکی ، سیاهلره مستغرق قیافتنك پریشانلغی کندیسنك خسته اغندن زیاده مصیبتزده‌لکنی خاطره کتیرییوردی .

بوزواللی بابایی بوحاله کتیره‌جك مصیبت نه‌اوله‌بیلیردی ؟ بونی دوشونمکه وقت قالمدی.. قارشی قارشی یه کلدك . کندیسنی برآشنای قدیم کبی سلاملادم . وکوردیکم حسن مقابله‌دن جسارت آله‌رق — بیله‌مم نصل بر آرزوی تفحصك ابرامیله — « کوچك رفیقکزی بوکون برابر آلمامشسکز ... » دیدم . او آنده زوالینك هروقتدن پك چوق زیاده قیزارمش کوزلرندن فرلایان ایکی بیوك قطرهٔ تأثر صاپ صاری چهره‌سندن آشاغی یووارلانیرکن بکا جواب ویردی :

— نژادیمی صوریورسکز؟.. او اولدی .....

اوچ بش سنه مقدم بر تصادف بونلرك بابا ايله اوغل اولدقلرينى بكا بيلديرمشيدى . اوندن صكره هر تصادف ايتدكجه حال وحركتلرينه ، معاملهلرينه برحس تقدير وتسعيد ايله دقت ايدر اولدم .

بابا ، سنهلردنبرى اتعاب اولنمش بربينك انديشهٔ محاكمات روزمرهسنى ترجمهدن آرتق تماميله عاجز كورينن يورغون ، دلغين ، خون آلوده كوزلرينك بقيهٔ نور حياتيله ايكيده برده اوغلنك وجودينى تكميل احاطه ايتمكه چاليشير .. اوغل ، بو تماس نور اشتياق ايله اوقشانديغندن متحصل محظوظيتنى ايما ايدن مغرور باقشلريله اطرافنى سوزهرك يولنه دوام ايدر .

رنكارى برى برينه بكزهمز : بابا صارى ، اوغل ايسه قارهيه‌يقين قومرالدر . فقط مفرط دينهجك برعصبيت مزاج ، برجديت مشوار ، برابتلاى تفكر كرك بابانك ، كرك اوغلك .. خصوصا اوغلك سيماى حزين حياتنده منطبعدر .

بونلر آز لفردى ايدرلر .. لفردى‌يه الك اول باشلايانده مطلقا بابادر. قونوشورلركن پكنادر اولهرق ايكيسنكده مغموم چهرهلرنده — قات قات مظلم بلوطلر آلتندن فرلايان شمشك كبى — خفيف برر امارهٔ ابتسام كورينوركه درحال زائل اولور .

بابادە اوغلده قارشى موجود اولان ابتلاى ازلئ روح ، علاقهٔ ابديهٔ قلبيه هيچ برنظر دقتدن مستور قالهميه‌جق درجهده شدتلى وآتشليدر . بونك اويورغون ، اودالغين نظرلرينك بقيهٔ نور حياتنده دمبدم نمايان اولان انكسار بيتابى .. بونك اوسريع‌الانطفا ابتساماتنده كيزلنمك ايستين آرزوى بديهئ بكا ايما ايدركه كمترين وناتوان بر املحزين ايله قهار وبى امان بر انديشهٔ خشينه معركهٔ هيجا اولان روح وقلبى دائما كريان‌ملال ، دائما خونچكان انفعالدر ... مع مافيه اوغليله دائما برابر بولنمق اونى مسعود ايدركبى ايدى .

زوالی بابا!

اون ، اون ایکی سنه دنبری بك یقین وقته قدر کوریردم :

یازین — بوغازایچنده ایسه — اکثریا طرابه ده ، قلندرده ، یکی کوی جاده سنده ، — بیوك آطه ده ایسه — اکثریا بیوك طور یولنده ، خرستوس چاملغنده ، معدن و آیا نیقولا جوارنده کی قوملق ساحللرده ، همان دائما تنها موقعلرده ، — قیشین بك اوغلنده اکثریا نشان طاشی ، شیشلی جهتلرنده ، بعضاً تقسیم باغچه سنده ، طاش قیشله اوکندن غاز خانه یه کیدن اوتنهایولده .. آره صره ده کوپری اوزرنده .. دائما برابر کوریردم .

صوك زمانلرده بونلر — بری آرتق اختیاراتی چاغنه وارمش ، دیکری ایسه صباوت موسمنی کچیره رك عهد شبابك دورهٔ اولیسنه هنوز کیرمش — ایکی وجود ایدی که بری برینك کولکه سی کبی بری برندن ایرلمزدی .

مفتور حیات سرو فرتوت ،
برپای ثبات سنك منحوت
بکار اونی ابکم تفکر ...
روح متکدر شبابت ،
شکل متحجر متانت ،
تصـویر مجسـم اصالت ،
تشخیص بلند خارقیت ،
— بهت آور روحدر — اومبهوت
مأوای نژاد .. اوذی‌مهابت
تمثال مؤلم تفکر !..

« اولدم نه‌ایچون بوموته محکوم ؟ »
ایلر بوسؤالی روح مألوم ،
فکر اولسه‌ده ملزم تفکر .
قارشیمده چوجوق ، بویانده‌بریر ..
چرپنمه‌ده دام ایچنده نخجیر ..
تهدید شئون .. عتاب تقدیر ..
اغلار وکولر تضاد تصویر ..
مقصد نه‌ایدی دکلدی معلوم .
لازمدی ، بوکون اولندی تفسیر
ماهیت مبهم تفکر .

دون نه‌یدی ، بوکون نه‌حالت اولدی ؟
ایواه ! رهین ذلت اولدی
سرمستئ یکدم تفکر .
— محفوف ظلال ، غملی بریر ..
فوقنده طیور ناله‌پرور ،
سطحنده اوفاق تفك چیچکلر ،
جوفنده نژاد خاك برسر ! —
سرسطر سواد حسرت اولدی
اك صوکره بوماتمی ، بومغبر
نقش دل خاتم تفکر .

سزدمدی بومیلی خلقتکده ،
بدبختئ خارقیتکده ،
ای دادر توأم تفکر !
لاقید وجود ، منبسط ، شن ،
اوزلر کبی افتراقی بندن
کیتدك .. نه یه کیتدك اویله ارکن ؟
بیدار الم یانوب بیترکن
محموم لیال حسرتکده ،
روحم طایانیرمی بولسه‌م بن
نوشابهٔ شبنم تفکر ؟..

خاك اولق ایله وجود بویله
هرشی بیتیور دیمکمی ؟.. سویله
ای حکمتی محرم تفکر !
بر روح کزین اسمانخواه
یرلرده قالیرمی ؟ حاش لله .
انجق نه‌طرفده — اولسه‌م اکاه —
آسوده‌سی اولدیغك حرمکاه ؟
ظنم چوق اوزاق .. اوزاق که اویله
الحاق دوشیور ، یتشمیور آه !
ایوانله سلم تفکر .

ایلردی ظلام ایچنده سائر
اندیشه‌می بر لزوم قاهر ،
بر حاجت مبرم تفکر .
پردود سیاه ایدی خیالم ،
اوندن کلیوردی هپ ملالم .
کچدکچه سنکله حسبحالم
بر حس ایله مستبد وظالم
ـــ آلودهٔ دهشت مقابر ـــ
اغلاردی حیاته انفعالم ،
ایکاردی جزین یم تفکر .

آچمشدی تأمل سوابق
بدبینلکه برزمین .. قاراکلق
بر وادیٔ ایهم تفکر .
تقلیب خیال ایچون مجرد
اولمشدم اونظم ایله مقید :
« یتمزمی بو انتظار ممتد ،
« ای مائل اختلاط امجد ؟ »
ـــ کلدم بابا !.. ایشته کیتدك ارتق :
کیتدك بنی ترك ایله مؤبد
دلمردهٔ ماتم تفکر .

قارلر .. تپه‌لر .. هوای قسوت ..
تب لرزه‌نما سکون خشیت ..
حیرتزده عالم تفکر .
بر میته بکزه‌ین کفن‌پوش
بر کوندی او، سرد روح و بیهوش
بر کوندی که قارشیسنده مدهوش
قالدمدی شکسته‌حال، خاموش...
لکن سنك ، ای انیس فکرت !
ایتمشدی اوپر سرود ، پرجوش
کیفك بنی ملهم تفکر .

هپ چرپنه‌رق طلیق ، دلشاد
بیك درلو سؤال ایدردك ایجاد ،
بازیچهٔ خرم تفکر :
« کیم اغلاتیوردی آفتابی ؟
« کیم اوینانیوردی موج آبی ؟
« زوزکمی بوتلکینك کتابی :
« الدائمق اولورمی هیچ غرابی؟ »
خواهشله سن ایتسه‌یدك امداد
مشکلدی بوشیلرك جوابی ،
ای روح مجسم تفکر !

دوده .. بوکون

سودای خیال بی‌ثباتم ،
رؤیای سعادت حیاتم ،
سیمای مکرم تفکر ...
برقوش کبی مضطرب ، پرافشان ،
بر قوش کبی ناشنیده الحان ،
بردنبره نغمه‌ریز هجران
اوچدکسه‌ده ، ای ندیم وجدان !
ای حس بدیع سانحاتم !
دمسازیٔ حکمتکله الآن
سنسین بکا همدم تفکر !

بختسزلغم ایچون دکل یالکز ... یالکز نژادمك ... او نا کام عمرك بختسزلغی ایچون اغلامسنی ایسترم .

بر کسوهٔ ماتمیده سوس ، نظام آرایانلر .. بر واویلای قلبیده ظرافت ، صنعت کوزتنلر بواثری هیچ اوقوماملیدرلر. بونده‌کی تحسسات وتفکرات روحدن ، دماغدن چیقدیغی کبی نالان وپریشان بورایه انتقال ایتدی . بوتحسسات وتفکرانك طبیعت وحقیقته قرب ونسبتی تقدیر ایسه دنیاده برنژاد غائب ایدنلردن زیاده ایتمه‌ینلره قالهجقدر ظن ایدرم .

— بیوك آطه : ۲۱ مارت ، ۱۳۱٦ —

جدبلك ، خالصلك .. سوزلرنده‌كی ، اوضاعنده‌كی لاابالیلك ، تكلفسزلك ، مسامحه‌كارلق اعتباریله نژاد ایله بواثر بینده بیوك بر مناسبتك وجودینه قائلم .

نژاد انجق اون بش سنه آلتی آی معمر اوله‌بیلدی . بواثرك اوقدرده برحیات قاله‌جغنه امیدوار دكلم . فقط یاشایه‌بیلدیكی مدت ایچنده مشغول ایده بیله‌جكی فكرلری نژادك قرارگاه ابدیسنه طوغری آغیر آغیر چكوب كوتورمكه ، مقابل اوله‌جغی كوزلردن اوزواللی ایچون ساكن ساكن برقاچ قطرهٔ تأثر دوشورمكه موفق اولورسه خدمتنی ادا ایتمش ، روحمك آرزوسنی یرینه كتیرمش اولور . ذاتاً دنیاده ابدی كیمه اغلانمش‌كه نژاده‌ده اغلانسون ؟ خصوصا بن‌ده اوله‌جك دكلمیم ؟..

شونی‌ده عرض ایتملیم كه « تفكر » دن صوكره نژاده عائد یازه‌بیله‌جكم بر اثر هرحالده بواولماملی ایدی . بكا بونلری یازدیران بختسزلغك نه‌قدر حزین اولدیغی « تفكر » ك سطور سیاهی آره‌سنده ـ شیمدی خاك ایچنده چوریمكه باشلامش بر اولو سیماسیله صوغوق صوغوق صیریتوب طوران ـ تمنیات گذشته‌مه تكرار بر عطف نظر ایتمكله بیلنه‌بیلیر .

اوت ! دنیاده بعض پدرلرك رفیق حیاتی ، شریك‌حسیاتی ، ندیم روحی ، محرمی ، همدمی ، امید استقبالی ، نخبهٔ تحسرات وآمالی ... الحاصل خلاصهٔ معنای موجودیتی اولان اولادینه عائد مظهریت بدبختانه‌سی ـ بیلنمزكه نیچون ؟ ـ بویله اولیور .

بنم شواقسومهٔ ازلیه‌م ایچون‌ده بر قاچ قطرهٔ دمع ترحم دوكه‌جك رقیق یورگلر بولنمق احتمالی وار . فقط بن كندی

قارى !

اثرده «تفكر» كبى نژاد ايچون يازلدى . فقط بوده نژاد ديمك دكلدر . نصل اوله بيليركه اوجناب خالق ارواحك مستورالماسل بر نسخهٔ صنع حكمتى ايدى . بو زوالى بر پدر فرقتزده‌نك همرنك ظلال سوادنامهٔ نوحات حسرتيدركه اونك صفحات حيات بدبختانه سندن يالكز بر قاچنى خيال ميال كوستريور ، اونك مناقب عمر غريبانه‌سندن يالكز برقاچنى قيريق دوكوك سويلر . مع‌مافيه اوزنده‌كى طوغريلق ، صميميلك ،

متن کتابچه :

« دوستانه آغاز می‌کنم بر کار عاجزانه » و بسم‌الله من ،
خود دیروز بوق برفته که کلاهش هوا کرده .

نصیبی آغاز مقصد ، تا بحشر آغاز کرده ، یا نرده ؟
براده یا وردم ، نه ایستاده اب حسرتکده کرده ؟

سوز درد عظمت فلسفه اشارت ایجاز بیوک نزاکت
روحانیت علویه سی ، اونک حیات خارقه خاستک یک ساده
بلکه بر درجه یه قدر قبابه تعریفنامه سی اولان بو کتابچه یا ظاهر نه
صوره اولسون اولسون یا حقیقی کسیره درسی صوره جمع روح مجروحم
اونک غیبوبت ابدیه سنه راجع و ویدالری بو صورتله تثبیته
راضا حقیقی تسلیه بولدیغه ، و آمادر ایلی ضمنده طوغه جقدر

استانبول : ۲۸ مارت ۲۷۶ الکدمک

قایمه مخصوصه بر قطعه

بو کتاب، بوندن اوه برنجی اول، نزدن
صف اولنه ه باسلمه، نصف قدر پرنس کاغدی بولمه اول
اولمه اوزره نشر اولنیور. ۱۱ رقمنه قدر مطبعه سنده
حفظ اولنه باسلمه ی. ۱۲ رقمنه اک بزالمه
بقیه دوه یاغ صف و قهوه ایلی، برطرفه مطبعه سنی،
اولمه یه صاحبی ایلدیری، اوراه باصیلمه، باسلمه
اولمه یه شهری؛ دیکر طرفه بو صاحبه دخی مطبعه
حال مخلوطه: انشا ایدیلک وجهله خلیفه کتابلر اجلک
مطبوعه سی فاصوله، پرنج هیولانه طولدیرلمه، نظاره
صحیه غیرتی محمد عفت، و خادت اولیغی بولم کوره
مطبعه ده بم اولمه آیرلمه ی.

وقوع حکایه ده مقصد، اثرک سنه اول باسلمه

LIBRARY
AUG 12 1965
UNIVERSITY OF TORONTO
998719
PL
248
R43N4

وجائی زاده محمود اکرم

نژاد اکرم

هر حقی محفوظدر

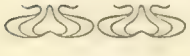

سلانیك مطبعه‌سی

BINDING F. JUN 2 1966

PL
248
R43N4

Recā'īzāde, Maḥmūd Ekrem
Nejād Ekrem

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY